

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์
และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

โดย
นางสาวสุรัตนาภรณ์ ชมศรี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต

ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2561

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการ
รับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2561
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

THE DEVELOPMENT OF VISUAL ART ACTIVITIES WITH MUSIC AND ARTIST'
PAINTING TO PROMOTE AESTHETIC AND CREATIVE ART WORKS OF
MATTHAYOMSUKSA 2 STUDENTS

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Education (CURRICULUM AND INSTRUCTION)

Department of Curriculum and Instruction

Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2018

Copyright of Graduate School, Silpakorn University

57263305 : หลักสูตรและการสอน แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทบัณฑิต

คำสำคัญ : กิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ, การรับรู้สุนทรีย์, การสร้างผลงานทัศนศิลป์, นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

นางสาว สุรัตนาภรณ์ ชมศรี: การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิสูตร โพธิ์เงิน

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากิจกรรมทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 2) ศึกษาระดับการรับรู้สุนทรีย์ หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ 3) ศึกษาผลการสร้างผลงานทัศนศิลป์ หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ และ 4) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยมีกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนธรรมศาลา (หลวงพ่อน้อยอุปถัมภ์) จำนวน 35 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ แบบประเมินการรับรู้สุนทรีย์ แบบประเมินการสร้างผลงานทัศนศิลป์และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการพัฒนากิจกรรมทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 80.06/81.56

2. ผลการศึกษาระดับการรับรู้สุนทรีย์ หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ มีระดับการรับรู้สุนทรีย์จากแบบทดสอบสุนทรีย์อยู่ในระดับ 3 การแสดงออก (Expressiveness) ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.16 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.31

3. ผลการศึกษาผลการสร้างผลงานทัศนศิลป์ หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ มีคุณภาพอยู่ในระดับดี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 26.10 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.27

4. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.62

57263305 : Major (CURRICULUM AND INSTRUCTION)

Keyword : VISUAL ART ACTIVITIES WITH MUSIC AND ARTIST' PAINTING, PROMOTE AESTHETIC, CREATIVE ART WORKS, STUDENTS MATTHAYOMSUKSA 2

MISS SURATTANAPORN CHOMSRI : THE DEVELOPMENT OF VISUAL ART ACTIVITIES WITH MUSIC AND ARTIST' PAINTING TO PROMOTE AESTHETIC AND CREATIVE ART WORKS OF MATTHAYOMSUKSA 2 STUDENTS THESIS ADVISOR : ASSISTANT PROFESSOR WISUD PO NEGRN, Ph.D.

This research aims to 1) Develop visual arts activities together with use of music for promoting awareness and creating visual art work of secondary school students; Matthayomsuksa 2 2) Study the level of perceived aesthetic knowledge after organizing visual arts learning activities together with use of background music. 3) Study the results of creating visual art work after organizing visual arts learning activities together with use of background music. 4) Study the opinions of students towards visual arts learning activities together with using of accompanying music to promote awareness and aesthetic creation visual art work of Matthayomsuksa 2 is an experimental research with a sample group of research in Matthayomsuksa 2 Thammasala school (Luang Pho Noi Upathum) 35 students with using of background music, data analysis using percentage, average, standard deviation, and Content analysis.

The results research were as follow:

1. The result of the development of visual arts activities together with using of background music to promote aesthetic awareness and the creation of visual art work of students in Matthayomsuksa 2 is higher than the established requirement of 80.06/81.56

2. The results of the level of perceived aesthetic knowledge after organizing visual arts learning activities together with using the music composition has a level of awareness from the aesthetic test in level 3, expressiveness, mean equal to 3.16 standard deviation equal to 0.31

3. Results of the study the creation of visual arts work after organizing visual arts learning activities together with use of quality music in a good level. The average equals 26.10 and has a standard deviation equal to 0.27

4. Results of the study about opinion of students to wards visual arts learning activities, including the use of accompanying music to promote aesthetic awareness and the creation at visual art work of students in Matthayomsuksa 2 at highest level equals 4.57 and has a standard deviation equal to 0.62

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี อันเนื่องมาจากการได้รับความกรุณาอย่างดียิ่งจากอาจารย์ ดร.ปิยะวรรณ ปิ่นแก้ว ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาเรียม นิลพันธุ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิสูตร โพธิ์เงิน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน และอาจารย์ ดร.เตยงาม คุปตะบุตร ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้วิจัย ตลอดจนแก้ไขปรับปรุงด้วยความเอาใจใส่และให้กำลังใจอย่างดีตลอดมา ส่งผลให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.พีระพงษ์ กุลพิศาล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรพงษ์ แพทย์หลักฟ้า ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โสภณ บุญญานันต์ อาจารย์ ดร.อดิยศ สวรรคบุรณารักษ์ และอาจารย์ ดร.ดวงฤทัย โพคะรัตน์ศิริ ที่ได้กรุณาสละเวลาให้ความรู้ คำแนะนำ และข้อเสนอแนะในการตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ให้มีความสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอกราบขอพระคุณ อาจารย์เทียนชัย ตั้งพรประเสริฐ อาจารย์อุษา ทองจันทา และอาจารย์ ขวัญจิตร เล็กรังสรรค์ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะในการตรวจการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ส่งผลให้การวิจัยสำเร็จด้วยดี

ขอขอบพระคุณผู้บริหาร ครู นักเรียนโรงเรียนวัดธรรมศาลา (หลวงพ่อน้อยอุปถัมภ์) ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการเก็บข้อมูลการวิจัย ทั้งยังสนับสนุนส่งเสริมการทำงานวิจัยมาโดยตลอด และขอขอบพระคุณผู้บริหาร ครู โรงเรียนวัดเกาะวังไทร (กิตติวัฒนาคาร) ที่ให้เวลาในการทำวิจัย ส่งเสริมและให้กำลังใจเป็นแรงผลักดันให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

คุณค่าหรือประโยชน์อันเกิดจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาแด่พระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ที่อบรมสั่งสอน ให้การสนับสนุนและให้กำลังใจอย่างดียิ่งเสมอมา สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณผู้เกี่ยวข้องทุก ๆ ท่านที่ผู้วิจัยมิได้กล่าวนาม ไว้ ณ ที่นี้ด้วย

สุรัตน์ภรณ์ ชมศรี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญแผนภาพ.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
3. คำถามการวิจัย.....	6
4. สมมติฐานงานวิจัย.....	6
5. ขอบเขตของการวิจัย.....	6
6. กรอบแนวความคิดในการวิจัย.....	7
7. นิยามศัพท์เฉพาะ.....	11
8. ประโยชน์ที่ได้รับ.....	13
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
1. หลักสูตรศิลปะ.....	14
1.1 สารระการเรียนรู้ศิลปะตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551..	14
1.2 หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนวัดธรรมศาลา (หลวงพ่อน้อยอุปถัมภ์) กลุ่มสารระการเรียนรู้ ศิลปะ พุทธศักราช 2560.....	15
2. พัฒนาการทางศิลปะ.....	18

2.1 พัฒนาการทางศิลปะของเด็ก ของ Lowenfeld & Brittain	18
2.2 พัฒนาการทางการคิด (Cognitive development) ของ Piaget	19
3. การจัดการเรียนรู้ศิลปะ	22
3.1 ทฤษฎีศิลปศึกษา Discipline –Based Arts Education (DBAE) ของ Clark, Day and Greer	22
3.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์	24
4. การสร้างผลงานทัศนศิลป์	31
4.1 ทฤษฎีศิลปะวิเคราะห์ (Critical Theory) ของ Edmund Burke Feldman.....	33
4.2 ทฤษฎีกระบวนการรับรู้-ประเมินผล ของ Gene A. Mittler.....	33
4.3 การประเมินผลงานทัศนศิลป์.....	34
5. การใช้เพลงประกอบภาพในการสอน	35
5.1 พัฒนาการด้านดนตรีของเด็ก ในช่วง 12-15 ปี.....	37
5.2 การรับรู้ทางการได้ยิน.....	38
5.3 ความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับศิลปะ	40
6. การรับรู้สุนทรีย์	41
6.1 ทฤษฎีสุนทรียศึกษา (Aesthetic Education) ของHarry Broudy.....	49
6.2 ทฤษฎีพัฒนาสุนทรียภาพของ Michael J. Parson.....	51
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	55
7.1 งานวิจัยในประเทศ	55
7.2 งานวิจัยในต่างประเทศ	58
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	60
1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	60
2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	60
3. แบบแผนการวิจัย	61

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	61
5. การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ	61
6. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	78
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	81
ตอนที่ 1 ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริม การเรียนรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.....	82
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาระดับการเรียนรู้สุนทรีย์หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้ เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2.....	86
ตอนที่ 3 ผลการศึกษากการสร้างผลงานทัศนศิลป์หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการ ใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.....	91
ตอนที่ 4 ผลการศึกษาคำความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้ เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2.....	101
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	103
สรุปผลการวิจัย.....	105
อภิปรายผลการวิจัย	107
ข้อเสนอแนะ	111
ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้.....	111
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	111
รายการอ้างอิง.....	112
ภาคผนวก	116
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ.....	117
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	119
ภาคผนวก ค ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบ	158

ภาคผนวก ง ตัวอย่างผลงานทัศนศิลป์ของนักเรียน.....	200
ภาคผนวก จ หนังสือขอเชิญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	202
ประวัติผู้เขียน	207

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1	17
1	มาตรฐานและตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้ศิลปะตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.....
ตารางที่ 2	62
2	โครงสร้างแผนกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์.....
ตารางที่ 3	73
3	เกณฑ์การประเมินการรับรู้สุนทรีย์.....
ตารางที่ 4	76
4	แบบประเมินการสร้างผลงานทัศนศิลป์
ตารางที่ 5	83
5	โครงสร้างแผนกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ.....
ตารางที่ 6	85
6	ผลการหาประสิทธิภาพกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลง ประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากผลคะแนนการสร้างผลงานทัศนศิลป์.....
ตารางที่ 7	88
7	แสดงผลการเปรียบเทียบระดับการรับรู้สุนทรีย์ก่อนเรียนและระหว่างเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ.....
ตารางที่ 8	89
8	แสดงผลการเปรียบเทียบระดับการรับรู้สุนทรีย์หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพของผู้เชี่ยวชาญ.....
ตารางที่ 9	91
9	แสดงผลการสร้างผลงานทัศนศิลป์หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ
ตารางที่ 10	101
10	ระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการ ใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงาน ทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.....
ตารางที่ 11	122
11	ตารางสรุปแบบประเมินแผนกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้ เพลงประกอบภาพของผู้เชี่ยวชาญ.....
ตารางที่ 12	125
12	ตารางสรุปแบบประเมินชุดสอบถาม 7 คำถามตามทฤษฎีพัฒนาการ สุนทรีย์ภาพของ Parsons (1987).....
ตารางที่ 13	150
13	ผลการประเมินความสอดคล้องแบบประเมินการสร้างผลงานทัศนศิลป์.....

ตารางที่ 14 ตารางสรุปแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมทัศนศิลป์	
ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ.....	155

สารบัญแผนภาพ

		หน้า
แผนภาพที่ 1	กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	10
แผนภาพที่ 2	ขั้นตอนการประเมินการรับรู้สุนทรีย์	79
แผนภาพที่ 3	ขั้นตอนการประเมินการสร้างผลงานทัศนศิลป์	79
แผนภาพที่ 4	แสดงการพัฒนาการรับรู้สุนทรีย์ก่อนเรียนและระหว่างเรียนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ	90

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และรุนแรงในทุกมิติทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยี อันเป็นผลมาจากการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ และการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจการเมืองโลก มีผลทำให้ประเทศต่าง ๆ ในโลกต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันและมีความเชื่อมโยงระหว่างกันมากขึ้นทำให้ประเทศต่าง ๆ ต้องพยายามปรับเปลี่ยนและดำเนินนโยบายให้เท่าทันกระแสความเปลี่ยนแปลง เพื่อให้ประเทศของตนสามารถยืนหยัดอยู่ได้ในสังคมโลกอย่างมีศักดิ์ศรี คุณภาพของประชากรเป็นปัจจัยสำคัญที่จะสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่ความสำเร็จ และสามารถแข่งขันกับนานาชาติได้ (กมล รัตคล้าย, 2559) ซึ่งจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ประเทศไทยจะยังคงประสบภาวะแวดล้อมและบริบทของการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ อาทิ กระแสการเปิดเศรษฐกิจเสรี ความท้าทายของเทคโนโลยีใหม่ ๆ การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ การเกิดภัยธรรมชาติที่รุนแรง ประกอบกับสภาวะการณ์ด้านต่าง ๆ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศในปัจจุบันที่ยังคงประสบปัญหาในหลายด้าน เช่น ปัญหาผลิตภาพการผลิตความสามารถในการแข่งขัน คุณภาพการศึกษา ความเหลื่อมล้ำทางสังคม เป็นต้น ทำให้การพัฒนาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 จึงจำเป็นต้องยึดกรอบแนวคิดและหลักการในการวางแผนที่สำคัญโดยยึด คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคอนกทุกช่วงวัยให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรมและคุณธรรม เตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพ รวมไปถึงกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้เด็กมีการเรียนรู้จาก การปฏิบัติจริงสอดคล้องกับพัฒนาการของสมองแต่ละช่วงวัย เน้นพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ด้านวิศวกรรม ด้านคณิตศาสตร์ ด้านศิลปะ และด้านภาษาต่างประเทศ สนับสนุนให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม การวางแผนชีวิตบนพื้นฐานของการมีสถาบันทางสังคมที่เข้มแข็ง ทั้งสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา สถาบันชุมชนและภาคเอกชนที่ร่วมกันพัฒนาทุนมนุษย์ให้มีคุณภาพสูง อีกทั้งยังเป็นทุนทางสังคมสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 255: 65) ซึ่งในระบบการศึกษา

ไม่ว่าในประเทศหรือต่างประเทศตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันก็จะพบว่ามีเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านปรัชญาการศึกษาและทฤษฎีการเรียนการสอนอยู่เป็นระยะ ๆ ไม่มีระบบการศึกษาของประเทศใดหยุดนิ่งโดยไม่มีเปลี่ยนแปลงหรือปราศจากการศึกษา สังเกตการ ประเมิน หรือวิเคราะห์สภาพของการเรียนการสอนและหลักสูตร ในที่สุดกระบวนการเหล่านี้มักนำไปสู่การปรับเปลี่ยนทิศทางและรูปแบบระบบการศึกษานั้น ๆ

ดังนั้นแล้วนั้นการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาคนจึงมีบทบาทความสำคัญในการช่วยพัฒนาประเทศ ในด้านการศึกษาศิลปะก็เช่นกัน ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ที่พระราชทานในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศิลปากรเมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2513 ณ วังท่าพระ ความตอนหนึ่งว่า

“งานด้านการศึกษาศิลปะและวัฒนธรรมนั้น คือ งานสร้างสรรค์ความเจริญทางปัญญาและทางจิตใจ ซึ่งเป็นทั้งต้นเหตุทั้งองค์ประกอบที่ขาดไม่ได้ของความเจริญด้านอื่น ๆ ทั้งหมดและเป็นปัจจัยที่จะช่วยให้เรารักษาและดำรงความเป็นไทยไว้สืบไป”

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะกำหนดให้ผู้เรียนจำเป็นต้องเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะคือ ความรู้และทักษะในการคิดริเริ่มจินตนาการ สร้างสรรค์งานศิลปะ สนุกสนานและการเห็นคุณค่าทางศิลปะ วิธีการจัดเนื้อหาหลักสูตรมีลักษณะที่เป็นไปตามการศึกษาแบบที่พัฒนาการแนวคิดของพหุศิลปศึกษาเชิงแบบแผน Discipline –Based Arts Education (DBAE) (Clark et al., 1987) มีการจัดการเรียนการสอนและประสบการณ์ที่ทำให้สาระความรู้แก่ผู้เรียนอย่างครบคุณค่า (มะลิฉัตร เอื้ออนันท์, 2545: 187) และส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนมองและสร้างศิลปะด้วยหลักการความรู้ ความคิด ความงาม สร้างความสมดุลในการรับรู้และการสร้างสรรค์ ระหว่างสุนทรียศาสตร์เชิงปรัชญาและสุนทรียศาสตร์เชิงวิทยาศาสตร์ในปัจจุบัน (วิรุณ ตั้งเจริญ, 2548: 55) โดยพหุศิลปศึกษาเชิงแบบแผน Discipline –Based Arts Education (DBAE) (Clark et al., 1987) เป็นการเรียนการสอนศิลปศึกษาที่เน้นสาระความรู้ 4 แกน คือ สุนทรียศาสตร์ ศิลปวิจารณ์ ประวัติศาสตร์ศิลป์ และศิลปะปฏิบัติ แต่ในการจัดการเรียนการสอนศิลปะในปัจจุบัน ครูผู้สอนศิลปะจำนวนมากที่ไม่มีความรู้ตรงสาขา การสอนทางศิลปะโดยเฉพาะโรงเรียนตามชนบทห่างไกล (อรรงค์ดี อารังเลิศฤทธิ์, 2553: 81) การขาดความรู้การจัดรูปแบบการเรียนรู้ทัศนศิลป์ที่น่าสนใจ ทั้งที่การศึกษาศิลปะมีความจำเป็นและมีความสำคัญมากเพราะศิลปะถือว่าเป็นรากฐานของการศึกษาและเป็นศาสตร์องค์ความรู้ที่ช่วยส่งเสริม สนับสนุนการเรียนรู้ในทุกวิชา รวมทั้งสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ตลอดเวลา และงานต่าง ๆ ในแทบทุกสาขาอาชีพที่จะขาดความรู้ความเข้าใจศิลปะไม่ได้ โดยที่การปฏิบัติกิจกรรมและการเรียนรู้ศิลปะของเด็ก คุณค่าจากกระบวนการ (Process) ปฏิบัติกิจกรรมและกระบวนการเรียนการสอนที่ดีและต่อเนื่อง จะช่วยกระตุ้นและสร้างเสริมบุคลิกภาพที่ดีงามให้เกิดขึ้นกับเด็กทุกคน

เช่น บุคลิกภาพที่กล้าแสดงออก มีความคิดสร้างสรรค์ มีจินตนาการที่ดี มีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหา มีความสามารถในการประดิษฐ์คิดค้น มีความประณีตเรียบร้อยในการทำงาน รักที่จะลงแรงทำงาน เป็นต้น ซึ่งหล่อหลอมบุคลิกภาพหรือพฤติกรรมเหล่านี้ให้เกิดขึ้นย่อมต้องผ่านกระบวนการเรียนการสอนที่มีหลักการและมีเหตุผลพอสมควร และบุคลิกภาพเหล่านี้ย่อมมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ในวิชาการอื่น ๆ มีคุณประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตและคุณประโยชน์ต่อการเป็นสมาชิกที่มีคุณภาพในสังคมอย่างมาก (วิรุณ ตั้งเจริญ, 2537 : 20) รวมทั้งในภาษาทางจิตวิทยานั้น กิจกรรมศิลปะทำให้เกิดการพัฒนาจินตนาการของมนุษย์ก่อให้เกิดความอ่อนโยนทางอารมณ์ เกิดสุนทรียภาพ เกิดความประทับใจ และเมื่อกล่าวในทางภาษาของนักวิทยาศาสตร์ด้านสมอง(Neuroscientist)กิจกรรมศิลปะก่อให้เกิดการเชื่อมต่อกันของเซลล์สมองในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมศิลปะไม่ว่าจะเป็นสมองส่วนหน้า สมองส่วนกลาง สมองน้อย หรือสมองส่วนที่รับผิดชอบเกี่ยวกับอารมณ์ (ฮาร์ริงตัน ฮาร์ริงตัน, 2553: 79)

ในด้านการรับรู้สุนทรียของนักเรียนนั้นยังคงขาดการทำความเข้าใจ การคิดวิเคราะห์ ด้านความงามในงานทัศนศิลป์ ขาดความสนใจศิลปะ ที่จะช่วยให้นักเรียนได้แสดงออกถึงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลในการตัดสินใจ และเข้าใจศิลปะมากยิ่งขึ้น การนำดนตรี บทเพลง เข้ามาผสมผสานกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์เป็นแนวคิดที่ว่า ดนตรีสามารถถ่ายทอดความรู้สึก อันจะนำเด็กไปสู่การเรียนรู้ในเรื่องของความงามอย่างมีสุนทรีย ช่วยกระตุ้นศักยภาพของสมองต่อการเรียนรู้ (จเร สำอางค์, 2550: 28) และดนตรียังมีคุณค่าต่อการพักผ่อน จินตนาการ จิตวิญญาณ มิติและการรับรู้พิเศษของคนเรามากด้วย เป็นแรงกระตุ้นสำหรับโลกส่วนตัว เป็นประสบการณ์สุนทรียะที่ไม่มีผลในทางปฏิบัติ ไม่มีผลในทางรูปธรรม แต่เป็นพลังกระตุ้นที่ก่อให้เกิดความปิติ(Pleasure) เฉพาะบุคคล ซึ่งความปิติเฉพาะบุคคลย่อมก่อให้เกิดพลังในการทำงานและพลังในการสร้างสรรค์ต่อไป นอกจากความปิติส่วนบุคคลจะส่งผลไปสู่การสร้างสรรค์และส่งผลไปสู่สันติสุขในสังคมแล้ว ศิลปะและดนตรีบางลักษณะยังกระตุ้นจริยธรรมและความดีงามในสังคม เป็นพาหนะ (Vehicle) ที่จะก่อให้เกิดความดีงามขึ้นในสังคม (Aristotle) นักปรัชญาในสมัยกรีกโบราณเชื่อว่าโศกศิลป์กรรม (Tragic Art) ไม่ว่าจะเป็นครี ศิลปะการแสดง หรือทัศนศิลป์สามารถช่วยชักพอกจิตใจให้ดีงามได้ คริสต์ศาสนาเชื่อว่า ดนตรีสามารถที่จะช่วยโน้มน้าวจิตใจให้ศรัทธาต่อศาสนา ศรัทธาต่อพระเจ้า การศรัทธาเชื่อมั่นต่อศาสนาและพระเจ้า ก็คือความพร้อมที่จะพัฒนาการอยู่ร่วมกัน พัฒนาสังคม (Leo Tolstoy) เชื่อว่า ศิลปะที่ดีจะต้องเป็นพาหนะที่โน้มนำประชาชนไปสู่การเสียสละและจริยธรรมอันดีงาม การชื่นชมซาบซึ้งต่อศิลปะจำเป็นจะต้องมีประสบการณ์ตรงประสบการณ์เปรียบเทียบ (Comparative Experiences) จะก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และความซาบซึ้ง ความซาบซึ้งชื่นชมต่อดนตรีก็เช่นกัน จำเป็นจะต้องสัมผัสตรง รับรู้ตรง ไม่มีดนตรีเพียงอย่างเดียวอย่างใดอย่างหนึ่ง สมัยใดสมัยหนึ่งหรือของชนชาติใดชนชาติหนึ่งเท่านั้นที่ดีที่สุด การซาบซึ้งศิลปะและดนตรีที่แท้จริงควรเป็น

การซาบซึ้งที่หลากหลาย เพราะศิลปะและดนตรีต่างลักษณะต่างกาลเวลา และต่างเชื้อชาติ ล้วนมีคุณค่าและมีลักษณะเฉพาะต่างกัน การซาบซึ้งหลงใหลแต่เพียงอย่างเดียวอย่างหนึ่ง ย่อมไม่ใช่ความซาบซึ้งที่แท้จริง (วิรุณ ตั้งเจริญ, 2552: 89-90) ในด้านศิลปะป็นอย่าง คานดินสกี (Wassily Kandinsky) การสร้างงานจิตรกรรมนามธรรมบางชิ้นงานของเขามีแรงบันดาลใจจากเสียงดนตรีหรือประสบการณ์ทางจิตวิทยา Theosophy (ไฟโรจน์ ชุมณี, 2559: 13) รูปแบบของเสียง(จังหวะ) สามารถเชื่อมโยงกับรูปภาพ, เสียงของเสียงร้องหรือเครื่องดนตรี เชื่อมต่อกับแนวคิดหรือเมตาสีที่ใช้ในภาพงานศิลปะ รูปร่างของทำนองเพลงเชื่อมโยงกับรูปร่างของภาพและการประสานเสียงเชื่อมต่อกับการผสมสีของงานทัศนศิลป์ (Bohannon & McDowell, 2010: 27-31) ด้วยเหตุนี้เพลงยังสามารถ บอกเล่าเรื่องราวที่ใช้นำเสนอโดยชิ้นงานศิลปะ เช่น ดนตรีสนุกสนานร่าเริงใช้สีอบอุ่นและสดใส ส่วนดนตรีเศร้าโศกใช้สีเข้ม เป็นต้น (Filipovic & Grujic-Garic, 2011: 239)

การรับรู้สุนทรียในการเรียนรู้ศิลปะมีความสำคัญเพราะการสอนศิลปะในแต่ละระดับชั้นไม่ได้มีเป้าหมายที่จะให้นักเรียนมีอาชีพในทางศิลปะ แต่เพื่อเป็นการปลูกฝังให้บังเกิดความรู้คุณค่าทางสุนทรียภาพ ในด้านปรัชญาการศึกษาศิลปะแบบพัฒนาการของ Lowenfeld & Brittain, (1964: 352-353) เขียนถึงเกณฑ์ด้านสุนทรียไว้ในหนังสือที่มีชื่อเสียงที่สุดของเขาทั้งสองคือ Creative and Mental Growth ว่าเกณฑ์ด้านสุนทรียนั้นเป็นสิ่งที่ไม่อาจแยกออกจากการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้ เป็นสิ่งที่ไม่สามารถสอนให้เกิด แต่ต้องการเติบโตจากการที่นักเรียนปฏิบัติงานศิลปะ เป็นสิ่งที่สัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับบุคลิกภาพของมนุษย์อย่างใกล้ชิดที่สุด ครูจำเป็นต้องรู้หลักการเพื่อสามารถนำแนวทางการเรียนการสอนศิลปะให้เข้าใจถึงศิลปะ และยังแนะว่าพัฒนาการด้านสุนทรียเป็นสิ่งที่จำเป็นยิ่งต่อความคิด รู้สึก รับรู้ ซึ่งมนุษย์มีเครื่องมือในการรับรู้สรรพสิ่งทั้งหลายคือประสาทสัมผัส (Senses) โดยเฉพาะหูและตานั้นเป็นประสาทสัมผัสการรับรู้ที่ให้คุณค่าทางสุนทรียสูงสุด เพราะเป็นการรับรู้ที่ก่ออารมณ์ความรู้สึกได้อย่างละเอียดอ่อนและลึกล้ำยิ่ง สามารถส่งอารมณ์ให้ถึงขั้นปีติสานครี (Ecstasy) ซึ่งถือกันว่าเป็นภาวะของอารมณ์ความรู้สึกขั้นสูงสุด นอกจากนี้ประสาทรับรู้ทั้งสองยังให้อารมณ์แบบ ปรีถณนิยม (Altruism) หรือความรู้สึกที่มีจิตใจเผื่อแผ่เป็นจิตสาธารณะหรือจิตอาสา เห็นประโยชน์ของส่วนรวม ไม่เห็นแก่ตัว มีจิตใจกว้างขวาง เช่น เมื่อได้พบเห็นสิ่งสวยงามติดตามตรึงใจทั้งธรรมชาติหรืองานศิลปะ หรือได้ยินได้ฟังเสียงเพลงที่ไพเราะเป็นที่ประทับใจยาวนานก็ยินดีปรารถนาให้ผู้อื่นได้รับสุนทรียรสนั้น (กำธร สุนพงษ์ศรี, 2556: 72)

การสร้างผลงานทัศนศิลป์ในปัจจุบันมนุษย์จะสร้างขึ้นตามประสบการณ์การรับรู้และถ่ายทอดเป็นผลงานประเภทต่าง ๆ โดยไม่มีรูปแบบที่ตายตัว แต่จะยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนได้ตามสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ตลอดจนวิวัฒนาการด้านวัสดุและเทคโนโลยี ศิลปะจึงเป็นสิ่งที่สะท้อนความนึกคิด และจินตนาการของมนุษย์ในแต่ละยุคสมัย สะท้อนสภาพสังคมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ภาพเรื่องราวและเหตุการณ์ในเชิงประวัติศาสตร์ ได้เป็นอย่างดี แต่จากประสบการณ์การจัดการเรียนรู้

ทัศนศิลป์ยังขาดประสิทธิภาพ ผู้เรียนยังไม่เข้าใจบทเรียนด้านการสื่อความหมายและความงาม ของ ภาพผลงานทัศนศิลป์ หรือเจตนาของศิลปิน การตอบสนองต่อการรับรู้สุนทรีย์ ส่งผลให้สร้างผลงาน ทัศนศิลป์ได้ไม่ดี ยึดติดการมีต้นแบบ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของรายวิชาที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จะต้องเรียนรู้และปฏิบัติ โดยอยู่ในหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะของโรงเรียนวัดธรรมศาลา (หลวงพ่อน้อยอุบลถัมภ์) ตามคำอธิบายรายวิชาทัศนศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ว่า เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ การเรียนรู้เทคนิควิธีการทำงาน การเปิดโอกาสให้แสดงออกอย่างอิสระมีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ มีสุนทรีย์ภาพ สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ด้วยความชื่นชมและเห็นคุณค่างานศิลปะที่มีบริบท มาจากศิลปวัฒนธรรมไทยและสากล

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การเรียนรู้ทัศนศิลป์ในด้านการรับรู้ สุนทรีย์นอกจากจะพัฒนามนุษย์ในด้านต่าง ๆ แล้วยังยากที่จะทำความเข้าใจในศาสตร์ จึงจำเป็นต้อง ออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอนโดยผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาการใช้กิจกรรม การเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงาน ทัศนศิลป์ เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้นำไปสู่การปฏิบัติ ตอบสนองเจตนารมณ์ของหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้กับชีวิตจริง และมีเจตคติที่ดี มีความรัก ความภาคภูมิใจต่องานศิลปะไทยของตนเอง และเข้าใจศิลปะสากลอย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริม การรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. เพื่อศึกษาการรับรู้สุนทรีย์ หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลง ประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2
3. เพื่อศึกษาการสร้างผลงานทัศนศิลป์ หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการ ใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้ เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

3. คำถามการวิจัย

1. กิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 หรือไม่
2. การรับรู้สุนทรีย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดกิจกรรมทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ อยู่ในระดับใด
3. การสร้างผลงานทัศนศิลป์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดกิจกรรมทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพอยู่ในระดับใด
4. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อยู่ระดับใด

4. สมมติฐานงานวิจัย

1. กิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. การรับรู้สุนทรีย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพมีระดับการรับรู้สุนทรีย์จากแบบทดสอบสุนทรีย์ อยู่ในระดับ 3
3. การสร้างผลงานทัศนศิลป์หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีคุณภาพอยู่ในระดับดี
4. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับมาก

5. ขอบเขตของการวิจัย

เพื่อให้งานวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนธรรมศาลา (หลวงพ่อน้อยอุปถัมภ์) อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐมที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 2 ห้องเรียน ประกอบด้วย ชั้นม. 2/1และม.2/2 รวมทั้งสิ้น 70 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนธรรมศาลา (หลวงพ่อน้อยอุปถัมภ์) จำนวน 35 คน ซึ่งผู้วิจัยได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่มและใช้นักเรียนทั้งหมดในห้องเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่าง

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น (Independent Variable) ได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ประกอบด้วย

3.2.1 การรับรู้สุนทรีย์

3.2.2 การสร้างผลงานทัศนศิลป์

3.2.3 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ

4. ระยะเวลาในการทดลอง ทำการศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ใช้เวลาสอนจำนวน 7 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวม 14 ชั่วโมง

5. เนื้อหา จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กับหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนวัดธรรมศาลา(หลวงพ่อน้อยอุปถัมภ์) 2560 ในรายวิชาทัศนศิลป์ โดยนำเรื่องทัศนศิลป์และงานออกแบบในวัฒนธรรมไทยและสากลในงานทัศนศิลป์ในแต่ละยุคสมัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีทั้งหมด 3 ตัวชี้วัดดังนี้

5.1 ศ 1.2 ม.2/1 ระบุและบรรยายเกี่ยวกับวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่สะท้อนถึงงานทัศนศิลป์ในปัจจุบัน

5.2 ศ 1.2 ม.2/2 บรรยายถึงการเปลี่ยนแปลงของงานทัศนศิลป์ของไทยในแต่ละยุคสมัยโดยเน้นถึงแนวคิดและเนื้อหาของงาน

5.3 ศ 1.2 ม.2/3 เปรียบเทียบแนวคิดในการออกแบบงานทัศนศิลป์ที่มาจากวัฒนธรรมไทยและสากล

6. กรอบแนวความคิดในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าเรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยต่าง ๆ นำมาเป็นหลักในการกำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรม และการวิจัย ดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ พัฒนาจากการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนวัดธรรมศาลา (หลวงพ่อน้อยอุปถัมภ์)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ใช้หลักการสอนศิลปะตามแนวทางทฤษฎีศิลปะศึกษา (Discipline Based Art Education : DBAE) (Clark, Day & Greer, 1987: 135-136) ที่เน้นกิจกรรมศิลปะ 4 แกนอย่างสมดุล ทั้งรูปแบบการสอนและการวัดและประเมินผลให้เป็นไปตามลักษณะของแต่ละเนื้อหา หรือตามจุดเน้นของแต่ละแกนการสอนวิชาศิลปะ คือ แกนศิลปะปฏิบัติ (Art Production) แกนประวัติศาสตร์ศิลป์ (Art History) แกนสุนทรียศาสตร์ (Aesthetics) และแกนศิลปะวิจารณ์ (Art Criticism) ร่วมกับการศึกษาพัฒนาการทางศิลปะของเด็ก (Lowenfeld and Brittain ,1987) ให้ความสำคัญกับการแสดงออกตามความคิด ตามความรู้สึกของเด็กตามวัยและวุฒิภาวะที่มีความแตกต่างกันระหว่างบุคคล โดยการใช้ภาพผลงานศิลปะที่คัดเลือกตามแนวทฤษฎีสุนทรียศึกษา (Harry Brody,1972) ดังนี้

1.1 ภาพเหมือนจริงหรือรูปธรรม (Realistic) เป็นศิลปะที่ถ่ายทอดลักษณะเหมือนจริงตามที่ตามองเห็น

1.2 ภาพกึ่งนามธรรม (Semi Abstract) เป็นศิลปะที่ถ่ายทอดสิ่งที่มองเห็นโดยตัดทอนให้เหลือไว้แต่สิ่งสำคัญที่ต้องเน้นโดยเหลือเค้าโครงเนื้อเดิมไว้บางส่วน

1.3 ภาพนามธรรม (Abstract) เป็นศิลปะที่ไม่แสดงเรื่องราว แต่จะให้ความสำคัญกับอารมณ์ความรู้สึกที่ผู้ดูมีต่อผลงาน

2. การใช้เพลงประกอบภาพ โดยการศึกษาจิตวิทยาการรับรู้ทางการได้ยินเพื่อนำไปใช้เพิ่มศักยภาพของการเรียนรู้แบ่งลักษณะตามองค์ประกอบของเพลงให้สอดคล้องกับภาพจิตรกรรมที่คัดเลือกมาใช้ ในขั้นตอนการตีความผลงานทัศนศิลป์ด้วยหลักทฤษฎีการวิเคราะห์ ของ (Edmund Burke Feldman,1972) เน้น ความเข้าใจ และความชื่นชม รวมทั้งการใช้ทฤษฎีกระบวนการรับรู้ – ประเมินผล ของ(Gene A. Mittler,1983) โดยให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงรูปแบบรูปสัญลักษณ์ต่าง ๆ ของศิลปะก่อนและครุ่นนำผู้เรียนเข้าสู่การจัดกระบวนการคิดให้แคลง ซึ่งทั้งสองทฤษฎีให้ความสำคัญต่อความคิดเห็นที่แท้จริงของผู้เรียน

3. การรับรู้สุนทรีย์ ศึกษาจากการใช้ทฤษฎีพัฒนาสุนทรียภาพของ (Michael J. Parsons, 1987) ในการตัดสินระดับการรับรู้สุนทรีย์ของนักเรียนซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

3.1 ระดับความชื่นชอบ (Favoritism) เป็นระดับขั้นพื้นฐานเกิดจากความประทับใจและพอใจของตนเองสนใจสิ่งที่ชอบ ไม่มีความแตกต่างอย่างชัดเจนระหว่างวัตถุที่เป็นศิลปะและสิ่งที่เป็นธรรมชาติอื่น ๆ เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของภาพกับประสบการณ์ของตนเองโดยไม่สามารถแยกรูปแบบและเนื้อหาว่ารับรู้ได้หรือรับรู้ไม่ได้

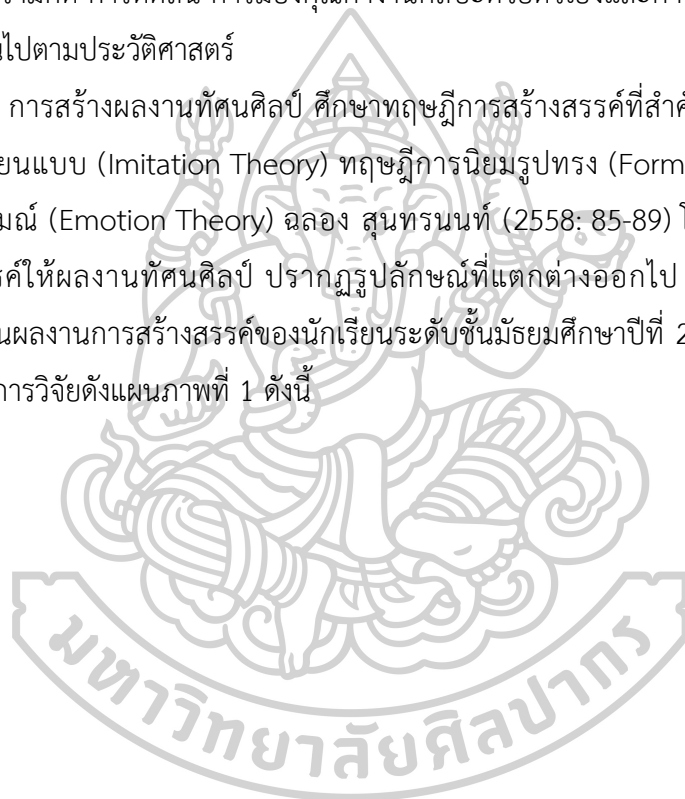
3.2 ระดับความงามและความจริง (Beauty and Realism) รับรู้และจัดระบบความคิด มุมมองภาพวาดจากความเหมือนจริงและพิจารณาการรับรู้ที่แตกต่างจากผู้อื่น เข้าใจเนื้อหาในศิลปะสามารถตั้งข้อสงสัยเช่นความแตกต่างระหว่างมัลักษณะดีแต่ลงสีไม่ดี กับมัลักษณะไม่ดีแต่ลงสีอย่างดี

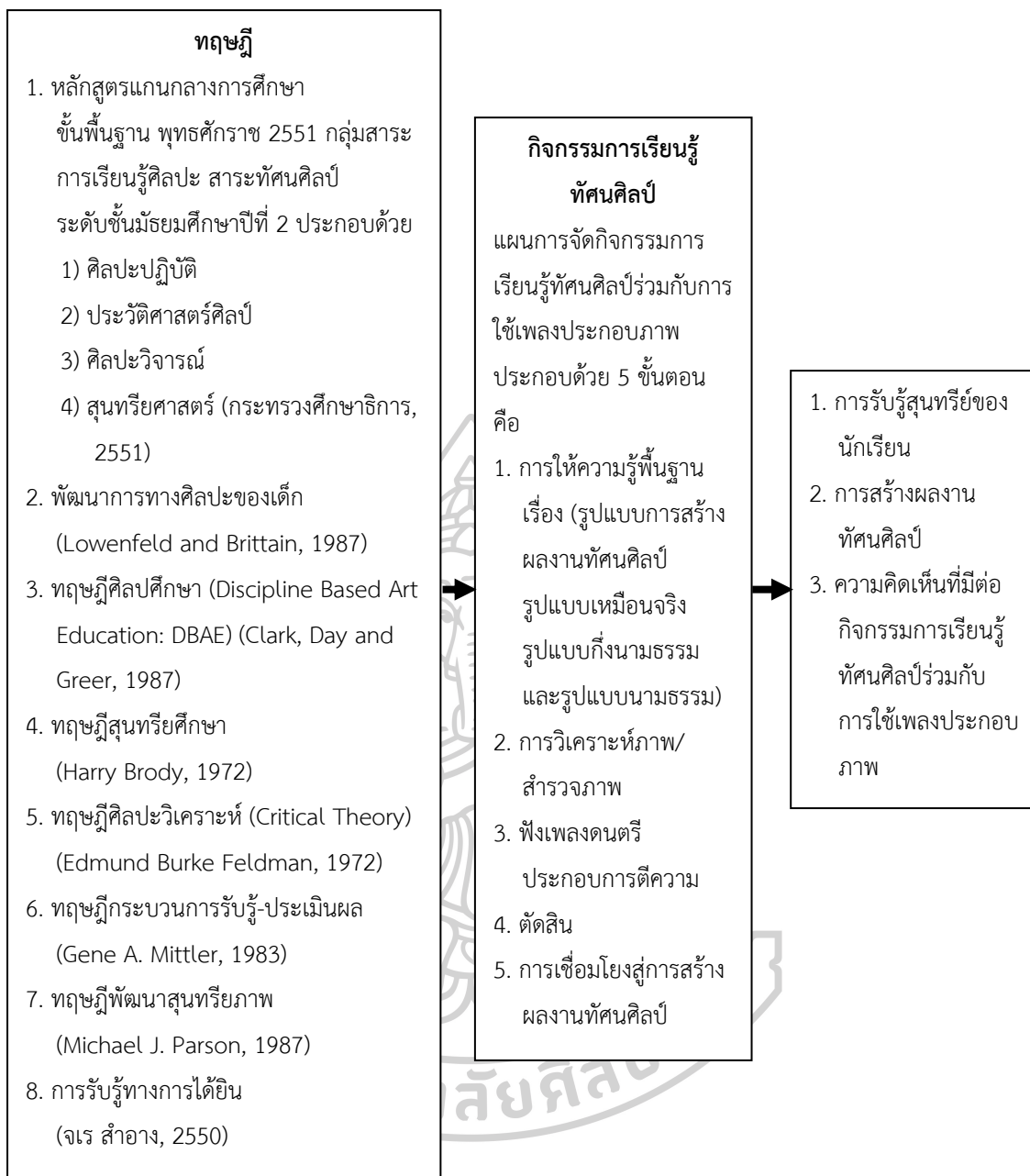
3.3 ระดับการแสดงออก (Expressiveness) มีความเข้าใจลึกซึ้งในการแสดงออกของเนื้อหาตามความรู้สึกของตนมากยิ่งขึ้นและรับรู้กระบวนการสร้างผลงานการแสดงออกทางอารมณ์สร้างสรรค์ ความแปลกใหม่ของศิลปิน

3.4 ระดับแบบอย่างและรูปแบบ (Style and Form) แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพวาดคุณภาพของชิ้นงาน สื่อ วัสดุ รูปร่าง บอกความสำคัญในภาพวาดและวิจารณ์งานศิลปะเป็นรูปแบบและแบบอย่างมีความหมาย

3.5 ระดับความเป็นตัวตน (Autonomy) รู้คุณค่าศิลปะเข้าใจในความแตกต่างของแต่ละคนที่มีความคิด การตัดสินใจ การมองคุณค่างานศิลปะด้วยตัวเองและการเปลี่ยนแปลงของสังคมวัฒนธรรมเป็นไปตามประวัติศาสตร์

4. การสร้างผลงานทัศนศิลป์ ศึกษาทฤษฎีการสร้างสรรคที่สำคัญมีอยู่ 3 ทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีการเลียนแบบ (Imitation Theory) ทฤษฎีการนิยมนรูปทรง (Formal Theory) และทฤษฎีการนิยมอารมณ์ (Emotion Theory) ฉลอง สุนทรนนท์ (2558: 85-89) โดยในแต่ละทฤษฎีมุ่งเน้นการสร้างสรรคให้ผลงานทัศนศิลป์ ปรากฏรูปลักษณ์ที่แตกต่างออกไป นำมาสร้างหลักเกณฑ์ในการประเมินผลงานการสร้างสรรคของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยดังแผนภาพที่ 1 ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

7. นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยให้ความหมาย คำนิยามศัพท์เฉพาะสำหรับการวิจัยดังนี้

1. กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ทัศนศิลป์ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนทางทัศนศิลป์ โดยใช้ทฤษฎีศิลปะศึกษา (Discipline Based Art Education: DBAE) (Clark et al., 1987: 135-136) การเรียนรู้ศิลปะ 4 แกน คือ 1) แกนศิลปะปฏิบัติ 2) แกนประวัติศาสตร์ศิลป์ 3) แกนศิลปะวิจารณ์ และ 4) แกนสุนทรียศาสตร์ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 การให้ความรู้พื้นฐานเรื่อง รูปแบบการสร้างผลงานทัศนศิลป์ คือ เหมือนจริง กึ่งนามธรรม และนามธรรม ด้วยการให้นักเรียนร่วมกัน สนทนา แสดงความคิดเห็นบันทึกเป็นแผนภาพประกอบความเข้าใจ แล้วร่วมกันสรุป ขั้นที่ 2 ให้นักเรียนร่วมกันทำการวิเคราะห์ภาพ สักรวภาพ โดยใช้หลักทัศนธาตุ องค์ประกอบศิลป์ เทคนิค วิธีการและการสร้างสรรค์ผลงานของศิลปิน จากภาพวาดของศิลปินที่คัดเลือกมาและนำไปสู่ขั้นที่ 3 ตีความ โดยการฟังเพลงประกอบภาพใช้เพลงที่มีเนื้อหาทำนองสอดคล้องกับเจตคติของศิลปิน ในการสร้างงานศิลปะแล้วให้นักเรียนตีความหมายในเชิงความรู้สึกและตีความหมายในเชิงแนวคิด ขั้นที่ 4 ให้นักเรียนตัดสินโดยการตัดสินจากการรับรู้ของตนเองและตัดสินจากการรับรู้บริบทร่วมสมัย ของผลงานศิลปะและตอบคำถามการรับรู้สุนทรีย์จำนวน 7 ข้อจากการศึกษาทฤษฎีพัฒนาการ สุนทรียภาพของ (Parson, 1987) และนำไปสู่กระบวนการขั้นสุดท้ายการเชื่อมโยงสู่การสร้างผลงาน ทัศนศิลป์ โดยการให้นักเรียนสร้างผลงานทัศนศิลป์ของตนเองสอดคล้องกับความคิด ความรู้สึก จินตนาการเมื่อได้ฟังเพลง และวัดผล ประเมินผลหลังการจัดกิจกรรมในแต่ละแผน

2. การใช้เพลงประกอบภาพ หมายถึง การนำกิจกรรมการฟังเสียงเพลงที่มาใช้ในกิจกรรม การเรียนโดยในการสอนขั้นการตีความจากแผนการจัดการเรียนรู้ทัศนศิลป์ประกอบกับภาพจิตรกรรม ที่มีลักษณะสอดคล้องกันสร้างเป็นภาพทางทัศนศิลป์เป็นการปรับเปลี่ยนความรู้สึกสัมผัส (Sensibility) จากการฟังไปสู่ภาพที่มองเห็นได้

3. กิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ หมายถึง กิจกรรม ที่กำหนดเป็นแผนกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้เรียนรู้ ลงมือปฏิบัติทางทัศนศิลป์ร่วมกับใช้ เพลงประกอบภาพเพื่อตีความภาพจิตรกรรมที่มีลักษณะสอดคล้องกันกับผลงานทัศนศิลป์แล้วสร้าง ผลงานพร้อมกับรับรู้สุนทรีย์ซึ่งกำหนดให้มีจำนวน 7 แผนกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือขั้นแรกการให้ความรู้พื้นฐานเรื่อง รูปแบบการสร้างผลงานทัศนศิลป์ คือ เหมือนจริง กึ่งนามธรรม และนามธรรม ขั้นที่ 2 ให้นักเรียนร่วมกันทำการวิเคราะห์ภาพ สักรวภาพ ขั้นที่ 3 ตีความ โดยการ ฟังเพลงประกอบภาพใช้เพลงที่มีเนื้อหาทำนองสอดคล้องกับเจตคติของศิลปินในการสร้างงานศิลปะ แล้วให้นักเรียนตีความหมายในเชิงความรู้สึกและตีความหมายในเชิงแนวคิดขั้นที่ 4 ขั้นตัดสินให้ นักเรียนเขียนคำตอบจากการรับรู้ของตนเองและจากการรับรู้บริบทร่วมสมัยของผลงานศิลปะจาก คำถามการรับรู้สุนทรีย์จำนวน 7 ข้อจากการศึกษาทฤษฎีพัฒนาการสุนทรียภาพของ (Parson, 1987)

และนำไปสู่กระบวนการขั้นที่ 5 การเชื่อมโยงสู่การสร้างผลงานทัศนศิลป์ โดยการให้นักเรียนสร้างผลงานทัศนศิลป์ของตนเองสอดคล้องกับความคิด ความรู้สึก จินตนาการเมื่อได้ฟังเพลง และวัดผลประเมินผลหลังการจัดกิจกรรมในแต่ละแผน

4. การรับรู้สุนทรีย์ หมายถึง ระดับการรับรู้สุนทรีย์จากประสบการณ์ทางศิลปะที่ทำให้ นักเรียนเกิดความคิด ความรู้สึก มองเห็นความงามในงานจิตรกรรมด้วยการฟังเพลงประกอบภาพจิตรกรรมและทำการทดสอบวิเคราะห์ตามแนวทฤษฎีพัฒนาการสุนทรีย์ภาพของ (Parson, 1987) 5 ระดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 ความชื่นชอบ (Favoritism) เป็นระดับขั้นพื้นฐานเกิดจากความประทับใจ และพอใจของตนเองสนใจสิ่งที่ชอบ ไม่มีความแตกต่างอย่างชัดเจนระหว่างวัตถุที่เป็นศิลปะและสิ่งที่เป็นธรรมชาติอื่น ๆ เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของภาพกับประสบการณ์ของตนเองโดยไม่สามารถแยกแยะรูปแบบและเนื้อหาว่ารับรู้ได้หรือรับรู้ไม่ได้

ระดับที่ 2 ความงามและความจริง (Beauty and Realism) รับรู้และจัดระบบความคิดมุมมองภาพวาดจากความเหมือนจริงและพิจารณาการรับรู้ที่แตกต่างจากผู้อื่น เข้าใจเนื้อหาในศิลปะสามารถตั้งข้อสงสัยเช่นความแตกต่างระหว่างมีลักษณะดีแต่ลงสีไม่ดี กับมีลักษณะไม่ดีแต่ลงสีอย่างดี

ระดับที่ 3 การแสดงออก (Expressiveness) มีความเข้าใจลึกซึ้งในการแสดงออกของเนื้อหาตามความรู้สึกของตนมากยิ่งขึ้นและรับรู้กระบวนการสร้างผลงานการแสดงออกทางอารมณ์สร้างสรรค์ ความแปลกใหม่ของศิลปิน

ระดับที่ 4 แบบอย่างและรูปแบบ (Style and Form) แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพวาดคุณภาพของชิ้นงาน สื่อ วัสดุ รูปร่าง บอกความสำคัญในภาพวาดและวิจารณ์งานศิลปะเป็นรูปแบบและแบบอย่างมีความหมาย

ระดับที่ 5 ความเป็นตัวตน (Autonomy) รู้คุณค่าศิลปะเข้าใจในความแตกต่างของแต่ละคนที่มีความคิด การตัดสินใจ การมองคุณค่างานศิลปะด้วยตัวเองและการเปลี่ยนแปลงของสังคมวัฒนธรรมเป็นไปตามประวัติศาสตร์

5. การสร้างผลงานทัศนศิลป์ หมายถึง ระดับความสามารถในการถ่ายทอดผลงานทัศนศิลป์ของนักเรียน โดยใช้หลักองค์ประกอบศิลป์และทัศนธาตุผ่านการฟังเพลงแล้วแสดงออกมาเป็นภาพจิตรกรรมตามแนวความคิด อารมณ์ ความรู้สึกและจินตนาการของตน ภาพจิตรกรรมหมายถึง ภาพวาดที่ศิลปินสร้างสรรค์ขึ้นจากประสบการณ์ อารมณ์ ความรู้สึกเป็นผลงานทัศนศิลป์ มี 3 รูปแบบ ดังนี้

5.1 รูปแบบเหมือนจริง (Realistic) หมายถึง การสร้างสรรค์งานศิลปะที่เหมือนจริง ดังที่ปรากฏในธรรมชาติ โดยยึดหลักการสร้างสรรค์และการนำเสนอที่ตามองเห็น เช่น การเขียนภาพคนเหมือน ภาพสัตว์ ภาพทิวทัศน์ ภาพหุ่นนิ่ง

5.2 รูปแบบกึ่งนามธรรม (Semi Abstract) หมายถึง การสร้างสรรค์งานศิลปะในลักษณะบิดเบือนไปจากของจริงโดยจะให้ความสำคัญกับรูปแบบที่เหมือนจริงน้อยลง แต่ให้ความสำคัญกับรูปแบบจากความคิดของศิลปินมากขึ้นเพื่อสื่อความงามในการรับรู้ให้เข้าใจง่าย และรวดเร็ว

5.3 รูปแบบนามธรรม (Abstract) หมายถึง การสร้างสรรค์งานศิลปะที่ไม่มีรูปแบบ และเรื่องราวเหมือนจริง แต่มุ่งแสดงอารมณ์ความรู้สึกของศิลปินที่ถ่ายทอดลงในผลงาน

6. ความคิดเห็นต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ หมายถึง การแสดงออกด้านความรู้สึก ความคิดต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ เพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านระยะเวลา ด้านเนื้อหา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และด้านประโยชน์ที่ได้รับ

7. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หมายถึง ผู้เรียนที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนวัดธรรมศาลา (หลวงพ่อน้อยอุปถัมภ์) อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561

8. ประโยชน์ที่ได้รับ

1. พัฒนาการการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาสูงขึ้น
2. ได้แนวทางในการสอนทัศนศิลป์ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา
3. ได้แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ที่ส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ เพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัย ได้ศึกษาและนำเสนอเนื้อหาสาระที่สำคัญของแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีรายละเอียดดังนี้

1. หลักสูตรศิลปะ

1.1 สารระการการเรียนรู้ศิลปะตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช

2551

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประกอบไปด้วย 3 สาระ คือ ทัศนศิลป์ ดนตรี และนาฏศิลป์

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะเป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการทางศิลปะ ชื่นชมความงาม มีสุนทรียภาพ มีความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะ ซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตมนุษย์ มีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะวิธีการทางศิลปะ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงออกอย่างอิสระในศิลปะแขนงต่าง ๆ กิจกรรมทางศิลปะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม ตลอดจนการนำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง อันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ศ 1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิวิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 1.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล

1.2 หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนวัดธรรมศาลา (หลวงพ่อน้อยอุปถัมภ์) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ พุทธศักราช 2560

วิสัยทัศน์

“โรงเรียนวัดธรรมศาลา (หลวงพ่อน้อยอุปถัมภ์) จัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ มีระบบบริหารโดยประสานงานกับชุมชนในการระดมทรัพยากรมาสนับสนุนการจัดการศึกษา ปฏิรูปการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรมทางการศึกษา ผู้เรียนทุกคนสามารถดำรงชีวิตตามวิถีไทยและมีความรู้ความสามารถในระดับสากล”

ปรัชญา

“คุณธรรม นำวิชา พัฒนาชีวิต”

อัตลักษณ์ของสถานศึกษา

“ลูกหลวงพ่ ยิ้มพิมพ์ใจ ไหว้ดังงาม”

เอกลักษณ์ของสถานศึกษา

“หลวงพ่อน้อยนำธรรม คุณธรรมนำชีวิต”

จุดมุ่งหมาย

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนวัดธรรมศาลา (หลวงพ่อน้อยอุปถัมภ์) ตามหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดผลกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเองและมีวินัย
2. ปลุกฝังนักเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตใจที่เอื้อเฟื้อ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร
3. ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้กับเด็กนักเรียนในระดับปฐมวัย (อายุ 5 – 6 ปี) 7 ระดับประถมศึกษา (อายุย่างเข้าปีที่ 7 – 12 ปี) และเด็กด้อยโอกาส เด็กพิการได้เข้าเรียนอย่างทั่วถึง
4. ส่งเสริมให้นักเรียนมีสุขภาพกายสุขภาพจิตที่ดี รู้จักการออกกำลังกาย การเล่นดนตรี กีฬา และใช้ ว่างให้เกิดประโยชน์
5. ปรับปรุงอาคารสถานที่ บริเวณโรงเรียนให้สวยงามเหมาะสมสำหรับการจัดกิจกรรมของโรงเรียนและชุมชน

หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะของโรงเรียนวัดธรรมศาลา (หลวงพ่อน้อยอุปถัมภ์)

คำอธิบายรายวิชาทัศนศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ศึกษาและฝึกปฏิบัติเพื่อให้มีความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับรูปแบบของทัศนธาตุและแนวคิดในงานทัศนศิลป์ ความเหมือนและความแตกต่างของรูปแบบการใช้วัสดุ อุปกรณ์ ในงานทัศนศิลป์ของศิลปิน เทคนิคในการวาดภาพสื่อความหมาย การประเมินและการวิจารณ์นำผลงานการประเมินไปพัฒนางานทัศนศิลป์ สร้างงานทัศนศิลป์ในการโฆษณาและนำความรู้ไปใช้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ และนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน บรรยายเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่สะท้อนในงานทัศนศิลป์ในแต่ละยุคสมัย เปรียบเทียบแนวคิดในการออกแบบงานทัศนศิลป์ที่มาจากวัฒนธรรมไทยและสากล

โดยใช้กระบวนการสร้างความรู้ความเข้าใจ กระบวนการฝึกปฏิบัติ กระบวนการคิด การวิจารณ์ อภิปราย กระบวนการสืบค้นข้อมูล และนำเสนอผลงาน กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ และกระบวนการสร้างเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์

เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ การเรียนรู้เทคนิควิธีการทำงาน การเปิดโอกาสให้แสดงออกอย่างอิสระมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีสุนทรียภาพ สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ด้วยความชื่นชมและเห็นคุณค่างานศิลปะที่มีบริบทมาจากศิลปวัฒนธรรมไทยและสากล

รหัสตัวชี้วัด

ศ.1.1 ม.2/1, ม.2/2, ม.2/3, ม.2/4, ม.2/5, ม.2/6, ม.2/7

ศ.1.2 ม.2/1, ม.2/2, ม.2/3

มีรายละเอียดดังตารางที่ 1 มาตรฐานและตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้ศิลปะตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ตารางที่ 1 มาตรฐานและตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้ศิลปะตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้	ตัวชี้วัด
ศ 1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิวิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อกันศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	<ol style="list-style-type: none"> 1. อภิปรายเกี่ยวกับทัศนธาตุในด้านรูปแบบและแนวคิดของงานทัศนศิลป์ที่เลือกมา 2. บรรยายเกี่ยวกับความเหมือนและความแตกต่างของรูปแบบการใช้วัสดุ อุปกรณ์ในงานทัศนศิลป์ของศิลปิน 3. วาดภาพด้วยเทคนิคที่หลากหลายในการสื่อความหมายและเรื่องราวต่าง ๆ 4. สร้างเกณฑ์ในการประเมินและวิจารณ์งานทัศนศิลป์ 5. นำผลการวิจารณ์ไปปรับปรุงแก้ไขและพัฒนางาน 6. วาดภาพแสดงบุคลิกลักษณะของตัวละคร 7. บรรยายวิธีการใช้งานทัศนศิลป์ในการโฆษณาเพื่อโน้มน้าวใจและนำเสนอตัวอย่างประกอบ
ศ 1.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล	<ol style="list-style-type: none"> 1. ระบุและบรรยายเกี่ยวกับวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่สะท้อนถึงงานทัศนศิลป์ในปัจจุบัน 2. บรรยายถึงการเปลี่ยนแปลงของงานทัศนศิลป์ของไทยในแต่ละยุคสมัยโดยเน้นถึงแนวคิดและเนื้อหาของงาน 3. เปรียบเทียบแนวคิดในการออกแบบงานทัศนศิลป์ที่มาจากวัฒนธรรมไทยและสากล

โดยมีการจัดการเรียนการสอน 2 ภาคเรียน ภาคเรียนละ 20 ชั่วโมง แบ่งเนื้อหา ดังนี้

ภาคเรียนที่ 1

สาระที่ 1 ทัศนศิลป์

มาตรฐาน ศ 1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อกันศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

1. อภิปรายเกี่ยวกับทัศนธาตุในด้านรูปแบบ และแนวคิดของงานทัศนศิลป์ที่เลือกมา
2. บรรยายเกี่ยวกับความเหมือนและความแตกต่างของรูปแบบการใช้วัสดุอุปกรณ์ในงานทัศนศิลป์ของศิลปิน
3. วาดภาพด้วยเทคนิคที่หลากหลาย ในการสื่อความหมายและเรื่องราวต่าง ๆ

4. สร้างเกณฑ์ในการประเมิน และวิจารณ์งานทัศนศิลป์

5. นำผลการวิจารณ์ไปปรับปรุงแก้ไขและพัฒนางาน

ภาคเรียนที่ 2

สาระที่ 1 ทัศนศิลป์

มาตรฐาน ศ 1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

1. วาดภาพแสดงบุคลิกลักษณะ ของตัวละคร

2. บรรยายวิธีการใช้งานทัศนศิลป์ ในการโฆษณาเพื่อโน้มน้าวใจ และนำเสนอ ตัวอย่างประกอบ

มาตรฐาน ศ 1.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และ วัฒนธรรม เห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล

3. ระบุ และบรรยายเกี่ยวกับวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่สะท้อนถึงงานทัศนศิลป์ในปัจจุบัน

4. บรรยายถึงการเปลี่ยนแปลงของ งานทัศนศิลป์ของไทยในแต่ละยุคสมัย โดยเน้นถึงแนวคิดและเนื้อหาของงาน

5. เปรียบเทียบแนวคิดในการออกแบบงานทัศนศิลป์ที่มาจาก วัฒนธรรมไทยและ สากล

จากสาระการเรียนรู้ศิลปะตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนวัดธรรมศาลา (หลวงพ่อน้อยอุปถัมภ์) พบว่าการจัดการเรียน การสอนศิลปะในสถานศึกษาต้องการพัฒนาให้นักเรียนมีเข้าใจสาระความรู้ 4 แกน คือ ศิลปะปฏิบัติ ประสบการณ์สุนทรีย์ ศิลปวิจารณ์ และประวัติศาสตร์ศิลป์ สามารถเชื่อมโยงประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันตลอดจนนำไปสู่การพัฒนา ส่งเสริมผู้เรียนให้มีความเชื่อมั่นในตนเอง อันเป็นพื้นฐาน ในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้

2. พัฒนาการทางศิลปะ

2.1 พัฒนาการทางศิลปะของเด็ก ของ Lowenfeld & Brittain

พัฒนาการทางศิลปะของเด็กให้ความสำคัญกับการแสดงออกตามความคิด ตามความรู้สึกของเด็กที่มีความแตกต่างกันระหว่างบุคคลซึ่งพัฒนาตามวัยและวุฒิภาวะ ซึ่งแบ่งตาม ขั้นตอนการศิลปะออกเป็น 6 ขั้น คือ เริ่มจากขั้นขีดเขียน (The Scribbling Stage) ในช่วงวัย 2-4 ปี ขั้นที่ 2 ขั้นก่อนเขียนภาพเป็นเรื่องราว (The Pre-schematic Stage) ในช่วงวัย 4-7 ปี ขั้นที่ 3

ขั้นการเขียนภาพอย่างมีความหมาย (The Schematic Stage) ในช่วงวัย 7-9 ปี ขั้นที่ 4 ขั้นรวมกลุ่ม (The Gang Stage) ในช่วงวัย 9-12 ปี โดยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จัดอยู่ในขั้นที่ 5 และ 6 ซึ่งในขั้นที่ 5 จะเป็นขั้นของการเขียนภาพเลียนแบบธรรมชาติ (The Pseudo Naturalistic Stage) ในช่วงวัย 12-14 ปี เป็นช่วงของเด็กที่มีพัฒนาการทางกายและความคิดรวบยอดหลายประการ การแสดงออกเริ่มเหมือนจริงมากยิ่งขึ้น เด็กจะมีความคิดรวบยอด 2 แบบ คือ พวกที่มีความคิดรวบยอดทางจักขุประสาท และพวกที่แสดงออกตามอารมณ์ และประสบการณ์ พวกนี้จะพัฒนาความคิดสร้างสรรค์แตกต่างกันไปเฉพาะคน เด็กหญิงจะเริ่มมีความสนใจจากการวาดรูปคนที่แสดงแตกต่างระหว่างเพศก่อนเด็กชาย การวาดภาพคนจะเหมือนจริงมากยิ่งขึ้น เช่น ทำนังยืน มีรอยย่น รอยพับตามแสงเงาและท่าทาง แสดงขนาดของวัตถุตามระยะใกล้ไกล เด็กผู้ชายมักสนใจในกิจกรรมกีฬาและมักวาดรูปการ์ตูนล้อเลียนเพื่อน ๆ และครูแต่เด็กยังไม่พร้อมวาดรูปตนเอง การวาดภาพของกลุ่มรับรู้ทางจักขุประสาทแสดงรายละเอียดของสิ่งต่าง ๆ ตามผลกระทบของบรรยากาศ ซึ่งสามารถวาดภาพแสดงระยะใกล้ไกลรวมไปถึงการใช้สีตามระยะที่เห็นด้วย และเริ่มเข้าใจช่องไฟ 3 มิติ ด้านการออกแบบจะเน้นในเรื่องความสวยงามตามหลักสุนทรียภาพส่วนพวกหลังจะสนใจเฉพาะรายละเอียดที่มีความสัมพันธ์ กับอารมณ์ และประสบการณ์โดยยึดตนเองเป็นหลักและจะกลับไปสนใจเส้นฐานอีกในขั้นที่ 6 ขั้นการตัดสินใจ (The Period Decision Stage) ในช่วงวัย 14-17 ปี การแสดงออกทางศิลปะของเด็กวัยนี้จะแสดงออกด้วยตนเองอย่างมีจุดมุ่งหมาย และมีความพยายามในการพัฒนาทักษะ ในช่วงนี้เด็กเป็นอิสระจากผู้ใหญ่ และเริ่มมีความรักเพศตรงข้าม การวาดภาพคนมีความใกล้เคียงธรรมชาติ และแสดงการกระทำ เสื้อผ้ารอยยับย่นขณะกำลังเคลื่อนไหวได้เหมือนจริง กลุ่มที่มีการรับรู้ทางจักขุประสาทจะวาดรูปร่างคนที่มีสัดส่วนที่ถูกต้องมากขึ้น และมีแสงเงา เริ่มมีการใช้ช่องไฟในการมอง และจะวาดวัตถุเล็กลงตามระยะทาง มีการใช้สีตามผลกระทบบรรยากาศ และมีการใช้สีอ่อนแก่ การออกแบบเป็นไปตามหลักสุนทรียภาพ ความสมดุล และท่วงทำนอง ส่วนกลุ่มที่แสดงออกตามอารมณ์ แสดงออกตามความประทับใจที่มีต่อสิ่งนั้น ๆ และยังคงแสดงออกโดยการใช้เส้นฐานและใช้สีสัมพันธ์กับอารมณ์ การออกแบบเป็นแนวนามธรรม ทั้งสองกลุ่มจะออกแบบหน้าที่ของเครื่องใช้ต่าง ๆ ทางอุตสาหกรรมได้ (วิสูตร โปธิ์เงิน, 2556: 6-12)

การพัฒนาการทางศิลปะของของ Lowenfeld & Brittain มุ่งนำเสนอถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับศิลปะของเด็กต่อกระบวนการสร้างสรรค์ นำมาพัฒนาให้เหมาะสมกับช่วงวัยนั้น ๆ

2.2 พัฒนาการทางการคิด (Cognitive development) ของ Piaget

การพัฒนาการด้านเชาว์ปัญญาของเด็ก Piaget พบว่าเราไม่สามารถตัดพัฒนาการออกเป็นขั้น ๆ อย่างกระจ่างหมดจดและโดยฉับพลันทันที การพัฒนาแต่ละขั้นจะทิ้งช่วงอย่างช้า ๆ แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนใหญ่ ๆ คือ

1. ขั้นกลไกการรับรู้ (Sensorimotor stage) เริ่มตั้งแต่เกิดจนถึงวัยประมาณ 2 ขวบ
เห็นได้จากการที่เด็กรับรู้และการกระทำกิจกรรมทางทักษะความเคลื่อนไหวพื้นฐานแบบง่าย ๆ เช่น

- 1.1 เด็กเรียนรู้ที่จะเห็นความแตกต่างของตัวเองไปจากสิ่งที่อยู่รอบตัว
- 1.2 แสวงหาสิ่งเร้าจากแสงและเสียง
- 1.3 ใส่ใจกับประสบการณ์ที่น่าสนใจยาวนานขึ้น
- 1.4 ทำความรู้จักกับสิ่งต่าง ๆ ด้วยการจับต้อง รับรู้กับสิ่งนั้น
- 1.5 ถือว่าสิ่งแต่ละสิ่งมีความคงที่ไม่ว่าจะเปลี่ยนที่ใช้หรือเปลี่ยนมุมมอง

Piaget พบว่า เด็กทารกเปลี่ยนพฤติกรรมทางกลไกการรับรู้ไปตามวัยที่สูงขึ้น
เด็กทารกอาจดูดกันขวดนม ถ้าได้รับขวดนมในลักษณะกลับหัว แต่อีกสองหรือสามเดือนต่อมา
เด็กจะเรียนรู้ที่จะกลับหัวขวดนมเอง เพราะเด็กรู้จักกลไกของขวดนมในในฐานะของขวดนม

2. ขั้นก่อนปฏิบัติการ (Preoperational stage) ซึ่งแบ่งเป็น 2 ช้อย่อย คือ

2.1 ระยะเวลาก่อนปฏิบัติการ (Preoperational phase) คือวัยประมาณ 2-4 ปี
เด็กเริ่มใช้ถ้อยคำหรือภาษาเพื่อช่วยให้ตนเองพัฒนาโน้ตคนต่าง ๆ ซึ่งมีโน้ตคนในช่วงนี้วัยนี้ค่อนข้าง
เป็นเรื่องส่วนตัว จะผิดพลาดเป็นส่วนใหญ่และจำเป็นต้องมีการตรวจสอบกับสิ่งที่เป็นอยู่ตามความเป็นจริง
ประสบการณ์ของเด็กในการเรียนรู้ภาษานั้นในช่วงเวลานี้เป็นไปอย่างหยาบ ๆ ซึ่งพัฒนาการ
ในขั้นก่อนปฏิบัติการ เช่น

2.1.1 ถือเอาตัวเป็นเกณฑ์และมักจะไม่สามารถเข้าใจถึงความคิดเห็น
ของผู้อื่น

2.1.2 สามารถจำแนกความแตกต่างของสิ่งที่อยู่รอบตัวในคุณสมบัติ
หรือลักษณะเชิงเอกลักษณ์ของสิ่งนั้น

2.1.3 ไม่สามารถเห็นถึงความแตกต่างที่แฝงอยู่ในสิ่งที่คล้ายคลึงกันหรือ
อยู่ในหมวดหมู่เดียวกัน

2.1.4 สามารถคัดเลือกสิ่งต่าง ๆ รวมเข้าด้วยกัน โดยพิจารณาจากเกณฑ์ใด
เกณฑ์หนึ่ง

2.1.5 สามารถรู้ถึงการเทียบเคียงหรือจัดเรียงสิ่งของตามประเภท แต่ยังไม่
สามารถเปรียบเทียบข้ามหมู่กัน เช่น สามารถรู้ว่าแดงสูงกว่าดำ และดำสูงกว่าขาว แต่ยังไม่เข้าใจว่า
ดังนั้นแดงจึงสูงกว่าขาว

2.2 ระยะเวลาสัญชาตญาณ (Intuitive phase) จะครอบคลุมวัยประมาณ 4-7 ปี
เป็นวัยที่สามารถตัดสินใจรับรู้และความประทับใจอย่างง่าย ๆ โดยมีต้องใช้คำพูด นำไปสู่เรื่อง
ความเข้าใจอันเป็นเหตุเป็นผล แต่ก็ยังเป็นไปอย่างช้า ๆ การรับรู้โดยไม่ต้องอาศัยถ้อยคำหรือสัญลักษณ์
ที่เป็นสื่อกลางมักจะนำเด็กไปสู่ความเข้าใจผิดในสิ่งต่าง ๆ รอบตัว ในระยะสัญชาตญาณขั้นก่อน
ปฏิบัติการมีลักษณะคือ

2.2.1 สามารถจำแนกหมวดหมู่หรือประเภทของสิ่งต่าง ๆ แต่ก็ไม่จำเป็นว่าเด็กจะต้องตระหนักถึงสิ่งเหล่านั้น

2.2.2 สามารถเข้าใจความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ที่มีต่อกันได้อย่างมีเหตุผลและซับซ้อนมากขึ้น

2.2.3 สามารถคิดหรือทำความเข้าใจกับจำนวน

2.2.4 มีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับบมโนทัศน์ของ ความคงสภาพ (conservation) คือ เข้าใจถึงว่า ปริมาณของบางสิ่งนั้นคงสภาพเดิม แม้วารูปร่างจะเปลี่ยนไปหรือแม้ว่าสิ่งนั้นจะถูกตัดแบ่งออกเป็นส่วนย่อย ๆ จำนวนมากก็ตาม

3. ชั้นปฏิบัติการเชิงรูปธรรม (Concrete operational) วัยประมาณ 7-11 ปี เป็นวัยที่เริ่มสามารถที่จะปฏิบัติการอย่างเป็นเหตุเป็นผลได้หลากหลายขึ้นแต่เป็นปฏิบัติการที่ยังต้องมีคุณสมบัติที่เป็นรูปธรรมเป็นเรื่องการกระทำ การจัดการกับสิ่งต่าง ๆ หรือการนำเสนอจากความคิด ความรู้สึกภายในปฏิบัติการเป็นหนทางให้เด็กได้มีประสบการณ์กับการลองผิดลองถูก เด็กสามารถคิดผ่านหนทางต่าง ๆ และผลของการกระทำนั้นมีความเป็นไปได้ เช่น

3.1 สามารถเข้าใจองค์ประกอบ (composition) เช่น สามารถรู้เข้าใจได้ว่าเมื่อเราเอาสีโปสเตอร์สีเหลืองผสมกับสีน้ำเงินจะเกิดเป็นสีใหม่ คือเขียว และถ้าเด็กเอาสีเขียวมาผสมกับแป้งเปียกก็จะเกิดสีเขียวที่มีคุณสมบัติใหม่คือ ละเลงบนกระดาษ แล้วสามารถวาดด้วยนิ้วมือคือมีกลไกวิธีหรือระบบที่ต่างไปจากสีโปสเตอร์ธรรมดาสามารถเชื่อมโยงสัมพันธ์ (association) ของสิ่งต่าง ๆ เช่นเอาสีเหลืองไปผสมสีน้ำเงินจะได้สีเขียว หรือถ้าเอาสีน้ำเงินไปผสมสีเหลืองก็จะได้สีเขียวเช่นกัน

3.2 สามารถเข้าใจการสลับสับเปลี่ยน (reversibility) ตัวอย่างเช่นในกรณีของสีผสมแป้งเปียกนั้นหรือระบบการวาดภาพด้วยนิ้วมือ สามารถเปลี่ยนแปลงรูปแบบต่างไปจากการวาดภาพธรรมดาที่ใช้พู่กันจุ่มสีระบายบนกระดาษเพราะเมื่อภาพที่วาดขึ้นไม่เป็นที่พอใจก็ไม่สามารถลบหรือเปลี่ยนกลับไปเป็นอย่างเดิมได้ เพราะสีโปสเตอร์ล้วน ๆ เมื่อป้ายลงบนกระดาษแล้วไม่สามารถลบออกให้กลายเป็นสีขาวแบบสีโปสเตอร์ที่ผสมแป้งเปียก อีกทั้งลวดลายที่เกิดขึ้นในภาพวาดในกลวิธีวาดด้วยมือนี้ก็ตรงกันข้ามกับภาพวาดด้วยสีธรรมดา

แม้เด็กวัยนี้จะสามารถจัดระบบ จำแนกหมวดหมู่หรือแก้ปัญหาในการจัดระบบ แต่ก็ไม่เข้าใจถึงหลักการต่าง ๆ ของการจำแนกแยกแยะนั้นแต่อย่างไรก็ตามความคิดของเด็กวัยนี้อยู่ในระดับที่สูงแต่ก็ยังมีปัญหากับการคิดในเชิงนามธรรม

4. ชั้นปฏิบัติการเชิงนามธรรม (Formal operational) วัยประมาณ 11-14 ปี เป็นวัยที่คิดอย่างเป็นเหตุเป็นผลในสิ่งที่เป็นามธรรมคือสามารถเข้าใจในสิ่งอันเป็นปัจจุบันที่พบเห็นที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้นและคาดหมายถึงความเป็นไปได้อื่น ๆ หนทางอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลนั้น ๆ

สามารถใช้ความคิดในลักษณะสมมติฐานเชิงนิรนัย คือความคิดหาเหตุผลส่วนรวมไปหาส่วนย่อย สามารถสรุปผล ดีความ และนำเสนอสมมติฐาน ความคิดของพวกเขามีลักษณะยืดหยุ่นและมีพลัง เด็กวัยนี้สามารถกระทำดังนี้

4.1 สามารถคิดเกี่ยวกับตัวเลือกต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล โดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาว่า ตัวเลือกใดที่มีความเป็นไปได้ในโลกแห่งความเป็นจริง ความสามารถด้านนี้มีใช้เพียงจินตนาการแต่เป็นความคิดที่เป็นไปได้ตามหลักการและการเสาะแสวงหาอย่างมีระบบสลับไปกับการคิดอย่างมีเหตุผล

4.2 สามารถหาวิเคราะห์หาหนทางและความเป็นไปได้เชิงผสมผสานระหว่างสาเหตุหนึ่งทำให้เกิดผลประการใดประการหนึ่ง เด็กสามารถคิดถึงความเป็นไปได้ว่ามีหลายหนทาง

4.3 สามารถคิดตั้งข้อสันนิษฐาน

4.4 สามารถสรุปหลักการทั่วไปจากข้อสันนิษฐานต่าง ๆ ที่มีรากฐานมาจากเนื้อหาเดียวกันกับเนื้อหาที่หลากหลายแตกต่างกัน กระบวนการคิดของเด็กวัยรุ่นเป็นการคิดแบบพิจารณาถึงความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่าง ต้นสาย ปลายเหตุ ดังนั้นครูจึงควรตระหนักว่าการที่จะนำเด็กสู่การเรียนรู้และคิดในลักษณะนี้ไม่ควรทำก่อนช่วยวัยรุ่นความคิดซับซ้อนของเด็กวัยรุ่นนั้นเปลี่ยนไปเรื่อย ๆ ไปจนถึงอายุ 17 ปี และไม่ต้องสงสัยเลยว่ากลไกของความคิดบางประเภทเปลี่ยนไปหลังจากวัยนี้ด้วยซ้ำ (มะลิฉัตร เอื้ออนันท์ 2545:239-249)

ดังนั้นการพัฒนาการทางศิลปะเป็นกระบวนการการแสดงออกทางศิลปะที่มีลักษณะเฉพาะของเด็กซึ่งปรากฏอยู่ในวัยจากวัยหนึ่งสู่อีกวัยหนึ่งอย่างต่อเนื่องและพัฒนาการดังกล่าวจะดำเนินไปอย่างช้าหรือเร็วขึ้นอยู่กับพื้นฐานความเข้าใจความสามารถทางศิลปะประกอบกับสิ่งแวดล้อมและแรงจูงใจของแต่ละคน ดังจะเห็นได้จากพัฒนาการทางศิลปะของเด็กนั้นจะเริ่มต้นจากการเขียนภาพเป็นเส้นขยุกขยิก จนสามารถลากเส้นตรงได้เพราะกล้ามเนื้อแขนและมือได้รับการควบคุมดีขึ้น โดยพัฒนาการทางศิลปะในช่วงวัยต่าง ๆ นั้นล้วนมีความแตกต่างกัน เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับวัยและความแตกต่างของแต่ละบุคคล ส่งเสริมให้เด็กบรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้

3. การจัดการเรียนรู้ศิลปะ

3.1 ทฤษฎีศิลปะศึกษา Discipline –Based Arts Education (DBAE) ของ Clark, Day and Greer

เป็นทฤษฎีที่เน้นกิจกรรมศิลปะ 4 แกนให้มีน้ำหนักแต่ละแกนให้เหมาะสมกับช่วงชั้นการศึกษา เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้อภิปรายและวิเคราะห์ผลงาน ถึงสิ่งที่สะท้อนความร่วมมือ ผู้สอนควรมีพื้นฐานความรู้ ความเข้าใจมาตรฐานการตัดสินคุณค่า รวมถึงลักษณะศิลปะสมัยใหม่เป็นอย่างดี

ซึ่งมักเป็นรูปที่มีเอกลักษณ์ และบ่งบอกถึงความคิดของศิลปินที่มีต่อสิ่งแวดล้อมในช่วงเวลาหนึ่ง โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. แกนศิลปะปฏิบัติ (Art Production) เป็นองค์ประกอบหนึ่งแกนสำคัญ จะแนะนำแนวคิด การแก้ปัญหา และการแนะนำวิธีการ เทคนิคทางศิลปะ วัสดุที่หลากหลาย และเหมาะสมในการสร้างผลงานศิลปะ

2. แกนประวัติศาสตร์ศิลป์ (Art History) เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างผลงานศิลปะทุกแขนงซึ่งจะเป็นแนวคิดของที่มาที่ไปของผลงานศิลปะทั้งที่เป็นของศิลปิน หรือของตนเอง โดยมีคำถามสำคัญพื้นฐาน คือ ใคร อะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ ทำไม และอย่างไรที่เกี่ยวข้องกับผลงานศิลปะนั้น ๆ (สไตล์ แนวคิด สัญลักษณ์ในผลงาน ช่วงเวลาในการสร้างผลงาน สื่อวัสดุในการสร้างสรรค์ เทคนิควิธีการ และวัฒนธรรมเกี่ยวข้องกับผลงานศิลปะ) ผู้เรียนจะรู้และทราบถึงความแตกต่าง และสามารถเรียนรู้ถึงอิทธิพลจากภายนอกที่ส่งผลต่อการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ไม่ว่าจะเป็นอิทธิพลจากวรรณกรรม ศาสนา ระบบการอุปถัมภ์ การเมืองการปกครอง และเทคโนโลยี ซึ่งล้วนแล้วแต่มีผลต่อการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะทั้งสิ้น

3. แกนสุนทรียศาสตร์ (Aesthetics) สุนทรียศาสตร์ หรือศาสตร์ของความงาม เป็นปรัชญาที่สำคัญทางศิลปะ ซึ่งจะเป็นแนวในการช่วยตัดสินใจเรื่องของความงามของผู้เรียนที่มีต่อผลงานศิลปะ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีรสนิยมที่ดี ในบางวัฒนธรรมไม่ปรากฏแนวคิดเรื่องของความงามเด่นชัด แต่เน้นเรื่องหน้าที่ ที่ขึ้นอยู่กับรูปแบบ ความเชื่อในแต่ละวัฒนธรรมนั้น ๆ ไม่ว่าจะเป็นการออกแบบที่ดี การใช้ประโยชน์ โดยสิ่งเหล่านี้ก็สามารถมาตัดสินคุณค่าของงานศิลปะได้ แต่การที่จะตัดสินใจเรื่องคุณค่า ยังต้องมีเรื่องของความชื่นชอบ ความงามเข้ามาเกี่ยวข้องที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถระบุถึงสิ่งที่เป็นความงามของตนเองและการตัดสินใจเรื่องความงามที่มีต่องานศิลปะ โดยที่สามารถบอก เขียนบรรยาย และเตรียมที่จะเป็นการยืนยันในความคิดของตนเองได้

4. แกนศิลปะวิจารณ์ (Art Criticism) ศิลปะวิจารณ์หรือการวิเคราะห์งานศิลปะ (การสะท้อนหรือการแสดงออกของความรู้สึกซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเหตุผลที่ระบุถึงความชอบ หรือไม่ชอบ สวยหรือไม่สวย ที่สามารถทำให้รู้สึกไม่ดี) ศิลปะวิจารณ์จึงเป็นแนวทางที่มีความพยายามส่งเสริมให้ผู้เรียนวิเคราะห์ผลงานศิลปะ พุดคุยเกี่ยวกับผลงานศิลปะของผู้เรียนเอง และของเพื่อนร่วมชั้น รวมไปถึงผลงานศิลปินที่มีชื่อเสียง นำมาวิเคราะห์โดยสร้างประสบการณ์ที่ดีให้กับทุกคน ผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากการเปรียบเทียบผลงานศิลปะในประวัติศาสตร์ หรือการเริ่มต้นในการอธิบายง่าย ๆ ว่า สิ่งที่เราเห็น คืออะไรในผลงานศิลปะ ไม่เป็นเรื่องของสิ่งที่ปรากฏให้เห็น เรื่องของทัศนธาตุ การจัดวางองค์ประกอบศิลป์ หรือเนื้อหาเรื่อง เป็นการนำทางเข้าสู่คุณภาพของการวิจารณ์และได้สัมผัสสิ่งที่ไม่ดีตัวตนหรือสิ่งที่เป็นนามธรรมที่แฝงอยู่ในงานศิลปะที่ตัวศิลปินต้องการให้ผู้ชมรับรู้ ในบางครั้งผู้สอนต้องให้ผู้เรียนได้ฝึกวิเคราะห์ผลงานตามหลักการทางศิลปะ เชื่อมโยงประสบการณ์ และให้คิดไตร่ตรองแล้วค่อยเขียนก่อนที่จะมานำเสนอหรือแลกเปลี่ยนกัน

จากทฤษฎีศิลปศึกษา Discipline –Based Arts Education (DBAE) ของ Clark, Day & Greer การจัดการเรียนการสอนทัศนศิลป์ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ จำเป็นต้องครอบคลุม ทั้ง 4 แขนงอย่างสมดุล ทั้งรูปแบบการสอนและการวัดและประเมินผลให้เป็นไปตามลักษณะของแต่ละ เนื้อหา หรือตามจุดเน้นของแต่ละแกนการสอนวิชาศิลปะควรจะส่งเสริมทางด้านสุนทรียภาพ คือ เสริมให้เด็กมีความรู้ในความงาม ซึ่งนักการศึกษาศิลปะใช้คำว่า ให้เด็กมีความเฉียบไวในเรื่องของความงาม เมื่ออยู่ต่อหน้าวัตถุแห่งความงามนั้น เรื่องความรู้สึกลงในใจในความงาม เป็นสิ่งที่มีความจำเป็น สำหรับมนุษย์เรา เพราะในชีวิตจริงของมนุษย์เต็มไปด้วยการต่อสู้เพื่อความอยู่รอด ถ้าหากมนุษย์ มีความเฉียบไวต่อความงาม จะทำให้มนุษย์ได้พักผ่อนทางจิตใจ เพราะสภาพที่มนุษย์กำลังตีความกับความงามนั้นจิตจะเป็นสมาธิ มีความสงบร่มเย็น ปราศจากกิเลสตัณหาทั้งปวง ระยะเวลาของความ ตีความ ต่อความงาม ที่ปรากฏนี้ให้เพียงช่วงสั้น ๆ หลังจากนั้นก็จะไปเป็นช่วงของจินตนาการ หรือเป็น ช่วงของการที่จะเกิดความคิดสร้างสรรค์ คุณค่าของความรู้สึกลงในใจในความงามที่จะแผ่ต่อโลกมนุษย์ อยู่ตรงช่วงของความคิดสร้างสรรค์นี้ การที่มนุษย์จะรู้สึกในความงามได้ ก็ต้องมีสิ่งเร้า สิ่งเร้าในที่นี้ ก็คือวัตถุที่มีความงาม (ทั้งวัตถุธรรมชาติ และวัตถุศิลปะ) โดยครูศิลปะจะต้องนำไปประยุกต์ ให้สัมพันธ์กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามสภาพแวดล้อมของผู้เรียนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ทางการเรียน

3.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์

เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้มีทักษะในการสร้างสรรค์ ถ่ายทอดความคิด จินตนาการ พร้อมกับกระบวนการทำงาน ซึ่งเด็กจะได้รับประสบการณ์จากการปฏิบัติงานจริงเรียนรู้ ด้วยการลงมือทำด้วยตัวเอง และยังเชื่อมั่นในตนเอง ส่งเสริมการแสดงออก และมีความชื่นชม ในความงามศิลปะ

อำไพ ตรีธรรมสาร (2543) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการสอนศิลปะ ดังนี้

1. การสอนแบบเน้นประสบการณ์ (Art Approached Experimentally)

มีแนวความคิดที่จะพัฒนาการจัดการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น จากแนวการสอนที่มีอยู่นั้น มักเน้นการกำหนดผลสำเร็จของการสอนแน่นอนไว้ล่วงหน้า เช่น วาดภาพทิวทัศน์ หรือ ปั้นภาชนะ เป็นต้น และการเรียนรู้จะเป็นแบบการในข้อเท็จจริง ข้อความรู้ หรือทฤษฎีต่าง ๆ การสอนในลักษณะ ดังกล่าวนี้อาจจะจบในตัว ในแต่ละตอน และไม่ได้ช่วยส่งเสริมพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นวิชาการจึง แสวงหาแนวทางใหม่ ๆ ที่ดียิ่งขึ้น เกิดแนวโน้มมาให้ความสนใจการจัดการเรียนการสอนที่เน้น ประสบการณ์ โดยการทดลอง การลงมือปฏิบัติจริง มีกระบวนการคิดแก้ปัญหา ซึ่งผลจากการสอน แนวนี้ผู้เรียนจะพัฒนาทั้งด้านทักษะ และความเข้าใจ ลักษณะการสอนเชิงประสบการณ์นี้ ประกอบด้วยขั้นตอนในการเรียนรู้หลายอย่างด้วยกัน วิธีดำเนินการเรียนรู้จะเกิดจากการสังเกต เปรียบเทียบ แยกแยะ และการหาความสัมพันธ์ในแง่มุมใหม่ ๆ ของเรื่องราว สื่อ และกระบวนการ

ต่าง ๆ คุณค่าของการสอนแนวนี้ นอกจากจะเป็นการพัฒนาทักษะ และความเข้าใจแล้ว ยังช่วยสร้างทัศนคติที่ดีต่อกระบวนการทำงาน เพราะผลลัพธ์ของการเรียนรู้เปิดกว้างและไม่มีการกำหนดคำตอบหรือผลลัพธ์ที่ตายตัวไว้ล่วงหน้า ทำให้รู้สึกว่าการเรียนการสอนเป็นการท้าทาย ทำให้เกิดความตื่นตัว อยู่เสมอ ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทำให้นักเรียนกล้าเสี่ยงในการตัดสินใจ และการยอมรับข้อจำกัดต่าง ๆ ตลอดจนการยอมรับความล้มเหลว หรือความผิดพลาด โดยมองว่าเป็นเพียงขั้นตอนหนึ่งในขบวนการเรียนรู้ที่จะพัฒนาตนเองต่อไปมิใช่เป็นบทสรุปว่าตนไร้ความสามารถและทำให้เกิดความมั่นใจในความสามารถของตนเอง

2. แนวการสอนแบบมีศิลปินเป็นแบบอย่าง (The Artist as Model)

แนวความคิดนี้เกิดจากความพยายามที่จะจัดประสบการณ์การเรียนการสอนให้ใกล้เคียงกับการทำงานศิลปะในโลกอาชีพ ในชีวิตจริงให้มากที่สุด กล่าวคือการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้สัมผัสและได้เรียนรู้ชีวิต และกระบวนการทำงานในอาชีพทางศิลปะจากศิลปินจริง ๆ การเรียนรู้ของนักเรียนด้วยวิธีการสอนในแนวนี้ นักเรียนจะได้สัมผัสประสบการณ์ตรง แทนที่จะเรียนแบบทฤษฎี เช่น จากการบอกกล่าวจากครู หรือการอ่านตำรา การสัมผัสนั้นเป็นทั้งทางด้านกระบวนการการทำงาน ความคิด ความรู้สึก ตลอดจนการแสดงออกของศิลปิน การเรียนรู้ที่มาจากกิจกรรมหลาย ๆ รูปแบบ ได้แก่ การทำความรู้จักศิลปินจริง ๆ การสังเกตการทำงานศิลปะ การสนทนาหาความรู้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น การประยุกต์วิธีการของศิลปินมาใช้ในการทำงานของตน การขอคำแนะนำ การวิเคราะห์งานของตน เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาความรู้ความสามารถ สิ่งนี้นักเรียนจะเรียนรู้จากศิลปินที่สำคัญ ๆ คือ ลักษณะการทำงานศิลปะ และบุคลิกลักษณะของตัวศิลปิน

รูปแบบของการจัดการสอนอาจทำได้ 2 วิธี คือ รูปแบบแรก คือ การมีศิลปินมาประจำการและทำงานอยู่ในโรงเรียน เป็นระยะเวลาต่อเนื่องกันนานพอสมควร อาจจะเป็นตลอดภาคการศึกษา หรือตลอดปีการศึกษา แล้วแต่ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ จุดสำคัญอยู่ที่การคัดสรรศิลปินที่สามารถสนองต่อจุดมุ่งหมายของโครงการ ทั้งนี้ควรคำนึงถึง การเป็นที่ยอมรับของสังคมในด้านความสามารถ และผลงาน ซึ่งจะก่อให้เกิดความประทับใจต่อนักเรียนในเบื้องต้น นอกจากนั้นแล้ว ควรพิจารณาลักษณะ และกระบวนการทำงานที่สมควรเป็นแบบอย่างให้กับนักเรียน และสิ่งที่สำคัญมากอีกประการหนึ่งคือ บุคลิกลักษณะส่วนตัวของศิลปิน ควรมีความอบอุ่น เปิดกว้างที่จะให้นักเรียนได้สัมผัส และสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างใกล้ชิด อีกวิธีหนึ่งคือ การจัดการตามความเหมาะสมกับเวลาระยะสั้น และการมีงบประมาณที่จำกัด คือแทนที่จะเชิญศิลปินมาประจำที่โรงเรียน ก็อาจใช้วิธีเชิญศิลปินมาเป็นครั้งคราว หรือจัดทัศนศึกษาพานักเรียนไปเยี่ยมชมการทำงาน ของศิลปิน ณ สถานที่ทำงานของศิลปินเอง ข้อดีในการใช้วิธีที่สองนี้คือ การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้สัมผัสศิลปินหลาย ๆ คน เพื่อสังเกตการใช้ทักษะ และความชำนาญที่หลากหลายกันออกไป

แต่มีข้อจำกัด คือ การขาดความลึกซึ้ง และขาดความต่อเนื่อง กล่าวโดยสรุปว่าเป็นการศึกษาแนวกว้าง ในขณะที่วิธีแรกนั้น เป็นการศึกษาแนวลึก บทบาทหน้าที่ของครูในการจัดการสอนในแนวที่มีศิลป์เป็นแบบอย่างนี้ คือ เป็นผู้ที่แสวงหา และคัดสรรศิลปินที่มีลักษณะที่ต้องการ ต้องการเน้นการแสดงออกที่แปลกใหม่ หรือ ต้องการเน้นการเป็นผู้มีทักษะ ความชำนาญในการใช้สื่อเฉพาะอย่าง นอกจากนั้นแล้ว ครูยังมีหน้าที่ประสานงานกับศิลปินระหว่างการสอน โดยควรไวต่อความรู้สึกของนักเรียน และเปิดการสนทนาให้เกิดขึ้นระหว่างศิลปินกับนักเรียน

3. แนวการสอนแบบมีนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-centered approaches)

หลักการพื้นฐานสำหรับการสอนแนวนี้ คือ การให้ความสำคัญต่อลักษณะเฉพาะของนักเรียนแต่ละบุคคล กล่าวคือ นักเรียนแต่ละคนย่อมมีความแตกต่างกันในแต่ละคน ในหลายด้าน เป็นต้นว่า ด้านวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ ความต้องการทางด้านร่างกาย ความสนใจ ระดับสติปัญญา ทักษะ และความถนัด การแสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึก และความไวต่อการรับรู้ แนวการสอนนี้ เริ่มได้รับความสนใจในยุค progressive education โดย Viktor Lowenfeld ได้ชี้ให้เห็นความสำคัญของพัฒนาการของเด็ก และความเจริญเติบโตที่เกิดขึ้นในตัวเด็กเอง ดังนั้นหากถูกก้าวร้าว กระบวนการเจริญเติบโต จากภายนอกมากเกินไป อาจทำให้เด็กเกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียน และมีผลต่อความเติบโตทางด้านความสามารถ และความคิดสร้างสรรค์ จากแนวคิดที่กล่าวนี้ จึงสามารถสรุปได้ว่าควรมองการสอนในแง่ของการถ่วงดุลย์ระหว่าง บทบาทหลักของครู กับการปล่อยให้ นักเรียนแสดงออกโดยเสรี (Self-expression) การสอนที่มีนักเรียนเป็นศูนย์กลางนี้ มี 2 แบบ คือ แบบเปิดเสรี (Open classroom) และแบบแนวลึก (In depth Approach) ทั้ง 2 แบบนี้ต่างก็เน้นความสำคัญที่ตัวนักเรียนแต่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างกัน ออกไป ดังรายละเอียดดังนี้

แบบเปิดเสรี เป็นการสอนที่เริ่มต้นใช้ในประเทศอังกฤษ โดยการให้นักเรียน มีบทบาทในตนเองอย่างเต็มที่ที่กล่าวคือ นักเรียนจะเป็นผู้เลือกเรียนในสิ่งที่ตนสนใจ และจะเป็นผู้วางแผนและดำเนินการเรียนด้วยตัวเอง ส่วนบทบาทของครูนั้น จะเน้นการเป็นผู้จัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน จัดวัสดุอุปกรณ์ให้พร้อม เพื่อให้ นักเรียนเป็นผู้เลือก และครูจะป้อนคำถามต่าง ๆ ที่ท้าทาย กระตุ้นความคิดและทำให้นักเรียนสามารถ สรุปความสนใจ และความ ต้องการของตนเอง ได้อย่างชัดเจน หรือครูอาจปล่อยให้ นักเรียนคิด และลงมือทำงานตามลำพังโดยอิสระหากนักเรียน ต้องการ และครูจะมีส่วนช่วยแนะนำ หรือให้ข้อเสนอแนะ เพียงเล็กน้อยเท่านั้น

แบบการศึกษาแนวลึก เป็นการสอนที่มีนักเรียนเป็นศูนย์กลางอีกแบบหนึ่ง โดยการให้ความสำคัญ ต่อศักยภาพทางศิลปะของนักเรียนแต่ละบุคคล ในขณะที่แบบแรก ซึ่งได้แก่ แบบเปิดเสรีนั้นเป็นการ ให้อิสระแก่นักเรียนอย่างเต็มที่ และบทบาทของครูเสมือนหนึ่งเป็นผู้ช่วยเหลือ อยู่ภายนอกนั้น แบบการศึกษาแนวลึกนี้ ถึงแม้ว่าจุดศูนย์กลางจะอยู่ที่ตัวนักเรียน แต่การเรียนการสอน จะเป็นในรูปที่ครูมีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิด ตั้งแต่การเสนอขั้นตอน และการแนะนำให้นักเรียนสามารถ ดำเนินการ และวิเคราะห์ ประเมินผลการทำงานในแต่ละขั้นตอน ขั้นตอนที่ครูสามารถช่วยแนะนำ

โดยสรุปแล้ว บทบาทของครู คือช่วยนำทางให้นักเรียนไปสู่การขยายกรอบความคิดในตัวนักเรียนเองให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ช่วยเจาะเข้าไปถึงศักยภาพในการเรียนศิลปะของนักเรียนแต่ละบุคคล คุณค่าของการสอนแบบเปิดเสรีนี้ คือ การตอบสนองความต้องการ และความพอใจของผู้เรียนช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนกระตุ้นตนเองในการเรียน รู้จักการสรุปความคิด และวางแผนการทำงาน นั่นคือ การรับผิดชอบตัวเอง ทำให้เกิดความมั่นใจในตนเองและเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนสำรวจ ค้นหา และรู้จักตนเอง

4. การศึกษาแบบประสมประสาน (Interdisciplinary Studies)

เป็นความเชื่อที่ว่าการศึกษาที่กว้างขวางเท่าชีวิต ซึ่งส่วนประกอบของชีวิตนั้นรวมปัจจัยต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างมากมาย เช่นการกิน การอยู่ และการอยู่ในสังคม ในการจัดการเรียนการสอน สู่ห้องเรียนจริงนั้น จะต้องคำนึงถึงการประสมประสานกันระหว่างศาสตร์ต่าง ๆ อย่างแท้จริงแทนที่จะเป็นเพียงการปะติดปะต่อเรื่องเข้าด้วยกันโดยการนำเสนอในชั้นเรียนที่ละเรื่องโดยอาจไม่มีความสัมพันธ์กันโดยตรง การสอนแบบใช้ผู้สอนเป็นทีม นั้น จะต้องร่วมมือกันหาข้อตกลงถึงแก่นที่ประสมประสานแต่ละศาสตร์เข้าด้วยกัน ทั้งนี้โดยอาจเพียงใช้วิธีเชิงวิทยาศาสตร์ หรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะมาเสริมความรู้ในบางเรื่องก็พอ รูปแบบการสอนแบบประสมประสานนี้สามารถทำได้หลายวิธี ซึ่งจะขอเสนอแนะในที่นี้ไว้ 2 วิธี คือการให้ครูกับนักเรียนร่วมมือกัน และการนำหลักสูตรระยะสั้น สำหรับวิธีแรกนั้นครูกับนักเรียนจะร่วมมือกันพัฒนาแผนการเรียนการสอนโดยครูจะเริ่มต้น ด้วยการแนะนำศาสตร์ต่าง ๆ แล้วจึงประชุมวางแผนกันกับนักเรียนถึงเรื่องต่าง ๆ ที่จะจัดอยู่ในโครงการหลักการสำคัญในการดำเนินการดังกล่าวคือจะต้องมีความยืดหยุ่นสูงในการตัดสินใจ วางแผนและ ครูต้องสามารถนำนักเรียน ไปสู่ข้อสรุปที่ชัดเจน และเป็นที่ยอมรับของทุก ๆ ฝ่าย สำหรับวิธีหลัง ซึ่งได้แก่การจัดหลักสูตรระยะสั้นนั้นโดยหลักการแล้วเพื่อเป็นการกระตุ้นความคิดใหม่ ๆ และ สนองความต้องการที่หลากหลายของนักเรียนซึ่งต่างจากวิธีแรกในแง่ที่ว่าครูจะเป็นผู้วางแผน การเรียนการสอนให้นักเรียนเอง ยกตัวอย่างเช่นเรื่องการทำภาพยนตร์จะประกอบไปด้วยการรวม ความรู้หลาย ๆ แขนงเข้าด้วยกัน เช่น เทคนิคการถ่ายทำ การจัดการ การแสดง การจัดแสงเสียง การออกแบบเครื่องแต่งกาย ผู้สอนจะประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญในแขนงต่าง ๆ มาร่วมกันให้ความรู้แก่นักเรียน เช่นช่างกล้อง ผู้กำกับการแสดง นักออกแบบ และนักแสดง เป็นต้น ไม่ว่าจะจัดการเรียนการสอนโดยวิธีใดก็ตาม หากจะได้บรรลุผลแล้วจะต้องคำนึงถึงการสื่อสารกับ บุคคลที่เกี่ยวข้อง ประการแรกคือการสื่อสารกับนักเรียนครูจะต้องชี้แจงโครงการให้นักเรียนได้รับรู้ อย่างชัดเจน ปลูกฝังการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของนักเรียน ทั้งในหมู่นักเรียนด้วยกันเอง กับครู และบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องครูต้องเน้นให้นักเรียนมีความเป็นตัวของตัวเองให้คำนึงถึงเอกลักษณ์ของแต่ละคน และต้องส่งเสริมความรับผิดชอบ และการตัดสินใจอย่างมีหลักการ อีกประการหนึ่งที่ต้องคำนึงคือ การสื่อสารในกลุ่มผู้ร่วมงานของครู ควรมีการประชุม วางแผนร่วมกัน จัดสรรเวลา และเตรียมความพร้อมในด้านอุปกรณ์ และสถานที่ ตลอดจนการติดต่อกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ฉลอง สุนทรนนท์ (2558: 77-84) กล่าวว่า การจัดเตรียมกระบวนการเรียนการสอนในการนำกิจกรรมทัศนศิลป์มาสอนในห้องเรียนให้สัมพันธ์กันสองภาคคือภาคการเรียนรู้และภาคปฏิบัติการสร้างสรรค์ โดยภาคการเรียนรู้จัดประสบการณ์ทางด้านความรู้ให้กับผู้เรียนได้รับรู้กับสภาวะแวดล้อมที่ปรากฏรอบตัว โครงการเฉพาะ นำชมหรือร่วมกับกิจกรรมของสังคม ตามโอกาสประเพณีที่มีกระทำเป็นประจำปี หรือชมสถานที่ต่าง ๆ ในชุมชนโดยมุ่งจุดหมายให้ผู้เรียนได้รับรู้รู้สึกและประทับใจกับสิ่งดังกล่าวด้วยการสัมผัสตรง ผลของการสัมผัสด้วยการรับรู้ จะเป็นประสบการณ์ของความรู้สึก อันจะกลายเป็นแรงกระตุ้นการแสดงออกในการปฏิบัติงานสร้างสรรค์ โดยเน้นมิติของการมองเห็นทางคุณค่าของความงามเป็นหลักส่วนในภาคปฏิบัติการสร้างสรรค์ใช้ความรู้สึก อารมณ์ และความประทับใจเป็นวิธีการในการถ่ายทอดที่สัมพันธ์กันบนพื้นฐานประสบการณ์การเรียนรู้ 3 ประการ คือ 1 ด้วยเสียง (With sound) 2 ด้วยการเคลื่อนไหว (With Movement) 3 ด้วยภาพลักษณ์ (With Imagery) และในธรรมชาติของการรับรู้ นั้นเป็นการรับรู้โดยการใช้ประสาทสัมผัสเพื่อให้เกิดการเรียนรู้

วิรุณ ตั้งเจริญ (2539: 142) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการสอนศิลปะ ถ้าพิจารณาเกี่ยวกับวิชาที่กำลังสอนนั้นอย่างละเอียดจะพบว่าปัญหาหรือองค์ประกอบพื้นฐานอยู่ 3 ด้าน คือ ปัญหาผู้เรียน ปัญหาเนื้อหาวิชา และปัญหาผู้สอน จะเกี่ยวข้องกับวิธีการสอนการใช้อุปกรณ์การเรียนการสอนเนื้อหาวิชา และการประเมินผลนอกจากนั้นการเรียนการสอนยังเกี่ยวข้องกับความเข้าใจวุฒิภาวะของเด็ก ความพร้อม สิ่งเร้าและกิจกรรมศิลปะอีกด้วย ศิลปะสำหรับเด็กควรให้ลงมือสร้างสรรค์กิจกรรมศิลปะโดยตรง เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะและความสามารถที่จะแก้ปัญหาได้ในระดับหนึ่ง ย่อมมีค่าต่อการเรียนรู้เป็นอย่างหนึ่งการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะของเด็กช่วยให้เด็กได้ทดลองใช้วัสดุอุปกรณ์ วัสดุ และขั้นตอนการทำงานกระบวนการทำงานและการทำงานร่วมกันนอกจากนี้ยังช่วยให้เด็กเกิดคุณค่าทางด้านประสาทสัมผัส จินตนาการ การแสดงออก การสร้างสรรค์ต่าง ๆ ย่อมส่งผลให้มีความรู้ ความเข้าใจและความรู้สึกตอบรับอย่างมีประสิทธิภาพ มีความคล่องตัวในการแสดงความคิด รู้จักคิด รู้จักแก้ปัญหา ลำดับความคิด และตัดสินใจอย่างฉับไว เพื่อให้แสดงออกได้อย่างเป็นกระบวนการต่อเนื่อง มีความคิดเห็นเป็นตัวของตัวเอง มีความคิดใหม่ ๆ ในการสร้างสรรค์และดัดแปลง ตกแต่ง หรือประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ รู้จักตัดทอนสิ่งต่าง ๆ ให้เหลือเพียงสิ่งที่จำเป็นคิดวิเคราะห์ และเปรียบเทียบในเชิงปริมาณและคุณภาพเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจ กิจกรรมสำหรับเด็กสามารถจัดกิจกรรมศิลปะได้หลายรูปแบบและเนื้อหาโดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับพฤติกรรมของเด็ก เพราะเด็กมีความกระตือรือร้นที่จะมีประสบการณ์หรือเรียนรู้ สิ่งใหม่ ๆ ตลอดเวลา ซึ่งกิจกรรมสำหรับเด็กพอสรุปได้เป็น 4 ลักษณะ คือ

1. กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเวลาและบริเวณว่าง (Time and Space) เช่น งานโครงสร้าง โมบิลหรือประติมากรรมแขวน ปั้น แกะสลัก เป็นต้น

2. กิจกรรมที่เกี่ยวข้องในการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัส (Sensory Perception) เช่น ภาพปะติด ภาพพิมพ์ เขียนภาพด้วยนิ้วมือ เป็นต้น

3. กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประดิษฐ์คิดค้น (Imaginary Invention) เช่น เขียนภาพหนังสือ เขียนภาพระบายสี ทำหน้ากาก พับกระดาษ เป็นต้น

4. กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารที่มองเห็น (Visual Communication) เช่น งานเขียนออกแบบ งานโฆษณา งานตกแต่ง เป็นต้น

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะสำหรับเด็กควรคำนึงถึงพฤติกรรม และวุฒิภาวะของเด็กเพื่อให้เด็กมีพื้นฐานในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ รู้จักการแก้ปัญหา ลำดับขั้นตอนในการทำงาน เพื่อที่จะแสดงออกอย่างเป็นกระบวนการ เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้ การพัฒนาศิลปะสำหรับเด็กนั้น ควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ ควรศึกษาจุดหมายปลายทางของการเรียนการสอน พัฒนาการของเด็ก โดยถือประสบการณ์ตรงให้เด็กเป็นสำคัญ การจัดท้าวสดอุปกรณ์และไม่ควรจัดประสบการณ์ โดยกำหนดผลสำเร็จอย่างตายตัวเพราะจะทำให้เกิดการปิดกั้นทางความคิดสร้างสรรค์ ไม่กล้าคิด กล้าทำควรชี้แนะเป็นรายบุคคล เพราะแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ควรให้เด็กมีความคิดเห็น อภิปราย และพูดคุยในปัญหาทั่วไปที่เหมาะสมที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานเคารพต่อการทำงานและ ผลงานของเด็กสร้างความภาคภูมิใจให้เกิดแก่เด็กแก่ที่ว่าผลงานชิ้นนั้นเป็นฝีมือของเด็กเองครูไม่ควรแก้ไขตัดแปลง การช่วยเหลืออาจเป็นได้เพียงเล็กน้อย ในกรณีที่เด็กขอร้อง แต่วิถีทางที่ดีที่สุด คือ ยกตัวอย่างกว้าง ๆ หลาก ๆ แง่มุมพอเป็นทางให้เด็กแก้ปัญหาของตนเอง และส่งเสริมให้เด็กสามารถ ทำในสิ่งที่ทำได้ โดยไม่ใช้วิธีหักโหมทำให้เด็กทำที่ยากเกินไป อย่าหวังผลสำเร็จเป็นหลักเพราะ การเรียนรู้เกิดจากการค้นคว้าทดลองและเลือกสรร ครูต้องมีความอดทนที่จะเป็นเด็กเรียนศิลปะ อย่างค่อยเป็นค่อยไปและเหมาะสมกับวุฒิภาวะ

วีรุณ ตั้งเจริญ และคณะ (2543: 31) ได้กล่าวถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องเป็นประสาทสัมผัสทั้งห้า ไว้ดังนี้

1. กิจกรรมการวาดภาพสัมผัส โดยปกติแล้วการวาดภาพหรือ Drawing มักเป็นการวาดภาพโดยการมองไปที่วัตถุหรือรูปทรงที่จะวาด แล้ววาดภาพลงบนระนาบ โดยที่ผู้วาดจะดูทั้ง วัตถุหรือรูปทรงเบื้องหน้าและภาพที่ปรากฏ และมักมุ่งเน้นความเหมือนระหว่างภาพที่ปรากฏและ วัตถุหรือรูปทรงเบื้องหน้าเป็นประการสำคัญ ซึ่งการเขียนภาพเช่นนั้นเป็นวิธีการหนึ่งได้รับการฝึกฝน กันมากจากอดีต การวาดภาพดังกล่าวอาจขาดการสังเกตในรายละเอียด และขาดความสัมพันธ์ ระหว่างเคลื่อนไหวสายตากับการลากเส้น กิจกรรมการวาดภาพสัมผัสมุ่งเน้นการใช้สมาธิที่จะใช้สายตา สัมผัสไปบนวัตถุหรือรูปทรงเบื้องหน้า ทั้งรูปทรง รูปร่าง เส้น ลักษณะ ผิว สังเกตและเคลื่อนไหวสายตา ไปซ้ำ ๆ กำหนดให้มือลากเส้นอย่างช้า ๆ เช่นกัน ตามการเคลื่อนไหวของสายตา โดยไม่กังวลถึง ความเหมือนเป็นด้านหลักการเขียนภาพจะไม่มองมือหรือภาพบนกระดาษจนกว่าจะเขียนภาพ

เสร็จสิ้นลง ภาพที่ปรากฏจะเป็นภาพเส้นที่แสดงความนุ่มนวลตามการสัมผัสหรือตามการเคลื่อนไหวของสายตาบนวัตถุหรือรูปทรงที่ต้องการวาด

2. กิจกรรมการเขียนภาพจากเพลง การเขียนภาพจากเพลงมักเป็นกิจกรรมใช้เพลงที่มีเนื้อร้อง และการเขียนภาพที่เขียนภาพตามเนื้อร้องในเพลงนั้น ซึ่งกิจกรรมเช่นนั้นจะได้ภาพที่แสดงเนื้อหาของเพลงชัดเจน คุณค่าของเพลงจะอยู่ที่ท่วงทำนองลีลาของเพลงเป็นด้านหลัก เพลงจะมีเนื้อร้องหรือไม่มีเนื้อร้องก็ได้ บทเพลงที่มีเฉพาะทำนองอาจเปิดโอกาสให้ผู้ฟังได้จินตนาการอย่างอิสระบนพื้นฐานประสบการณ์ของตนเอง การเขียนภาพจากเพลงในกิจกรรมนี้เป็นเพลงที่มีเฉพาะทำนองเป็นเพลงสนุกเพื่อให้เด็กได้แปรความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการฟังเพลงสร้างเป็นภาพทางทัศนศิลป์เป็นการปรับเปลี่ยนความรู้สึกสัมผัส (Sensibility) จากการฟังไปสู่ภาพที่มองเห็นได้

3. กิจกรรมการเขียนภาพจากกลิ่น การเขียนภาพจากกลิ่นเป็นกิจกรรมในเชิงสุนทรียศึกษา (Aesthetic Education) ที่มุ่งพัฒนาความรู้สึกสัมผัส จากโสตประสาทหนึ่งแปรไปแสดงออกอีกโสตประสาทหนึ่ง ทำนองเดียวกับกิจกรรมการเขียนภาพจากเพลง ในแง่ความรู้สึกสัมผัสแล้วกลิ่นให้ความรู้สึกสะอาดได้กลิ่นให้ความรู้สึกสกปรกได้กลิ่นให้ความรู้สึกสวยงามได้การแสดงออกทางศิลปะมีได้จำกัดไว้เพียงเฉพาะการมองเห็นภาพและเขียนเป็นภาพ ทัศนศิลป์อาจเกี่ยวข้องกับเสียงกลิ่นแสง บรรยากาศ ลีลาการเคลื่อนไหว ฯลฯ ซึ่งเป็นการพัฒนาการร่วมสมัยในปัจจุบัน

4. กิจกรรมการเขียนภาพจากรส การเขียนภาพจากรสก็เป็นกิจกรรมในเชิงสุนทรียศึกษาด้วยเช่นกัน มุ่งแปรความรู้สึกสัมผัสไปสู่การสร้างสรรค์อีกความรู้สึกสัมผัสหนึ่งเป็นการพัฒนาประสิทธิภาพในการรับรู้และการแสดงออกไปพร้อมกัน แม้ความรู้สึกสัมผัสทางด้านรสจะนำมาใช้ใน การแสดงออกทางทัศนศิลป์ไม่มากนัก แต่อีกมิติหนึ่งสีก็ให้ความรู้สึกเกี่ยวกับรสสีให้ความรู้สึกเกี่ยวกับเสียง สีให้ความรู้สึกเกี่ยวกับกลิ่นได้เช่นกัน และในชีวิตจริงไม่อาจแยกความรู้สึกสัมผัสเหล่านี้ออกจากกันได้โดยเด็ดขาด เรารับรู้จากโสตประสาทร่วมกันและรู้สึกร่วมกัน

5. กิจกรรมการเขียนภาพจากวัตถุสัมผัส การเขียนภาพจากวัตถุสัมผัสเป็นกิจกรรมในลักษณะสุนทรียศึกษาอีกกิจกรรมหนึ่ง เป็นการถ่ายทอดวัตถุสัมผัสแปรไปสู่การเขียนภาพระบายสี กิจกรรมการเขียนภาพจากวัตถุสัมผัส มีได้เน้นการเขียนภาพรูปทรง แต่เน้นการแสดงออกที่มีต่อวัตถุสัมผัส ผิวสัมผัสและความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการสัมผัสโดยมองไม่เห็นรูปทรง ความรู้สึกสัมผัสที่เกิดขึ้นอาจเป็นความรู้สึกนุ่มนวล รู้สึกขยะเขยง รู้สึกเปื่อยก ฯลฯ ความรู้สึกสัมผัสทางด้านวัตถุสัมผัสที่มีความสัมพันธ์กับการแสดงออกทางด้านทัศนศิลป์โดยตรงเพราะถ้าผลงานทัศนศิลป์ที่แสดงรูปทรงวัตถุสิ่งของสามารถแสดงความรู้สึกสัมผัสทางด้านวัตถุสัมผัสเหล่านั้นได้การแสดงออกน่าจะมีคามหมายยิ่งขึ้น

จึงสรุปได้ว่า มนุษย์ทุกคนต่างเริ่มเรียนรู้โลกหรือความรู้สึกต่าง ๆ ในโลกจากการสัมผัส การรับรู้ผ่านการกระบวนกรเรียนรู้จนเข้าสู่วัยที่ต้องเรียนในระบบโรงเรียนจะถูกสอนให้รู้ด้วยเหตุ

ด้วยผลมากขึ้น จนในที่สุดความถนัดโดยธรรมชาติทางการเรียนรู้ด้วยความรู้สึกก็จะถูกกลืนหายไป สุดท้ายกลายเป็นผู้ใหญ่ที่มีเหตุผลแต่ไม่มีความรู้สึก ดังนั้นการพัฒนาตัวเด็กโดยผ่านกิจกรรมทัศนศิลป์ ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้าเป็นการวางพื้นฐานสำหรับตัวเด็กให้เป็นผู้ที่มีความคิดฉับไวในการแก้ปัญหา และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเข้าถึงความงามซึ่งครูผู้สอนจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจ ให้ถ่องแท้และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ต้องคำนึงถึงพฤติกรรมและวุฒิภาวะ ศึกษาจุดหมายปลายทางของการเรียนการสอน พัฒนาการของนักเรียนเพื่อให้เด็กนักเรียนมีพื้นฐานในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ รู้จักการแก้ปัญหา ลำดับขั้นตอนในการทำงานเพื่อจะแสดงออกอย่างเป็นกระบวนการ เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้เพื่อฝึกให้นักเรียนเกิดความชำนาญทั้งทางด้านฝีมือและความคิด สามารถสร้างผลงานตามที่ตนสนใจ สายวิชาทางศิลปะควรเป็นผู้นำความคิดนี้มาใช้ เพราะเหมาะสม กับลักษณะวิชาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับศิลปะ ซึ่งโยงใยไปสู่แทบทุกแง่มุมของชีวิต และการเรียนรู้ เกี่ยวข้องกับบุคคลโดยภาพรวม ทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะ กล่าวคือจะช่วย หล่อหลอมสติปัญญา อารมณ์ และความรู้สึก เป็นหนทางต่อการนำมาซึ่งความรู้

4. การสร้างผลงานทัศนศิลป์

ฉลอง สุนทรนนท์ (2558: 85-89) ทฤษฎีการสร้างสรรคทัศนศิลป์ที่สำคัญมีอยู่ 3 ทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีการเลียนแบบ (Imitation Theory) ทฤษฎีการนิยามรูปทรง (Formal Theory) และ ทฤษฎีการนิยามอารมณ์ (Emotion Theory) โดยในแต่ทฤษฎีมุ่งเน้นการสร้างสรรคให้ผลงานทัศนศิลป์ ปรากฏรูปลักษณะที่แตกต่างออกไป โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การสร้างสรรคทัศนศิลป์ในรูปแบบเหมือนจริงจากทฤษฎีการเลียนแบบ

รูปแบบเหมือนจริงของการสร้างสรรคทัศนศิลป์ หมายถึงการกำหนดให้รูปแบบของ สิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏในผลงานทัศนศิลป์มีรูปลักษณะเหมือนจริงตามที่ตาเห็น เช่น ภาพคนเหมือน ภาพวัตถุสิ่งของ ภาพธรรมชาติ ต้นไม้ ดอกไม้ ภูเขา ทะเล ท้องฟ้า บ้าน รถยนต์ เรือ ภูมิทัศน์ ฯลฯ การเกิดรูปแบบเหมือนจริง ส่วนใหญ่จะเกิดการเลียนแบบสิ่งนั้น ๆ โดยอาจเลียนแบบโดย ด้วยกระบวนการวาดภาพ การปั้น การแกะสลัก การพิมพ์ หรือกระบวนการอื่น ๆ โดยมีมุ่งเน้น ให้ปรากฏความเหมือนของรูปร่าง รูปทรง ขนาด สัดส่วน ลักษณะผิว สี รวมทั้งรายละเอียดอื่น ๆ ของสองที่เป็นต้นแบบเป็นสำคัญ ในส่วนของกระบวนการสร้างสรรคโดยวิธีเลียนแบบนี้ อาจจะ วาดภาพ ปั้น หรือแกะสลัก โดยมีสิ่งนั้นหรือวัตถุนั้น ๆ อยู่ตรงหน้าหรืออาจเลียนแบบจากความจำ สิ่งนั้นของผู้เลียนแบบก็ได้ ผู้ทำการเลียนแบบจำเป็นต้องมีประสบการณ์ด้านการรับรู้ทางการมองเห็น ในสิ่งที่จะเลียนแบบมาก่อน จำจะทำให้การเลียนแบบได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือทำการเลียนแบบ ได้ใกล้เคียงสิ่งที่เป็นต้นแบบได้มากที่สุด การฝึกฝนทักษะทางศิลปะมีความจำเป็นต่อการเลียนแบบ โดยอาศัยความแม่นยำของการมองเห็นด้วยสายตา และความแม่นยำของทักษะการใช้มือผสมผสาน

กัน ประเด็นที่น่าสังเกตประการหนึ่งของการสร้างสรรค์ทัศนศิลป์(ศิลปะ)ตามวิธีการเลียนแบบก็คือ ผู้สร้างสรรค์ไม่มีโอกาสใช้ความคิดสร้างสรรค์ที่ตนเองมีอยู่ได้มากเท่าที่ควร เพราะความคิดสร้างสรรค์ จะทำให้รูปแบบเปลี่ยนแปลงไปจากต้นแบบ หรือผิดเพี้ยนไปจากต้นแบบที่ปรากฏ การเลียนแบบ จึงมุ่งเน้นพัฒนาทักษะทางปฏิบัติมากกว่า การพัฒนาทางด้านความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ อย่างไรก็ตาม การสร้างสรรค์ทัศนศิลป์(ศิลปะ)ด้วยวิธีการเลียนแบบก็ไม่ใช่วิธีที่เสียหายแต่ประการใด เพราะการเลียนแบบมีประโยชน์และมีคุณค่ามากมาย เช่น การอนุรักษ์สิ่งที่ใกล้จะสูญหรือสูญหายให้ยังคงปรากฏรูปแบบอยู่ต่อไป การนำเสนอสิ่งที่ทุกคนไม่อาจไปรับรู้หรือสัมผัสด้วยตัวเอง ได้ให้ได้รับรู้อารมณ์ของสิ่งต่าง ๆ เป็นต้น

2. การสร้างสรรค์ทัศนศิลป์ในรูปแบบทฤษฎีการนิมรูปรูปร่าง

ทฤษฎีการนิมรูปรูปร่าง เน้นแนวทางการคิดสร้างสรรค์ทัศนศิลป์ให้ปรากฏเป็นรูปร่างต่าง ๆ โดยไม่เน้นความเหมือนจริงจากรูปลักษณ์ที่มองเห็นหรือสิ่งที่เกิดจากจินตนาการจากโลกภายในให้ปรากฏเป็นรูปร่างต่าง ๆ โดยวิธีการหลาย ๆ วิธีการเช่น การเพิ่ม การลด การสกัดตัดทอน บางส่วนจากหลายส่วนของรูปลักษณ์ ให้แตกต่างไปจากรูปลักษณ์ปกติที่เคยเห็น หรือเป็นรูปลักษณ์ที่มีความแปลกใหม่ น่าสนใจ น่าตื่นตา ตื่นใจ ทั้งในอารมณ์ความรู้สึกของผู้สร้างเอง เป็นแนวทางที่สามารถสอดคล้องตามความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการของผู้สร้างสรรค์ให้ปรากฏ รวมทั้งเป็นแบบอย่างที่สามารถจุดประกาย แนวความคิด จินตนาการรวมทั้งเปิดโลกทัศน์ใหม่ในอารมณ์สุนทรีย์และการให้อิสระทางความคิดในการสร้างสรรค์ของนักเรียนตามทฤษฎีการนิมรูปรูปร่างจะปรากฏรูปร่างหรือรูปลักษณ์ใหม่ ๆ แปลก ๆ ที่ไม่เคยพบเห็นที่ผ่านการกลั่นกรองจากแนวความคิดของนักเรียนแต่ละคน รวมทั้งจะสามารถสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นกับนักเรียนในการสร้างสรรค์ทัศนศิลป์ (ศิลปะ) ได้อย่างกว้างขวางในที่สุด

3. การสร้างสรรค์ทัศนศิลป์ในรูปแบบทฤษฎีการนิมอารมณ์

อารมณ์เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในจิตใจและความรู้สึกของแต่ละคน เมื่อมีสิ่งเร้ามากระทบหรือได้รับสัมผัสได้รับรู้กับสิ่งเร้าต่าง ๆ ลักษณะของอารมณ์มีทั้งที่เป็นไปในด้านบวก เช่น ดีใจ เพลิดเพลิน มีความสุข เอิบอิ่มใจ ปลื้มใจ และอารมณ์ที่เป็นไปในทางลบ เช่น เสียใจ เศร้า เหงาใจ ว่าเหว่ หม่นหมองใจ เป็นต้นซึ่งอารมณ์ดังกล่าวเป็นบ่อเกิดของการสร้างสรรค์ ศิลปะในทุกแขนงทั้งทัศนศิลป์ ดนตรี นาฏศิลป์ และวรรณคดีในส่วนของทัศนศิลป์(ศิลปะ)นั้นผู้สร้างสรรค์ ทั้งครู นักเรียน สามารถถ่ายทอดอารมณ์ต่าง ๆ ออกได้ผ่านสื่อที่เป็นองค์ประกอบทางศิลปะ เช่น เส้น รูปร่าง รูปทรง ลักษณะผิว สมดุล สี แสงเงา รวมทั้งสื่อที่เป็นหลักการทางศิลปะ เช่น จังหวะ พื้นที่ว่าง การตัดกัน ลีลา การเคลื่อนคล้อย เป็นต้น รูปแบบของทัศนศิลป์มักแสดงออกในลักษณะนามธรรม นักเรียนแต่ละคนมีอิสระรูปลักษณ์ผลงานที่ปรากฏจะแตกต่างกันไปเป็นผลงานที่ผู้รับรู้เกิดความรู้สึกต่าง ๆ ขึ้น

Lowenfeld (1963) กล่าวไว้ว่า สิ่งสำคัญสำหรับครูในทางเร้าการสร้างสรรค์ ส่วนใหญ่ ขึ้นอยู่ 3 ประการ คือ

1. บุคลิกประจำตัวครู เป็นสิ่งที่สร้างสรรค์ขึ้นมาเฉพาะตัวครูเอง ลักษณะความอ่อนไหว การโอนอ่อน การปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง

2. ความสามารถของครูเป็นที่ประทับใจในผู้อื่น

3. เป็นผู้มีความเข้าใจมีความรู้ถึงความต้องการของผู้เรียน

นักการศึกษาทางศิลปศึกษาต่างก็มีความเชื่อกันว่า เด็กทุกคนมีความคิดสร้างสรรค์ ด้วยกันทั้งนั้น

4.1 ทฤษฎีศิลปะวิเคราะห์ (Critical Theory) ของ Edmund Burke Feldman

มะลิฉัตร เอื้ออนันท์ (2545: 78-80) ทฤษฎีของ Edmund Burke Feldman เป็นทฤษฎีศิลปะวิเคราะห์(Critical Theory) พิมพ์เผยแพร่ในปี 1972 เขามุ่งที่จะสร้างหลักการในการตีความ และประเมินผลงานทางศิลปะจุดมุ่งหมายหลักของทฤษฎีนี้คือ ความเข้าใจ และความชื่นชมในศิลปะ แบ่งเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้ 1. การอธิบาย(Description) เป็นขั้นที่ผู้วิจารณ์ผลงานศิลปะจะสำรวจดูส่วนประกอบทางทัศนต่าง ๆ ที่ปรากฏแก่สายตาในทันที พิจารณากลวิธีในการทำงานชิ้นนั้น ๆ ของศิลปิน 2. การวิเคราะห์โครงสร้าง (Formal analysis) สำรวจถึงคุณภาพขององค์ประกอบ 3. ขั้นตีความ (Interpretation) พุดถึงความหมายของผลงานศิลปะที่มีต่อตน 4.การประเมินผลและการตัดสิน (Evaluation or Judgment) เป็นขั้นสืบสวนตรวจสอบถึงเจตนาและผลที่เกิดขึ้นโดยเปรียบเทียบกับงานศิลปะชิ้นอื่นที่คล้ายกัน

4.2 ทฤษฎีกระบวนการรับรู้-ประเมินผล ของ Gene A. Mittler

มะลิฉัตร เอื้ออนันท์ (2545: 80-82) กล่าวว่าทฤษฎีกระบวนการรับรู้-ประเมินผลของ Gene A. Mittler ปี 1983 เป็นทฤษฎีที่เน้นการเรียนการสอนสองขั้นคือ ขั้นแรกผู้เรียนสัมผัสกับงานศิลปะและบรรยายสิ่งที่ตัวเองได้รับรู้ในลักษณะบริสุทธิ์ คือทัศนคติแท้ ๆ ซึ่งผู้เรียนมีต่อสิ่งที่ตนรับรู้ ขั้นที่สอง ครูจะเป็นผู้ช่วยนำนักเรียนโดยวิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อจะนำนักเรียนในประสบการณ์อย่างมีหลักเกณฑ์และความรู้ที่จะวิจารณ์มี 3 ขั้นตอนดังนี้ ขั้นที่ 1. ครูใช้วิธีให้นักเรียนได้ประสบการณ์ หากคุณสมบัติที่ชี้แนะการเห็น ขั้นที่ 2. ครูช่วยให้นักเรียนเกิดความคิด สังเกตเกี่ยวกับสิ่งที่ตนรับรู้หลากหลายชนิดขึ้น ควรแนะให้เห็นถึงความแตกต่างในด้านรูปลักษณ์ คุณค่า เพื่อให้นักเรียนได้เข้าใจถึงความหลากหลายที่ไม่ถ่องแท้สัก ขั้นที่ 3. ในขั้นนี้นักเรียนเริ่มมีความรู้สึกซึ้งและกว้างขึ้น นักเรียนจึงสามารถหันกลับไปพิจารณางานศิลปะชิ้นที่ตนศึกษาสำรวจอยู่และเนื่องจากนักเรียนรับรู้กว้างขึ้นและได้รับการแนะให้คุ้นเคยกับการหาหลักฐานมาประกอบนักเรียนอาจพยายามหาหลักฐานมาอ้างอิงสนับสนุนความคิดของตนจากประวัติศาสตร์ด้วยความยินยอมและสมัครใจใคร่รู้

4.3 การประเมินผลงานทัศนศิลป์

อารี สุทธิพันธ์ (2535: 103) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลงาน ว่าหมายถึง การแสดงความคิดเห็นต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดตามความรู้ความเข้าใจ จากประสบการณ์ของผู้ประเมินผลงาน ประกอบกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ปรับปรุงผลงานนั้น ๆ ในทางดีหรือหนักไปทางบวก

การประเมินผลงานทัศนศิลป์ เป็นการแสดงออกถึงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของ บุคคลใดบุคคลหนึ่ง เมื่อได้เห็นผลงานทัศนศิลป์ชิ้นใดชิ้นหนึ่ง แล้วแสดงความคิดเห็นออกมา โดยการพูดหรือการเขียนบรรยายให้ผู้อื่นได้ฟัง ได้เข้าใจ และได้รู้สึกต่อผลงานทัศนศิลป์ชิ้นนั้น เช่น ที่ผู้ประเมินผลงานเข้าใจและรู้สึก ผลงานศิลปะมีความจำเป็นที่จะต้องมีการประเมินเพื่อการพัฒนา เพื่อให้การสร้างสรรค์งานศิลปะดีขึ้น การประเมินผลงานทัศนศิลป์จึงเป็นวิธีหนึ่งในการช่วยปรับปรุง ผลงานของเด็กให้มีคุณภาพ เพราะครูผู้สอนศิลปะจะชี้ให้เห็นถึงข้อเด่นและข้อที่ยังบกพร่องของ ผลงาน พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางที่จะใช้พัฒนางานของตนให้เจริญก้าวหน้า ถ้าเป็นการประเมิน ผลงานทัศนศิลป์ ครูผู้สอนศิลปะจะต้องมีจริยธรรมและมีความปรารถนาดีต่อเด็กอย่างมาก แต่ถ้าเป็น การประเมินผลงานทัศนศิลป์ในผลงานของศิลปินก็จำเป็นต้องมีเกณฑ์ในการวิเคราะห์สังเคราะห์ แสดงออกให้เห็นอย่างมีระบบ ไม่ยึดความคิดเห็นของตนเป็นใหญ่ และต้องไม่ริบคว้นตัดสินคุณค่า ของผลงานทัศนศิลป์อย่างทันทีทันใด เพราะอาจเกิดความผิดพลาดได้ โดยทั่วไปการประเมินผลงาน ทัศนศิลป์ ย่อมเป็นสิทธิเสรีภาพของแต่ละคน ที่พึงกระทำได้ภายในขอบเขตที่เหมาะสมเป็นการ ประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment) เป็นวิธีการประเมินงานหรือกิจกรรมที่ผู้สอน มอบหมายให้ผู้เรียนปฏิบัติงานเพื่อให้ทราบถึงผลการพัฒนาของผู้เรียน การประเมินลักษณะนี้ ผู้สอน ต้องเตรียมสิ่งสำคัญ 2 ประการ คือ ภาระงานหรือกิจกรรมที่จะให้ผู้เรียนปฏิบัติและเกณฑ์ การให้คะแนน (Scoring Rubrics) (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ สอนศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554: 86) การใช้ Rubrics มีแนวคิดการให้คะแนนเป็น 2 รูปแบบ คือ

1. เกณฑ์การให้คะแนนแบบภาพรวม (Holistic Rubrics) เป็นแนวทางการให้คะแนน โดยพิจารณาจากภาพรวมของชิ้นงานแล้วให้เป็นคะแนน หรืออาจจะจัดชิ้นงานให้เป็นระดับคุณภาพ เช่น แบ่งออกเป็น 3 ระดับ (ดี พอใช้ ปรับปรุง) หรือ 4 ระดับ (ดีมาก ดี พอใช้ ปรับปรุง) หรืออาจใช้ เป็นจำนวนตัวเลข 3, 2,1 หรือ 4, 3, 2,1 ก็ได้ ตามความเหมาะสมการให้คะแนนจะพิจารณาผลรวม หรือภาพรวมทั้งหมดหรืออาจกำหนดคะแนนและคำอธิบายความหมายของคะแนนแต่ละคะแนน อย่างละเอียด ซึ่งการเขียนคำอธิบายคะแนนจะนิยมใช้คำขยายช่วยเพื่อให้เห็นถึงความแตกต่างของ คะแนน เช่น มาก-น้อย-ค่อนข้าง-เสมอ-บ่อย-บ้าง-บางครั้ง-ส่วนใหญ่-ส่วนน้อย-ทุกครั้ง-บางครั้ง ฯลฯ
2. เกณฑ์แบบแยกองค์ประกอบ (Analytic Rubrics) เป็นแนวทางการให้คะแนน ผลงานที่กำหนดคุณลักษณะของรายการพิจารณาเป็นด้าน ๆ นิยมกำหนดไม่เกิน 4-6 ด้าน โดยในแต่ละด้าน จะกำหนด เกณฑ์การให้คะแนนโดยมีคำอธิบายคุณภาพของผลงานไว้เป็นระดับ อย่างชัดเจน

วิธีการกำหนดเกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพดังนี้

1. พิจารณาค่ากลางจากระดับคะแนนที่กำหนดไว้
2. นำค่ากลางที่ได้มาคำนวณหาค่าร้อยละของแต่ละระดับคะแนน จากนั้นจึงคำนวณออกมาในรูปคะแนนดิบ

3. กำหนดช่วงคะแนนของแต่ละระดับ

การประเมินผลงานยังเป็นความจำเป็นสำหรับการเรียนการสอนวิชาทัศนศิลป์ เพราะจะเป็นการช่วยเหลือเด็กให้มองเห็นข้อบกพร่องของตน ที่ควรแก้ไขปรับปรุง ได้เรียนรู้ถึงแนวคิด และวิธีการใหม่ ฝึกให้มีความสังเกต แสดงความคิดเห็นได้ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น สามารถที่จะแก้ปัญหาได้ดีด้วยวิธีการที่ถูกต้อง ส่งเสริมให้กำลังใจเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่ดีกว่า มีความยุติธรรมเสมอภาค เปิดเผยและซื่อสัตย์ กำหนดจุดประสงค์การประเมินผลอย่างชัดเจน แล้วจึงพิจารณาเลือกวิธีการและเครื่องมือประเมินผลที่เหมาะสม โดยเน้นประเมินผลพัฒนาการความเจริญงอกงามของนักเรียนในทุกด้าน ได้แก่ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านสุนทรียภาพ ด้านการรับรู้ ด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์ ด้านร่างกาย ด้านสังคม

5. การใช้เพลงประกอบภาพในการสอน

ดุซงกี พนมยงค์ บุญทัศนกุล (2539: 3) กล่าวว่า ดนตรี คือ เสียงต่าง ๆ ที่เกิดจากธรรมชาติ และมนุษย์ได้นำมาปรุงแต่งให้มีจังหวะ ทำนอง และเนื้อหาสาระ

ราชบัณฑิตยสถาน (2554) ดนตรี หมายถึง เสียงที่ประกอบเป็นทำนองเพลง เครื่องบรรเลงซึ่งมีเสียงดังทำให้อารมณ์เปลวหรือเกิดอารมณ์รัก โศก หรือรื่นเริง เป็นต้น ได้ตามทำนองเพลง

เอกชัย สุนทรพงศ์ และเสาวนิตย์ แสงวิเชียร (2529: 60) กล่าวว่า ดนตรี คือศิลปะของการบังคับและจัดเสียงให้เป็นรูปแบบที่ถูกต้อง

ราชบัณฑิตยสถาน (2542: 799) ได้ให้ความหมายของเพลง หมายถึงสำเนียงขับร้อง, ทำนองดนตรี

พระเจนดุริยางค์ (พ.ศ.2426 - 2511) ได้อธิบายคำว่า “ดนตรี” ไว้ว่า “... ดนตรี คือ เสียงบริสุทธิ์หลายเสียงที่ถูกนำมาร้อยกรองให้เกิดการผสมผสานกันขึ้นเป็นบทเพลงที่ไพเราะน่าฟัง ดนตรีเป็นศิลปะแห่งเสียงเพลงที่สามารถใช้เสียงบริสุทธิ์นั้นสร้างความสะท้อนอารมณ์บันดาลให้ผู้ฟังนึกเห็นภาพในจินตนาการได้ ...” ดนตรี เป็นภาษาสากลของมนุษยชาติ ที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติและมนุษย์ได้นำมาดัดแปลงแก้ไขให้ประณีตงดงามไพเราะ เมื่อได้ฟังดนตรีแล้วทำให้เกิดความรู้สึกนึกคิดต่าง ๆ ... อย่างไรก็ตาม การที่ผู้ฟังจะเข้าใจในภาษาสากลของดนตรีนี้ได้อย่างลึกซึ้งเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความแตกต่างระหว่างบุคคล พื้นฐานการศึกษา ความรู้เกี่ยวกับดนตรี และประสบการณ์ทางดนตรีของผู้ฟัง

ตลอดจนความซาบซึ้ง (Appreciation) ในสุนทรียภาพโดยส่วนตัวของแต่ละบุคคลกล่าวโดยสรุปดนตรี เป็นเสียงที่ได้ลำดับไว้แล้วอย่างไพเราะ มีเครื่องมือ (Tools) ไว้เป็นสื่อความคิด (Idea) ความนึกฝัน (Imagination) และความรู้สึก (Emotion) ซึ่งถ่ายทอดออกมาในรูปของเสียง (Sound) โดยผ่านตัวแทนและกระบวนการทางดนตรี เพื่อให้ตัวเอง และผู้อื่นได้ชื่นชม

จากการศึกษาคำนิยามของดนตรี และเพลง สรุปได้ว่า ดนตรี หมายถึง ศิลปะและศาสตร์ของการร้อยกรองเสียงหรือเสียงเครื่องดนตรีเข้าเป็นทำนอง เสียงประสาน จังหวะ ลีลา และกระแสเสียง เพื่อให้ บทเพลงมีโครงสร้างที่สมบูรณ์ และก่อให้เกิดความสะเทือนอารมณ์ เพลงเป็นส่วนย่อยของดนตรีที่มีเสียงร้อง เนื้อเพลง

สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์ (2550: 29) กล่าวว่า การใช้เพลงประกอบการสอน หมายถึง การนำเพลงมาให้นักเรียนร้อง หรือครูร้องให้นักเรียนฟัง เพื่อนำเข้าสู่บทเรียนหรือทำกิจกรรมของบทเรียน หรือเพื่อสรุปบทเรียนให้นักเรียนได้จดจำเนื้อหาที่เรียนได้

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (ม.ป.ป.: 3-4) กล่าวว่า การนำกิจกรรมเพลงที่มาใช้ในกิจกรรมการเรียนกระทำได้หลายโอกาส คือ

1. การใช้นำเข้าสู่บทเรียน เพื่อเป็นการจูงใจและหันเหความสนใจของนักเรียนให้มาสู่บทเรียนที่ครูกำลังจะสอน เช่น จะสอนเรื่องอักษรควรรู้ด้วยเพลงอักษรย่อรอเธอเป็นเพลงที่ดัดแปลงมาจากลูกทุ่งรักห้าปี

2. การใช้เพลงดำเนินการสอน จะใช้เพลงเป็นตัวหลักสำคัญในการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ เช่น จะสอนการเขียนเรื่องตามจินตนาการหลังจากที่อธิบายถึงหลักการเขียนเรื่องตามจินตนาการแล้วก็ให้นักเรียนร้องเพลง 3 เพลงต่อไปนี้ คือ เพลงเที่ยวทะเล เที่ยวหน้าตก เที่ยวสวนสัตว์ จากนั้นให้นักเรียนเลือกเขียนเรื่องตามจินตนาการจากเพลง 1 เรื่อง ที่ร้องตามความพอใจแล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียน

3. การใช้เพลงในการสรุปบทเรียน เพื่อทบทวนเนื้อหาที่ได้เรียนเป็นการย้ำซ้ำเตือนอีกครั้งหนึ่ง เช่น ได้สอนเรื่องชนิดของคำไปแล้วต้องสรุปเนื้อหาที่ใช้เพลงคำนาม คำสรรพนาม คำวิเศษณ์ คำกริยา คำบุพบท คำสันธาน และคำอุทาน เป็นต้น

4. การใช้เพลงสำหรับฝึก ซึ่งจะเป็นการฝึกให้ออกเสียงหรือย้ำให้เกิดความแน่ใจอีกครั้งหนึ่ง เช่น การสอนคำใหม่ เมื่อสอนคำใหม่แล้วต้องการให้นักเรียนฝึกอ่านหรือจะให้หาความหมายของคำอีกก็ได้

5. ใช้เพลงในการวัดผลและประเมินผล โดยการใช้เพลงเป็นส่วนประกอบในการวัดผล เช่น นักเรียนเรียนเรื่องคำซ้อน ซึ่งนอกจากจะใช้เพลงคำซ้อนในการสรุปเนื้อหาแล้วก็ยังสามารถใช้เพลงนั้นเป็นส่วนหนึ่งในการประเมินความรู้ของนักเรียนอย่างต่อเนื่องได้อีกด้วย โดยคำซ้อนในเนื้อเพลงมาแต่งประโยคเป็นเรื่องราวหรือให้นักเรียนหาคำซ้อนเพิ่มเติมจากเนื้อหาเพลง ตามความสามารถของแต่ละบุคคล

จเร สำอางค์ (2550: 97-101) กล่าวว่า การใช้ดนตรีในการเพิ่มศักยภาพการเรียนรู้ในชั้นเรียนเครื่องมือในการเพิ่มศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กแบ่งเป็น 2 ส่วนคือการนำดนตรีไปบูรณาการเข้ากับวิชาต่าง ๆ ที่เด็กเรียนโดยนำเอาจังหวะ ทำนอง ของดนตรีเข้าไปผสมผสานสอดแทรกในระหว่างการเรียนส่วนที่สองคือใช้เสียงดนตรีในการปรับสภาวะทางอารมณ์ของเด็กให้พร้อมก่อนการเข้าเรียนหรือก่อนการเข้าสู่บทเรียนในวิชาต่าง ๆ โดยมีวิธีการใช้ดนตรีในชั้นเรียนดังนี้

1. ใช้ดนตรีเพื่อการแนะนำ ดนตรีเป็นวิธีที่ดีที่จะใช้ในการเปิดตัวหรือการแนะนำตัวได้อาจจะใช้เสียงที่ฟังแล้วหน้าตื่นเต้น เป็นต้น
2. ใช้ดนตรีเพื่อการสร้างกลุ่ม การร้องเพลงที่ขบข่วนกัน ก็จะช่วยให้เกิดการรวมกลุ่มขึ้นนอกจากนั้นการร้องเพลงก็จะทำให้เกิดการสร้างสภาวะอารมณ์ที่คล้าย ๆ กันในกลุ่มนั้นด้วย
3. ใช้ดนตรีเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ การเปิดดนตรีในยุคสมัยต่าง ๆ หรือช่วงประวัติศาสตร์นั้น ๆ ไม่ว่าจะเป็นเนื้อเพลง ท่วงทำนอง หรือเครื่องดนตรีที่ใช้ดนตรีสัมพันธ์กับข้อมูลเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ เหตุการณ์ทางสังคมและการเมืองต่าง ๆ ความสนุกสนาน หรือแม้แต่ในเรื่องวิทยาศาสตร์
4. ใช้ดนตรีเพื่อเสริมในเรื่องการจำ ประสบการณ์กับดนตรีและความจำ ในห้องเรียนนักเรียนได้มีการทบทวนการบ้าน เช่น รายการคำศัพท์ที่จะต้องท่อง สามารถที่จะเปิดดนตรีคลอไปด้วยได้ และอาจจะลองทบทวนกิจกรรมในลักษณะแบบเดิมกับอีกวันโดยที่ไม่มีดนตรีคลอแล้วลองเปรียบเทียบความแตกต่าง
5. ใช้ดนตรีเพื่อการนำเสนอ และจำเนื้อหา การใช้ดนตรีพาตัวข้อมูล และช่วยสร้างความจำ การเลือกทำนองที่คล้ายกันและการเขียนเนื้อเพลงที่สอดคล้องกับเนื้อหาเพื่อช่วยให้นักเรียนจำบทเรียนได้ดีขึ้น หรือให้นักเรียนลองใส่เนื้อหาที่เรียนในบทเพลงของตัวเองนอกจากจะทบทวนบทเรียนได้แล้วยังช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ได้ด้วย

5.1 พัฒนาการด้านดนตรีของเด็ก ในช่วง 12-15 ปี

จเร สำอางค์ (2550: 95) กล่าวว่า สมอวัญนี้พัฒนาเกือบสมบูรณ์ เด็กเริ่มจะพัฒนาเข้าสู่วัยรุ่น Amygdala จะมีบทบาทสูง เด็กจะชื่นชอบเสียงเพลงและดนตรีที่สุด ถ้าไม่มีพื้นฐานทางด้านดนตรีมาก่อนเด็กอาจจะก้าวไปสู่เพลงสมัยนิยม ซึ่งมีจังหวะรุนแรง และส่วนสุนทรียภาพทางดนตรีน้อยมาก ดังนั้นประเด็นสำคัญคือ ผู้ใหญ่ควรให้เด็กมีโอกาสได้สัมผัสกับดนตรีและเพลงที่หลากหลายตั้งแต่ในวัยที่เริ่มต้นเพื่อเปิดโลกทัศน์แห่งดนตรีให้กว้างขึ้น และสามารถเลือกฟังดนตรีที่เหมาะสมกับตน สำหรับวัยรุ่นแล้วนั้น ดนตรีเป็นเสมือนตัวแทนการสื่อสารทางด้านอารมณ์ที่มีอยู่ในใจวัยรุ่นแทบทุกคนก็ว่าได้ อารมณ์ที่หลากหลายและละเอียดอ่อนจนบางครั้งภาษาเพียงอย่างเดียวไม่สามารถสื่อแทนได้ ในวัยที่มีความผันผวนมีการเปลี่ยนแปลงหลาย ๆ ด้านอย่างวัยรุ่นนั้น ดนตรีเป็นสิ่งที่เด็กวัยนี้ต้องการ เพื่อเติมเต็มในด้านอารมณ์ วัยรุ่นคือวัยที่ก้าวเข้าสู่ปัญหาต่าง ๆ เด็กเริ่มไม่มีสมาธิในการเรียนรู้ สมอถูกรบกวนด้วยสื่ออนาชาชนิด ความถี่และจังหวะที่มีระเบียบของดนตรีและเพลงที่มีคุณภาพจะถูกส่งไปจำลองไว้ในสมอง กระตุ้นให้สมองทำงานมีระเบียบและสงบ มีคุณภาพสูง

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2535: 7) กล่าวว่า เด็กในวัยนี้เริ่มมีความลึกซึ้งในด้านแนวคิดและทักษะดนตรี สามารถแสดงความรู้สึกตามบทเพลงได้มากขึ้น การเน้นลีลาของเพลง (Expressions) ไม่ว่าจะการร้องหรือการเล่นเครื่องดนตรีเป็นแนวคิดและทักษะที่เด็กจะสามารถเข้าใจและปฏิบัติได้ การรับรู้เสียงประสานสามารถพัฒนาไปได้อย่างดี ทักษะด้านการฟังมีมากขึ้นสามารถฟังเพลงยาก ๆ ทั้งเพลงร้องและเพลงบรรเลงได้

กล่าวโดยสรุป การพัฒนาการในด้านการได้ยินของเด็กในวัย 12-15 ปี นั้นสามารถรับรู้ได้ดีและเข้าใจในบทเพลงยาก ๆ และแสดงออกถึงอารมณ์ความรู้สึกของตนเองได้

5.2 การรับรู้ทางการได้ยิน

จเร สำอางค์ (2550: 34-36) หู คือประสาทสัมผัสด้านแรกสุดที่รับเสียงดนตรี การได้ยินเสียงดนตรีของเราจากกระบวนการรับรู้ เป็นกระบวนการประมวลความหมาย และตีความข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นเสียงที่อยู่รอบตัวเราอันเกิดจากการรู้สึกที่สัมผัสได้โดยหู เมื่อมีเสียงมากระทบหูผ่านเข้าไปในอวัยวะที่เกี่ยวข้องกับการได้ยิน (Auditory Apparatus) ซึ่งจะมีเส้นประสาทนำส่งไปยังสมองส่วนทาลามัส (Thalamus) และคอร์ติคอล (Cortical) ซึ่งถึงแม้ว่าจะปราศจากคอร์ติคอลคลื่นเสียงที่ถูกส่งเข้าไปนั้นก็ยังสามารถไปกระตุ้นการทำงานของระบบประสาทอัตโนมัติได้ ทำให้เกิดความรู้สึกขึ้นได้ที่ระดับของสมองส่วนล่างในภาวะที่รู้สึกตัว จึงมีผลต่อบุคคลในด้านความเข้าใจ ความคิด แรงจูงใจ ความจำ และจินตนาการ ส่วนในภาวะไม่รู้สึกรู้ตัว ดนตรีจะปรับเปลี่ยนอารมณ์ที่ระดับสมองส่วนทาลามัสซึ่งเป็นสมองส่วนกลาง เป็นส่วนที่สำคัญมากเพราะเป็นศูนย์รวมของการรับรู้แทบจะทั้งหมดยกเว้นกลิ่น

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2554: 2-3) กล่าวถึง ลักษณะของการฟังไว้ว่า การฟังเกิดจากความซาบซึ้งขึ้นอยู่กับลักษณะและทัศนคติของผู้ฟังในการฟังซึ่งสามารถจัดได้เป็น 4 ประเภท คือ

1. การฟังมิได้ตั้งใจ (Passive listening) ได้แก่ การได้ยินเสียงดนตรีเป็นส่วนประกอบของเหตุการณ์ใด หรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง เช่น การฟังเพลงในขณะที่รับประทานอาหารเช้า การฟังเพลงระหว่างเดินซื้อของตามศูนย์การค้า

2. การฟังเนื่องจากดนตรีทำให้สนใจ (Sensuous listening) ได้แก่ การฟังที่เกิดจากความไพเราะของเสียงดนตรี ทำให้ผู้ฟังรู้สึกฉงน ต้องฟังเพราะรู้สึกว่าการฟังไพเราะจับใจ การฟังชนิดนี้ทำให้ผู้ฟังรู้สึกซาบซึ้งในดนตรีในระดับหนึ่ง แต่ไม่ถึงระดับความซาบซึ้งที่แท้จริง

3. การฟังเนื่องจากอารมณ์ (Emotional listening) การฟังที่ผู้ฟังมีความรู้สึกต่อเพลงที่ตนชอบฟังไปตามอารมณ์ของตนเองโดยมีความตั้งใจฟังมากกว่าการฟังเนื่องจากดนตรีทำให้สนใจ แต่ไม่ได้มีความเข้าใจในดนตรีจนถึงขั้นซาบซึ้งโดยแท้จริง

4. การฟังโดยรับรู้ (Perceptive listening) การฟังในลักษณะนี้แตกต่างไปจากการฟังที่กล่าวมาแล้ว เนื่องจากใช้สมาธิ ความตั้งใจในการฟังดนตรี โดยมีความเข้าใจพื้นฐาน

ซึ่งจะนำไปสู่ความซาบซึ้งที่แท้จริง ความซาบซึ้งในลักษณะนี้จัดเป็นความซาบซึ้งที่แท้จริง เพราะผู้ฟังเข้าใจสิ่งที่ได้ยินและมีจุดมุ่งหมายในการฟัง การฟังดนตรีในลักษณะนี้เป็นการรับรู้ดนตรีในลักษณะโสตศิลป์อย่างแท้จริง

สมัยสารท สนิทวงศ์ (2529) ได้กล่าวถึงประเภทของการฟังไว้คล้ายคลึงกับที่กล่าวมา โดยแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

1. การฟังอย่างผ่านหู (Unsophisticated listening) ฟังโดยเสียงผ่านหู เอาเสียงเป็นเพื่อน มิได้มีการพิจารณาถึงเรื่องของดนตรี ไม่คำนึงถึงรายละเอียดใด ๆ ทั้งสิ้นในเรื่ององค์ประกอบดนตรี ผู้ฟังเหล่านี้มีร่วราย้อยละ 25

2. การฟังอย่างรู้ตัว (Conscious listening) ได้แก่ พวกที่ฟังโดยมีความสำนึกว่าดนตรีไพเราะทราบผู้ประพันธ์ ผู้บรรเลง มีความสนใจและรู้คุณค่าของดนตรีแต่มิได้ศึกษาดนตรีมากเท่าที่ควร ผู้ฟังเหล่านี้มีประมาณร้อยละ 50

3. การฟังอย่างตั้งใจจริง (Serious listening) ได้แก่ การฟังอย่างมีความเข้าใจลึกซึ้ง มีการศึกษาหาความรู้เพื่อการฟังอย่างจริงจัง ผู้ฟังพวกนี้จะมีความซาบซึ้งในดนตรีอย่างแท้จริงและมักหาโอกาสไปฟังเพลงสม่ำเสมอ ผู้ฟังเหล่านี้มีประมาณร้อยละ 25

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2554: 4) ได้กล่าวว่า วิธีการพัฒนาการฟังโดยการรับรู้ควรประกอบไปด้วย

1. ความตั้งใจ ได้แก่ การมีสมาธิในการฟัง ไม่คุยหรือกระทำสิ่งอื่นขณะฟังดนตรี
2. ความซ้าซาก ได้แก่ การฟังบทเพลงหนึ่งซ้ำ ๆ กันหลายหน เพื่อจับลักษณะต่าง ๆ ของโครงสร้างหรือองค์ประกอบดนตรี เพื่อให้เกิดความเข้าใจลึกซึ้ง และนำไปสู่ความซาบซึ้งต่อไป

3. ความคุ้นเคย ได้แก่ การฟังเพลงซ้ำ ๆ ทำให้เกิดความคุ้นเคยกับบทเพลงหนึ่งส่งผลให้เกิดความเข้าใจในบทเพลงนั้นดีขึ้นเป็นลำดับ

4. ความรู้พื้นฐาน ได้แก่ ความรู้พื้นฐานทางดนตรีในการฟังดนตรี มี 2 ลักษณะ คือ
4.1 ความรู้พื้นฐานทั่วไป ได้แก่ ความรู้ทางดนตรีทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับโครงสร้างของดนตรี หรือประวัติดนตรี เป็นต้น

4.2 ความรู้พื้นฐานเฉพาะ ได้แก่ ความรู้ทางดนตรีเฉพาะบทเพลงที่จะฟังเกี่ยวกับโครงสร้างและความหมายของบทเพลงนั้น ๆ

5. การมีส่วนร่วมการเล่นดนตรี ได้แก่ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมดนตรีลักษณะต่าง ๆ เช่นเป็นนักดนตรีในวงดนตรีไทยของสถาบันการศึกษา การเป็นนักร้องในวงขับร้องประสานเสียง เป็นต้น การปฏิบัติกิจกรรมเหล่านี้ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในดนตรี และช่วยให้เกิดการฟังโดยรับรู้ได้

6. การฟังโดยมีทั้งดนตรีหรือเพลง การฟังเพลง การฟังเพลงอาจมี 2 ลักษณะ ซึ่งทั้งสองลักษณะนี้จะช่วยให้ผู้ฟังมีความเข้าใจและซาบซึ้งดนตรีได้ เป็นการพัฒนาการฟังโดยรับรู้ได้แก่

6.1 การฟังโดยไม่มีโน้ตดนตรี ได้แก่ ฟังดนตรีอย่างเดียวโดยเน้นที่เสียงได้ยิน โดยมีการศึกษาเรื่องราวของดนตรีประกอบ แต่ไม่ได้มีโน้ตเพลงประกอบในการฟังดนตรี การฟังลักษณะนี้เป็นการฟังสำหรับผู้ที่ไม่มีความรู้เรื่องทฤษฎีดนตรี

6.2 การฟังโดยมีโน้ตดนตรีประกอบ ได้แก่ การฟังโดยมีโน้ตเพลงดูตามไปด้วย ในขณะที่ฟังบทเพลงนั้น ๆ การฟังลักษณะนี้เป็นการฟังสำหรับผู้ที่มีความรู้เรื่องทฤษฎีดนตรี

กล่าวโดยสรุป การจัดการเรียนการสอนโดยใช้เพลง ช่วยพัฒนาการของเด็กเป็นไปอย่างมีคุณภาพมากขึ้นเกิดความรู้สึกผ่อนคลาย เป็นการสร้างบรรยากาศของการเรียนรู้ในห้องเรียนให้มีชีวิตชีวามากขึ้นเป็นการเปิดสมองรองรับต่อการเรียนรู้เนื่องจากเสียงดนตรีก่อให้เกิดการอย่างมีเหตุผลที่เรียกว่า การให้เหตุผลอย่างมีมิติสัมพันธ์ (Spatial reasoning) คือการเรียนรู้จักเชื่อมโยงความคิดเข้ากับรูปภาพหรือสิ่งของจับต้องได้ เช่น การทำงานศิลปะ สถาปนิก ฯลฯ และทักษะการเคลื่อนไหว กล้ามเนื้อ การกระเหยะ นอกจากนี้ยังมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาความสามารถอีกหลายด้าน

5.3 ความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับศิลปะ

หลักการทั่วไปที่ได้กำหนดขึ้นมาในวิชาการดนตรีจะสัมพันธ์กับวิชาศิลปะอยู่ด้วย งานทางด้านวิชาศิลปะจะมีแบบแผนและมีระบบ ศิลปะจัดเป็นผลงานอันน่าชื่นชมของมนุษย์ เมื่อคนเราคิดสร้างสรรค์สิ่งใดอย่างมีศิลปะ จะต้องจัดเตรียมวัสดุต่าง ๆ ไว้อย่างพร้อมมูล เช่น เตรียมถ้อยคำในภาษา วรรณคดี สี การจัดระบบ การจัดระยะในการใช้สี หลักเบื้องต้นของวิชาดนตรี จังหวะและการเคลื่อนไหวในการเต้นรำ การรวบรวมวัสดุของศิลปะ จัดเป็นสิ่งที่น่าสนใจ และเป็นสิ่งเล็ก ๆ น้อย ๆ ซึ่งทุก ๆ คน สามารถทดลองกับการแสดงออกขั้นต้น ด้วยการเตรียมและรวบรวม จัดหาวัสดุของศิลปะเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันซึ่งอาจมองเห็นภาพพจน์อันดีงาม คนเราสามารถแสดงออกในสิ่งซึ่งเป็นสากล และเป็นอย่างหนึ่งอย่างเดียวกันโดยอาศัยวิชาศิลปะ ศิลปะมีสิ่งที่เป็นหลักสากล และเป็นอย่างหนึ่งอย่างเดียวกัน โดยอาศัยวิชาศิลปะศิลปะมีสิ่งที่เป็นหลักสากลและก็มีบางส่วนที่แยกความแตกต่างออกจากกันได้สาระสำคัญที่บ่งชี้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับวิชาศิลปะ

1. จังหวะของการดนตรีจะเป็นพื้นฐานอันสำคัญที่จะนำไปสู่ศิลปะร้อยกรองและสถาปัตยกรรม

2. การบันทึกเพลงและโน้ตเพลงที่เป็นระเบียบถูกต้องจะกระตุ้นให้เกิดการสร้างสรรคทางศิลปะ

3. บทเพลงหรือการประพันธ์เนื้อเพลงท่วงทำนอง ลีลา ทำให้เกิดอารมณ์ เกิดการจินตนาการ เกิดมโนภาพ จนสามารถบรรยายสิ่งเหล่านั้นได้ด้วยศิลปะในการวาดภาพ
4. ส่วนประกอบและการประดิษฐ์ดนตรีแบบง่าย ๆ ซึ่งจะต้องเกี่ยวข้องกับวิชาศิลปะ และวิชาหัตถศึกษา
5. ความคิดและการแสดงออกทางอารมณ์แห่งดนตรีได้มาจากสื่อกลาง หลาย ๆ อย่าง เช่น ศิลปะการแสดงละคร การเขียนแบบ ฯลฯ
6. แบบอย่างอันวิจิตรงดงามมานั้น ย่อมเกี่ยวข้องกับทั้งด้านดนตรีและศิลปะ เช่น ศิลปกรรมโบราณและวรรณคดี
7. ทั้งศิลปะและดนตรี มีความสามารถแยกแยะจังหวะ ความสมดุลข้อเปรียบเทียบ รูปธรรมและความรักสวรั้งามในตัวเองทั้งสองอย่าง
8. มโนภาพแห่งความคิด ในสิ่งดั่งามทั้งมวล แนวความคิดเห็นแห่งการสร้างสรรค์ จะแสดงออกมาทางศิลปะและดนตรี
9. ส่วนประกอบแห่งการแสดงดนตรีทั้งมวล ทั้งเครื่องแต่งกาย ฉาก เวที สิ่งเหล่านี้ อาศัยศิลปะทั้งสิ้น (จเร สำอาง, 2547: 64, อ้างอิงจากวิรัช ชูสูงเนิน, 2525: 22)

จากที่กล่าวมาดนตรีกับศิลปะมีความสัมพันธ์กันก่อให้เกิดการสร้างสรรค์ แสดงอารมณ์ ความซาบซึ้งในผลงาน การนำมาใช้ในการเรียนรู้จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาศักยภาพ ในการเรียนรู้ของเด็ก

6. การรับรู้สุนทรีย

ฉลอง สุนทรนนท์ (2558: 35-39) กล่าวว่า การรับรู้ของมนุษย์จากประสบการณ์สัมผัสต่าง ๆ เช่น การเห็น การได้ยิน การสัมผัสจากสิ่งที่มนุษย์เข้าไปมีส่วนร่วมในประสบการณ์นั้น ๆ ไม่ว่าจะป็นประสบการณ์ตรงหรือประสบการณ์ทางอ้อมนอกจากจะทำให้มนุษย์ได้มีความรู้ ความเข้าใจเพิ่มขึ้นมากขึ้นจากประสบการณ์เดิมที่ได้รับการสั่งสมไว้แล้ว ความรู้สึกของมนุษย์ก็เป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของมนุษย์จากรกประสบการณ์ต่าง ๆ ทั้งความรู้สึกที่ทำให้เกิดความพึงพอใจและความไม่พึงพอใจ โดยเฉพาะความพึงพอใจในความงามความเป็นสุนทรียะ ถือเป็นสิ่งสำคัญที่มนุษย์ย่อมจะไม่ปฏิเสธ ตรงกันข้ามมนุษย์กลับพยายามที่จะสืบเสาะแสวงหา ค้นหาความงามจากสรรพสิ่งต่าง ๆ ทั้งที่มีอยู่ในธรรมชาติรอบ ๆ ตัว และที่มีอยู่ในผลงานที่มนุษย์สร้างขึ้น การได้มาซึ่งประสบการณ์ทางสุนทรียะ ย่อมส่งผลให้มนุษย์เกิดความรู้สึกพึงพอใจ ประทับใจและสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข จึงถือได้ว่า ความงามหรือความเป็นสุนทรียะ เป็นสิ่งที่ดำรงอยู่ของมนุษย์ทุกคน การรับรู้ทางความงามของมนุษย์ไม่ได้เป็นการรับรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง หรือความสัมพันธ์ของข้อเท็จจริงในสิ่งนั้น ๆ แต่ความงามเป็นเรื่องของคุณค่า เป็นอารมณ์

ความรู้สึก ความพึงพอใจที่มนุษย์พึงมีในสิ่งนั้น ๆ สิ่งที่เป็นสุนทรียะหรือรับรู้สึกของมนุษย์จัดจึงเป็นคุณค่าพิเศษเฉพาะไม่เกี่ยวข้องกับการตัดสินด้วยเหตุผล ซึ่งเป็นการตัดสินด้วยข้อเท็จจริง แต่เป็นการตัดสินด้านทางด้านคุณค่า ซึ่งเน้นอารมณ์ ความรู้สึกพึงพอใจเป็นประการสำคัญ ในด้านความพึงพอใจของมนุษย์นั้น มีทั้งความพอใจในด้านผัสสะหรือร่างกายกับความพึงพอใจในด้านประสบการณ์ทางสุนทรียะหรือการรับรู้ถึงความงาม ซึ่งความพอใจทั้งสองประการนั้นมีข้อแตกต่างกัน กล่าวคือ ความพึงพอใจทางด้านผัสสะ จึงยึดถือตัวเองเข้าเกี่ยวข้อง เช่น ความรู้สึกชอบของตัวเอง ส่วนความพึงพอใจที่บริสุทธิ์ในสิ่งต่าง ๆ โดยไม่ยึดถือตัวตนหรือประโยชน์ใด ๆ ประสบการณ์ทางสุนทรียะหรือความพึงพอใจทางความงามนั้นเป็นประโยชน์โดยตรงแบบฉับพลันทันทีของมนุษย์ โดยไม่มีขบวนการของการคิดด้วยเหตุผลเข้ามาเกี่ยวข้องประสบการณ์ทางสุนทรียะจึงเป็นการรู้โดยสัญชาตญาณของมนุษย์ เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นเองในใจและความรู้สึกดังกล่าวมีความเป็นตัวของตัวเอง ไม่มีการแยกระหว่างความจริงและความไม่จริง สัญชาตญาณเป็นสิ่งที่มิอยู่ในมนุษย์ทุกคน จะมีมากหรือน้อยแตกต่างกันไป จะสังเกตได้ว่าบางคนสามารถแสดงความรู้สึกภายในถ่ายทอดออกมาสู่โลกภายนอกในรูปแบบต่าง ๆ ได้ มากกว่าคนอื่น เช่น ศิลปินสร้างสรรค์ผลงานศิลปะแขนงต่าง ๆ เป็นต้น และสิ่งที่มนุษย์ถ่ายทอดออกมานั้น มนุษย์สามารถสร้างสรรค์สิ่งที่เป็นความงามเพื่อสนองตอบความต้องการของตัวเองเป็นพื้นฐาน ในรูปแบบชิ้นใหม่ของตนเอง โดยการนำประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้จากธรรมชาติมาหล่อหลอมจัดรูปแบบชิ้นใหม่ ตัวอย่างที่เห็นได้ชัด คือ การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่มีความแตกต่างกันอย่างหลากหลายนั่นเอง ในประสบการณ์ทางสุนทรียะของมนุษย์ซึ่งเป็นผลจากการรับรู้สิ่งต่าง ๆ นั้น ส่งผลให้มนุษย์เกิดกริยาอาการที่เรียกว่า “ความพึงพอใจ” ซึ่งความพึงพอใจที่มีลักษณะเป็นสุนทรียะนั้นมีความแตกต่างจากความพึงพอใจโดยทั่ว ๆ ไป คือ เกิดขึ้นจากการรับรู้ “อันไม่ประสงค์สิ่งใด” (uninterested) โดยไม่นึกคิดถึงเรื่องประโยชน์สิ่งนั้น ๆ ให้ความสนใจในทรวดทรง (form) ของสิ่งนั้น มากกว่าให้ความสนใจในประโยชน์ของจากสิ่งนั้น ช่วยผ่อนคลายความตึงเครียด เป็นช่วงเวลาแห่งการหยุดพัก โดยหลุดพ้นจากกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตจริงลงชั่วขณะหนึ่ง เช่น การดูมหรสพต่าง ๆ เป็นต้น การรับรู้มีขอบเขตจำกัดอยู่เพียงการมองดูว่างามหรือไม่งามอย่างไร มีลักษณะเป็นความเปลือยเปลื้องโดยเฉพาะ มีอารมณ์ร่วม (empathy) ระหว่างผู้ดูกับวัตถุและความคิดล่องลอย

กระบวนการรับรู้โดยทั่วไปนั้น จำเป็นต้องประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 3 องค์ประกอบ คือ ผู้รับรู้ วิธีการ หรือกระบวนการในการรับรู้ และสิ่งที่ต้องการจะรับรู้ เช่น กระบวนการรับรู้เกี่ยวกับการพิจารณาจะต้องประกอบด้วยผู้รับรู้ คือ ผู้ดู วิธีการหรือกระบวนการในการรับรู้ คือ การมองดู และสิ่งที่ต้องการรับรู้ คือ ผู้ที่ทำการพิจารณา เป็นต้น กระบวนการรับรู้ทางด้านความงาม หรือความเป็นสุนทรียะก็มีองค์ประกอบเช่นเดียวกันกล่าวคือ จะต้องมิผู้รับรู้ มีวิธีการหรือมีวิธีการหรือกระบวนการในการรับรู้ เช่น ดู สัมผัส ปลูกคำ หรือ ฟัง และจะต้องมีสิ่งที่ต้องการรับรู้ เช่น วัตถุสิ่งของ หรือสิ่งหนึ่ง

สิ่งใดที่มีคุณค่าแห่งความงามหรือความเป็นสุนทรียะ อยู่ซึ่งเรียกว่า สุนทรียวัตถุการศึกษาคุณค่าของ ความงามโดยใช้วัตถุเป็นเกณฑ์เรียกว่า Aesthetic Object Study จะทำให้เกิดทฤษฎีทาง สุนทรียศาสตร์ (Aesthetic Theory) ขึ้น ซึ่งจะนำมาสู่ระบบการศึกษา เรียกว่า สุนทรียศาสตร์ (Aesthetic Education) ในการรับรู้สิ่งที่เป็นสุนทรียวัตถุ นั้น จะทำให้คนที่รับรู้เกิดสุนทรียรส (Aesthetic Quality) ขึ้นเป็นค่าที่เกิดขึ้นในตัวเอง และบุคคลที่มีส่วนสำคัญในการสร้างสุนทรียรส ให้แก่ตนเอง ได้แก่ ศิลปิน ซึ่งหมายถึงผู้ที่ทำหน้าที่แยกแยะให้เห็นถึงรายละเอียดในส่วนข้อดีข้อเสีย ของผลงานศิลปะนั่นเอง ในการรับรู้ทางความงามหรือความเป็นสุนทรียะในงานทัศนศิลป์นั้น กระบวนการหรือวิธีการที่สำคัญประการหนึ่ง ก็คือ การเรียนรู้จากการมองและการตัดสินผลงาน จะทำได้ต้องมองให้รู้ดูให้รู้ เมื่อมองแล้วคุณค่าทางความงามหรือสุนทรียรสก็จะเกิดขึ้นในตัวผู้มอง การมองที่มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องฝึกฝนเรื่องราวต่าง ๆ ให้มีความเข้าใจอย่างชัดเจน เช่น มูลฐาน ศิลปะ และหลักการทางศิลปะ เป็นต้น ขณะที่ผู้มองกำลังมองความงามของส่วนรวม ทำให้ความคิดลึ้ม ส่วนย่อย มองส่วนรวมแล้วมองส่วนย่อย แล้วแยกส่วนย่อยดูว่าให้คุณค่าใดบ้าง เช่น เส้นมีความ เคลื่อนไหวหรือไม่ ระหว่างมีความเหมาะสมสอดคล้องกับขนาดและปริมาณของรูปแบบหรือไม่ เป็นต้น ผลจากการมองดูงานทัศนศิลป์นั้นย่อมจะทำให้ผู้มองเกิดความรู้สึกต่าง ๆ นานา เช่น เข้าใจ หรืออาจไม่เข้าใจ

อย่างไรก็ตาม ความสามารถหรือประสิทธิภาพในการรับรู้ของมนุษย์เรานั้นย่อมจะ ไม่เท่าเทียมกันบางคนรับรู้ได้มากกว่า รวดเร็วกว่า รับได้อย่างละเอียดและลึกซึ้งกว่าคนอื่นในเรื่อง เดียวกัน บางคนอาจจะรับรู้ได้ช้าหรืออาจจะไม่สามารถรับรู้หรือเข้าใจได้เลย โดยเฉพาะในการรับรู้ เกี่ยวกับคุณค่าของความงามหรือความเป็นสุนทรียะนั้น จะมองเห็นถึงความแตกต่างในการรับรู้ ได้อย่างชัดเจนดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเหตุผลหลายประการ เช่น ความสมบูรณ์ของอวัยวะ ในการรับรู้ ความสามารถในการวิเคราะห์หรือแยกแยะรายละเอียดในสิ่งที่กำลังรับรู้ ประสบการณ์ที่ สัมผัสมา เป็นต้น ตัวอย่างเช่น คนที่สายตาไม่ดีหรือสภาพของการมองเห็นไม่สมบูรณ์ประสิทธิภาพ รับรู้งานทัศนศิลป์ซึ่งจำเป็นต้องใช้สายตาในการรับรู้ได้ไม่ดีเท่าที่ควรหรือคนที่ไม่เคยรู้จักงาน ทัศนศิลป์มาเลย หรือรู้จักเพียงผิวเผิน มีประสบการณ์ทางด้านนี้น้อยก็จะรับรู้ได้ช้า เข้าใจในคุณค่า ของความหรือความเป็นสุนทรียะได้น้อยเช่นเดียวกัน นอกจากอวัยวะหรือประสาทที่เกี่ยวข้องกับ การรับรู้และประสบการณ์ของผู้รับรู้จะมีอิทธิพลต่อความสามารถในการรับรู้แล้ว ยังมีองค์ประกอบ อื่นที่ส่วนเกี่ยวข้องและมีความสำคัญต่อการรับรู้เป็นอย่างมาก สิ่งนั้น คือ ความซาบซึ้งในสุนทรียะ (Aesthetic Appreciation) ซึ่งมนุษย์ย่อมจะมีความซาบซึ้งไม่เท่าเทียมกันเช่นเดียวกับการรับรู้ และ ลักษณะของความซาบซึ้งในสุนทรียะก็มีลักษณะที่แตกต่างกันออกไปอีกด้วย พอสรุปได้เป็น 4 ประเภท (สุชาติ สุทธิ, 2529: 7) คือ

1. ความซาบซึ้งในสุนทรียะประเภท “Feeling”

ความซาบซึ้งในสุนทรียะประเภทนี้ เป็นความรู้สึกขั้นพื้นฐานของมนุษย์โดยทั่ว ๆ ที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ภายหลังจากการรับรู้ ภายหลังจากเกิดประสบการณ์กับสิ่งนั้น ๆ หรือภายหลังจากผ่านกระบวนการเรียนรู้มาแล้ว ลักษณะของความรู้สึกในประเภทนี้ เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นกับมนุษย์แบบรวดเร็ว มีปริมาณการรับรู้ในสิ่งต่าง ๆ มาก เป็นความรู้สึกเน้นลักษณะภายนอกแบบผิวเผิน ไม่ละเอียดลึกซึ้งตัวอย่างเช่น ความรู้สึกชอบ ฟังพอใจ ชื่นชม ในบทเพลงที่มีเนื้อร้องเพลงที่สามารถเข้าใจได้ง่าย เป็นลักษณะแบบประโยคบอกเล่า เป็นต้น รูปแบบของงานทัศนศิลป์แต่ละประเภทที่ให้คุณค่าทางความงาม หรือความเป็นสุนทรียะสอดคล้องกับความรู้สึกในประเภทนี้ หรือสามารถทำให้มนุษย์ที่มีความรู้สึกอยู่ในประเภทนี้ได้ดีที่สุดก็คือ รูปแบบที่มีความเหมือนจริง ซึ่งศิลปินสร้างสรรค์ขึ้นจากทฤษฎีการเลียนแบบ เป็นรูปแบบที่มนุษย์ส่วนใหญ่เคยรู้ หรือมีประสบการณ์มาก่อน เช่น รูปคน พืช สัตว์ หรือธรรมชาติ โดยทั่ว ๆ ไป เป็นต้น

2. ความซาบซึ้งในสุนทรียะประเภท “Emotion”

ความซาบซึ้งในสุนทรียะประเภทนี้ มีลักษณะรูปแบบที่แตกต่างไปจากประเภทที่ 1 กล่าวคือ ความรู้สึกจะเริ่มมีความละเอียดอ่อนขึ้น มีการพิจารณา แยกแยะในข้อปลีกย่อยมากขึ้น กระบวนการรับรู้มนุษย์จะเปลี่ยนแปลงไป สื่อในการรับรู้ที่สามารถสร้างประสบการณ์ทางสุนทรียะให้กับมนุษย์โดยเฉพาะงานทัศนศิลป์จะเริ่มสลับซับซ้อน ซึ่งมนุษย์จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการรับรู้ให้อยู่ในลักษณะสุขุมคัมภีรภาพมากขึ้น จึงสามารถเกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของความเป็นสุนทรียะได้ในที่สุด

3. ความซาบซึ้งในสุนทรียะประเภท “Mind”

ความซาบซึ้งในสุนทรียะประเภทนี้ มีความแตกต่างไปจาก 2 ประเภทมากยิ่งขึ้น ลักษณะของความรู้ทางสุนทรียะจะลึกซึ้งยิ่งขึ้นอีก การรับรู้ก็เปลี่ยนไปทั้งรูปแบบของสุนทรียวัตถุและกระบวนการรับรู้คุณค่าแห่งความงามหรือความเป็นสุนทรียะจะได้อาจมาจากการสั่งสมประสบการณ์ทางสุนทรียะ จนสามารถแยกแยะองค์ประกอบทางความงามที่มีอยู่ในธรรมชาติหรือศิลปวัตถุได้อย่างชัดเจน

4. ความซาบซึ้งในสุนทรียะประเภท “Spirit”

ความซาบซึ้งในสุนทรียะประเภทนี้ จัดเป็นความซาบซึ้งในความเป็นสุนทรียะที่ละเอียดอ่อน ลึกซึ้งและลุ่มลึกที่สุด ลักษณะของการรับรู้ไม่ว่าจะใช้อวัยวะประสาทสัมผัสชนิดใดจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพอันอาจเกิดจากผลแห่งการหลอมรวมของประสบการณ์ทั้งหมดที่ได้รับมาโดยตลอด จนสามารถพัฒนากระบวนการรับรู้ได้อย่างลึกซึ้ง สามารถแปลคุณค่าแห่งความเป็นนามธรรม ให้เกิดรูปลักษณะในมโนภาพหรือปรากฏเป็นรูปแบบต่าง ๆ ที่สามารถทำให้เกิดคุณค่าทางความงามหรือความเป็นสุนทรียะขึ้นได้ในสื่อทางด้านความงามประเภทต่าง ๆ เช่น ค่าของความเป็น

สุนทรียะในงานทัศนศิลป์ประเภทนามธรรม บทเพลงที่เน้นเฉพาะลีลา ท่วงทำนอง จังหวะ โดยปราศจากเนื้อร้องเป็นต้นอย่างไรก็ตาม สุนทรียศาสตร์เป็นศาสตร์ที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับงานศิลปะอย่างแยกไม่ออกทั้งนี้เพราะสุนทรียศาสตร์เป็นศาสตร์ที่มุ่งหมายเพื่อศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความงามและผลงานศิลปะก็มีจุดหมายเพื่อแสดงออกถึงความงาม เป้าหมายของวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาตามกระบวนการของสุนทรียศาสตร์นอกจากจะเป็นสิ่งของที่เกิดตามธรรมชาติแล้ว สิ่งที่มีความสำคัญที่สุดก็คือ ผลงานศิลปะ รวมทั้งความสามารถของมนุษย์ในการเข้าถึงความรู้สึกทางสุนทรียะก็มีถึง 4 ประเภท เช่นเดียวกับมนุษย์คนหนึ่งหรือกลุ่มหนึ่งอาจจะมีความรู้สึกที่แตกต่างกันออกไป และความแตกต่างกันดังกล่าวก็หาว่าใช่เป็นเครื่องบ่งชี้ให้เห็นถึงระดับแห่งขีดความสามารถในการรับรู้ทางความงามหรือความเป็นสุนทรียะว่าใครมีประสิทธิภาพกว่ากัน หรือมากกว่ากัน ทั้งนี้เพราะยังมีองค์ประกอบอื่น ๆ อีกหลายประการที่มีอิทธิพลต่อการสร้างความรู้สึกทางความซาบซึ้ง ในความเป็นสุนทรียะที่มีอยู่ในสิ่งต่าง ๆ ให้มนุษย์มีความรู้สึกที่แตกต่างกันไป ตัวอย่างองค์ประกอบดังกล่าว ได้แก่ ประสิทธิภาพของอวัยวะที่ใช้ในการรับรู้ สถานการณ์ที่แตกต่างกันในการรับรู้ประสบการณ์ที่ต่างต่างกันรวมทั้งรสนิยมในความรู้สึกทางความงามหรือความเป็นสุนทรียะของแต่ละคนที่ต่างต่างกัน เป็นต้น ความซาบซึ้งทางสุนทรียะ สามารถสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นได้โดยกระบวนการทั้งการเรียนรู้ทางการศึกษาและทางการปลูกฝัง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดประสบการณ์ทางสุนทรียะเป็นประการสำคัญ การสร้างประสบการณ์ทางสุนทรียะจึงเป็นสิ่งที่มีความหมาย และมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อความเข้าใจในคุณค่าแห่งความงามหรือความเป็นสุนทรียะ ที่มีอยู่ในงานทัศนศิลป์แต่ละประเภทเพื่อพัฒนากระดับความรู้ ความเข้าใจ ในคุณค่าแห่งความเป็นสุนทรียะให้เกิดขึ้นในความรู้สึกภายหลังจากมนุษย์ได้ผ่านกระบวนการการรับรู้เพื่อแสวงหาคคุณค่าแห่งความงามเป็นสุนทรียะในงานทัศนศิลป์ได้อย่างมีระบบถูกต้องและสมบูรณ์ในที่สุด ซึ่งในสภาพความเป็นจริงของการดำรงชีวิตของมนุษย์นั้น มนุษย์ทุกคนย่อมจะได้รับประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ รวมทั้งประสบการณ์ทางสุนทรียะด้วย ประสบการณ์ดังกล่าวอาจจะเกิดขึ้นจากความตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ได้ เช่น การเกิดความรู้สึกพอใจกับความสวยงามในสีส้มของดอกไม้ การได้ฟังเพลงที่มีท่วงทำนองที่ไพเราะ การได้ดูผลงานศิลปะที่สวยงาม เป็นต้น ประสบการณ์ของมนุษย์ย่อมแตกต่างกันไป ทั้งประเภทและปริมาณของประสบการณ์ทั้งที่เกิดจากสถานการณ์ที่ต่างต่างกันและไม่เท่าเทียมของมนุษย์ในหลาย ๆ ประการ เช่น สภาพแวดล้อม คุณสมบัติแห่งความสนใจเฉพาะตัวของมนุษย์และแต่ละคน เป็นต้น หรือแม้กระทั่งความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายหลังจากมนุษย์ได้รับประสบการณ์แล้วและเป็นประสบการณ์เดียวกันก็ย่อมจะมีความรู้สึกที่ต่างต่างกันหรือไม่เท่าเทียมกัน ตัวอย่าง เช่น นาย ก. และ นาย ข. ยืนมองดวงอาทิตย์ที่กำลังจะลับขอบฟ้า จมหายไปกับทะเลอันเว้งว้าง ซึ่งทั้งสองคนกำลังอยู่ในสถานการณ์เดียวกัน ประสบการณ์เดียวกัน และในเวลาเดียวกัน แต่ความรู้สึกจากประสบการณ์ตรงหน้านั้นก็ย่อมจะไม่เหมือนกัน คุณค่าทางความงามหรือความเป็นสุนทรียะก็แตกต่างกันไปด้วย

ประสบการณ์ทางสุนทรียะเป็นสิ่งจำเป็นในกระบวนการรับรู้ของมนุษย์ ส่งผลต่อความรู้สึกต่าง ๆ และความรู้สึกนั้นก็เป็นตัวการสำคัญประการหนึ่งในการเปลี่ยนแปลง ควบคุมพัฒนา หรือสร้างรูปแบบแห่งพฤติกรรมของมนุษย์ให้ไปในทางที่ดี สร้างความพึงพอใจ ความประทับใจ และแปรสภาพเป็นสิ่งที่เรียกว่า “ความสุข” ในที่สุด นอกจากมนุษย์จะเกิดประสบการณ์ขึ้นด้วยของตัวเอง ตามสภาพหรือกลไกแห่งการดำรงชีวิต การสร้างประสบการณ์ขึ้นเพื่อให้มนุษย์ได้รับรู้หรือมีประสบการณ์นั้นก็สามารถจะทำได้ รวมทั้งประสบการณ์ทางสุนทรียะอีกด้วย

ความหมายและความเป็นมาของสุนทรียศาสตร์

สุนทรียศาสตร์ (Aesthetics) หมายถึง วิชาความรู้ทางด้านความงาม ทั้งความงามในสรรพสิ่งที่เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ เช่น ภูเขา ทะเล ต้นไม้ ฯลฯ และความงามในสิ่งที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นในรูปแบบต่าง ๆ เช่น บ้าน รถยนต์ ภาพเขียน เป็นต้น

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับความงามหรือความเป็นสุนทรียะไว้ ดังต่อไปนี้

สุนทรีย -, สุนทรีย ว. เกี่ยวกับความนิยมความงาม

สุนทรียภาพ (ศิลปะ) น. ความรู้สึกถึงคุณค่าของสิ่งที่งามและความงาม และความเป็นระเบียบของเสียงและถ้อยคำที่ไพเราะ

สุนทรียศาสตร์ น. วิชาว่าด้วยความนิยมความงาม

พจนานุกรมศัพท์ศิลปะอังกฤษ – ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2530 ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับความงามไว้ดังนี้

Aesthetic สุนทรียเกี่ยวกับความซาบซึ้งในคุณค่าของสิ่งงดงามไพเราะ หรือรื่นรมย์ ไม่ว่าจะ เป็นของธรรมชาติหรือศิลปะ ความรู้สึกนี้เจริญได้ด้วยประสบการณ์หรือการศึกษา อบรม ฝึกฝน จนเป็นอุปนิสัย สังคมศาสตร์ รวมทั้งประวัติ รสนิยมการวิจารณ์งามศิลปะด้วย

คำว่า “สุนทรียศาสตร์” มาจากคำศัพท์ว่า “สุนทรีย + ศาสตร์” แปลว่า ติงาม สุนทรียศาสตร์จึงมีความหมายว่า วิชาที่ว่าด้วยความงาม (กิริติ บุญเจือ, 2522: 3)

คำว่า “Aesthetics” ซึ่งแปลว่า “สุนทรียศาสตร์” นั้น ได้ปรากฏขึ้นใน บทความชื่อ “Reflection on Poetry” โดยนักปรัชญาชาวเยอรมัน ชื่อ บวมการ์เดิน (Baumgarten) นำมาใช้ในครั้งแรกใน ค.ศ.1735 ซึ่งตรงกับภาษากรีกว่า “Aesthetika” และตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “Perceptible” แปลว่า เข้าใจได้สัมผัสได้ หรือการรับรู้ได้ด้วยผัสสะ (Osborn, 1970: 12) บวมการ์เดิน เป็นนักคิดปัญญานิยมโดยรับอิทธิพลจากไลบิซซ์ (Leiviz) และเดสการ์ต (Descartce) นักปรัชญาชาวเยอรมัน ซึ่งนักปรัชญาทั้งสองไม่ได้สนใจ หรือเอาใจใส่ต่อเนื้อหาสาระของ สุนทรียศาสตร์ แต่กลับในใจอยู่กับสิ่งที่เดสการ์ตเรียกว่า “clear & distinct idea” ซึ่งเป็นระบบความคิดที่พัฒนาอยู่ในพัฒนาอยู่ในวิชาคณิตศาสตร์และตรรกวิทยา โดยเดสการ์ตจะจำกัดความรู้ว่า

เป็นความรู้ทางด้านความคิด (Conceptual) เท่านั้น แต่บวมการ์เต็นได้สังเกตว่าความรู้ทางผัสสะ และความรู้สึก (Sensory & Perceptual) ได้ถูกตัดทิ้งไป เขาจึงเริ่มศึกษาค้นคว้าอย่างจริงจัง เพื่อเสนอแนวคิดของเขาที่แตกต่างไปจากแนวความคิดเดสการ์ตโดยการเริ่มค้นหาความรู้ที่ปรากฏ ในคำประพันธ์และศิลปะประเภทอื่น ๆ

ในด้านความแตกต่างระหว่างความคิดของเดสการ์ตกับบวมการ์เต็นนั้นพอสรุปได้ว่า เดสการ์ตจะเน้นความรู้ที่มาจากความคิดด้วยเหตุผลว่า เป็นความรู้ที่แท้จริงเพราะมีความแน่นอนตายตัว ส่วนบวมการ์เต็นจะเน้นความรู้ทางการรับรู้ด้วยผัสสะที่เขาค้นพบในคำประพันธ์และศิลปะอื่น ๆ คำว่า “Aesthetics” จึงเกิดขึ้นและใช้กันแพร่หลายในทุกวันนี้โดยมีเนื้อหาสาระสำคัญในการศึกษาเกี่ยวกับการตอบสนองหรือประสบการณ์ที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะที่สิ่งสวยงามศิลปะหรือในสิ่งที่เป็นธรรมชาติก่อให้เกิดขึ้นนั่นเอง

บทสรุปในเบื้องต้นและสมมติฐานของบวมการ์เต็นสามารถอธิบายในคุณค่าทางสุนทรียศาสตร์ความงามของบทกวีได้อย่างพอเหมาะพอควร และสามารถขยายความได้ชัดเจนและกว้างขวางขึ้น จากความคิดที่ถูกจำกัดอยู่ในวงแคบ เขามีความเชื่อว่าคุณค่าทางสุนทรียศาสตร์ของงานศิลปะเป็นสิ่งที่ได้สัดส่วนที่สามารถรับรู้ได้ด้วยสัญชาตญาณของการหลอมรวมกับคุณค่าของประสบการณ์ซึ่งมันทำให้เกิดขึ้น

บทความของบวมการ์เต็น มีความสำคัญในประวัติศาสตร์ของสุนทรียศาสตร์ ถึงแม้ว่าจะเป็นส่วนของแนวคิดที่แปลก และน่าจะเกิดอันตรายจากการไม่ยอมรับ โดยเฉพาะในวงการของนักปรัชญา เช่น ค้านท์ (Kant) เป็นต้น อีกทั้งในเวลานั้นยังเป็นระยะเวลาแห่งการยอมรับ และมีความนิยมในการใช้วิชาเรขาคณิต (Like a Euclidean) ปรากฏอยู่อย่างโดดเด่นอีกด้วย

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าความคิดของเขาจะเกี่ยวกับสุนทรียศาสตร์ในบทกวีเกือบทั้งหมดจะยังคงเป็นเพียงเสมือนภาพประกอบ ซึ่งไม่สามารถทำให้ใครเข้าใจได้ในระยะเวลานั้น แต่ยังมีคุณค่าต่อการอ่านและสำหรับในด้านวัตถุประสงค์นั้นนับว่าเป็นการเริ่มต้น “สุนทรียศาสตร์” ให้เป็นสาขาวิชาพิเศษที่รอการสืบสวนต่อไป

บวมการ์เต็นได้สร้างความเจริญเติบโตในการริเริ่มสุนทรียศาสตร์ รวมทั้งได้มีการตรวจบางอย่างในโครงร่างสำคัญของทฤษฎีสุนทรียศาสตร์ที่ปรากฏออกมา และยืนยันสิ่งเหล่านั้น คำถามที่เด็ดขาดซึ่งประกอบขึ้นในเนื้อหาวิชาสำหรับให้เป็นประเภทของการศึกษาโดยเฉพาะ ซึ่งในหลาย ๆ ทางเขาได้กำหนดขอบเขตของมันได้เรียบร้อย เนื้อหาวิชาของมันเป็นประเภทของความรู้สึกตอบรับ และประสบการณ์ทางศิลปะ โดยการสร้างสรรค์ขึ้นซึ่งอาจถูกเสริมจากสิ่งที่เป็นธรรมชาติ และสิ่งอื่น ๆ ซึ่งสามารถทำให้เกิดขึ้นของกับประเภทหนึ่งเหมือนประสบการณ์ และศูนย์กลางของวัตถุที่นั่นคือประสบการณ์ทางสุนทรียศาสตร์

การสืบสวนและสอบสวนในสาขาวิชานี้ มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่างงานศิลปะ และประสบการณ์ทางสุนทรียศาสตร์ ทฤษฎีสุนทรียศาสตร์และจะขึ้นอยู่กับได้ถ้ามันไม่สามารถอธิบาย หรือชี้แจงเหตุผลว่า ทำไมงานศิลปะบางชนิดยังแก้ไม่ตกหรือไม่ยุติ ในการยกตัวอย่างอธิบายการแสดง ให้ปรากฏเป็นรูปร่างหรือเป็นสิ่งกระตุ้นประสบการณ์ทางสุนทรียศาสตร์ โดยไม่จำกัดที่จะเรียกกัน ผิด ๆ ว่ายอดเยี่ยม (Classic) แม้ว่าสิ่งเหล่านั้นจะปรากฏชัดแจ้ง มีतिकีสูงของการยื่นกราน หรือ การเรียนกร้องมากเกินไปในการยอมรับการแสดงความรู้จัก

ในบทความของบวมการ์เด็น เขาได้ร้องขอให้สนับสนุนทฤษฎีของเขาเพื่อเป็นการช่วย การกระตุ้นความสนใจในปัญหาทางสุนทรียศาสตร์ให้มากขึ้น เพื่อที่จะอธิบายให้ได้มาซึ่งเหตุผล ทางด้านคุณค่าสำหรับศิลปะต่าง ๆ เช่น บทกวี นาฏศิลป์ ดนตรี จิตรกรรม ประติมากรรม และ สถาปัตยกรรม เป็นต้น ซึ่งอาจมีการอธิบายถึงคุณค่าของศิลปะดังกล่าว คุณค่าของศิลปะดังกล่าว ทฤษฎีของเขาอาจจะขยายคุณค่าเหล่านี้ให้กว้างขวางขึ้น เช่นเดียวกับที่คนเรามีความเข้าใจและรู้ถึง คุณค่าในสิ่งที่เป็นธรรมชาติ การดำรงชีวิต การกินดื่ม การละเล่น รวมทั้งในเรื่องของความรัก และ ยิ่งไปกว่านั้น มันจะนำไปสู่ความสามารถที่จะอธิบายและสามารถให้รางวัลงานศิลปะที่ลึกซึ้งลงไป มาก ๆ ได้อีกด้วย ซึ่งจะเป็นหนทางทำให้ทฤษฎีทางสุนทรียศาสตร์มีความเป็นมาตรฐานได้ในที่สุด

สุนทรียศาสตร์กับผลงานศิลปะ

ดังได้กล่าวแล้วว่า สุนทรียศาสตร์ที่ว่าด้วยเรื่องของความงามและความเป็นความงามโดย ทั่ว ๆ ไป ทั้งสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และความงามในสิ่งมนุษย์สร้างขึ้น ฉะนั้น ผลงานที่เกิดจาก ธรรมชาติและผลงานที่เกิดจากผลิตผลของมนุษย์จึงเป็นวัตถุดีบ หรือเป็นสุนทรียวัตถุ สำหรับใช้ใน การศึกษาค้นคว้าหาความงามที่มีอยู่ในสิ่งนั้น ๆ นั้นเอง

ในส่วนของสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ นั้น จะสังเกตได้ว่า เป็นสิ่งที่มีความแน่นอน ตายตัว ทั้งด้านรูปลักษณะทั่ว ๆ ไป และคุณสมบัติเฉพาะตัวอื่น ๆ ซึ่งจะมีความคงที่ ไม่ค่อย เปลี่ยนแปลง แต่จะเกิดลักษณะซ้ำแล้ว ซ้ำอีก ในสภาพแห่งวัฏจักรที่หมุนเวียนเปลี่ยนไปตามระยะ แห่งกาลเวลา เช่น รูปลักษณะของต้นไม้ ภูเขา หรือมนุษย์เรา เป็นต้น รวมทั้งมีข้อจำกัดในด้าน ประเภทหรือชนิดอีกด้วย ซึ่งตรงข้ามกับสิ่งที่มนุษย์ได้สร้างสรรค์ขึ้น เพราะสิ่งที่มนุษย์ได้คิดประดิษฐ์ และสร้างขึ้นนั้น มีจำนวนหลากหลายทั้งรูปลักษณะ จำนวน และคุณสมบัติที่แตกต่างกันไปตาม วัตถุประสงค์ในการสร้าง โดยผ่านกระบวนการแห่งความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ นอกจากนั้นมนุษย์สามารถ กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างสิ่งต่าง ๆ ไว้อย่างชัดเจนอีกด้วย เช่น เพื่อประโยชน์ใช้สอย ซึ่งส่งผล ต่อความสุขสบายทางกาย เช่น รถยนต์ โต๊ะ เก้าอี้ ภาชนะต่าง ๆ เป็นต้น หรือประโยชน์ทางความงาม เพื่อส่งผลต่อความสุขทางใจ เช่น งามศิลปะประเภทต่าง ๆ เป็นต้น

ศิลปะเป็นผลงานของมนุษย์ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างสรรค์และแสดงออกถึงความงามเพื่อ ตอบสนองความต้องการทางด้านจิตใจของมนุษย์ ให้มนุษย์มีอารมณ์เพลิดเพลิน และมีความสุข

อย่างแท้จริงและถึงแม้ศิลปะจะมีลักษณะแตกต่างกันไปในแต่ละประเภทก็ตาม แต่ศิลปะทุกประเภทก็มุ่งแสดงออกถึงคุณค่าของความเป็นสุนทรีย์หรือความงามให้เป็นที่ปรากฏทั้งสิ้น ตัวอย่างเช่น จิตรกรรมแสดงออกถึงความงามในด้านสีสันทัน รุปร่าง รูปทรง จังหวะ ลีลา ฯลฯ ดนตรี แสดงออกถึงความงามในจังหวะ ท่วงทำนองสถาปัตยกรรมแสดงออกถึงความงามในเรื่องของโครงสร้างและความโดดเด่นแห่งคุณสมบัติของวัตถุที่นำมาใช้ เป็นต้น ผลงานศิลปะจึงถือเป็นสุนทรีย์วัตถุ เป็นวัตถุดิบเพื่อใช้ในการศึกษาทางด้านวิชาการสุนทรียศาสตร์ที่แท้จริง และมีความชัดเจน

ผลงานศิลปะที่เกิดจากระบวนการสร้างสรรค์ของมนุษย์เรานั้น มีลักษณะที่ต่างกันไปหลายประเภท ทั้งด้านจุดมุ่งหมายในการสร้าง รูปแบบและคุณสมบัติ ตลอดจนรายละเอียดปลีกย่อยต่าง ๆ ซึ่งเกิดจากแนวความคิดของมนุษย์ที่ต่างกันไปนั่นเอง ศิลปะบางประเภทแสดงรูปลักษณ์ชัดเจน สามารถรับรู้และเข้าใจได้ง่าย แต่ศิลปะบางประเภทไม่เน้นการแสดงรูปลักษณ์ที่เคยพบเคยเห็นแต่แสดงออกถึงความงามนามธรรม ที่ปรากฏเป็นรูปลักษณ์ที่แปลกใหม่หรือรูปลักษณ์ที่ยากต่อการเรียนรู้หรือเข้าใจในทันทีทันใด เป็นต้น

รูปแบบของผลงานศิลปะซึ่งศิลปินสร้างสรรค์ขึ้น อาจจะปรากฏในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

1. รูปแบบเหมือนจริง (Realistic)
2. รูปแบบกึ่งนามธรรม (Semi-Abstract)
3. รูปแบบนามธรรม (Abstract)

จากรายละเอียดข้อปลีกย่อยในผลงานศิลปะแต่ละประเภทที่ต่างกันไป ทำให้รูปลักษณ์แห่งสุนทรีย์วัตถุในศิลปะนั้น ๆ ต่างกันไปด้วย ทั้งวัตถุ รูปแบบ ขนาด ตำแหน่ง ฯลฯ ส่งผลต่อความยากง่ายในการศึกษาคุณค่าแห่งความงามหรือความเป็นสุนทรีย์ ตามกระบวนการศึกษาในวิชาสุนทรียศาสตร์อีกด้วย

อย่างไรก็ตาม สุนทรียศาสตร์เป็นศาสตร์ที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับงานศิลปะอย่างแยกไม่ออกทั้งนี้เพราะสุนทรียศาสตร์เป็นศาสตร์ที่มุ่งหมายเพื่อศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความงามและผลงานศิลปะก็มีจุดมุ่งหมายเพื่อแสดงออกถึงความงาม เป้าหมายของวัตถุที่จะศึกษาตามกระบวนการของสุนทรียศาสตร์นอกจากจะเป็นสิ่งของที่เกิดตามธรรมชาติแล้ว สิ่งที่มีความสำคัญที่สุด ก็คือ ผลงานศิลปะนั่นเอง

6.1 ทฤษฎีสุนทรียศึกษา (Aesthetic Education) ของ Harry Broudy

มะลิฉัตร เอื้ออาพันธ์ (2545:83) กล่าวถึงสาระสำคัญของทฤษฎีสุนทรียศึกษาของ Broudy ไว้ว่าทฤษฎี สุนทรียศึกษา ของ Broudy เป็นระบบของการเรียนการสอนวิชาศิลปะ ในที่นี้หมายถึงสามารถปรับใช้กับศิลปะทุก ๆ หมวด ในสายวิจิตรศิลป์ เช่น ดนตรี ทัศนศิลป์ การเต้นรำ ศิลปะการแสดง หัวใจของทฤษฎีนี้อยู่ที่สิ่งที่โบรดีเรียกว่า การรับรู้อย่างมีศิลปะ (Artistic perception) ซึ่งเขาจัดให้ศูนย์กลางของสุนทรียศึกษา การรับรู้อย่างมีศิลปะนี้ เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับ

การรับรู้สองทางคือ ความรู้ซึ่งอย่างมีสุนทรีย์ (Aesthetic apprehension) และการวิเคราะห์ต่าง ๆ (Analysis into parts) และสิ่งเหล่านี้จะก่อให้เกิดความรักอย่างรู้แจ้ง (Enlightened cherishing) นั่นคือ ความสามารถที่จะรักทะนุถนอมเห็นคุณค่าของสิ่งอันเป็นสุนทรีย์วัตถุ (aesthetic objects) เพราะได้รู้แจ้งถึงคุณค่าของสุนทรีย์วัตถุนั้น ๆ โดยมีประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ผู้ชำนาญพิจารณาถึงมาตรฐานของศิลปะ โบรติแยกออกเป็น สองจำพวกใหญ่คือ

- 1.1 ศิลปะที่เป็นศิลปะแท้ (Serious art)
 - 1.1.1 ศิลปะในระบบ (Classic)
 - 1.1.2 ศิลปะนอกระบบ (Avant – garde)
- 1.2 ศิลปะทั่วไป (Popular art)

ขั้นที่ 2 ผู้สร้างและวางแผนหลักสูตรเลือกสื่อการสอนตามมาตรฐาน 4 ด้าน

- 2.1 สื่อที่มีคุณสมบัติการรับรู้ทางประสาทสัมผัส (Sensory properties)
- 2.2 สื่อที่มีคุณสมบัติด้านโครงสร้าง (Formal properties)
- 2.3 สื่อที่มีคุณสมบัติแสดงความรู้สึก (Expressive properties)
- 2.4 สื่อที่มีคุณสมบัติด้านเทคนิค (Technical properties)

ขั้นที่ 3 ผู้สร้างและวางแผนหลักสูตรเลือกตัวอย่างสุนทรีย์วัตถุ (Aesthetic exemplars) เพื่อใช้ในการเรียนการสอน วัตถุที่เลือกมี 5 ประเภท คือ

- 3.1 ผลงานศิลปะที่มีคุณสมบัติด้านส่วนประกอบประสาทสัมผัส
- 3.2 ผลงานศิลปะที่มีคุณสมบัติด้านโครงสร้าง
- 3.3 ผลงานศิลปะที่มีคุณสมบัติด้านความรู้สึก
- 3.4 ผลงานศิลปะที่มีคุณสมบัติด้านเทคนิค
- 3.5 ผลงานศิลปะที่มีคุณสมบัติด้านสุนทรีย์

ขั้นที่ 4 ครูเป็นผู้นำบทเรียนในประสบการณ์การแสดงออกสามด้าน คือ

- 4.1 ประสบการณ์ศิลปะปฏิบัติ (จากวัสดุต่าง ๆ)
- 4.2 ประสบการณ์ด้านสุนทรีย์ (จากงานศิลปะ เลือกสรร)
- 4.3 ประสบการณ์ด้านศิลปะวิจารณ์

ประสบการณ์ข้างต้นจะเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้งในศิลปะ เนื่องจากสองสาเหตุคือ

- เนื่องจากเกิดความกระจ่างแจ้ง (Clarification)
- เนื่องจากเกิดความรู้สึกการศึกษาที่เข้มข้น (Intensification)

ขั้นที่ 5 ผู้เรียนจะสามารถที่จะรับรู้ แยกเช่น นักประวัติศาสตร์ด้านศิลปะ (Art historian) นักวิจารณ์ด้านศิลปะ (Art critic) และผู้รักความงาม (Aesthetician)

จากหลักการทฤษฎีสุนทรียศึกษาของ Harry Broudy ในช่วงต้นสามารถสรุปได้ว่าการพัฒนาผู้เรียนให้มีสุนทรียภาพ สามารถรับรู้ถึงคุณค่าของความงามจากสิ่งที่ตนประสบพบเห็น ไม่ว่าจะเป็นผลงานจากศิลปะหรือสภาพแวดล้อมในธรรมชาติ ผู้สอนจะต้องช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถถ่ายทอดประสบการณ์การรับรู้ของตนที่มีต่อสิ่งเร้าหรือสิ่งที่พบเห็นโดยจะต้องอาศัยกระบวนการให้ผู้เรียนรู้จักสังเกต มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ซักถาม ตลอดจนรู้จักคิดวิเคราะห์เพื่อให้เกิดการตีความหมายของสิ่งเร้าต่าง ๆ อันจะทำให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ทางการรับรู้และจะเป็นหนทางไปสู่ประสบการณ์การรับรู้คุณค่าทางความงามหรือการรับรู้ทางสุนทรียะได้

6.2 ทฤษฎีพัฒนาสุนทรียภาพของ Michael J. Parson

Parsons มีความสนใจในเรื่องปรัชญาของศิลปะและการศึกษาในการพัฒนาความเข้าใจของเด็กในหลักสูตรรวมและวิธีการใหม่ในการประเมินผลของการคิดในทางจิตวิทยาทางศิลปะร่วมสมัยเป็นผู้เขียนหนังสือเกี่ยวกับความเข้าใจของเด็กที่มีต่อศิลปะมีชื่อว่า วิธีที่เราเข้าใจศิลปะ: การพัฒนาทางปัญญาเรื่องการตัดสินทางสุนทรียภาพ (HOW WE UNDERSTAND ART: A COGNITIVE DEVELOPMENTAL ACCOUNT OF AESTHETIC JUDGMENT) ซึ่งได้รับการแปลเป็นภาษาต่าง ๆ และใช้ในการสอนสุนทรียศาสตร์ในโรงเรียน โดยได้พัฒนาจากประสบการณ์มากกว่า 10 ปี Parsons ได้บันทึกคำสัมภาษณ์และนำมาสังเคราะห์ ในปี ค.ศ. 1976 มีระดับพัฒนาการของประสบการณ์ทางสุนทรียะ 4 ขั้นได้แก่ ขั้นแรกจะพูดถึงคุณภาพความสัมพันธ์ของตนกับวัตถุชิ้นสองตัวที่รับรู้และจัดระบบความคิดขั้นสามความคิดสร้างสรรค์กับการตัดสินใจตามบุคลิกลักษณะเฉพาะตัว ขั้นสุดท้ายรับรู้มุมมองที่เป็นสากลต่อวัตถุ และในปี ค.ศ. 1978 มีระดับพัฒนาการของประสบการณ์ทางสุนทรียะ 6 ขั้นได้แก่ ขั้นแรกรูปลักษณะภายนอกชิ้นสองหัวข้องานศิลปะขั้นสามความรู้สึกขั้นสี่สี่สันขั้นห้าคุณสมบัติของศิลปะขั้นสุดท้ายการตัดสิน ภายหลังจากปี ค.ศ. 1987 ได้ปรับปรุงประกอบด้วย 5 ขั้น ซึ่งมีส่วนประกอบที่แยกออกจากกันและเน้นเกี่ยวกับการพัฒนาความเข้าใจโดยพื้นฐานคือ การกำหนดกลุ่มและเป็นลักษณะขั้นในที่นี่คือกลุ่มแนวความคิดไม่ใช่คุณสมบัติของตัวบุคคลเป็นแบบแผนหรือมีโครงสร้างของภายใน เขาเชื่อว่าจะเป็นไปตามลำดับขั้นในวิถีของแต่ละบุคคล เช่นเด็กเล็กจะเริ่มต้นความเข้าใจในลำดับใกล้เคียงกันซึ่งอยู่ในขั้นต้น ๆ และจะมีการปรับปรุงความเข้าใจที่มีต่องานศิลปะที่ดียิ่งขึ้น โดย Parsons นำเสนอทฤษฎีนี้ขึ้นมาจากฐานทฤษฎีพัฒนาการทางจิตวิทยาต่าง ๆ รวมถึง Piaget, Kohlberg, Fowler, Broughton, Loevinger และ Baldwin ตามทฤษฎีนี้ Parsons ให้ความสำคัญในเรื่องของการรู้การเข้าใจ เพราะเราจะเข้าใจบุคคลหนึ่งได้ก็ต่อเมื่อเราเข้าใจสิ่งที่เขาคิด การเข้าใจงานศิลปะเป็นลำดับพัฒนาการ นอกจากนี้ขั้นการพัฒนาของ Parsons ได้มาจากทฤษฎีพัฒนาการทางจิตวิทยาที่เป็นลำดับขั้นรูปแบบ ซึ่งบุคคลควรมีลำดับขั้นจาก 1 ไป 5 สามารถเทียบเคียงกับระดับอายุได้อย่างชัดเจน ประกอบด้วย 5 ระดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 ความชื่นชอบ (Favoritism)

ระดับที่ 2 ความงามและความจริง (Beauty and Realism)

ระดับที่ 3 การแสดงออก (Expressiveness)

ระดับที่ 4 แบบอย่างและรูปแบบ (Style and Form)

ระดับที่ 5 ความเป็นตัวตน (Autonomy)

ระดับที่ 1 ความชื่นชอบ (Favoritism)

เป็นระดับขั้นพื้นฐานเกิดจากความประทับใจและพอใจของตนเองที่มีต่อรูปภาพสนใจสิ่งที่ชอบ ไม่มีความแตกต่างอย่างชัดเจนระหว่างวัตถุที่เป็นศิลปะและสิ่งที่เป็นธรรมชาติอื่น ๆ เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของภาพกับประสบการณ์ของตนเองไปยังความทรงจำส่วนตัว มีความเป็นอิสระในการตอบสนองที่เรียกว่าการรับรู้แบบพึงพอใจ โดยไม่สามารถแยกแยะรูปแบบและเนื้อหาว่ารับรู้ได้หรือรับรู้ไม่ได้

ตัวบ่งชี้

นักเรียนสามารถบอกถึงความพึงพอใจส่วนตัวตามสัญลักษณ์ที่มีต่อรูปภาพโดยปราศจากคำถาม ด้วยการเอาใจใส่เต็มที่ต่อสีแล้วเชื่อมโยงการตอบสนองของตนไปเรื่อย ๆ อย่งไร จุดหมายต่อเรื่องราว/เนื้อหาแล้วคาดคะเนสิ่งต่าง ๆ ที่นำไปสู่ข้อสรุป ลักษณะการใช้คำพูด เช่น ฉันชอบมันเพราะฉันมีสุนัข มันเป็นสีที่ฉันโปรดปราน ฉันไม่ชอบสีดำดังนั้นฉันไม่ชอบพื้นหลัง เป็นต้น

ระดับที่ 2 ความงามและความจริง (Beauty and Realism)

รับรู้และจัดระบบความคิดมุมมองภาพวาดที่แสดงออกมา โดยพูดถึงเรื่องราวพื้นฐานจากความเหมือนจริงและพิจารณาการรับรู้ที่แตกต่างจากผู้อื่นด้วยภาพวาดที่ตนสนใจและรูปแบบที่เข้าใจได้ในความเป็นจริงที่เห็นมีการชื่นชมในทักษะความชำนาญ เข้าใจเนื้อหาในศิลปะสามารถตั้งข้อสงสัยวิเคราะห์ประสบการณ์ของตนเองที่มีต่อศิลปะอย่างมีสุนทรียภาพ เช่นความแตกต่างระหว่างม้าลักษณะดีแต่ลงสีไม่ดี กับม้าลักษณะไม่ดีแต่ลงสีอย่างดี

ตัวบ่งชี้

นักเรียนสามารถตีความงานศิลปะผ่านเรื่องราว/เนื้อหาซึ่งเป็นความงามจริง เหมือนจริงที่ปรากฏขึ้นในภาพผลงานศิลปะ และ ชื่นชมเทคนิคความชำนาญที่ถ่ายทอดโดยศิลปิน คาดคะเนสิ่งต่าง ๆ นำไปสู่ข้อสรุป เช่น การเห็นวัตถุแล้วสามารถจำแนก ระบุ ลักษณะที่สวยงามและน่าเกลียดได้ ลักษณะการใช้คำพูด เช่น เหมือนสุภาพสตรีบนเรือหรือกางสองตัวในภูเขา เธอดูหุ่ดหิดเหมือนแม่มด มันดูเหมือนของจริงมาก มันดูเหมือนการวาดแบบไม่สนใจนางสาวฉันก็ทำได้

ระดับที่ 3 การแสดงออก (Expressiveness)

มีความเข้าใจลึกซึ้งในการแสดงออกของเนื้อหาตามความรู้สึกของตนมากยิ่งขึ้นและรับรู้กระบวนการสร้างผลงานการแสดงออกทางอารมณ์ สร้างสรรค์จากประสบการณ์เดิมของตนเอง ความงามเป็นรองอารมณ์ความรู้สึก มีความคิดสร้างสรรค์ ความแปลกใหม่ของศิลปิน ใช้เกณฑ์การตัดสินที่เป็นไปได้ แต่ยังคงความรู้สึกส่วนตัวอยู่ แต่ก็ตระหนักถึงประสบการณ์ของผู้วาดด้วยหรือสามารถเปรียบเทียบเชื่อมโยงประเด็นในภาพวาดสู่ความเข้าใจตนเองได้

ตัวบ่งชี้

นักเรียนสามารถบ่งบอกเรื่องราวหรือแนวความคิดงานศิลปะนอกเหนือที่เห็นตีความหมายโดยรวม มองสิ่งที่ศิลปะต้องการแสดงออกในแง่ของข้อมูลเชิงประสบการณ์ส่วนตัว คุณลักษณะในการแสดงออกเป็นสิ่งสำคัญ ลักษณะการใช้คำพูด เช่น เธอกำลังพยายามนึกถึงอดีตหรือบางสิ่ง เสื้อผ้าของเธอดูเหมือนนักแสดงโชว์ หรือคนที่อยู่ในสวนสัตว์หรือบางสิ่งเธอกำลังแปลงโฉม

ระดับที่ 4 แบบอย่างและรูปแบบ (Style and Form)

แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพวาดคุณภาพของชิ้นงาน สื่อ วัสดุ รูปร่างบอกความสำคัญในภาพวาดและวิจารณ์งานศิลปะ เป็นรูปแบบและแบบอย่างมีความหมาย สามารถขยายความสำคัญในภาพวาดได้เกิดการวิจารณ์งานศิลปะมีเหตุผลละเอียดเข้าใจเรื่องราวเนื้อหาของภาพ การวินิจฉัยจากนี้ไปคือความสำคัญของภาพวาดที่เป็นทางการมากกว่าความคิดเห็นส่วนตัวมันอยู่ภายใต้หลักการที่มีอยู่แล้วทุกคนยอมรับ และเกิดจากการตีความที่ได้มาตรฐาน

ตัวบ่งชี้

นักเรียนแสดงความคิดเห็นของการรับรู้ การยอมรับความสำคัญของงานศิลปะเป็นมิติทางสังคมดำรงอยู่ในวัฒนธรรม สังคมและความเป็นอยู่และโลกศิลปะ ตีความและตัดสินในการใช้สื่อ ลักษณะ รูปแบบ และเทคนิค ถ่ายทอดความหมาย ปรับเปลี่ยนความคิดใช้เวลาในการคิดและตีความ ลักษณะการใช้คำพูด เช่น มันกระจัดกระจายแต่ก็ไม่ได้ทั้งหมดมีบางที่รู้สึกเป็นระเบียบฉันคิดว่ามีข้อพิจารณาของสิ่งนี้ รูปแบบที่ถูกจัดกลุ่มตรงกลางและใช้สีรุนแรงมีพลังและแสดงเป็นนัยในการกระทำและเต็มไปด้วยความกุลิกุจ มีสิ่งของมากมายฉันคิดว่าเป็นระบบรอบ ๆ รูปทรงที่มีความสมดุลในหัวของเขาและสมดุลในภาพวาดและมีรูปทรงที่ลอยอยู่รอบมันเป็นความกลมกลืน

ระดับที่ 5 ความเป็นตัวตน (Autonomy)

รู้คุณค่าศิลปะเข้าใจในความแตกต่างของแต่ละคนที่มีความคิดมีทั้งการสร้างสรรค การประเมินคุณค่า การตีความคือการสร้างความหมายขึ้นใหม่ การตัดสินคือการประเมินค่าของความหมาย ในขั้นก่อนหน้านี้นี้เราไม่แยก 2 สิ่งนี้ทำให้คน ๆ หนึ่งเกิดปฏิกิริยาที่ละเอียดอ่อนและทำให้เราคิดถึงทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การมองคุณค่างานศิลปะด้วยตัวเองและการเปลี่ยนแปลงของสังคมวัฒนธรรมเป็นไปตามประวัติศาสตร์และมีการปรับเปลี่ยนไปเรื่อย ๆ ให้เข้ากับสภาพปัจจุบัน

ตัวบ่งชี้

นักเรียนสามารถตีความสร้างคำตัดสิน มีความเข้าใจลึกซึ้ง ในความหมายของผลงานศิลปะ ที่เป็นอิสระอยู่บนพื้นฐานของความรู้และวัฒนธรรม สังคม และความเป็นอยู่ที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยหรือสภาพปัจจุบันอาจมีการให้เหตุผลโต้แย้ง ซึ่งยังคงเชื่อมโยงกับความคิดของตนเองอยู่ด้วย อาจมีข้อสงสัยที่สร้างขึ้นเพื่อสนับสนุนความคิดการตัดสินจากการสร้างสรรค์ ไปสู่การตีความหมายและลักษณะความสำคัญของงาน

นอกจากนี้การใช้คำถามเป็นอีกหนึ่งส่วนประกอบสำคัญในการจัดการเรียนการสอน เพื่อเน้นสุนทรียภาพ โดยการใช้คำถามแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. คำถามปลายเปิด (Open-Ended Question) เป็นเครื่องมือของการสอนที่มีอำนาจมากคำถามเหล่านี้นำไปสู่ความคิดแบบเอกนัย (Divergent) และเป็นคำถามที่ทำให้เด็กใช้ความคิด ความรู้หรือการตัดสินใจ นับว่าเป็นคำถามที่ยกระดับความคิดของเด็กให้สูงขึ้น
2. คำถามปลายปิด (Closed Question) เป็นคำถามที่เฉพาะและมีคำตอบเดียว คำถามนี้นำไปสู่ความคิดแบบเอกนัย (Convergent) และเป็นคำถามที่เด็กตอบได้โดยการนำสิ่งที่จำไว้มาตอบ

ตัวอย่างคำถามตามแนวทางการใช้คำถามตามทฤษฎีพัฒนาการสุนทรียภาพของ Parsons ซึ่งเป็นคำถามที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วยคำถามปลายเปิด 7 คำถาม ดังนี้

1. นักเรียนเห็นอะไรในภาพวาดนี้ อธิบายภาพ
คำถามนี้เพื่อต้องการให้นักเรียนพิจารณาถึงเนื้อหาและรายละเอียดในตัวอย่างงานศิลปะ
2. ภาพวาดนี้เป็นเรื่องราวอะไร ดีหรือไม่
คำถามนี้เพื่อต้องการให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ถึงเนื้อหา แสดงความคิดเห็นที่ปรากฏในภาพงานศิลปะ
3. นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรเมื่อเห็นภาพวาดนี้
คำถามนี้เพื่อต้องการให้นักเรียนได้แสดงความรู้สึกที่มีต่อภาพงานศิลปะ
4. ถ้าสมมุติว่านักเรียนเป็นผู้วาดภาพนี้ ให้อธิบายว่าทำไมถึงวาดภาพแบบนี้
คำถามนี้เพื่อต้องการให้นักเรียนได้สะท้อนมุมมองของตนเองที่มีต่อภาพงานศิลปะ
5. ภาพวาดนี้เป็นภาพวาดที่ดีหรือไม่ เพราะอะไร
คำถามนี้เพื่อต้องการให้นักเรียนตัดสินและประเมินคุณค่าทางความงามที่มาจากความรู้สึกของตนเอง
6. นักเรียนชอบอะไรในภาพวาดนี้ เป็นเพราะอะไร
คำถามนี้เพื่อต้องการให้นักเรียนได้แสดงความพึงพอใจที่มีต่อภาพงานศิลปะ

7. นักเรียนอยากปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงภาพวาดนี้ให้เป็นอย่างไร

คำถามนี้เพื่อต้องการให้นักเรียนได้แสดงออกทางความคิดในเชิงสร้างสรรค์ต่อภาพงานศิลปะ

ในกรณีที่นักเรียนไม่สามารถแสดงการตอบสนองของผู้วิจัยจะใช้คำถามเสริม เช่น

- นักเรียน หมายถึงอะไร
- นักเรียนสามารถยกตัวอย่างได้เพิ่มเติมหรือไม่
- นักเรียนสามารถพูดเกี่ยวกับภาพนี้ได้อีกหรือไม่

จากแนวทางการพัฒนาสุนทรียภาพของ Parsons แสดงให้เห็นถึงระดับพัฒนาการสุนทรียภาพในแต่ละระดับซึ่งมีความจำเป็นในการเตรียมการอย่างดีสำหรับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นสุนทรียในแต่ละขั้นตอนต้องสร้างประสบการณ์ตรงให้กับนักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริงสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาที่วัตถุดิบประสงค์เพื่อพัฒนาทางสังคมที่มีต่อสุนทรียต่อภาพงานศิลปะ

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

7.1 งานวิจัยในประเทศ

สุภลักษณ์ วงศ์หน่อ (2015: 471-483) งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลการจัดกิจกรรมศิลปะแนวศึกษำันเทิงที่ส่งเสริมประสบการณ์ทางสุนทรียภาพของเด็กอายุ 7-9 ปี 2) ศึกษาและพัฒนาารูปแบบการจัดกิจกรรมศิลปะแนวศึกษำันเทิงที่เหมาะสมกับเด็กอายุ 7-9 ปี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ เด็กอายุ 7-9 ปี โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม จำนวน 39 คน โดยไม่จำแนกเพศ ใช้ระยะเวลาดำเนินการทดลอง 7 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยพัฒนาขึ้นโดยผู้วิจัยจากแนวทางศึกษำันเทิงของ Randy White และทฤษฎีพัฒนาการสุนทรียภาพของ Michael J. Parsons ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับพัฒนาการสุนทรียภาพของนักเรียนที่มีต่อภาพผลงานศิลปะหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนผ่านกิจกรรมศิลปะแนวศึกษำันเทิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ค่าเฉลี่ยสูงสุดของระดับพัฒนาการสุนทรียภาพของนักเรียนที่มีต่อภาพผลงานศิลปะอยู่ที่ระดับ 3 การแสดงออก (Expressiveness) ($\bar{X} = 2.02$) 3) พฤติกรรมประสบการณ์ทางสุนทรียะของนักเรียนในระหว่างการจัดกิจกรรมศิลปะแนวศึกษำันเทิงที่ปรากฏมากที่สุด คือ สนใจต่อเนื้อหา 4) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมศิลปะแนวศึกษำันเทิง คือ นักเรียนพึงพอใจกิจกรรมดินแดน BABAPAPA และนักเรียนใฝ่ฝันที่จะแสดงผลงานศิลปะของตนเองมากที่สุด และ 5) พฤติกรรมที่เกิดขึ้นมากที่สุดในแต่ละขั้นตอนของแผนการจัดการเรียนรู้แนวศึกษำันเทิง คือ ชื่นนำเกิดพฤติกรรมการสังเกต พิจารณา และริเริ่มเรียนรู้ด้วยตนเอง ชื่นกิจกรรมเสริมประสบการณ์

เกิดพฤติกรรมความร่วมมือและการทดลอง ชั้นดำเนินงานเกิดพฤติกรรมทดลองและทำซ้ำ และขั้นสรุปเกิดพฤติกรรมการวิเคราะห์

ธาริน กลิ่นเกสร (2554: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลของการส่งเสริมประสบการณ์ทางสุนทรียะผ่านกิจกรรมในพิพิธภัณฑสถานศิลปะที่มีต่อสุนทรียภาพของนักเรียนประถมศึกษา งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการส่งเสริมประสบการณ์ทางสุนทรียะผ่านกิจกรรมในพิพิธภัณฑสถานศิลปะที่มีต่อสุนทรียภาพของนักเรียนประถมศึกษาและศึกษาและพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมที่สามารถนำไปใช้จัดการเรียนรู้ศิลปศึกษาในพิพิธภัณฑสถานศิลปะ กลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์ ฝ่ายประถมจำนวน 26 คน เครื่องมือที่ใช้จากแนวทางการจัดการศึกษาในพิพิธภัณฑสถานศิลปะของ Denise L. Stone และทฤษฎีพัฒนาการสุนทรียภาพของ Michael J. Parsons ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบบันทึกประสบการณ์เกี่ยวชมพิพิธภัณฑสถานศิลปะ 3) แบบทดสอบสุนทรียภาพ 4) คู่มือสำหรับวิเคราะห์การแสดงออกทางสุนทรียภาพ 5) แบบสังเกตพฤติกรรมประสบการณ์ทางสุนทรียะ 6) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมในพิพิธภัณฑสถานศิลปะ และ 7) แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ซึ่งวิเคราะห์การแสดงออกทางสุนทรียภาพโดยหาค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับพัฒนาการสุนทรียภาพของนักเรียนที่มีต่อภาพผลงานศิลปะหลังเรียนผ่านกิจกรรมในพิพิธภัณฑสถานศิลปะสูงกว่าก่อนเรียนผ่านกิจกรรมในพิพิธภัณฑสถานศิลปะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 2) ค่าเฉลี่ยสูงสุดของระดับพัฒนาการสุนทรียภาพของนักเรียนที่มีต่อภาพผลงานศิลปะอยู่ที่ระดับ 3 การแสดงออก(Expressiveness) ($\bar{X} = 3.61$) 3) พฤติกรรมประสบการณ์ทางสุนทรียะของนักเรียนในระหว่างการจัดกิจกรรมในพิพิธภัณฑสถานศิลปะที่ปรากฏมากที่สุด คือ สนใจเนื้อหา 4) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมในพิพิธภัณฑสถานศิลปะอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด คือ ชอบกิจกรรมที่จัดในพิพิธภัณฑสถานศิลปะ และกิจกรรมในพิพิธภัณฑสถานศิลปะช่วยให้เห็นคุณค่าของการใช้พิพิธภัณฑสถานเป็นแหล่งเรียนรู้ 5) นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากที่สุดในทุก ๆ กิจกรรม และกิจกรรมพิพิธภัณฑสถานศิลปะเกาะประตูห้องเรียนมีความคิดเห็นด้วยมากที่สุด

นภาพร พักมี (2552: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องผลของกิจกรรมดนตรีที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดยางสุทธาราม เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของกิจกรรมดนตรีที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดยางสุทธาราม เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2551 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะน้อย จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน กลุ่มทดลองได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี ส่วนกลุ่มควบคุม ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ

แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การทดสอบค่าที่ผลการศึกษา พบว่า 1) นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะเพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะเพิ่มขึ้นหลังจากไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) นักเรียนที่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี มีความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุเชน น้อยสำแดง (2553: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ผลงานภาพวาดระบายสีและความพึงพอใจของนักเรียนโดยใช้เพลงประกอบการสอนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประชากรคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดดอกไม้ สำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คนใช้เพลงประกอบการสอนจำนวน 3 เพลง คือ เพลงไทยเดิม เพลงลูกทุ่ง เพลงคลาสสิก ผลงานการวาดภาพที่ใช้ศึกษาจำนวน 90 ภาพ เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสังเกตผลงานการวาดภาพระบายสีด้านเนื้อหา ด้านการจัดภาพ ด้านการถ่ายทอดภาพ ด้านการใช้สี ด้านผลงานที่สะท้อนถึง จังหวะ ทำนอง และอารมณ์เพลง และแบบวัดความพึงพอใจของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า ด้านเนื้อหาของนักเรียนวาดภาพที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับธรรมชาติมากที่สุด รองลงมาคือเนื้อหาเกี่ยวกับมนุษย์ และความสัมพันธ์ของมนุษย์ เนื้อหาจากจินตนาการ เนื้อหาเกี่ยวกับความเชื่อและความศรัทธา เนื้อหาเกี่ยวกับมนุษย์สร้าง เนื้อหาเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีตามลำดับ ด้านการจัดภาพ นักเรียนจัดภาพมีความสมดุลจากความรู้สึกมากที่สุด และความสมดุลจากแกนกลางน้อยที่สุด ส่วนการจัดภาพด้านการเน้นด้วยสีมากที่สุด รองลงมาการเน้นด้วยการจัดอยู่ตรงกลาง การเน้นด้วยการตกแต่ง การเน้นด้วยขนาดตามลำดับ ด้านการถ่ายทอดภาพนักเรียนถ่ายทอดภาพเลียนแบบของจริงมากที่สุด ด้านการใช้สีนักเรียนมีการระบายสีตามความรู้สึกมากที่สุด ในด้านผลงานที่สะท้อนถึง จังหวะ ทำนองและอารมณ์เพลงนักเรียนมีการถ่ายทอดประสบการณ์เดิมคล้ายกับจังหวะ ทำนองและอารมณ์เพลงมากที่สุดด้านความพึงพอใจของนักเรียนในการวาดภาพระบายสีที่ใช้เพลงไทยเดิมมากที่สุดรองลงมาเพลงลูกทุ่งและเพลงคลาสสิกประกอบการสอนตามลำดับ

ธารินี ผึ้งผาย (2553: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการใช้เสียงดนตรีประกอบการสอนวิชาศิลปะที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลประจันตคาม อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งการศึกษาค้นคว้ามีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบคะแนนความคิดสร้างสรรค์ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลประจันตคาม อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการสอนศิลปะโดยใช้เสียงดนตรีประกอบกับกลุ่มที่ได้รับการสอนศิลปะโดยไม่ใช้เสียงดนตรีประกอบ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลประจันตคาม อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

แผนการจัดการเรียนรู้ 12 แผน และแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t-test ผลการวิจัยพบว่าคะแนนความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในกลุ่มที่ใช้เสียงดนตรีและไม่ใช้เสียงดนตรีมีคะแนนความคิดสร้างสรรค์ก่อนการทดลองไม่แตกต่างกัน และคะแนนความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในกลุ่มที่ใช้เสียงดนตรีและไม่ใช้เสียงดนตรีมีคะแนนความคิดสร้างสรรค์หลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สิทธิพันธ์ รุ่งทวีทรัพย์ (2559: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมศิลปวิจารณ์เพื่อส่งเสริมสุนทรียะและการประเมินค่าสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนฐานปัญญา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2559 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 จำนวน 21 คน ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมศิลปวิจารณ์เพื่อส่งเสริมสุนทรียะและการประเมินค่าสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 คือ ผลการประเมินประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ระหว่างเรียน (E_1) ได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับร้อยละ 82.03 และผลหลังการประเมินหลังการจัดการเรียนรู้ (E_2) ได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับร้อยละ 84.60 โดยผลคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

7.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

Dulama et al (2011: 21-28) ศึกษาการพัฒนาคุณค่าสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในการศึกษาวิชาศิลปะเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่าง 50 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 25 คน และกลุ่มควบคุม 25 คน เนื้อหาได้แก่ เทพนิยายและเรื่องสั้น ผลงานศิลปะหลายแห่งจัดการเรียนรู้ด้วยสุนทรียศาสตร์และจริยธรรมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในบริบทการเรียนรู้ใช้แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนในการวิเคราะห์ภาพ อธิบายความรู้สึก ใช้การสังเกต เป็นระบบสนทนา รายบุคคล และแบบสอบถาม โดยนักเรียนสามารถรับรู้ภาพผลงานศิลปะได้อย่างเหมาะสมทำความเข้าใจและชื่นชมเกิดการประเมินคุณค่าที่ถูกต้อง

Pavlou & Athanasiou (2014: 1-21) ศึกษาวิธีสหวิทยาการสำหรับการทำความเข้าใจงานศิลปะกับบทบาทของดนตรีในการศึกษางานทัศนศิลป์วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะการชื่นชมศิลปะและความเข้าใจลึกซึ้งในงานศิลปะด้วยการดูงานศิลปะที่มาพร้อมเพลง กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาทางการศึกษา จำนวน 59 คน ประกอบด้วยกลุ่มควบคุม 29 คน กลุ่มทดลอง 30 คน เครื่องมือประกอบด้วยภาพเหมือนจริง 2 ภาพ ภาพนามธรรม 2 ภาพ เพลง 4 เพลง หนึ่งเพลงสำหรับภาพวาดการวิเคราะห์ข้อมูลจากการเขียนตอบสนองกับการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า การเขียนตอบสนองกลุ่มทดลองเชื่อมดนตรีกับความรู้สึกและความหมายของงานศิลปะ เน้นไปที่ความรู้สึกอารมณ์ที่ปรากฏในงานศิลปะ การกระตุ้นด้วยเพลงมีอิทธิพลต่อการคิดสร้างสรรค์ ความเข้าใจส่งเสริมทักษะในการชื่นชมมีการตอบสนองละเอียดลึกซึ้งต่องานศิลปะ การสัมภาษณ์กลุ่มทดลองเห็นว่าเพลงสำคัญต่อความสามารถในการตีความศิลปะเหมือนจริงมีประโยชน์ในการมีสมาธิจ่อในภาพงานศิลปะ

Torshilova & Polosukhina (2016: 10751-10759) ได้ศึกษาอิทธิพลของวิถีวัยรุ่นรุ่นใหม่ในการรับรู้ศิลปะ ซึ่งเป็นงานวิจัยพัฒนาการด้านสุนทรียของเด็กวัย 9-16 ปี ที่เติบโตในศตวรรษที่ 21 โดยใช้แบบสำรวจและแบบทดสอบผลงานด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกของนักเรียน 12 แห่งในรัสเซีย การรับรู้สุนทรียมีอิทธิพลต่อผลงานศิลปะคือการปรับทิศทางของปรัชญาอรรถวิทวิทยาว่าด้วยเรื่อง จริยธรรม และสุนทรียศาสตร์ในด้านการตีความผลการประเมินเชิงบวกของงานสอดคล้องกับผู้สร้างสรรค์ รวมไปถึงศิลปะคลาสสิกเด็กสามารถรับรู้สุนทรียได้จะขึ้นอยู่กับอายุและลักษณะการพัฒนาประสบการณ์ในการรับรู้ เด็กจะเข้าใจปัญหาและเนื้อหาสาระสำคัญของสุนทรียในการสร้างงานศิลปะจากวัฒนธรรม สภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นลักษณะของเด็กในศตวรรษที่ 21

จากเอกสารงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังที่กล่าวมาข้างต้นพบว่าการตอบสนอง การรับรู้ศิลปะทางสุนทรียภาพ ความเข้าใจศิลปะ เป็นประเด็นที่ควรพัฒนาเนื่องจากต้องเกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ การฝึกฝน ส่วนสำคัญเป็นผลจากการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความรู้ความเข้าใจต่อสุนทรียภาพและควรส่งเสริมตั้งแต่ยังเด็กโดยการลงมือทำด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ เพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) แบบการวิจัยแบบกลุ่มเดียว (One –Shot Case Study) ซึ่งมีรายละเอียดและขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
3. แบบแผนการวิจัย
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ
6. การเก็บรวบรวมข้อมูล
7. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนธรรมศาลา (หลวงพ่อน้อยอุปถัมภ์) อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 2 ห้องเรียน ประกอบด้วย ชั้น ม. 2/1 และ ม.2/2 รวมทั้งสิ้น 70 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนธรรมศาลา (หลวงพ่อน้อยอุปถัมภ์) จำนวน 35 คน ซึ่งผู้วิจัยได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่มและใช้นักเรียนทั้งหมดในห้องเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรต้น (Independent Variable) ได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ประกอบด้วย

2.2.1 การรับรู้สุนทรีย์

2.2.2 การสร้างผลงานทัศนศิลป์

2.2.3 ความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ

3. แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) แบบแผนการวิจัยแบบก่อนการทดลอง (Pre - Experimental Designs) แบบการวิจัยแบบกลุ่มเดียว (One -Shot Case Study) (มาเรียม นิลพันธุ์, 2555: 142-144)

ทดลอง	ทดสอบ
X	T ₂

X หมายถึง การทดลองใช้กิจกรรมทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ

T₂ หมายถึง คะแนนเฉลี่ยหลังการใช้กิจกรรมทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีดังต่อไปนี้

1. แผนกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ
2. แบบประเมินการรับรู้สุนทรีย์
3. แบบประเมินการสร้างผลงานทัศนศิลป์

4. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ

5. การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ

ในดำเนินการวิจัยการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ เพื่อให้สามารถตรวจสอบตรงตามกรอบแนวความคิดของการศึกษา บรรลุดัตถุประสงค์ที่วางไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. แผนกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพผู้วิจัยใช้แผนกิจกรรมทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพจำนวน 7 แผนกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อใช้จัดกิจกรรมในระยะเวลา 7 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง

ตารางที่ 2 โครงสร้างแผนกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์

ลำดับ ที่	ชื่อกิจกรรม	มาตรฐานการ เรียนรู้และ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
1.	กิจกรรม ภาพเหมือนจริง Realistic ศิลปิน ไทย	ศ 1.2 ม2/1, ม2/2, ม2/3	รูปแบบของสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏใน ผลงานทัศนศิลป์มีรูปลักษณะเหมือนจริง ตามที่ตาเห็น ธรรมชาติ สะท้อน วัฒนธรรมตามยุคสมัยของไทย	2
2.	กิจกรรม ภาพเหมือนจริง Realistic ศิลปิน ต่างประเทศ	ศ 1.2 ม2/1, ม2/2, ม2/3	รูปแบบของสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏใน ผลงานทัศนศิลป์มีรูปลักษณะเหมือนจริง ตามที่ตาเห็น ธรรมชาติ สะท้อน วัฒนธรรมตามยุคสมัยของสากล	2
3.	กิจกรรมภาพกึ่ง นามธรรม Semi Abstract ศิลปิน ไทย	ศ 1.2 ม2/1, ม2/2, ม2/3	แนวทางการคิดสร้างสรรค์ทัศนศิลป์ โดยวิธีการหลาย การเพิ่ม การลด การ สกัดตัดทอนเป็นรูปลักษณะที่มีความ แปลกใหม่ น่าสนใจสะท้อนวัฒนธรรม ตามยุคสมัยของไทย	2
4.	กิจกรรมภาพกึ่ง นามธรรม Semi Abstract ศิลปิน ต่างประเทศ	ศ 1.2 ม2/1, ม2/2, ม2/3	แนวทางการคิดสร้างสรรค์ทัศนศิลป์ โดยวิธีการหลาย การเพิ่ม การลด การ สกัดตัดทอนเป็นรูปลักษณะที่มีความ แปลกใหม่ น่าสนใจสะท้อนวัฒนธรรม ตามยุคสมัยของสากล	2
5.	กิจกรรมภาพ นามธรรม Abstract ศิลปิน ไทย	ศ 1.2 ม2/1, ม2/2, ม2/3	ความอิสระของรูปลักษณะผลงานที่ ปรากฏจะแตกต่างกันไปเป็นผลงานที่ผู้ รับรู้เกิดความรู้สึกต่าง ๆ ขึ้นสะท้อน วัฒนธรรมตามยุคสมัยของไทย	2

ตารางที่ 2 โครงสร้างแผนกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อกิจกรรม	มาตรฐานการ เรียนรู้และ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
6.	กิจกรรมภาพ นามธรรม Abstractศิลป์ ต่างประเทศ	ศ 1.2 ม2/1, ม2/2, ม2/3	ความอิสระของรูปลักษณะผลงานที่ ปรากฏจะแตกต่างกันไปเป็นผลงานที่ผู้ รับรู้เกิดความรู้สึกต่าง ๆ ขึ้นสะท้อน วัฒนธรรมตามยุคสมัยของสากล	2
7.	สร้างสรรค์งาน ศิลป์	ศ 1.2 ม2/1, ม2/2, ม2/3	เทคนิคหลากหลาย งดงาม มีความ แตกต่าง และมีเอกลักษณ์เฉพาะตน สะท้อนความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่าง ศิลปะกับวิถีชีวิตของมนุษย์รับรู้ได้ด้วย ตาและหู	2
รวม				14

สร้างขึ้นโดยใช้ร่วมกับทฤษฎีการสอนสุนทรียศึกษา การพัฒนาสุนทรียตามทฤษฎี
พัฒนาสุนทรียภาพของ Parsons (1987) ผู้วิจัยดำเนินการโดยมีขั้นตอนการสร้างแผนกิจกรรม
การเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพดังต่อไปนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 และหลักสูตรศิลปะของ
โรงเรียนวัดธรรมศาลา(หลวงพ่อน้อยอุปถัมภ์) รวมทั้งคู่มือครู สาระทัศนศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
เพื่อใช้ในการวางกรอบการสร้างโครงสร้างแผนกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลง
ประกอบภาพ

1.2. ศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎี จากหนังสือและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่เกี่ยวข้อง
กิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ

1.3. ศึกษาแนวทางการสอนสุนทรียศึกษา พัฒนาการทางสุนทรียะ ประสบการณ์
ทางสุนทรียะ ทฤษฎีพัฒนาการสุนทรียภาพของ Parsons (1976-2002) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการ
จัดกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย

1.4. ศึกษาการสร้างสรรค์งานศิลปะ วัสดุอุปกรณ์ ขั้นตอน เทคนิค ของศิลป์ คัดเลือก
ภาพจิตรกรรมตามทฤษฎีสุนทรียศึกษาแนวคิดแฮรี โบรดี

1.5 ศึกษาการใช้ดนตรี เพลง ให้เหมาะสมกับภาพวาดสามารถสื่อความหมายสอดคล้องกับภาพจิตรกรรมที่คัดเลือก

1.6 เขียนแผนกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 7 แผนกิจกรรมการเรียนรู้ แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 14 ชั่วโมง และนำเสนอแผนให้ผู้วิจัยสร้างขึ้นกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไข โดยมีรายละเอียดของแผนกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

1.6.1 มาตรฐานการเรียนรู้

1.6.2 สาระสำคัญ

1.6.3 วัตถุประสงค์

1.6.4 กิจกรรมการเรียนรู้ แบ่งกระบวนการจัดกิจกรรมประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 การให้ความรู้พื้นฐานเรื่อง รูปแบบการสร้างผลงานทัศนศิลป์ คือ เหมือนจริง กึ่งนามธรรม และนามธรรม ด้วยการให้นักเรียนร่วมกันสนทนา แสดงความคิดเห็นบันทึกเป็นแผนภาพประกอบความเข้าใจ แล้วร่วมกันสรุป ขั้นที่ 2 ให้นักเรียนร่วมกันทำการวิเคราะห์ภาพสำรวจภาพ โดยใช้หลักทัศนธาตุ องค์ประกอบศิลป์ เทคนิควิธีการและการสร้างสรรค์ผลงานของศิลปิน จากภาพวาดของศิลปินที่คัดเลือกมาและนำไปสู่ขั้นที่ 3 ตีความ โดยการฟังเพลงประกอบภาพใช้เพลงที่มีเนื้อหาทำนองสอดคล้องกับเจตคติของศิลปินในการสร้างผลงานทัศนศิลป์แล้วให้นักเรียนตีความหมายในเชิงความรู้สึกและตีความหมายในเชิงแนวคิดขั้นที่ 4 ให้นักเรียนตัดสินใจตัดสินจากการรับรู้ของตนเองและตัดสินจากการรับรู้บริบทร่วมสมัยของผลงานศิลปะและตอบคำถามการรับรู้สุนทรีย์จำนวน 7 ข้อจากการศึกษาทฤษฎีพัฒนาการสุนทรีย์ภาพของ Parsons (1987) เป็นชุดคำถามปลายเปิด และนำไปสู่กระบวนการขั้นที่ 5 การเชื่อมโยงสู่การสร้างผลงานทัศนศิลป์ โดยการให้นักเรียนเลือกเพลงจากเพลงที่ใช้ในกิจกรรมนำมาสร้างผลงานทัศนศิลป์ของตนเอง สอดคล้องกับความคิด ความรู้สึก จินตนาการ ผ่านกระบวนการฟังเพลง

1.6.5 สื่อการเรียนรู้

1.6.6 การวัดผล และ ประเมินผล (Measurement and Evaluation) ระดับประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ ซึ่งได้มาจากประสิทธิภาพของผลลัพธ์ทางการสร้างงานทัศนศิลป์ โดยยึดถือเกณฑ์ 80/80

เกณฑ์ 80 ตัวแรก หมายถึง ค่าเฉลี่ยของจำนวนนักเรียนที่ได้ค่าเฉลี่ยจากคะแนนประเมินการสร้างผลงานทัศนศิลป์ระหว่างการจัดเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ โดยคะแนนที่ได้นำมาคำนวณหาค่าร้อยละ (ได้ค่า 80 ขึ้นไป)

เกณฑ์ 80 ตัวหลัง หมายถึง ค่าเฉลี่ยของจำนวนนักเรียนที่ได้ค่าเฉลี่ยจากคะแนนประเมินการสร้างผลงานทัศนศิลป์หลังการจัดกิจกรรมเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ โดยคะแนนที่ได้นำมาคำนวณหาค่าร้อยละ (ได้ค่า 80 ขึ้นไป)

1.7 นำแผนไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพ ได้ค่า $\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.59

2. แบบประเมินการรับรู้สุนทรีย์

แบบประเมินการรับรู้สุนทรีย์ประกอบด้วยภาพผลงานศิลปะประเภทจิตรกรรม

3 รูปแบบ เพลงประกอบภาพ และชุดสอบถาม คือ

2.1 ภาพจิตรกรรมและเพลงประกอบภาพ

1. ภาพเหมือนจริง (Realistic) เป็นศิลปะที่ถ่ายทอดลักษณะเหมือนจริงตามที่ตามองเห็น โดยใช้จำนวน 2 ภาพ พร้อมบทเพลงที่สื่ออารมณ์ความรู้สึกสอดคล้องกับภาพ 2 เพลง

2. ภาพกึ่งนามธรรม (Semi Abstract) เป็นศิลปะที่ถ่ายทอดสิ่งที่มองเห็นโดยตัดทอนให้เหลือไว้แต่สิ่งสำคัญที่ต้องเน้นโดยเหลือเค้าโครงเนื้อเดิมไว้บางส่วน จำนวน 2 ภาพ พร้อมบทเพลงที่สื่ออารมณ์ความรู้สึกสอดคล้องกับภาพ 2 เพลง

3. ภาพนามธรรม (Abstract) เป็นศิลปะที่ไม่แสดงเรื่องราว แต่จะให้ความสำคัญกับอารมณ์ความรู้สึกที่ผู้ดูมีต่อผลงาน จำนวน 2 ภาพ พร้อมบทเพลงที่สื่ออารมณ์ความรู้สึกสอดคล้องกับภาพ 2 เพลง ใช้ในการประเมินวัดระดับสุนทรีย์ของนักเรียน ก่อนเรียน (Pretest) และหลังเรียน (Posttest)

ขั้นตอนในการคัดเลือกภาพผลงานจิตรกรรมและเพลงประกอบภาพ มีดังนี้

1. ศึกษารูปแบบ ลักษณะ และประเภท การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของศิลปิน โดยภาพจิตรกรรมนั้นมิมุมมองในการตีความ สามารถตีความหลากหลายและควรตีความได้สมบูรณ์ เป็นผลงานของศิลปินที่มีชื่อเสียงได้รับการยอมรับจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะและเหมาะสมกับวัยรวมถึงเหมาะสมกับพัฒนาการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2. ศึกษาเนื้อหาของภาพผลงานจิตรกรรม 3 ประเภท โดยคำนึงถึงควมมีรูปแบบเนื้อหาและองค์ประกอบศิลป์ของภาพที่เป็นสากลสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ มาตรฐาน ศ 1.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล เพลงประกอบภาพสื่อความหมายตรงกับภาพโดยมีเกณฑ์การคัดเลือกเพลงประกอบภาพ ดังนี้

2.1 เป็นเพลงบรรเลง

2.2 เป็นเพลงที่แสดงอารมณ์ด้วยจังหวะและทำนองสอดคล้องกับภาพผลงาน

จิตรกรรม

3. ศึกษาหลักเกณฑ์การเลือกภาพผลงานจิตรกรรมที่ใช้ประกอบเพลงตามแนวคิดของ Harry Brody ประกอบด้วย 1) คุณสมบัติการรับรู้ทางประสาทสัมผัส (Sensory properties) 2) คุณสมบัติด้านโครงสร้าง (Formal properties) 3) คุณสมบัติแสดงความรู้สึก (Expressive properties) 4) คุณสมบัติด้านเทคนิค (Technical properties) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกภาพ ดังนี้

3.1. เป็นผลงานที่มีความชัดเจนในด้านลักษณะประเภทงานจิตรกรรม

3.2. เป็นผลงานที่มีความสมบูรณ์ตามหลักการใช้ทัศนธาตุและองค์ประกอบศิลป์

3.3. เป็นผลงานที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวและมีความมีชื่อเสียงของศิลปิน

3.4. เป็นผลงานที่มีเรื่องราวเหมาะสมกับวัยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

4 ดำเนินการค้นคว้าและรวบรวมภาพผลงานจิตรกรรมทั้ง 3 รูปแบบ คัดประเภทละ 10 ภาพ รวมทั้งสิ้น 30 ภาพ พร้อมกับเพลงประกอบภาพที่เลือกตรงตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ จำนวน 30 เพลง นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะและดนตรีจำนวน 5 ท่าน พิจารณาตามเกณฑ์ข้างต้นและความเหมาะสมเลือก จำนวน 6 ภาพ แบ่งตามรูปแบบการสร้างผลงานทัศนศิลป์ รูปแบบเหมือนจริง ศิลปินไทย จำนวน 1 ภาพ ศิลปินต่างประเทศ จำนวน 1 ภาพ รูปแบบกึ่งนามธรรม ศิลปินไทยจำนวน 1 ภาพ ศิลปินต่างประเทศ จำนวน 1 ภาพ รูปแบบนามธรรมศิลปินไทยจำนวน 1 ภาพ ศิลปินต่างประเทศ จำนวน 1 ภาพ และเพลงประกอบภาพจำนวน 6 เพลง ใช้ในการทดลองได้ภาพจิตรกรรมและบทเพลงตามเกณฑ์ข้างต้นดังนี้

4.1 แผนกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมภาพเหมือนจริง Realistic ศิลปินไทย

ภาพที่ 1 ชื่อภาพ ดอกบัวและต้นอ้อ ศิลปิน ทวี นันทขว้าง เพลง RIVER FLOWS IN YOU (Yiruma) Harp Twins - Camille and Kennerly

ภาพที่ 2 ชื่อภาพ ซาฟารีวันหยุดเทอมต้น ศิลปิน สุรเดช แก้วท่าไม้ เพลง Amadeus Electric Quartet - She's The One

ภาพที่ 3 ชื่อภาพ วัด ศิลปิน ปรีชา เกาทอง เพลง น้ำตาแสงใต้ - ชิม

ภาพที่ 4 ชื่อภาพ พื้นบ้านลานดิน ศิลปินสังัด ปุยอ้อก เพลง วิถีคนเมือง - คีตาล้านนา

ภาพที่ 5 ชื่อภาพ ชีวิตชนบทภาคเหนือ ศิลปินสังัด ปุยอ้อก เพลง วิถีคนเมือง - คีตาล้านนา

4.2 แผนกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมภาพเหมือนจริง Realistic ศิลปินต่างประเทศ

ภาพที่ 1 ชื่อภาพ Jardin a Sainte - Adresse ศิลปิน Claude Monet เพลง Perfect (Amadeus violin cover instrumental) - Ed Sheeran

ภาพที่ 2 ชื่อภาพ The Stonebreakers ศิลปิน Gustave Courbet เพลง The Godfather Theme Song

ภาพที่ 3 ชื่อภาพ A Special Moment ศิลปิน Emile Munier เพลง
Hallelujah - Instrumental (Cover) Piano Violin Cello

ภาพที่ 4 ชื่อภาพ Gift of Sunrise ศิลปิน John Potter เพลง
Leo Rojas - Chaski

ภาพที่ 5 ชื่อภาพ The Yellow House ศิลปิน Vincent van gogh
เพลง Clint Mansell - The Yellow House (Loving Vincent OST)

4.3 แผนกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมภาพกึ่งนามธรรม Semi Abstract
ศิลปินไทย

ภาพที่ 1 ชื่อภาพ สงกรานต์ ศิลปิน ชลูด นิ่มเสมอ เพลง คำหวาน
ภาพที่ 2 ชื่อภาพ น้ำเงิน เขียว ศิลปิน เพ็ญ หริพิทักษ์ เพลง Beethoven
- Silence

ภาพที่ 3 ชื่อภาพ ดอกไม้ ศิลปิน สวัสดิ์ ต้นดีสุข เพลง Sound-Jay
chou /Blue and white Porcelain /cover

ภาพที่ 4 ชื่อภาพ เจตีย์ วัดโพธิ์ ศิลปิน ประสงค์ ปัทมานุช เพลง
ลาวล่องน่าน - (ภุมริน)

ภาพที่ 5 ชื่อภาพ ต้นไม้ เจตีย์ ปราสาท ศิลปิน ชลูด นิ่มเสมอ เพลง
สุโขทัย - บรรเลงขิมหยางฉิน

4.4 แผนกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมภาพกึ่งนามธรรม Semi Abstract
ศิลปินต่างประเทศ

ภาพที่ 1 ชื่อภาพ Weeping Women ศิลปิน Pablo Picasso เพลง
Carrying You-Laputa: Castle in the sky

ภาพที่ 2 ชื่อภาพ Women with book ศิลปิน Pablo Picasso เพลง
See you again – Cover Flute ,Violin, Piano

ภาพที่ 3 ชื่อภาพ The Yellow Cow ศิลปิน Franz Marc เพลง
Shape of you (Piano Cover) Ed Sheeran

ภาพที่ 4 ชื่อภาพ The Scream ศิลปิน Edvard Munch เพลง
Mozart – Lacrimosa

ภาพที่ 5 ชื่อภาพ Old salenthin village ศิลปิน Lyonel Feininger
เพลง Medieval Music Instrumental - Medieval Village

4.5 แผนกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมภาพนามธรรม Abstract ศิลปินไทย

ภาพที่ 1 ชื่อภาพ รุ่งแม่โพสพ หมายเลข 2 ศิลปิน ประเทือง เอมเจริญ
เพลง 1. ลาวมานแก้ว – ชิม (ทำนอง) 2. หอมแผ่นดิน (เนื้อร้อง)

ภาพที่ 2 ชื่อภาพ ความสัมพันธ์ ศิลปิน อธิติ คงคากุล เพลง 1.The
Lord of the Rings & The Hobbit - Medley – harp/ harpe (ทำนอง) 2.ชอบคุณกันและกัน -
ออกัส August Band (เนื้อร้อง)

ภาพที่ 3 ชื่อภาพ ทะเล 2 ศิลปิน ประพันธ์ ศรีสุตา เพลง 1.ดนตรีกับ
ทะเล - Spa Music Relaxation With Piano Long Time Mix by Spavevo (ทำนอง) 2. หาดทราย
ทะเล สายลม – เบิร์ด (เนื้อร้อง)

ภาพที่ 4 ชื่อภาพ ชีวิต-ไม่สมบูรณ์แบบ ศิลปิน เกียรติศักดิ์ ชานนารณ
เพลง 1. Historia de Amor - Beethoven (ทำนอง) 2. กาลเวลาพิสูจน์คน –cocktail Feat.ไมค์
(เนื้อร้อง)

ภาพที่ 5 ชื่อภาพ มิติของเวลา ศิลปิน สมศักดิ์ เชาว์ธาดาพงศ์ เพลง
1. Indila - Dernière Danse (Amadeus - violin cover instrumental) (ทำนอง) 2. สามเวลา -
Potato (เนื้อร้อง)

4.6 แผนกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมภาพนามธรรม Abstract ศิลปิน ต่างประเทศ

ภาพที่ 1 ชื่อภาพ Yellow Red Blue ศิลปินKadinsky Wassily เพลง
1. Do - Re-Mi From The Sound of Music (ทำนอง) 2. Do-Re-Mi - Sound Of Music (เนื้อร้อง)

ภาพที่ 2 ชื่อภาพ The Liver is the Cock's ศิลปิน Arshile Gorky
เพลง 1. Rock Meets Rachmaninoff - The Piano Guys (ทำนอง) 2. น้องไก่ - Burn (เนื้อร้อง)

ภาพที่ 3 ชื่อภาพ Eyes in the Heat ศิลปิน Jackson Pollock เพลง
1. Viktor - Krauss “Eyes in the Heat” (ทำนอง) 2. H.E.A.T - Eye For An Eye (เนื้อร้อง)

ภาพที่ 4 ชื่อภาพ Without title VI ศิลปิน Hans Hartung เพลง 1.
Antonio Vivaldi - Storm (ทำนอง) 2. Ghost Rider - Monster (เนื้อร้อง)

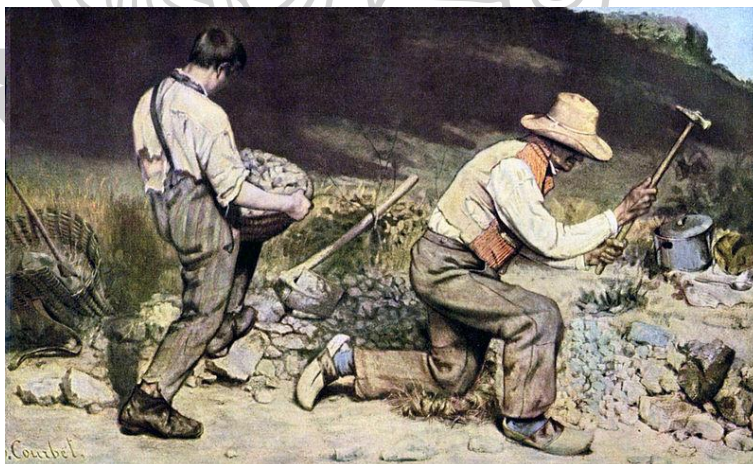
ภาพที่ 5 ชื่อภาพ Red Orange Tan and Purple ศิลปิน Mark
Rothko เพลง 1. Amadeus - Classical Fairytale (demo show) (ทำนอง) 2. Xenti Runceanu
(No Comment) & Amadeus - La noapte o sa te fur (เนื้อร้อง)

5. ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือให้มีความสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ใน
การวิจัย ผลจากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านดังนี้

5.1 แผนกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมภาพเหมือนจริง Realistic ศิลปินไทย
ภาพที่ 4 ชื่อภาพ พื้นบ้านลานดิน ศิลปินสังัด ปุยอ้อก เพลง วิถีคนเมือง – คีตาล้านนา

5.2 แผนกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมภาพเหมือนจริง Realistic ศิลปิน
ต่างประเทศภาพที่ 2 ชื่อภาพ The Stonebreakers ศิลปินGustave Courbetเพลง The Godfather
Theme Song

5.3 แผนกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมภาพกึ่งนามธรรม Semi Abstract
ศิลปินไทย ภาพที่ 4 ชื่อภาพ เจตีย์ วัดโพธิ์ ศิลปินประสงค์ ปัทมานุช เพลง ลาวล่องน่าน - (ภุมริน)

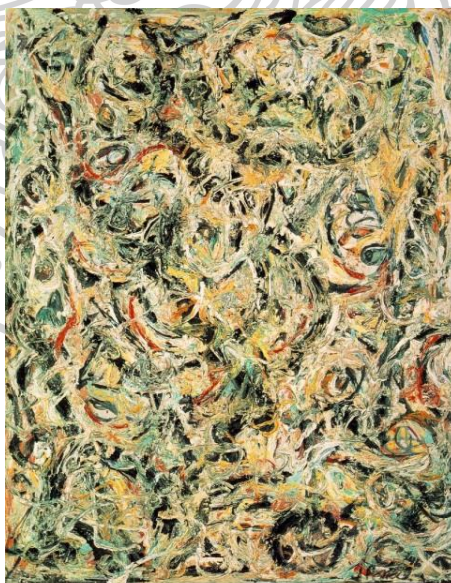
5.4 แผนกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมภาพกึ่งนามธรรม Semi Abstract
ศิลปินต่างประเทศ ภาพที่ 2 ชื่อภาพ Women with book ศิลปิน Pablo Picasso เพลง See you
again – Cover Flute, Violin, Piano

5.5 แผนกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมภาพนามธรรม Abstract ศิลปินไทย
ภาพที่ 3 ชื่อภาพ ทะเล 2 ศิลปิน ประพันธ์ ศรีสุตา เพลง ดนตรีกับทะเล - Spa Music Relaxation
With Piano Long Time Mix by Spavevo (ทำนอง)

5.6 แผนกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมภาพนามธรรม Abstract ศิลปินต่างประเทศ ภาพที่ 3 ชื่อภาพ Eyes in the Heat ศิลปิน Jackson Pollock เพลง Viktor - Krauss “Eyes in the Heat” (ทำนอง)

5.7 แผนกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมสร้างสรรค์งานศิลป์ ให้นักเรียนเลือกเพลงเอง คือ เพลง ลาวล่องน่าน - (ภุมริน) แล้วนำไปสร้างผลงานทัศนศิลป์

2.2 ชุดสอบถาม เป็นคำถามปลายเปิด 7 คำถาม ตามแนวทางการใช้คำถามตาม ทฤษฎีพัฒนาการสุนทรียภาพของ Parsons (1987) ใช้สำหรับตอบคำถามร่วมกับภาพผลงานศิลปะ จำนวน 6 ภาพ แบ่งเป็น 5 ระดับ สามารถเทียบเคียงกับระดับอายุได้อย่างชัดเจน คือ ระดับที่ 1 ความชื่นชอบ (Favoritism) เด็กวัยก่อนเรียน ระดับที่ 2 ความงามและความจริง (Beauty and Realism) วัยเด็ก ระดับที่ 3 การแสดงออก (Expressiveness) วัยรุ่น ระดับที่ 4 แบบอย่างและ รูปแบบ (Style and Form) วัยผู้ใหญ่ ระดับที่ 5 ความเป็นตัวตน (Autonomy) ขึ้นสูงสามารถตัดสินใจ ประเมินค่าได้ประกอบด้วยคำถามดังนี้

1. นักเรียนเห็นอะไรในภาพวาดนี้ อธิบายภาพ
2. ภาพวาดนี้เป็นเรื่องราวอะไร ดีหรือไม่
3. นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรเมื่อเห็นภาพวาดนี้
4. ถ้าสมมุติว่านักเรียนเป็นผู้วาดภาพนี้ ให้อธิบายว่าทำไมถึงวาดภาพแบบนี้
5. ภาพวาดนี้เป็นภาพวาดที่ดีหรือไม่ เพราะอะไร
6. นักเรียนชอบอะไรในภาพวาดนี้ เป็นเพราะอะไร
7. นักเรียนอยากปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงภาพวาดนี้ให้เป็นอย่างไร

ในกรณีที่นักเรียนไม่สามารถแสดงการตอบสนองผู้วิจัยจะใช้คำถามเสริม เช่น

- นักเรียน หมายถึงอะไร
- นักเรียนสามารถยกตัวอย่างได้หรือไม่
- นักเรียนสามารถพูดถึงเกี่ยวกับภาพนี้ได้อีกไหม

ขั้นตอนการสร้างชุดคำถาม มีดังนี้

2.2.1 ศึกษาชุดคำถาม ตามทฤษฎีพัฒนาการสุนทรียภาพของ Parsons (1987) ของการใช้คำถามต่อนักเรียนในการดูผลงานศิลปะ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้สุนทรีย

2.2.2 นำแบบชุดคำถามไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความตรงและความเหมาะสมแล้วจึงนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงทางด้านเนื้อหา และความเหมาะสม ได้ค่า $\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.98 แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.2.3 ปรับให้สมบูรณ์เพื่อนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

2.3 เกณฑ์การประเมินการรับรู้สุนทรีย

2.3.1 นำคำตอบของนักเรียนแต่ละคนมาวิเคราะห์หาคำสำคัญที่ระบุได้ว่า นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการแสดงออกถึงการรับรู้สุนทรียที่มีต่อภาพจิตรกรรมเมื่อได้ฟังเพลง

2.3.2 พิจารณาคำตอบเพื่อเปรียบเทียบตามทฤษฎีพัฒนาการสุนทรียภาพของ Parsons (1987) ใน 5 ระดับ โดยสรุประดับการรับรู้สุนทรียของนักเรียนรายบุคคลจากความถี่ (frequencies) ที่พบจากการตอบคำถามของนักเรียน โดยใช้พิจารณาตามเกณฑ์การประเมินการรับรู้ สุนทรีย ดังนี้

ตารางที่ 3 เกณฑ์การประเมินการรับรู้สุนทรีย์

ระดับการรับรู้สุนทรีย์	ตัวบ่งชี้	ตัวอย่างคำตอบ
<p>ระดับที่ 1 ความชื่นชอบ (Favoritism)</p> <p>เป็นระดับขั้นพื้นฐานเกิดจากความประทับใจและพอใจของตนเองที่มีต่อรูปภาพ สนใจสิ่งที่ชอบ ไม่มีความแตกต่างอย่างชัดเจนระหว่างวัตถุที่เป็นศิลปะและสิ่งที่เป็นธรรมชาติอื่น ๆ เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของภาพกับประสบการณ์ของตนเองไปยังความทรงจำส่วนตัว มีความเป็นอิสระในการตอบสนองที่เรียกว่าการรับรู้แบบพึงพอใจ โดยไม่สามารถแยกแยะรูปแบบและเนื้อหาว่ารับรู้ได้หรือรับรู้ไม่ได้</p>	<p>นักเรียนสามารถบอกถึงความพึงพอใจส่วนตัวตามสัญชาตญาณที่มีต่อรูปภาพโดยปราศจากคำถาม ด้วยการเอาใจใส่เต็มที่ต่อสีแล้วเชื่อมโยงการตอบสนองของตนไปเรื่อย ๆ อย่างไม่รู้จุดหมายต่อเรื่องราว/เนื้อหาแล้วคาดคะเนสิ่งต่าง ๆ ที่นำไปสู่ข้อสรุป</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ฉันชอบภาพนี้มันมีภาพสุนัขอยู่ในภาพเพราะฉันมีสุนัขชื่อ โทบี้ 2. ฉันชอบภาพนี้เพราะมันเป็นสีที่ฉันชอบ 3. ฉันไม่ชอบสีดำ ฉันไม่ชอบพื้นหลัง เพราะภาพนี้มีพื้นหลังสีดำ 4. ดูเหมือนมีขนมก้อนใหญ่หล่นลงมาจากรถไฟฟ้า 5. ฉันไม่เชื่อว่ามีภาพวาดนี้ในโลกจะไม่ดีทุก ๆ ภาพย่อมมีส่วนดีอยู่
<p>ระดับที่ 2 ความงามและความจริง (Beauty and Realism)</p> <p>แปลความหมายในการรับรู้และจัดระบบความคิดมุมมองภาพวาดที่แสดงออกมา โดยพูดถึงเรื่องราวพื้นฐานจากความเหมือนจริง ความงามและพิจารณาการรับรู้ที่แตกต่างจากผู้อื่น จากความชื่นชอบของตน ต่อความสามารถ เทคนิค วิธีการสร้างงาน ได้สวยงามและเหมือนจริง ด้วยทักษะความชำนาญ เช่นบอกได้ว่ามีภาพวาดมีลักษณะไม่ดีแต่ลงสีอย่างดี หรือสีสว่างแสดงความสุข สีส้มแสดงความสุข</p>	<p>นักเรียนสามารถตีความงานศิลปะผ่านเรื่องราว/เนื้อหาซึ่งเป็นความงามเหมือนจริงที่ปรากฏขึ้นในภาพผลงานศิลปะ และ ชื่นชมเทคนิคความชำนาญจากการถ่ายทอดของศิลปิน โดยการคาดคะเนสิ่งต่าง ๆ นำไปสู่ข้อสรุป เช่น การเห็นวัตถุแล้วสามารถจำแนก ระบุ ลักษณะที่สวยงามและน่าเกลียดได้</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ภาพนี้เหมือนสุภาพสตรีอยู่บนเรือหรือไม่ก็มีความสวยงามตัวที่ดูเขา 2. ภาพนี้ดูเธอหงุดหงิดเหมือนแม่ตลกเลยนะ 3. มันดูเหมือนการวาดแบบไม่ตั้งใจน้องชายคนเล็กของฉันก็วาดแบบนี้ได้ 4. ภาพดูเหมือนจริงมาก ๆ

ตารางที่ 3 เกณฑ์การประเมินการรับรู้สุนทรีย (ต่อ)

ระดับการรับรู้สุนทรีย	ตัวบ่งชี้	ตัวอย่างคำตอบ
<p>ระดับที่ 3 การแสดงออก (Expressiveness)</p> <p>อธิบายความหมาย ความเข้าใจ ลึกซึ้งในการแสดงออกผลงานศิลปะที่ชื่อเรื่องและแนวความคิด มองจากผลงานศิลปะเพื่อดูว่ามีอะไรที่เป็นการแสดงออกของผู้สร้างงานเป็นที่มาของประสบการณ์นั้น ๆ ผ่านความรู้สึกต่อข้อสงสัยและการใช้เกณฑ์ตัดสินความคิด ความรู้สึก และรับรู้กระบวนการสร้างผลงานการแสดงออกทางอารมณ์ ความงามเป็นรองอารมณ์ ความรู้สึก มีความคิดสร้างสรรค์ ความแปลกใหม่ของศิลปิน</p>	<p>นักเรียนสามารถบ่งบอกเรื่องราวหรือแนวความคิดต่อผลงานศิลปะโดยพิจารณาจากเนื้อหาเรื่องราวในผลงาน นอกเหนือจากสิ่งที่เห็นตีความหมายโดยรวมมองสิ่งที่ศิลปะต้องการแสดงออกในลักษณะการสร้างสรรค์ แปลกใหม่ในแง่ของข้อมูลเชิงประสบการณ์ส่วนตัว อาจเกิดข้อสงสัยและสามารถตัดสินความคิด ความรู้สึกด้วยตนเอง</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เธอกำลังพยายามนึกถึงอดีตหรือบางสิ่งบางอย่าง เสื้อผ้าของเธอดูเหมือนนักแสดงโชว์ หรือคนอยู่ที่สวนสัตว์หรือเธอกำลังแปลงโฉม 2. ทุกคนมีประสบการณ์ที่มันแตกต่างกันบอกไม่ได้หรอกว่าดีหรือเลวเป็นเรื่องของแต่ละคน 3. คุณมองออกไปที่ปากกำลังกรี๊ดร้อง คนตรงนี้เหมือนกับเธอกำลังมองแสงไฟและก็ไม่รู้ว่าจะไปทางไหนและผู้ชายตรงมุมนั้นกำลังร้องบอกให้ผมออกไป
<p>ระดับที่ 4 แบบอย่างและรูปแบบ (Style and Form)</p> <p>แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพวาดคุณภาพของชิ้นงาน สี วัสดุ รูปร่าง บอกความสำคัญในภาพวาดและการวิจารณ์ เป็นรูปแบบและแบบอย่างมีความหมาย สามารถขยายความสำคัญในภาพวาดได้เกิดการวิจารณ์งานศิลปะมีเหตุผลและเข้าใจเรื่องราวเนื้อหาของภาพการวินิจฉัยจากนี้ไปคือความสำคัญของภาพวาดที่เป็นทางการมากกว่าความคิดเห็นส่วนตัวอยู่ภายใต้หลักการที่มีอยู่แล้วทุกคนยอมรับ และเกิดจากการตีความที่ได้มาตรฐาน</p>	<p>นักเรียนแสดงความคิดเห็นของการรับรู้ การยอมรับ ความสัมพันธ์แล้วเชื่อมโยงระหว่างส่วนต่าง ๆ ของของผลงานศิลปะลักษณะ รูปแบบ และเทคนิค ถ่ายทอดความหมาย ปรับเปลี่ยนความคิดใช้เวลาในการคิดและตีความเป็นมิติทางสังคม วัฒนธรรม และความเป็นอยู่</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ลักษณะผีแปรงมันกระจัดกระจายแต่ก็ไม่ได้ทั้งหมดมีบางที่รู้สึกเป็นระเบียบฉันคิดว่ามี รูปแบบถูกจัดกลุ่มตรงกลางใช้สีรุนแรงมีพลังและแสดงเป็นนัยของการกระทำและเต็มไปด้วยความกุลิกจอก 2. มองเห็นดวงตา มันมีรูปร่างเหมือนกับถ้วยกาแฟหรือเรือ เป็นการอุปมาของการมองเห็นเป็นรูปแบบของลัทธิCubism 3. ลักษณะคล้ายแสงที่อยู่บนผ้าปูโต๊ะทำให้เห็นสี

ตารางที่ 3 เกณฑ์การประเมินการรับรู้สุนทรีย (ต่อ)

ระดับการรับรู้สุนทรีย	ตัวบ่งชี้	ตัวอย่างคำตอบ
<p>ระดับที่ 5 ความเป็นตัวตน (Autonomy)</p> <p>รู้คุณค่าศิลปะเข้าใจในความแตกต่างของแต่ละคนที่มีความคิดมีทั้งการสร้างสรรค การประเมินคุณค่า การตีความคือการสร้างความหมายขึ้นใหม่ การตัดสินคือการประเมินค่าของความหมาย ในขั้นก่อนหน้าเราไม่แยก 2 สิ่งนี้ทำให้คน ๆ หนึ่งเกิดปฏิกิริยาที่ละเอียดอ่อนและทำให้เราคิดถึงทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การมองคุณค่างานศิลปะด้วยตัวเองและการเปลี่ยนแปลงของสังคม วัฒนธรรมเป็นไปตามประวัติศาสตร์และมีการปรับเปลี่ยนไปเรื่อย ๆ ให้เข้ากับสภาพปัจจุบัน</p>	<p>นักเรียนสามารถตีความสร้างคำตัดสิน มีความเข้าใจลึกซึ้ง ในความหมายของผลงานศิลปะที่เป็นอิสระ อยู่บนพื้นฐานของความรู้และวัฒนธรรม สังคม และความเป็นอยู่ที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยหรือสภาพปัจจุบันอาจมีการให้เหตุผลโต้แย้ง ซึ่งยังคงเชื่อมโยงกับความคิดของตนเองอยู่ด้วย อาจมีข้อสงสัยที่สร้างขึ้นเพื่อสนับสนุนความคิดการตัดสินจากการสร้างสรรค์ไปสู่การตีความหมายและลักษณะความสำคัญของผลงานที่อยู่นอกกฎเกณฑ์ของวัฒนธรรม สังคมและความเป็นอยู่</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ลักษณะของภาพดูเหมือนกลับว่าจะแตกต่างจากแบบอย่างของงานศิลปะ โดยเน้นที่ความเรียบของพื้นผิว 2. ภาพวาดหลวมเกินไปปล่อยตามใจศิลปินมากฉันไม่ชอบ ฉันชอบแบบควบคุมตัวเองมากกว่า 3. การเชื่อมโยงระหว่างงานหุ่นนิ่งและภาพวาดในศตวรรษที่ 19 นั้นชัดเจนรอยแตกของความรู้สึกรุนแรงและความทึบของหุบเหว ซึ่งมันมีความจริงว่าภาพเหล่านั้นทำให้เกิดอารมณ์เดียวกับผู้วาดที่ครั้งหนึ่งเคยดูธรรมชาติ ความยิ่งใหญ่ เป็นการรับรู้ถึงจุดสนใจที่มีพลังมาก

3. แบบประเมินการสร้างผลงานทัศนศิลป์

การสร้างเกณฑ์ในการประเมินการสร้างผลงานทัศนศิลป์ เพื่อประเมินผลงานของนักเรียนก่อนและหลังการจัดกิจกรรมทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ มีขั้นตอนดังนี้

3.1 ศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรศิลปะ จุดประสงค์ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเพื่อกำหนดประเด็นในการวัดและการประเมิน

3.2 สร้างแบบประเมินการสร้างผลงานทัศนศิลป์ โดยใช้เกณฑ์ในการให้คะแนน (Scoring Rubrics) แบบการกำหนดเกณฑ์โดยจำแนกสิ่งที่จะประเมินออกเป็นประเด็นย่อย (Analytic

Score) เทียบคะแนนกับเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละระดับ ในแต่ละประเด็น กำหนดให้แต่ละประเด็นมีน้ำหนักแตกต่างกัน โดยนำน้ำหนักคูณกับระดับคะแนน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4 แบบประเมินการสร้างผลงานทัศนศิลป์

รายการประเมิน	คำอธิบายคุณภาพ				น้ำหนัก จุดเน้น	คะแนน เต็ม
	4	3	2	1		
1. ความหมายและความสมบูรณ์ของงาน	สื่อความหมายได้ชัดเจน มีความละเอียดสวยงามประณีต	สื่อความหมายได้ชัดเจน มีความละเอียดสวยงาม	สื่อความหมายได้ มีความละเอียดเหมาะสม	ไม่สามารถสื่อความหมายได้	3	12
2. ทัศนธาตุและการจัดองค์ประกอบของภาพ	ใช้หลักทัศนธาตุและการจัดองค์ประกอบของภาพ ครบทั้ง 3 ข้อ คือ 1. เอกภาพ 2. ความสมดุล 3. ความกลมกลืน	ใช้หลักทัศนธาตุและการจัดองค์ประกอบของภาพ ได้ 2 ใน 3 ข้อ	ใช้หลักทัศนธาตุและการจัดองค์ประกอบของภาพ ได้ 1 ใน 3 ข้อ	ไม่สามารถใช้หลักทัศนธาตุและจัดองค์ประกอบของภาพได้	2	8
3. ความคิดสร้างสรรค์	รูปแบบแปลกใหม่เป็นของตนเอง	มีความแปลกใหม่ปรับเปลี่ยนแก้ไข ต่อเติมเป็นของตนเองบางส่วน	มีการปรับเปลี่ยนแก้ไข ต่อเติมจากผลงานของคนอื่น	เหมือนชิ้นงานคนอื่น	2	8
4. เทคนิคการสร้างผลงาน	ใช้เทคนิคหลากหลายมากกว่า 3 เทคนิคขึ้นไป มีความสวยงามน่าสนใจ	ใช้เทคนิคหลากหลาย 3 เทคนิค มีความสวยงาม	ใช้เทคนิคหลากหลาย 2 เทคนิค มีความสวยงาม	ใช้เทคนิค 1 เทคนิคในการสร้างผลงาน	1	4
รวมทั้งสิ้น					8	32

โดยตัดสินตามเกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพ ดังนี้

28 - 32	ดีมาก
23 - 27	ดี
18 - 22	พอใช้
13 - 17	ควรปรับปรุง
8 - 12	ตก

3.3 นำแบบประเมินการสร้างผลงานทัศนศิลป์ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ (Index Item Objective Congruence: IOC) ซึ่งมีค่า IOC = 0.50 ขึ้นไปถือว่ามีความสอดคล้องยอมรับได้โดยใช้เกณฑ์ประเมินดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบประเมินการสร้างผลงานทัศนศิลป์มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแบบประเมินการสร้างผลงานทัศนศิลป์มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์

-1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบประเมินการสร้างผลงานทัศนศิลป์ไม่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์

3.4 นำแบบประเมินผลงานการสร้างสรรคทางศิลปะไปทดลองใช้ประเมินผลงานนักเรียน

4. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ

ใช้สำหรับสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนหลังการกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ ซึ่งขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพมีดังนี้

4.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ

4.2 สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพตามรูปแบบมาตราส่วนการประมาณค่า (Rating Scale) โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 20 ข้อ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ด้านระยะเวลา ด้านเนื้อหา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับ พร้อมกับประเมินด้วยการเขียนความรู้สึกของนักเรียนหลังการจัดกิจกรรม โดยปรับช่วงความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ คือ

5	คะแนน	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
4	คะแนน	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
3	คะแนน	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
2	คะแนน	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
1	คะแนน	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของความคิดเห็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.51 – 5.00	หมายถึง	มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 – 4.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 – 2.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นในระดับที่ต่ำสุด

4.3 นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพที่สร้างขึ้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ (Index Item Objective Congruence: IOC) ซึ่งมีค่า IOC = 0.50 ขึ้นไปถือว่ามีความสอดคล้องยอมรับได้โดยใช้เกณฑ์ประเมินดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์

0 หมายถึง ไม่แนใจว่าแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์

-1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพไม่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์

4.4 นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพที่ปรับปรุงให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้นเพื่อนำไปใช้กับการวิจัย

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ติดต่อขอความร่วมมือผู้อำนวยการโรงเรียนวัดธรรมศาลา (หลวงพ่อน้อยอุบลรัตน์) และวิชาการระดับชั้นมัธยมศึกษาและดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

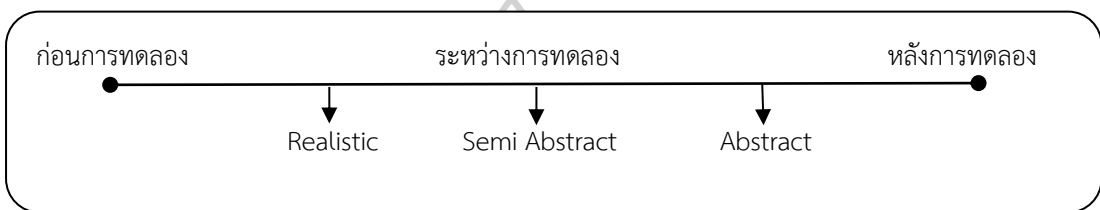
2. ชี้แจงการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำความเข้าใจกับนักเรียนในด้านวิธีการสอน บทบาทของนักเรียน และวิธีการวัดผลและประเมินผล

3. ทำการสุ่มตัวอย่าง จำนวน 35 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดธรรมศาลา (หลวงพ่อน้อยอุบลรัตน์)

4. นำแบบประเมินการรับรู้สุนทรียและแบบประเมินสร้างผลงานทัศนศิลป์ประเมินก่อนเรียน (Pretest) เก็บคะแนนที่ได้

5. ดำเนินการสอนตามแผนกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ 7 แผนกิจกรรมการเรียนรู้ แผนละ 2 ชั่วโมง รวมใช้เวลาเรียนทั้งหมด 14 ชั่วโมง ประกอบด้วย

1. กิจกรรม Realistic ศิลปินไทย 2. กิจกรรม Realistic ศิลปินต่างประเทศ 3. กิจกรรม Semi Abstract ศิลปินไทย 4. กิจกรรม Semi Abstract ศิลปินต่างประเทศ 5. กิจกรรม Abstract ศิลปินไทย 6. กิจกรรม Abstract ศิลปินต่างประเทศ 7. สร้างสรรค์งานศิลป์ แล้วใช้แบบประเมินการรับรู้สุนทรีย์และแบบประเมินการสร้างผลงานทัศนศิลป์ประเมินหลังการใช้แผนในแต่ละแผนกิจกรรมการเรียนรู้ แล้วตรวจสอบเก็บคะแนนที่ได้ในการประเมินก่อนการทดลองและระหว่างการทดลอง ผู้วิจัยทำการประเมินด้วยตนเอง ในส่วนการประเมินหลังการทดลองผู้เชี่ยวชาญทางด้านการสอนศิลปะจำนวน 3 ท่านจะทำการประเมิน ตามแผนภาพดังนี้

แผนภาพที่ 2 ขั้นตอนการประเมินการรับรู้สุนทรีย์

แผนภาพที่ 3 ขั้นตอนการประเมินการสร้างผลงานทัศนศิลป์

6. เมื่อสิ้นสุดการทดลองแล้วผู้วิจัยนำผลคะแนนที่ได้จากการประเมินการรับรู้สุนทรีย์และประเมินการสร้างผลงานทัศนศิลป์มาวิเคราะห์ทางสถิติด้วยวิธีการทางสถิติ เพื่อสรุปผลการวิจัยต่อไป

7. ให้นักเรียนทำแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. หาค่าประสิทธิภาพของแผนกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพโดยใช้สูตรประสิทธิภาพ E_1 / E_2

2. ค่าสถิติที่ใช้ในการพัฒนาระดับการรับรู้สุนทรีย์และระดับการสร้างผลงานทัศนศิลป์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้แก่ ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และประเมินความสอดคล้องด้วยค่า Index Item Objective Congruence: IOC

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ เพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในการวิจัยผู้วิจัยดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ 1) พัฒนากิจกรรมทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 2) เพื่อศึกษาระดับการรับรู้สุนทรีย์ หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 3) เพื่อศึกษาผลการสร้างผลงานทัศนศิลป์ หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 4) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และผู้วิจัยนำผลการวิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีดังนี้

1.1 ผลการสร้างและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ

1.2 ผลการประเมินประสิทธิภาพกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาระดับการรับรู้สุนทรีย์หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ตอนที่ 3 ผลการศึกษากการสร้างผลงานทัศนศิลป์หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาคำความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

1.1 ผลการสร้างและการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพจากการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 และหลักสูตรศิลปะของโรงเรียนวัดธรรมศาลา (หลวงพ่อน้อยอุบลมภ์) รวมทั้งคู่มือครู สาระทัศนศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ใช้ร่วมกับทฤษฎีการสอนสุนทรียศึกษา การพัฒนาสุนทรีย์ตามทฤษฎีพัฒนาสุนทรียภาพของ Parsons (1987) ในการวางกรอบการสร้างโครงสร้างแผนกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ มีจำนวน 7 แผนกิจกรรมการเรียนรู้ ใช้ระยะเวลา 7 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวม 14 ชั่วโมง ในแต่ละแผนจะแบ่งกระบวนการจัดกิจกรรมประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 การให้ความรู้พื้นฐานเรื่อง รูปแบบการสร้างผลงานทัศนศิลป์ คือ เหมือนจริง กึ่งนามธรรม และนามธรรม ด้วยการให้นักเรียนร่วมกันสนทนา แสดงความคิดเห็นบันทึกเป็นแผนภาพประกอบความเข้าใจ แล้วร่วมกันสรุป ขั้นที่ 2 ให้นักเรียนร่วมกันทำการวิเคราะห์ภาพ สำรภาพ โดยใช้หลักทัศนธาตุ องค์ประกอบศิลป์ เทคนิควิธีการและการสร้างสรรค์ผลงานของศิลปิน จากภาพวาดของศิลปินที่คัดเลือกมาและนำไปสู่ขั้นที่ 3 ตีความ โดยการฟังเพลงประกอบภาพใช้เพลงที่มีเนื้อหาทำนองสอดคล้องกับเจตคติของศิลปินในการสร้างงานศิลปะแล้วให้นักเรียนตีความหมายในเชิงความรู้สึก และตีความหมายในเชิงแนวคิดขั้นที่ 4 ให้นักเรียนตัดสินใจตัดสินโดยการตัดสินใจของตนเองและตัดสินใจจากการรับรู้บริบทร่วมสมัยของผลงานศิลปะและตอบคำถามการรับรู้สุนทรีย์จำนวน 7 ข้อ จากการศึกษาทฤษฎีพัฒนาการสุนทรียภาพของParsons(1987) และนำไปสู่กระบวนการขั้นที่ 5 การเชื่อมโยงสู่การสร้างผลงานทัศนศิลป์ โดยการให้นักเรียนสร้างผลงานทัศนศิลป์ของตนเอง สอดคล้องกับความคิด ความรู้สึก จินตนาการเมื่อได้ฟังเพลงโดยนักเรียนเป็นผู้เลือกจากเพลง 2 เพลงของภาพงานจิตรกรรมของศิลปินไทยและศิลปินต่างประเทศ ที่ได้มาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน คือ รศ.พีระพงษ์ กุลพิศาล, ผศ.จักรพงษ์ แพทย์หลักฟ้า, ผศ.ดร.โสมฉาย บุญญานันต์, อาจารย์ ดร.อติยศ สวรรคบุตรานุกรักษ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปศึกษา และอาจารย์ ดร.ดวงฤทัย โปคะรัตน์ศิริ ผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรี ทั้ง 5 ท่านได้ตรวจสอบความถูกต้องความเหมาะสมในแต่ละองค์ประกอบของแผนกิจกรรมการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.37 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) = 0.59 แสดงว่า องค์ประกอบของแผนกิจกรรมการเรียนรู้มีค่าระดับคุณภาพในระดับเห็นด้วยมาก และผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ 1) ควรเพิ่มคำอธิบายในขั้นตอนการทำกิจกรรมการเรียนรู้ 2) การตั้งชื่อหน่วยการเรียนรู้ให้ตรงกับคำนิยามศัพท์ ผู้วิจัยนำผลมาจัดทำโครงสร้างแผนกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ โดยในแต่ละแผนกิจกรรมการเรียนรู้เน้นผลงานทัศนศิลป์ที่แตกต่างกัน แผนกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 และ 2 เน้นการสร้างผลงานทัศนศิลป์ด้านภาพเหมือนจริง

Realistic แผนกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 และ 4 เน้นการสร้างผลงานทัศนศิลป์ด้านภาพกึ่งนามธรรม
Semi Abstract แผนกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 5 และ 6 เน้นการสร้างผลงานทัศนศิลป์ด้านภาพนามธรรม
Abstract แผนกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 7 เน้นการสร้างผลงานทัศนศิลป์จากการเลือกภาพและเพลงของ
นักเรียน โดยภาพและเพลงที่เลือกมาจากผลการเลือกภาพและเพลงของแผนกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1
ถึง 6 และมีรายละเอียดเพิ่มเติมดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 โครงสร้างแผนกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ

ลำดับที่/ เวลา (ชั่วโมง)	ชื่อกิจกรรม/ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	ผลการเลือกภาพ/เพลง
1. 2 ชั่วโมง	กิจกรรมภาพเหมือน จริง Realistic ศิลปิน ไทย ศ.1.2 ม2/1,ม 2/2, ม2/3	รูปแบบของสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏ ในผลงานทัศนศิลป์มีรูปลักษณ์ เหมือนจริงตาม ธรรมชาติ สะท้อนวัฒนธรรมไทย	ชื่อภาพ พื้นบ้านลานดิน ศิลปิน สงัด ปุยอ้อก เพลง วิถีคนเมือง - คีตา ล้านนา
2. 2 ชั่วโมง	กิจกรรมภาพเหมือน จริง Realistic ศิลปิน ต่างประเทศ ศ 1.2 ม2/1,ม2/2, ม2/3	รูปแบบของสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏ ในผลงานทัศนศิลป์มีรูปลักษณ์ เหมือนจริง ธรรมชาติ สะท้อน วัฒนธรรมสากล	ชื่อภาพ The Stonebreakers ศิลปิน Gustave Courbet เพลง The Godfather Theme Song
3. 2 ชั่วโมง	กิจกรรมภาพกึ่ง นามธรรม Semi Abstractศิลปินไทย ศ 1.2 ม2/1,ม2/2, ม2/3	แนวทางความคิดสร้างสรรค์ ทัศนศิลป์โดยวิธีการหลายการ เพิ่มการลดการสกัดตัดทอนเป็น รูปลักษณ์ที่มีความแปลกใหม่ น่าสนใจสะท้อนวัฒนธรรมไทย	ชื่อภาพ เจตีย์ วัดโพธิ์ ศิลปิน ประสงค์ ปัทมานุช เพลง ลาวล่องน่าน - (ภุมริน)
4. 2 ชั่วโมง	กิจกรรมภาพกึ่ง นามธรรม Semi Abstractศิลปิน ต่างประเทศ ศ 1.2 ม2/1,ม2/2, ม2/3	แนวทางความคิดสร้างสรรค์ ทัศนศิลป์โดยวิธีการหลาย การ เพิ่มการลดการสกัดตัดทอนเป็น รูปลักษณ์ที่มีความแปลกใหม่ น่าสนใจสะท้อนวัฒนธรรม สากล	ชื่อภาพ Women with book ศิลปิน Pablo Picasso เพลง See you again – Cover Flute, Violin, Piano

ตารางที่ 5 โครงสร้างแผนกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ (ต่อ)

ลำดับที่/ เวลา (ชั่วโมง)	ชื่อกิจกรรม/ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	ผลการเลือกภาพ/เพลง
5. 2 ชั่วโมง	กิจกรรมภาพ นามธรรม Abstract ศิลปินไทย ศ 1.2 ม2/1,ม2/2, ม2/3	ความอิสระของรูปลักษณ์ ผลงานที่ปรากฏจะแตกต่างกัน ไปเป็นผลงานที่ผู้รับรู้เกิด ความรู้สึกต่าง ๆ ขึ้นสะท้อน วัฒนธรรมไทย	ชื่อภาพ ทะเล 2 ศิลปิน ประพันธ์ ศรีสุตา เพลง ดนตรีกับทะเล - Spa Music Relaxation With Piano Long Time Mix by Spavevo (ทำนอง)
6. 2 ชั่วโมง	กิจกรรมภาพ นามธรรม Abstract ศิลปินต่างประเทศ ศ 1.2 ม2/1, ม2/2, ม2/3	ความอิสระของรูปลักษณ์ ผลงานที่ปรากฏจะแตกต่างกัน ไปเป็นผลงานที่ผู้รับรู้เกิด ความรู้สึกต่าง ๆ ขึ้นสะท้อน วัฒนธรรมตามยุคสมัยของ สากล	ชื่อภาพ Eyes in the Heat ศิลปิน Jackson Pollock เพลง Viktor - Krauss "Eyes in the Heat "(ทำนอง)
7. 2 ชั่วโมง	สร้างสรรค์งานศิลป์ ศ 1.2 ม2/1,ม2/2,ม 2/3	เทคนิคหลากหลาย งดงาม มี ความแตกต่าง และมีเอกลักษณ์ เฉพาะตนสะท้อนความสัมพันธ์ เชื่อมโยงระหว่างศิลปะกับวิถี ชีวิตของมนุษย์รับรู้ได้ด้วยตา และหู	ชื่อภาพ เจดีย์ วัดโพธิ์ ศิลปิน ประสงค์ ปัทมานุช เพลง ลาวล่องน่าน - (ภูมิริน)
รวมทั้งสิ้น 14 ชั่วโมง			

1.2 ผลการประเมินประสิทธิภาพกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบ

ผู้วิจัยใช้ ระดับประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ ซึ่งได้มาจากประสิทธิภาพของผลลัพธ์ทางด้านการสร้างงานทัศนศิลป์ โดยยึดถือเกณฑ์ 80/80

เกณฑ์ 80 ตัวแรก หมายถึง ค่าเฉลี่ยของจำนวนนักเรียนที่ได้ค่าเฉลี่ยจากคะแนนประเมินการสร้างผลงานทัศนศิลป์ระหว่างการจัดเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ โดยคะแนนที่ได้นำมาคำนวณหาค่าร้อยละ (ได้ค่า 80 ขึ้นไป)

เกณฑ์ 80 ตัวหลัง หมายถึง ค่าเฉลี่ยของจำนวนนักเรียนที่ได้ค่าเฉลี่ยจากคะแนนประเมินการสร้างผลงานทัศนศิลป์หลังการจัดกิจกรรมเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ โดยคะแนนที่ได้นำมาคำนวณหาค่าร้อยละ (ได้ค่า 80 ขึ้นไป) ดังนี้

ตารางที่ 6 ผลการหาประสิทธิภาพกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากผลคะแนนการสร้างผลงานทัศนศิลป์

จำนวนนักเรียน	คะแนนการสร้างผลงานทัศนศิลป์ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้			คะแนนการสร้างผลงานทัศนศิลป์หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้		ประสิทธิภาพ
	กิจกรรมภาพเหมือนจริง	กิจกรรมภาพนิ่งนามธรรม	กิจกรรมนามธรรม	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	
35	32 คะแนน	32 คะแนน	32 คะแนน	32	26.10	E ₁ / E ₂ 80.06/81.56
	25.40	25.77	25.69			
	คิดเป็นร้อยละ 80.06					

จากตารางที่ 6 พบว่า ประสิทธิภาพกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากผลคะแนนการสร้างผลงานทัศนศิลป์มีผลประเมินระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (E₁) ได้ค่าประสิทธิภาพ = ร้อยละ 80.06 และผลหลังการประเมินหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (E₂) ได้ค่าประสิทธิภาพ = 81.56 ได้ผลสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 80/80

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาระดับการรับรู้สุนทรีย์หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

โดยใช้แบบประเมินการรับรู้สุนทรีย์ประกอบด้วยภาพผลงานศิลปะประเภทจิตรกรรม 3 รูปแบบ เพลงประกอบภาพ และชุดสอบถาม คือ

1. ภาพจิตรกรรมและเพลงประกอบภาพ

1.1 ภาพเหมือนจริง (Realistic) เป็นศิลปะที่ถ่ายทอดลักษณะเหมือนจริงตามที่ตามองเห็น โดยใช้จำนวน 2 ภาพ พร้อมบทเพลงที่สื่ออารมณ์ความรู้สึกสอดคล้องกับภาพ 2 เพลง

1.2 ภาพกึ่งนามธรรม (Semi Abstract) เป็นศิลปะที่ถ่ายทอดสิ่งที่มองเห็นโดยตัดทอนให้เหลือไว้แต่สิ่งสำคัญที่ต้องเน้นโดยเหลือเค้าโครงเนื้อเดิมไว้บางส่วน จำนวน 2 ภาพ พร้อมบทเพลงที่สื่ออารมณ์ความรู้สึกสอดคล้องกับภาพ 2 เพลง

1.3 ภาพนามธรรม (Abstract) เป็นศิลปะที่ไม่แสดงเรื่องราว แต่จะให้ความสำคัญกับอารมณ์ความรู้สึกที่ผู้ดูมีต่อผลงาน จำนวน 2 ภาพ พร้อมบทเพลงที่สื่ออารมณ์ความรู้สึกสอดคล้องกับภาพ 2 เพลง ใช้ในการประเมินวัดระดับสุนทรีย์ของนักเรียน ก่อนเรียน (Pretest) และหลังเรียน (Posttest)

2. ชุดสอบถาม เป็นคำถามปลายเปิด 7 คำถาม ตามแนวทางการใช้คำถามตามทฤษฎีพัฒนาการสุนทรียภาพของ Parsons (1987) ประกอบด้วยคำถามดังนี้

- 2.1 นักเรียนเห็นอะไรในภาพวาดนี้ อธิบายภาพ
- 2.2 ภาพวาดนี้เป็นเรื่องราวอะไร ดีหรือไม่
- 2.3 นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรเมื่อเห็นภาพวาดนี้
- 2.4 ถ้าสมมติว่านักเรียนเป็นผู้วาดภาพนี้ ให้อธิบายว่าทำไมถึงวาดภาพแบบนี้
- 2.5 ภาพวาดนี้เป็นภาพวาดที่ดีหรือไม่ เพราะอะไร
- 2.6 นักเรียนชอบอะไรในภาพวาดนี้ เป็นเพราะอะไร
- 2.7 นักเรียนอยากปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงภาพวาดนี้ให้เป็นอย่างไร

ในกรณีที่นักเรียนไม่สามารถแสดงการตอบสนองผู้วิจัยจะใช้คำถามเสริม เช่น

- นักเรียน หมายถึงอะไร
- นักเรียนสามารถยกตัวอย่างได้หรือไม่
- นักเรียนสามารถพูดเกี่ยวกับภาพนี้ได้อีกไหม

3. นำผลการรับรู้สุนทรีย์มาเปรียบเทียบระดับการรับรู้สุนทรีย์จากเกณฑ์การประเมินการรับรู้สุนทรีย์ ที่ศึกษาจากการใช้ทฤษฎีพัฒนาสุนทรียภาพของ (Parsons, 1987) แล้วการตัดสินระดับการรับรู้สุนทรีย์ของนักเรียนซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

3.1 ระดับความชื่นชอบ (Favoritism) เป็นระดับขั้นพื้นฐานเกิดจากความประทับใจ และพอใจของตนเองสนใจสิ่งที่ชอบ ไม่มีความแตกต่างอย่างชัดเจนระหว่างวัตถุที่เป็นศิลปะและสิ่งที่เป็นธรรมชาติอื่น ๆ เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของภาพกับประสบการณ์ของตนเองโดยไม่สามารถแยกแยะรูปแบบและเนื้อหาว่ารับรู้ได้หรือรับรู้ไม่ได้

3.2 ระดับความงามและความจริง (Beauty and Realism) รับรู้และจัดระบบความคิด มุมมองภาพวาดจากความเหมือนจริงและพิจารณาการรับรู้ที่แตกต่างจากผู้อื่น เข้าใจเนื้อหาในศิลปะ สามารถตั้งข้อสงสัยเช่นความแตกต่างระหว่างมัลักษณะดีแต่ลงสีไม่ดี กับมัลักษณะไม่ดีแต่ลงสีอย่างดี

3.3 ระดับการแสดงออก (Expressiveness) มีความเข้าใจลึกซึ้งในการแสดงออกของเนื้อหาตามความรู้สึกของตนมากยิ่งขึ้นและรับรู้กระบวนการสร้างผลงานการแสดงออกทางอารมณ์ สร้างสรรค์ ความแปลกใหม่ของศิลปิน

3.4 ระดับแบบอย่างและรูปแบบ (Style and Form) แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพวาดคุณภาพของชิ้นงาน สื่อ วัสดุ รูปร่าง บอกความสำคัญในภาพวาดและวิจารณ์งานศิลปะ เป็นรูปแบบและแบบอย่างมีความหมาย

3.5 ระดับความเป็นตัวตน (Autonomy) รู้คุณค่าศิลปะเข้าใจในความแตกต่างของแต่ละคนที่มีความคิด การตัดสินใจ การมองคุณค่างานศิลปะด้วยตัวเองและการเปลี่ยนแปลงของสังคม วัฒนธรรมเป็นไปตามประวัติศาสตร์ ดังตารางที่ 7 และตารางที่ 8

ตารางที่ 7 แสดงผลการเปรียบเทียบระดับการรับรู้สุนทรีย์ก่อนเรียนและระหว่างเรียนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ

กิจกรรม	ค่าระดับสุนทรีย์															รวม		
	ระดับ 1			ระดับ 2			ระดับ 3			ระดับ 4			ระดับ 5					
	ความชื่นชอบ (Favoritism)			ความงามและความจริง (Beauty and Realism)			การแสดงออก (Expressiveness)			แบบอย่างและรูปแบบ (Style and Form)			ความเป็นตัวตน (Autonomy)					
	ความถี่	ร้อยละ	ค่าระดับคะแนน	ความถี่	ร้อยละ	ค่าระดับคะแนน	ความถี่	ร้อยละ	ค่าระดับคะแนน	ความถี่	ร้อยละ	ค่าระดับคะแนน	ความถี่	ร้อยละ	ค่าระดับคะแนน	ค่าระดับคะแนนรวม	\bar{X}	S.D
ก่อนเรียน	14	40.0	14	21	60.0	42	0	0.0	0	0	0.0	0	0	0.0	0	56	1.60	0.50
กิจกรรมภาพเหมือนจริง Realistic	0	0.0	0	20	57.14	40	15	42.86	45	0	0.0	0	0	0.0	0	85	2.43	0.50
กิจกรรมภาพกึ่งนามธรรม Semi Abstract	0	0.0	0	4	11.43	8	31	88.57	93	0	0.0	0	0	0.0	0	101	2.89	0.32
กิจกรรมภาพนามธรรม Abstract	0	0.0	0	0	0.0	0	29	82.86	87	6	17.14	24	0	0.0	0	111	3.17	0.38

*จำนวนนักเรียน 35 คน ระดับการรับรู้สุนทรีย์มี 5 ระดับ

จากตารางที่ 7 เมื่อพิจารณาระดับการรับรู้สุนทรีย์ก่อนเรียน พบว่า มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 1.60, (S.D) = 0.50 ซึ่งในระดับ 2 ความงามและความจริง (Beauty and Realism) มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60 รองลงมาคือระดับ 1 ความชื่นชอบ (Favoritism) คิดเป็นร้อยละ 40 และไม่พบการรับรู้สุนทรีย์ในระดับ 3 การแสดงออก (Expressiveness) ระดับ 4 แบบอย่างและรูปแบบ (Style and Form) และระดับ 5 ความเป็นตัวตน (Autonomy) ส่วนการรับรู้สุนทรีย์ของกิจกรรมภาพเหมือนจริง Realistic พบว่า มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 2.43, (S.D) = 0.50 ซึ่งในระดับ 2 ความงามและความจริง (Beauty and Realism) มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.14 รองลงมาคือ ระดับ 3 การแสดงออก (Expressiveness) คิดเป็นร้อยละ 42.86 และไม่พบการรับรู้สุนทรีย์ในระดับ 1 ความชื่นชอบ (Favoritism) ระดับ 4 แบบอย่างและรูปแบบ (Style and Form) และระดับ 5 ความเป็นตัวตน (Autonomy) ส่วนการรับรู้สุนทรีย์ของกิจกรรมภาพกึ่งนามธรรม Semi Abstract พบว่า มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 2.89, (S.D) = 0.32 ซึ่งในระดับ 3 การแสดงออก (Expressiveness) มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 88.57 รองลงมาคือ ระดับ 2 ความงามและความจริง (Beauty and Realism) คิดเป็น ร้อยละ 11.43 และไม่พบการรับรู้สุนทรีย์ในระดับ 1 ความชื่นชอบ (Favoritism) ระดับ 4 แบบอย่างและรูปแบบ (Style and Form)

และระดับ 5 ความเป็นตัวตน (Autonomy) ส่วนการรับรู้สุนทรีย์ของกิจกรรมภาพนามธรรม Abstract พบว่า มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 3.17, (S.D) = 0.38 ซึ่งในระดับ 3 การแสดงออก (Expressiveness) มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 82.86 รองลงมาคือ ระดับ 4 แบบอย่างและรูปแบบ (Style and Form) คิดเป็น ร้อยละ 17.14 และไม่พบการระดับการรับรู้สุนทรีย์ในระดับ 1 ความชื่นชอบ (Favoritism) ระดับ 2 ความงามและความจริง (Beauty and Realism) และระดับ 5 ความเป็นตัวตน (Autonomy)

เมื่อวิเคราะห์จากผลการเปรียบเทียบระดับการรับรู้สุนทรีย์ก่อนเรียนและระหว่างเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 พบว่ามีการพัฒนาขึ้นสูงขึ้น

ตารางที่ 8 แสดงผลการเปรียบเทียบระดับการรับรู้สุนทรีย์หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพของผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญ	ค่าระดับสุนทรีย์															รวม		
	ระดับ 1			ระดับ 2			ระดับ 3			ระดับ 4			ระดับ 5					
	ความถี่	ร้อยละ	ค่าคะแนน	ความถี่	ร้อยละ	ค่าคะแนน	ความถี่	ร้อยละ	ค่าคะแนน	ความถี่	ร้อยละ	ค่าคะแนน	ความถี่	ร้อยละ	ค่าคะแนน	ค่าระดับคะแนนรวม	X	S.D
คนที่ 1	0	0.0	0	2	5.17	2	25	71.43	75	8	22.86	32	0	0.0	0	111	3.17	0.51
คนที่ 2	0	0.0	0	2	5.17	2	27	77.14	45	6	17.14	24	0	0.0	0	109	3.11	0.47
คนที่ 3	0	0.0	0	0	0.00	0	28	80.00	93	7	20.00	28	0	0.0	0	112	3.20	0.41
ผลรวมเฉลี่ยของผู้เชี่ยวชาญ 3 คน																3.16	0.31	

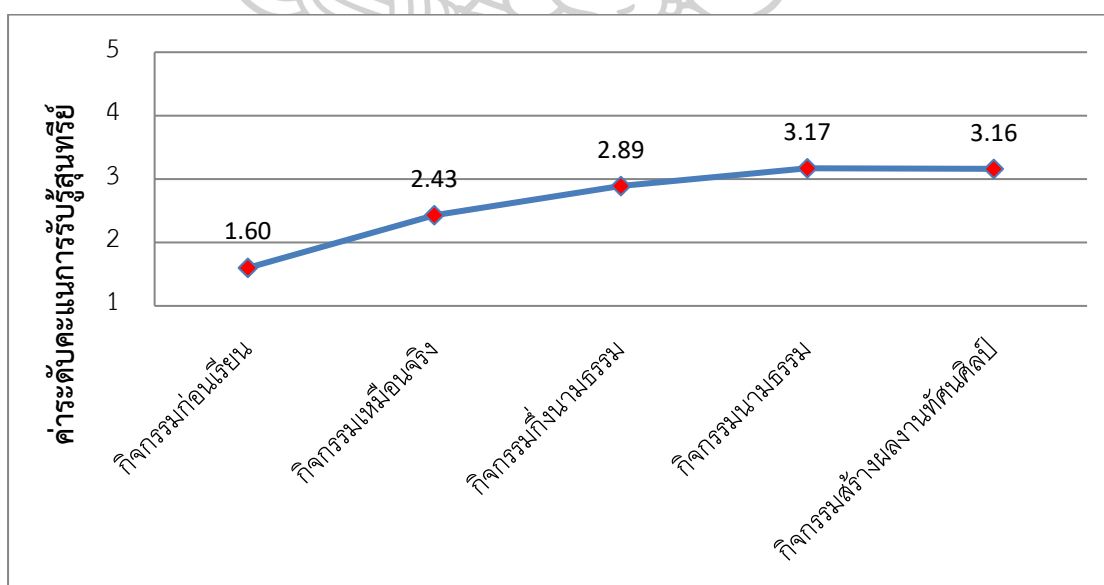
*จำนวนนักเรียน 35 คน ระดับการรับรู้สุนทรีย์มี 5 ระดับ

จากตารางที่ 8 เมื่อพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 พบว่า ระดับ 3 การแสดงออก (Expressiveness) มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 71.43 รองลงมาคือ ระดับ 4 แบบอย่างและรูปแบบ (Style and Form) คิดเป็น ร้อยละ 22.86 และระดับ 2 ความงามและความจริง (Beauty and Realism) คิดเป็นร้อยละ 5.71 และไม่พบการระดับการรับรู้สุนทรีย์ในระดับ 1 ความชื่นชอบ (Favoritism) และระดับ 5 ความเป็นตัวตน (Autonomy) ส่วนผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 พบว่า ระดับ 3 การแสดงออก (Expressiveness) มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 77.14 รองลงมาคือ ระดับ 4 แบบอย่างและรูปแบบ (Style and Form) คิดเป็น ร้อยละ 17.14 และระดับ 2 ความงามและ

ความจริง (Beauty and Realism) คิดเป็นร้อยละ 5.71 และไม่พบการระดับการรับรู้สุนทรีย์ในระดับ 1 ความชื่นชอบ (Favoritism) และระดับ 5 ความเป็นตัวตน (Autonomy) ส่วนผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 พบว่า ระดับ 3 การแสดงออก (Expressiveness) มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 80.00 รองลงมาคือ ระดับ 4 แบบอย่างและรูปแบบ (Style and Form) คิดเป็น ร้อยละ 20.00 และไม่พบการระดับการรับรู้สุนทรีย์ในระดับ 1 ความชื่นชอบ (Favoritism) ระดับ 2 ความงามและความจริง (Beauty and Realism) และระดับ 5 ความเป็นตัวตน (Autonomy)

เมื่อพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน พบว่าผลรวมเฉลี่ยของผู้เชี่ยวชาญมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 3.16, (S.D) = 0.31 มีผลการรับรู้สุนทรีย์อยู่ในระดับ 3 การแสดงออก (Expressiveness) มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 76.19 รองลงมาคือ ระดับ 4 แบบอย่างและรูปแบบ (Style and Form) คิดเป็น ร้อยละ 20.00 และระดับ 2 ความงามและความจริง (Beauty and Realism) คิดเป็น ร้อยละ 3.81 และไม่พบการระดับการรับรู้สุนทรีย์ในระดับ 1 ความชื่นชอบ (Favoritism) และระดับ 5 ความเป็นตัวตน (Autonomy) ผลการวิเคราะห์สรุปได้ว่าค่าเฉลี่ยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีระดับการรับรู้สุนทรีย์อยู่ในระดับ 3 การแสดงออก (Expressiveness)

จากค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ระดับคะแนนการรับรู้สุนทรีย์ตามผลการประเมินการรับรู้สุนทรีย์ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาระดับการรับรู้สุนทรีย์ที่สูงขึ้น จึงนำมาเสนอเป็นแผนภาพกราฟ ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 4 แสดงการพัฒนาการรับรู้สุนทรีย์ก่อนเรียนและระหว่างเรียนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ

จากแผนภาพที่ 4 ผลการวิเคราะห์แสดงการพัฒนาการรับรู้สุนทรีย์ก่อนเรียนและระหว่างเรียนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพจากผู้เชี่ยวชาญประเมินในขั้นตอนสุดท้ายได้มีค่าระดับการรับรู้สุนทรีย์มีค่าสูงขึ้นอยู่ในระดับ 3 ระดับการแสดงออก (Expressiveness) คือ มีความเข้าใจลึกซึ้งในการแสดงออกของเนื้อหาตามความรู้สึกของตนมากยิ่งขึ้น และรับรู้กระบวนการสร้างผลงานการแสดงออกทางอารมณ์ สร้างสรรค์ ความแปลกใหม่ของศิลปิน ถึงแม้ว่าจะมีค่าต่ำกว่าในการประเมินครั้งที่ 4 แผนกิจกรรมการเรียนรู้นามธรรม อันเนื่องผลงานชิ้นสุดท้ายจากแผนกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 7 การสร้างสรรค์งานศิลป์มาจากความหลากหลายของผลงานที่นักเรียนเลือกทำการวิเคราะห์ภาพของนักเรียนจึงมีความแตกต่าง

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาการสร้างผลงานทัศนศิลป์หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

จากผู้เชี่ยวชาญทางศิลปะ 3 ท่านได้ทำการประเมินการสร้างผลงานทัศนศิลป์หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ ในแผนการเรียนรู้ที่ 7 การสร้างสรรค์งานศิลป์ ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์ได้ผลดังตารางที่ 5 ดังนี้

ตารางที่ 9 แสดงผลการสร้างผลงานทัศนศิลป์หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ

จำนวนนักเรียน	ผู้เชี่ยวชาญศิลปะให้คะแนนการสร้างผลงานทัศนศิลป์			\bar{x}	S.D.	การแปลผล
	ท่านที่ 1	ท่านที่ 2	ท่านที่ 3			
35 คน						
รวมเฉลี่ย	26.40	26.06	25.86	26.10	0.27	ดี

จากตารางที่ 9 พบว่า ผลการสร้างผลงานทัศนศิลป์หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ โดยผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะจำนวน 3 ท่าน จากคะแนนเต็ม 32 คะแนน แปรผลตามเกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ดังนี้

28 – 32	ดีมาก
23 – 27	ดี
18 – 22	พอใช้
13 – 17	ควรปรับปรุง
8 - 12	ตก

ท่านที่ 1 มีผลคะแนนเฉลี่ย 26.40 คะแนน อยู่ในระดับดี ท่านที่ 2 มีผลคะแนนเฉลี่ย 26.06 คะแนน อยู่ในระดับดี และท่านที่ 3 ผลคะแนนเฉลี่ย 25.86 คะแนน อยู่ในระดับดี ผลรวมคะแนนของนักเรียนทั้งหมดจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 26.10, (S.D) = 0.27 อยู่ในระดับดี แสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีผลการสร้างผลงานทัศนศิลป์หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพมีคุณภาพอยู่ในระดับดี ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยมีจำนวนทั้งสิ้น 35 ผลงาน แยกเป็นประเภท ได้ดังนี้ ภาพเหมือนจริง (Realistic) จำนวน 22 ภาพ คิดเป็น ร้อยละ 62.86 ภาพกึ่งนามธรรม (Semi Abstract) จำนวน 9 ภาพ คิดเป็น ร้อยละ 25.71 ภาพนามธรรม (Abstract) จำนวน 4 ภาพ คิดเป็น ร้อยละ 11.43

ภาพประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

1. ผลงานทัศนศิลป์ของนักเรียนหลังแผนกิจกรรมภาพเหมือนจริง Realistic

ชื่อผลงาน ชนบท

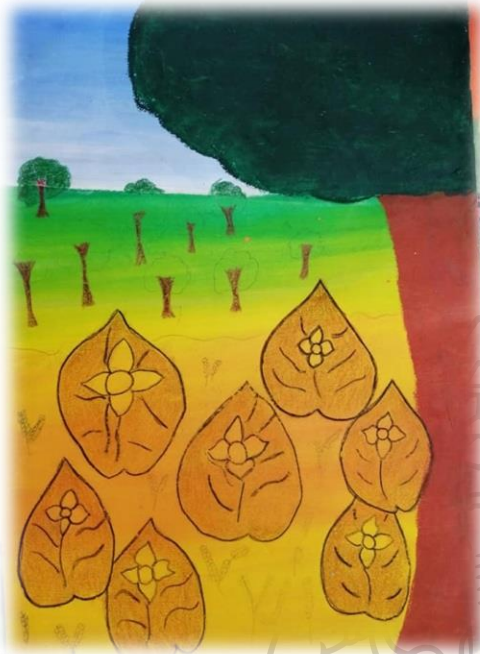

ชื่อผลงาน วิถีชีวิตบ้านเฮา

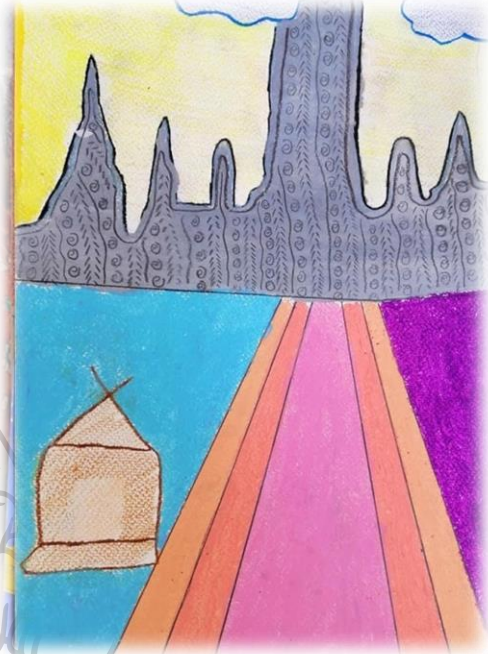

ชื่อผลงาน เฝ้ายสงบที่มุมบ้าน

2. ผลงานทัศนศิลป์ของนักเรียนหลังแผนกิจกรรมภาพกึ่งนามธรรม Semi Abstract

ชื่อผลงาน รมโพธิ์ รมไทร

ชื่อผลงาน ทางธรรม

ชื่อผลงาน พุทธองค์

ชื่อผลงาน แสงธรรม

3. ผลงานทัศนศิลป์ของนักเรียนหลังแผนกิจกรรมภาพนามธรรม Abstract

ชื่อผลงาน มอง

ชื่อผลงาน หลุมพราง

ชื่อผลงาน ดาว ตก

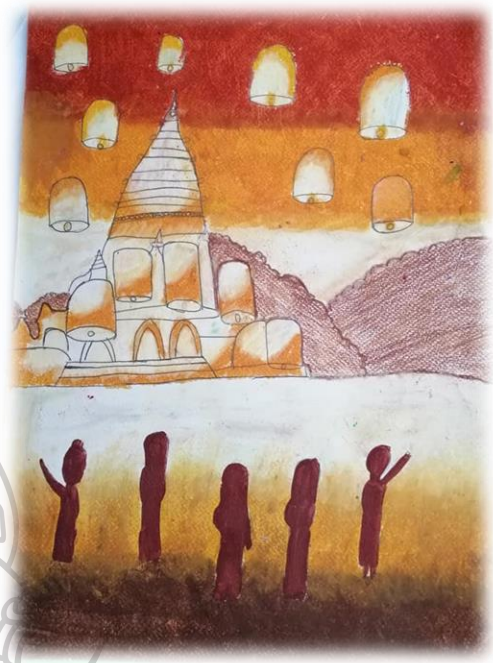

ชื่อผลงาน ความจริง

4. ผลงานทัศนศิลป์ของนักเรียนหลังแผนกิจกรรมภาพสร้างสรรค์งานศิลป์

ผลงานนักเรียน 35

คนชื่อผลงาน ลอยโคม

ชื่อผลงาน งานบุญ

ผลงานทัศนศิลป์ของนักเรียนหลังแผนกิจกรรมภาพสร้างสรรค์งานศิลป์ (ต่อ)

ชื่อผลงาน ไร่รวง

ชื่อผลงาน แผ่นดินธรรม

ชื่อผลงาน วันพระ

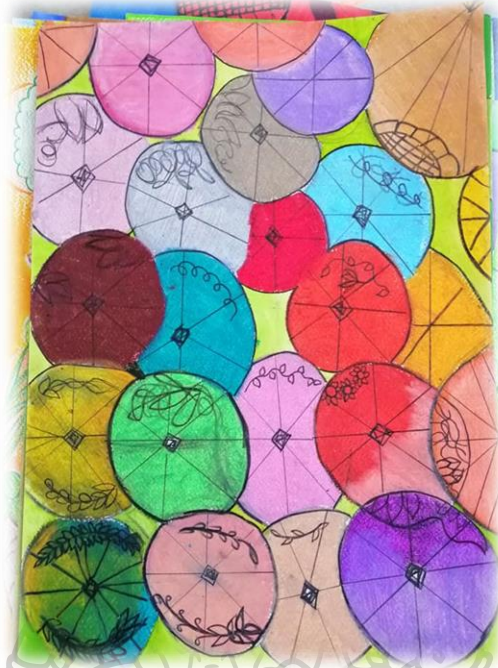
ผลงานทัศนศิลป์ของนักเรียนหลังแผนกิจกรรมภาพสร้างสรรค์งานศิลป์ (ต่อ)

ชื่อผลงาน ทำมาหากิน

ชื่อผลงาน เข้าวัด

ชื่อผลงาน ร่มเงา

ชื่อผลงาน วัด

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ตารางที่ 10 ระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ระดับความคิดเห็น	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
ด้านระยะเวลา	4.65	0.57	เห็นด้วยมากที่สุด	1
ด้านเนื้อหา	4.50	0.69	เห็นด้วยมาก	4
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.54	0.59	เห็นด้วยมากที่สุด	3
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.61	0.60	เห็นด้วยมากที่สุด	2
รวมทุกด้าน	4.57	0.62	เห็นด้วยมากที่สุด	

จากตารางที่ 10 พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในภาพรวมทุกด้าน เห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.57 และมีค่า, (S.D) = 0.62 เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านระยะเวลา นักเรียนเห็นด้วยมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.65 และมีค่า, (S.D) = 0.57 รองลงมาด้านประโยชน์ที่ได้รับ มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.61 และมีค่า, (S.D) = 0.60 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.54 และมีค่า, (S.D) = 0.59 และด้านเนื้อหาเป็นลำดับสุดท้ายมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.50 และมีค่า, (S.D) = 0.69 เมื่อพิจารณาในรายข้อนักเรียนเห็นด้วยเห็นด้วยมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ 1) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ข้อ 5 มีรูปแบบการจัดกิจกรรมเป็นขั้นเป็นตอนชัดเจน 2) ด้านระยะเวลา ข้อ 1. เวลาในการจัดกิจกรรมเพียงพอต่อการสร้างผลงานทัศนศิลป์ 3) ด้านระยะเวลา ข้อ 3. เวลาเพียงพอที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.80 , 4.77 และ 4.74 และมีค่า, (S.D) = 0.47, 0.48 และ 0.55 ตามลำดับ

จากแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

1. มีความต้องการให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะนี้อีกต้องการ
2. ทำให้เข้าใจและสร้างผลงานได้ง่ายขึ้น
3. ให้สำรวจเพลงที่นักเรียนชื่นชอบมากกว่า
4. ต้องการให้จัดกิจกรรมนอกห้องเรียน

ผลการวิเคราะห์เพิ่มเติมจากการประเมินการรับรู้สุนทรีย์ การประเมินผลงานทัศนศิลป์ และการประเมินความคิดเห็น ที่ได้ใช้ กิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ เพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า นำเพลงมาประกอบกับภาพจิตรกรรมของศิลปินที่มีชื่อเสียงและอยู่ในบทเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 นั้นมีบทบาทในการคิดวิเคราะห์และบอกความรู้สึกที่นักเรียนมีต่อภาพผลงานทัศนศิลป์ในแต่ละประเภท จากแบบประเมินการรับรู้สุนทรีย์ นักเรียนสามารถบ่งบอกเรื่องราวหรือแนวความคิดต่อผลงานศิลปะโดยพิจารณาจากเนื้อหาเรื่องราวในผลงานนอกเหนือจากสิ่งที่เห็นตีความหมายโดยรวม มองสิ่งที่ศิลปะต้องการแสดงออกในลักษณะการสร้างสรรค์ แปลกใหม่ในแง่ของข้อมูลเชิงประสบการณ์ส่วนตัวอาจเกิดข้อสงสัยและสามารถตัดสินใจคิด ความรู้สึกด้วยตนเอง อยู่ระดับที่ 3 การแสดงออก (Expressiveness) คือ มีความเข้าใจลึกซึ้งในการแสดงออกของเนื้อหาตามความรู้สึกของตนมากยิ่งขึ้นและรับรู้กระบวนการสร้างผลงานการแสดงออกทางอารมณ์สร้างสรรค์ ความแปลกใหม่ของศิลปิน ตามแนวทฤษฎีพัฒนาการสุนทรียภาพ 5 ระดับ ของ (Parson, 1987) จากคำถาม 7 ข้อที่มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด เช่น นักเรียนคนหนึ่งกล่าวว่า เป็นภาพที่แสดงถึงความเจริญงอกงามของวัฒนธรรมความเป็นไทย ในด้านคุณธรรม จริยธรรม อีกคน กล่าวว่า เป็นเรื่องราวการไปทำบุญที่วัด ทุกคนต่างมีใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส มีแต่เรื่องที่น่ายินดี เป็นต้น เพลงยังช่วยในการจินตนาการสร้างผลงานทัศนศิลป์ตามบทเพลงที่นักเรียนได้ฟังเป็นเพลงที่มีแต่ทำนองไม่มีเนื้อร้อง แต่นักเรียนก็ยังให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับเพลงให้สำรวจเพลงที่นักเรียนชื่นชอบมากกว่า จากการวิเคราะห์การเลือกเพลงก่อนการสร้างผลงานทัศนศิลป์ในแผนกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 7 การสร้างสรรค์งานศิลป์ พบว่า เพลงที่นักเรียนส่วนมากเลือก คือ เพลง ลาวล่องน่าน - (ภูมรินทร์) เพราะเคยฟังเป็นความคุ้นชินกับเพลงที่ทางโทรทัศน์จะเปิดทุกวันพระนักเรียนกล่าวว่า ฟังประจำ มาพร้อมกับวันพระทำให้จินตนาการได้ง่าย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ เพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) แบบการวิจัยแบบกลุ่มเดียวมีการประเมินก่อนและหลัง (One Group Pretest - Posttest Design) โดยวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1) เพื่อพัฒนา กิจกรรมทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงาน ทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 2) เพื่อศึกษาระดับการรับรู้สุนทรีย์ หลังการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงาน ทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 3) เพื่อศึกษาผลการสร้างผลงานทัศนศิลป์ หลังการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และ การสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 4) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และ การสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนธรรมศาลา (หลวงพ่อน้อยอุปถัมภ์) อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 2 ห้องเรียน ประกอบด้วย ชั้น ม. 2/1 และ ม.2/2 รวมทั้งสิ้น 70 คน ทดลองให้กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 จำนวน 35 คน โรงเรียนธรรมศาลา (หลวงพ่อน้อยอุปถัมภ์) ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม ตัวแปรต้น (Independent Variable) คือ กิจกรรมการเรียนรู้ ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ ผลการรับรู้ สุนทรีย์ ผลการสร้างผลงานทัศนศิลป์ และความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ใช้เครื่องมือในการวิจัย คือ 1) แผนกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ จำนวน 7 แผนกิจกรรมการเรียนรู้ ใช้จัดกิจกรรมในระยะเวลา 7 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง คือ แผนที่ 1 กิจกรรมภาพเหมือนจริง Realistic ศิลปินไทย แผนที่ 2 กิจกรรมภาพเหมือนจริง Realistic ศิลปินต่างประเทศ แผนที่ 3 กิจกรรมภาพกึ่งนามธรรม Semi Abstract ศิลปินไทย แผนที่ 4 กิจกรรมภาพกึ่งนามธรรม Semi Abstract ศิลปินต่างประเทศ แผนที่ 5 กิจกรรมภาพนามธรรม Abstract ศิลปินไทย แผนที่ 6 กิจกรรมภาพนามธรรม Abstract ศิลปิน ต่างประเทศ แผนที่ 7 สร้างสรรค์งานศิลป์ แบ่งกระบวนการจัดกิจกรรมประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การให้ความรู้พื้นฐานเรื่อง รูปแบบการสร้างผลงานทัศนศิลป์ คือ เหมือนจริง กึ่งนามธรรม และนามธรรม ด้วยการให้นักเรียนร่วมกันสนทนา แสดงความคิดเห็นบันทึกเป็นแผนภาพประกอบ ความเข้าใจ แล้วร่วมกันสรุป ขั้นที่ 2 ให้นักเรียนร่วมกันทำการวิเคราะห์ภาพ สำรวจภาพ โดยใช้หลัก ทัศนธาตุ องค์ประกอบศิลป์ เทคนิควิธีการและการสร้างสรรค์ผลงานของศิลปิน จากภาพวาดของ ศิลปินที่คัดเลือกมาและนำไปสู่ขั้นที่ 3 ดีความ โดยการฟังเพลงประกอบภาพใช้เพลงที่มีเนื้อหาทำนอง สอดคล้องกับเจตคติของศิลปินในการสร้างงานศิลปะแล้วให้นักเรียนตีความหมายในเชิงความรู้สึก และตีความหมายในเชิงแนวคิดขั้นที่ 4 ให้นักเรียนตัดสินใจโดยการตัดสินใจจากการรับรู้ของตนเองและ ตัดสินจากการรับรู้บริบทร่วมสมัยของผลงานศิลปะและตอบคำถามการรับรู้สุนทรีย์ จำนวน 7 ข้อ จากการศึกษาทฤษฎีพัฒนาการสุนทรียภาพของ Parsons(1987) และนำไปสู่กระบวนการขั้นสุดท้าย การเชื่อมโยงสู่การสร้างผลงานทัศนศิลป์ โดยการให้นักเรียนสร้างผลงานทัศนศิลป์ของตนเอง สอดคล้องกับความคิด ความรู้สึก จินตนาการเมื่อได้ฟังเพลง หาค่าประสิทธิภาพแผนตามเกณฑ์ที่ กำหนดไว้ 80/80 2) แบบประเมินการรับรู้สุนทรีย์ ประกอบด้วยภาพผลงานศิลปะประเภทจิตรกรรม 3 รูปแบบ เพลงประกอบภาพ จำนวน 6 ภาพ 6 เพลง คือ 1) ชื่อภาพ พื้นบ้านลานดิน ศิลปิน สงัด ปุยอ้อก เพลง วิถีคนเมือง 2) ชื่อภาพ The Stonebreakers ศิลปินGustave Courbet เพลง The Godfather Theme Song 3) ชื่อภาพ เจดีย์ วัดโพธิ์ ศิลปิน ประสงค์ ปัทมานุช เพลง ลาวล่องน่าน 4) ชื่อภาพ Women with book ศิลปินPablo Picasso เพลง See you again – Cover Flute ,Violin, Piano 5) ชื่อภาพ ทะเล 2 ศิลปิน ประพันธ์ ศรีสุตา เพลง ดนตรีกับ ทะเล - Spa Music Relaxation With Piano Long Time Mix by Spavevo 6) ชื่อภาพ Eyes in the Heat ศิลปิน Jackson Pollock เพลง Viktor - Krauss “Eyes in the Heat ”และชุดสอบถาม 7 คำถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยเปรียบเทียบตามทฤษฎีพัฒนาการสุนทรียภาพของ Parsons (1987) ใน 5 ระดับหาความถี่ (frequencies) ค่าระดับคะแนน ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) 3) แบบประเมินการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ใช้เกณฑ์ในการให้คะแนน (Scoring Rubrics) แบบการกำหนดเกณฑ์โดยจำแนกสิ่งที่จะประเมินออกเป็นประเด็นย่อย (Analytic Score)คือ ความหมายและความสมบูรณ์ของงาน ทัศนธาตุและการจัดองค์ประกอบของ ภาพ ความคิดสร้างสรรค์ และเทคนิคการสร้างผลงาน เทียบคะแนนกับเกณฑ์การให้คะแนน ตามเกณฑ์ ระดับคุณภาพ ในแต่ละระดับ ในแต่ละประเด็น กำหนดให้แต่ละประเด็นมีน้ำหนัก แตกต่างกัน ด้วยการนำน้ำหนักคูณกับระดับคะแนน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) 4) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรม การเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ ใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ เพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

1.1 ผลการสร้างและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ

ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน คือ รศ.พีระพงษ์ กุลพิศาล, ผศ.จักรพงษ์ แพทย์หลักฟ้า, ผศ ดร.โสมฉาย บุญญานันต์, อาจารย์ ดร.อดิยศ สวรรคบุรานุรักษ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปศึกษา และ อาจารย์ ดร.ดวงฤทัย โปะคะรัตน์ศิริ ผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรี ทั้ง 5 ท่านได้ตรวจสอบความถูกต้องความเหมาะสมในแต่ละองค์ประกอบของแผนกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับคุณภาพที่ระดับเห็นด้วยมาก ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ 1) ควรเพิ่มคำอธิบายในขั้นตอนการทำกิจกรรมการเรียนรู้ 2) การตั้งชื่อหน่วยการเรียนรู้ให้ตรงกับคำนิยามศัพท์

1.2 ผลการประเมินประสิทธิภาพกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ

ประสิทธิภาพกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากผลคะแนนการสร้างผลงานทัศนศิลป์มีผลประเมินระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (E_1) ได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับร้อยละ 80.06 และผลหลังการประเมินหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (E_2) ได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 81.56 ได้ผลสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ 80/80

2. ผลการศึกษาระดับการรับรู้สุนทรีย์หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ผลพัฒนาการรับรู้สุนทรีย์ก่อนเรียนและระหว่างเรียนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพผู้วิจัยประเมินด้วยตนเอง พบว่า ผลระดับค่าคะแนนการรับรู้สุนทรีย์ก่อนการจัดกิจกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 35 คน อยู่ระดับที่ 1 ความชื่นชอบ (Favoritism) เป็นระดับขั้นพื้นฐานเกิดจากความประทับใจและพอใจของตนเองสนใจสิ่งที่ชอบ ไม่มีความแตกต่างอย่างชัดเจนระหว่างวัตถุที่เป็นศิลปะและสิ่งที่เป็นธรรมชาติอื่น ๆ เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของภาพกับประสบการณ์ของตนเองโดยไม่สามารถแยกแยะรูปแบบและเนื้อหาว่ารับรู้ได้หรือรับรู้ไม่ได้ ในระหว่างจัด กิจกรรมภาพเหมือนจริง(Realistic) และ กิจกรรมภาพกึ่งนามธรรม (Semi Abstract) อยู่ในระดับ 2 ความงามและความจริง (Beauty and Realism) รับรู้และจัดระบบความคิดมุมมองภาพวาดจากความเหมือนจริงและพิจารณาการรับรู้ที่แตกต่างจากผู้อื่น เข้าใจเนื้อหา

ในศิลปะสามารถตั้งข้อสงสัยเช่นความแตกต่างระหว่างมัลักษณะดีแต่ลงสีไม่ดี กับมัลักษณะไม่ดีแต่ลงสีอย่างดี และระหว่างจัดกิจกรรมนามธรรม(Abstract) ในระดับ 3 ระดับการแสดงออก (Expressiveness) มีความเข้าใจลึกซึ้งในการแสดงออกของเนื้อหาตามความรู้สึกของตนมากยิ่งขึ้น และรับรู้กระบวนการสร้างผลงานการแสดงออกทางอารมณ์ สร้างสรรค์ ความแปลกใหม่ของศิลปิน

จากการประเมินหลังการจัดกิจกรรมโดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านเป็นผู้ประเมิน พบว่ามีค่าระดับการรับรู้สุนทรีย์ อยู่ในระดับ 3 ระดับการแสดงออก (Expressiveness) คือ มีความเข้าใจลึกซึ้งในการแสดงออกของเนื้อหาตามความรู้สึกของตนมากยิ่งขึ้นและรับรู้กระบวนการสร้างผลงานการแสดงออกทางอารมณ์ สร้างสรรค์ ความแปลกใหม่ของศิลปิน แสดงให้เห็นว่า ระดับการรับรู้สุนทรีย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพมีระดับการรับรู้สุนทรีย์อยู่ในระดับ 3 ระดับการแสดงออก (Expressiveness) เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

3. ผลการศึกษาการสร้างผลงานทัศนศิลป์หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ผลการสร้างผลงานทัศนศิลป์หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ นักเรียนเลือกเพลงด้วยตนเองซึ่งที่นักเรียนส่วนมากเลือกเพลง ลาวล่องน่าน - (ภุมริน) เพราะเคยฟังเป็นความคุ้นชินกับเพลงที่ทางโทรทัศน์จะเปิดทุกวันพระนักเรียนกล่าวว่า ฟังประจำ มาพร้อมกับวันพระทำให้จินตนาการได้ง่าย โดยให้ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะเป็นผู้ประเมินจำนวน 3 ท่าน พบว่า อยู่ในระดับดี แสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีผลการสร้างผลงานทัศนศิลป์หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพมีคุณภาพอยู่ในระดับดีตรงตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และเพลงก็ยังมีผลต่อความคิดและสร้างผลงานตามจินตนาการได้ง่าย

4. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ใช้แบบประเมินความคิดเห็นมี 4 ด้าน คือ ด้านระยะเวลา ด้านเนื้อหา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ในภาพรวมทุกด้านอยู่ระดับเห็นด้วยมากที่สุด ตรงตามสมมุติฐานที่วางไว้ นักเรียนได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 คือ มีความต้องการให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะนี้อีก ทำให้เข้าใจและสร้างผลงานได้ง่ายขึ้น ต้องการให้สำรวจเพลงที่นักเรียนชื่นชอบมากกว่า และต้องการให้จัดกิจกรรมนอกห้องเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย พบว่า การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลง ประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้ สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ ที่ตั้งไว้ คือ ผลคะแนนการสร้างผลงานทัศนศิลป์มีผลประเมินระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (E_1) ได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับร้อยละ 80.06 และผลหลังการประเมินหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (E_2) ได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 81.56 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนสามารถรับรู้การใช้เพลงประกอบภาพ ซึ่งฉลอง สุนทรนนท์ (2558: 77-84) ได้กล่าวว่าผลของการสัมผัสด้วยการรับรู้ จะเป็นประสบการณ์ ของความรู้สึกอันจะกลายเป็นแรงกระตุ้นการแสดงออกในการปฏิบัติงานสร้างสรรค์โดยเน้นมิติของ การมองเห็นทางคุณค่าของความเป็นหลักส่วนใหญ่ในภาคปฏิบัติการสร้างสรรค์ ใช้ความรู้สึก อารมณ์ และความประทับใจเป็นวิธีการในการถ่ายทอดที่สัมพันธ์กันบนพื้นฐานประสบการณ์การรับรู้ 3 ประการ คือ 1 ด้วยเสียง (With sound) 2 ด้วยการเคลื่อนไหว (With Movement) 3 ด้วยภาพลักษณ์ (With Imagesy) และในธรรมชาติของการรับรู้เป็นการรับรู้โดยการใช้ประสาทสัมผัสเพื่อให้เกิด การเรียนรู้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Pavlou & Athanasiou (2014: 1-21) ศึกษาวิธีสหวิทยาการ สำหรับการทำความเข้าใจงานศิลปะกับบทบาทของดนตรีในการศึกษางานทัศนศิลป์วัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนาทักษะการชื่นชมศิลปะและความเข้าใจลึกซึ้งในงานศิลปะด้วยการดูงานศิลปะที่มาพร้อม กับ เพลง กลุ่มตัวอย่าง คือนักศึกษาทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 59 คน ประกอบด้วยกลุ่มควบคุม 29 คน กลุ่มทดลอง 30 คน เครื่องมือประกอบด้วยภาพเหมือนจริง 2 ภาพ ภาพนามธรรม 2 ภาพ เพลง 4 เพลง หนึ่งเพลงสำหรับภาพวาดการวิเคราะห์ข้อมูลจากการเขียนตอบสนองกับการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า การเขียนตอบสนองกลุ่มทดลองเชื่อมดนตรีกับความรู้สึกและความหมายของ งานศิลปะ เน้นไปที่ความรู้สึก อารมณ์ที่ปรากฏในงานศิลปะ การกระตุ้นด้วยเพลงมีอิทธิพลต่อการคิด สร้างสรรค์ ความเข้าใจส่งเสริมทักษะในการชื่นชมมีการตอบสนองละเอียดลึกซึ้งต่องานศิลปะ การสัมภาษณ์กลุ่มทดลองเห็นว่าเพลงสำคัญต่อความสามารถในการตีความศิลปะเหมือนจริงมี ประโยชน์ในการมีสมาธิจดจ่อในภาพงานศิลปะ โดยมีโครงสร้างแผนกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ มีจำนวน 7 แผนกิจกรรมการเรียนรู้ ใช้ระยะเวลา 7 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง แผนที่ 1 กิจกรรมภาพเหมือนจริง Realistic ศิลปินไทย แผนที่ 2 กิจกรรมภาพเหมือน จริง Realistic ศิลปินต่างประเทศ แผนที่ 3 กิจกรรมภาพกึ่งนามธรรม Semi Abstract ศิลปินไทย แผนที่ 4 กิจกรรมภาพกึ่งนามธรรม Semi Abstract ศิลปินต่างประเทศ แผนที่ 5 กิจกรรมภาพ นามธรรม Abstract ศิลปินไทย แผนที่ 6 กิจกรรมภาพนามธรรม Abstract ศิลปินต่างประเทศ

แผนที่ 7 สร้างสรรค์งานศิลป์ แล้วแบ่งกระบวนการจัดกิจกรรมประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 การให้ความรู้พื้นฐานเรื่อง รูปแบบการสร้างผลงานทัศนศิลป์ คือ เหมือนจริง กึ่งนามธรรม และนามธรรม ด้วยการให้นักเรียนร่วมกันสนทนา แสดงความคิดเห็นบันทึกเป็นแผนภาพประกอบความเข้าใจ แล้วร่วมกันสรุป ขั้นที่ 2 ให้นักเรียนร่วมกันทำการวิเคราะห์ภาพ สักรวภาพ โดยใช้หลักทัศนธาตุ องค์ประกอบศิลป์ เทคนิควิธีการและการสร้างสรรค์ผลงานของศิลปิน จากภาพวาดของศิลปินที่คัดเลือกในแผนที่ 1 ชื่อภาพ พื้นบ้านลานดิน ศิลปิน สงัด ปุยอ้อก แผนที่ 2 ชื่อภาพ The Stonebreakers ศิลปิน Gustave Courbet แผนที่ 3 ชื่อภาพ เจดีย์ วัดโพธิ์ ศิลปิน ประสงค์ ปัทมานุช แผนที่ 4 ชื่อภาพ Women with book ศิลปิน Pablo Picasso แผนที่ 5 ชื่อภาพ ทะเล 2 ศิลปิน ประพันธ์ ศรีสุตา แผนที่ 6 ชื่อภาพ Eyes in the Heat ศิลปิน Jackson Pollock แผนที่ 7 ชื่อภาพ เจดีย์ วัดโพธิ์ ศิลปิน ประสงค์ ปัทมานุช ในแผนสุดท้ายนี้ใช้ภาพที่นักเรียนร่วมกับเลือกเพื่อใช้ประเมิน และนำไปสู่ขั้นที่ 3 ตีความ โดยการฟังเพลงประกอบภาพใช้เพลงที่มีเนื้อหาทำนองสอดคล้องกับเจตคติของศิลปินตามแผนการสอน คือ แผนที่ 1 เพลง วิถีคนเมือง - คีตาล้านนาแผนที่ 2 ใช้เพลง The Godfather Theme Song แผนที่ 3 ใช้เพลง ลาวล่องน่าน - (ภุมริน)แผนที่ 4 ใช้เพลง See you again – Cover Flute ,Violin, Piano แผนที่ 5 ใช้เพลง ดนตรีกับทะเล - Spa Music Relaxation With Piano Long Time Mix by Spavevo แผนที่ 6 ใช้เพลง Viktor - Krauss “Eyes in the Heat ” แผนที่ 7 ใช้เพลง ลาวล่องน่าน - (ภุมริน) นักเรียนร่วมกันเลือกเพลงมาจาก 6 แผนข้างต้น นำมาสร้างงานศิลปะแล้วให้นักเรียนตีความหมายในเชิงความรู้สึกและตีความหมายในเชิงแนวคิดขั้นที่ 4 ให้นักเรียนตัดสินใจตัดสินใจจากการรับรู้ของตนเองและตัดสินใจรับรู้บริบทร่วมสมัยของผลงานศิลปะและตอบคำถามการรับรู้สุนทรีย์จำนวน 7 ข้อจากการศึกษาทฤษฎีพัฒนาการสุนทรีย์ภาพของ Parsons (1987) และนำไปสู่กระบวนการขั้นสุดท้ายการเชื่อมโยงสู่การสร้างผลงานทัศนศิลป์ จากกระบวนการดังกล่าวเป็นผลให้นักเรียนมีพัฒนาการในการรับรู้สุนทรีย์ และพัฒนาทักษะปฏิบัติผลงานทัศนศิลป์ มีความรู้ความเข้าใจในการตีความประกอบการใช้หลักการทัศนธาตุ และองค์ประกอบศิลป์ที่เพิ่มขึ้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิทธิพันธ์ รุ่งทวีทรัพย์ (2556: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมศิลปะวิจารณ์เพื่อส่งเสริมสุนทรีย์และการประเมินค่าสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า กิจกรรมศิลปะวิจารณ์เพื่อส่งเสริมสุนทรีย์และการประเมินค่าสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 คือ ผลการประเมินประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ระหว่างเรียน (E_1) ได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับร้อยละ 82.03 และผลหลังการประเมินหลังการจัดการเรียนรู้ (E_2) ได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับร้อยละ 84.60 โดยผลคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ระดับการรับรู้สุนทรีย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพมีระดับการรับรู้สุนทรีย์จาก

แบบทดสอบสุนทรีย์อยู่ในระดับ 3 การแสดงออก (Expressiveness) โดยมีค่าคะแนนการรับรู้สุนทรีย์เท่ากับ 110.7 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 3.16 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 0.31 นักเรียนสามารถแสดงความคิดวิเคราะห์ในเชิงความรู้ความเข้าใจเรื่องทัศนธาตุและองค์ประกอบศิลป์โดยวิธีการสังเกต วิเคราะห์จากสิ่งที่เห็นรวมถึงการฟังเพลงที่สื่ออารมณ์ความรู้สึก จากการตอบคำถามการรับรู้สุนทรีย์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาริน กลิ่นเกสร (2554: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลของการส่งเสริมประสบการณ์ทางสุนทรียะผ่านกิจกรรมในพิพิธภัณฑ์ศิลปะที่มีต่อสุนทรียภาพของนักเรียนประถมศึกษาพบว่า 1) ระดับพัฒนาการสุนทรียภาพของนักเรียนที่มีต่อภาพผลงานศิลปะหลังเรียนผ่านกิจกรรมในพิพิธภัณฑ์ศิลปะสูงกว่าก่อนเรียนผ่านกิจกรรมในพิพิธภัณฑ์ศิลปะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 2) ค่าเฉลี่ยสูงสุดของระดับพัฒนาการสุนทรียภาพของนักเรียนที่มีต่อภาพผลงานศิลปะ อยู่ที่ระดับ 3 การแสดงออก(Expressiveness) (\bar{X}) เท่ากับ 3.61 โดยมีครูช่วยสนับสนุนใช้คำถามเป็นส่วนส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างอิสระ การพิจารณาผลการแสดงการพัฒนาการรับรู้สุนทรีย์ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และระหว่างเรียนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพจากการประเมินหลังกิจกรรมสร้างผลงานทัศนศิลป์มีระดับการพัฒนาที่สูงขึ้นเป็นลำดับแต่หลังกิจกรรมสร้างผลงานทัศนศิลป์ผลการรับรู้ลดลงเล็กน้อย อันเนื่องมาจากปัจจัยต่าง ๆ คือ จากผลงานภาพวาดของตนเองและเพลงที่เลือกมีความคลาดเคลื่อนของความเข้าใจ แต่ระดับการรับรู้สุนทรีย์ก็ยังคงอยู่ในระดับที่เกณฑ์กำหนดไว้

3. จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ผลการสร้างผลงานทัศนศิลป์หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีคุณภาพอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 26.10 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 0.27 ทั้งนี้เพราะกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ เป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาความสามารถในการสร้างผลงานทัศนศิลป์ให้เพิ่มขึ้น ซึ่งผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมจากการฟังเพลงและดูภาพวาดทัศนศิลป์แล้วนำมาสร้างผลงานเพลงช่วยกระตุ้นการรับรู้ แล้วแสดงออกมาในรูปผลงาน จเร สำอางค์ (2550: 97-101) กล่าวไว้ว่า การใช้ดนตรีในการเพิ่มศักยภาพการเรียนรู้ในชั้นเรียนนั้นเป็นเครื่องมือในการเพิ่มศักยภาพการเรียนรู้ของเด็ก และวิรุณ ตั้งเจริญ และคณะ (2543: 31) กล่าวไว้ว่า กิจกรรมการเขียนภาพจากเพลง การเขียนภาพจากเพลงมักเป็นกิจกรรมใช้เพลงที่มีเนื้อร้อง และการเขียนภาพที่เขียนภาพตามเนื้อร้องในเพลงนั้น ซึ่งกิจกรรมเช่นนั้นจะได้ภาพที่แสดงเนื้อหาของเพลงชัดเจน คุณค่าของเพลงจะอยู่ที่ท่วงทำนองลีลาของเพลงเป็นด้านหลัก เพลงจะมีเนื้อร้องหรือไม่มีเนื้อร้องก็ได้ บทเพลงที่มีเฉพาะทำนองอาจเปิดโอกาสให้ผู้ฟังได้จินตนาการอย่างอิสระ บนพื้นฐานประสบการณ์ของตนเอง การเขียนภาพจากเพลงในกิจกรรมนี้เป็นเพลงที่มีเฉพาะทำนองเป็นเพลงสนุกเพื่อให้เด็กได้แปรความสนุกสนาน

ผลิตเพลินจากการฟังเพลงสร้างเป็นภาพทางทัศนศิลป์เป็นการปรับเปลี่ยนความรู้สึกสัมผัส (Sensibility) จากการฟังไปสู่ภาพที่มองเห็นได้ สอดคล้องกับการวิจัยของ ธารินี ผึ้งผาย (2553: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการใช้เสียงดนตรีประกอบการสอนวิชาศิลปะที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลประจันตคาม อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบคะแนนความคิดสร้างสรรค์ก่อนและหลังการทดลอง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลประจันตคาม อำเภอประจันตคาม จังหวัด ปราจีนบุรี ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการสอนศิลปะโดยใช้เสียงดนตรีประกอบกับกลุ่มที่ได้รับการสอนศิลปะ โดยไม่ใช้เสียงดนตรีประกอบ ผลการวิจัยพบว่าคะแนนความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในกลุ่มที่ใช้ เสียงดนตรีและไม่ใช้เสียงดนตรีมีคะแนนความคิดสร้างสรรค์ก่อนการทดลองไม่แตกต่างกัน และ คะแนนความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในกลุ่มที่ใช้เสียงดนตรีและไม่ใช้เสียงดนตรีมีคะแนนความคิด สร้างสรรค์หลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เป็นถึงความ สอดคล้องของเพลงและภาพวาดที่ทำให้นักเรียนได้แสดงออกตามความคิด ความรู้สึกของตนเอง ส่งผลถึงการสร้างผลงานทัศนศิลป์

4. จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.57 และมีค่า ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 0.62 โดยเฉพาะด้านกิจกรรมการเรียนรู้ข้อ 5 มีรูปแบบการจัด กิจกรรมเป็นขั้นเป็นตอนชัดเจน และนักเรียนมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 คือ มีความต้องการให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะนี้อีก ทำให้ เข้าใจและสร้างผลงานได้ง่ายขึ้น ต้องการให้สำรวจเพลงที่นักเรียนชื่นชอบมากกว่า และต้องการให้ จัดกิจกรรมนอกห้องเรียน ทั้งนี้ได้รับการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขในส่วนต่าง ๆ ตามระบบขั้นตอน และ จากการตรวจสอบความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญ สอดคล้องกับงานวิจัยของเซน น้อยสำแดง (2553: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ผลงานภาพวาดระบายสีและความพึงพอใจของนักเรียนโดยใช้เพลง ประกอบการสอนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ความพึงพอใจของนักเรียนในการวาดภาพ ระบายสีที่ใช้เพลงไทยเดิมมากที่สุดรองลงมาเพลงลูกทุ่งและเพลงคลาสสิกประกอบการสอน ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ได้ดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครูผู้สอนควรให้คำแนะนำนักเรียนในการเรียนรู้และทำความเข้าใจหลักของทัศนธาตุและองค์ประกอบศิลป์ ความงามของศิลปะ เพื่อใช้เหตุผลคิดเป็นระบบในการประเมินตัดสินภาพงานศิลปะได้อย่างมีประสิทธิภาพและควรปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
2. ควรมีการปรับประยุกต์ใช้เพลง ภาพผลงานศิลปะให้เหมาะสมวางกรอบเนื้อหาที่ต้องการสอดคล้องกับความต้องการ และใช้เสียง ดัง เบา เหมาะสมกับระดับการได้ยินของนักเรียนทุกคน
3. ควรจัดให้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น ห้องที่สามารถเก็บเสียงไม่มีเสียงอื่นรบกวน มีสื่อที่มีคุณภาพ
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรกระตุ้นและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างอิสระเมื่อจะต้องตอบคำถามและสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนให้ทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรม
5. การเลือกเพลงประเภททำนอง ไม่มีเนื้อร้อง ควรเป็นเพลงที่นักเรียนรู้จักและได้เลือกเพลงด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยและการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ โดยใช้เพลงที่มีความคุ้นชิน นั้นมีผลต่อการเรียนรู้
2. ควรมีการวิจัยและการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์จากการผลงานทัศนศิลป์นอกเหนือจากภาพวาด เช่น ภาพผลงานประติมากรรม ภาพผลงานสถาปัตยกรรม เป็นต้น
3. ควรมีการวิจัยและการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ โดยใช้เพลงที่มีเนื้อร้องเปรียบเทียบกับเพลงที่มีทำนองอย่างเดียว หรือเป็นเพลงในแนวที่แตกต่างกัน เช่น เพลงคลาสสิก เพลงแจ๊ส เพลงไทยเดิม เพลงลูกกรุง เป็นต้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กระทรวงศึกษาธิการ. **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2551.
- จเร สำอางค์. “ผลการใช้เสียงดนตรีประกอบการสอนวิชาศิลปะที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการวาดภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.” *ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม.* (จิตวิทยาพัฒนาการ) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2547.
- _____. **สมองดี ดนตรีทำได้ Music Can Do**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), 2550.
- จำเนียร ช่วงโชติ และคณะ. **จิตวิทยาการรับรู้และการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2519.
- ฉลอง สุนทรนนท์. **สุนทรียศาสตร์และทัศนศิลป์**. สมุทรสาคร: แอ๊ป พริ้นติ้ง กรุ๊ป, 2558.
- ดุขฎิ พนมยงค์ บุญทัศน์กุล. **ลมหายใจ ดนตรี ชีวิต: การฝึกดนตรีเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต**. กรุงเทพฯ: บ้านเพลง, 2539.
- ณรุทธิ สุทธจิตต์. **จิตวิทยาการสอนดนตรี**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- _____. **สังคตินิยมความซาบซึ้งในดนตรีตะวันตก**. พิมพ์ครั้งที่ 8. ฉบับปรับปรุงแก้ไข. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554.
- ธาริน กลิ่นเกสร. “ผลการส่งเสริมประสบการณ์ทางสุนทรียะผ่านกิจกรรมในพิพิธภัณฑสถานศิลปะที่มีต่อสุนทรียภาพของนักเรียนประถมศึกษา.” *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 2554.
- ธารินี ผึ้งผาย. “ผลการใช้เสียงดนตรีประกอบการสอนวิชาศิลปะที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลประจันตคาม อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี.” *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 2553.
- ธำรงค์ศักดิ์ ธำรงค์เลิศฤทธิ์. **ศิลปกรรมเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ครั้งที่ 5**. ม.ป.ท., 2553.
- ธีระชัย ปุณณโชติ. **ประมวลบทความทักษะของครูวิทยาศาสตร์มืออาชีพในยุคปฏิรูปการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนบูรณาการ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.

- นุติยาพร วงษ์เนตร. “การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีพัฒนาการสุนทรียภาพของพาร์สัน เพื่อเสริมสร้าง ความสามารถด้านการรับรู้ทางศิลปะของนักเรียนประถมศึกษา.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต ภาควิชา หลักสูตรการสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.
- มะลิฉัตร เอื้ออานันท์. **การเรียนการสอนและประสบการณ์ด้านสุนทรียภาพและศิลปะวิจารณ์.** กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์, 2543.
- _____. **ศิลปะศึกษาแนวปฏิรูปฯ.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2546.** กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์, 2542.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. **สุนทรียศาสตร์เพื่อชีวิต.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สันติศิริการพิมพ์, 2552.
- _____. **ศิลปะศึกษา.** กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พริ้นติ้งเฮ้าส์, 2539.
- วิสูตร โพธิ์เงิน. **ศิลปะสำหรับเด็ก (Art for Children).** นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- สกนธ์ ภู่งามดี. **พื้นฐานทัศนศิลป์.** กรุงเทพฯ: บุก พอยท์ จำกัด, 2547.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. **รูปแบบการจัดการเรียนรู้ในการอ่าน วิเคราะห์ เขียนและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.** กรุงเทพฯ: หวานกราฟฟิค จำกัด, 2548.
- สิทธิพันธ์ รุ่งทวีทรัพย์ และวิสูตร โพธิ์เงิน. “การพัฒนากิจกรรมศิลปะวิจารณ์เพื่อส่งเสริมสุนทรียและการประเมินค่าสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5.” **วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต** 14, 3 (กันยายน – ธันวาคม 2561).
- สิริพัชร์ เจษฎาวิโรจน์. **การสอนระดับประถมศึกษา 2.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2550.
- สุเชน น้อยสำแดง. “การศึกษาผลงานการวาดภาพระบายสีและความพึงพอใจโดยใช้เพลงประกอบการสอนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2553.
- สุนันทา สุนทรประเสริฐ. **การเขียนแผนการสอนแนวปฏิรูปการศึกษา ตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ.** นครสวรรค์: หจก. ริมปิงการพิมพ์, ม.ป.ป.
- สุภลักษณ์ วงศ์หน่อ. “ผลการจัดกิจกรรมศิลปะแนวศึกษابันเทิงที่ส่งเสริมสุนทรียภาพสำหรับเด็กอายุ 7-9 ปี.” **วารสาร OJED** 10, 2 (2015): 471 - 483.

หทัยรัตน์ พึ่งประยูรพงศ์. “การศึกษาการรับรู้เชิงสุนทรีย์ของนักเรียนประถมศึกษาที่มีต่องานศิลปะ.”

วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์
ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.

อัศวิน ศิลปเมธากุล. “การประเมินผลงานศิลปะเด็ก.” **วารสารวิทยบริการ** 18, 2 (พฤษภาคม -
สิงหาคม 2550): 18 - 24.

อารี สุทธิพันธ์. **ศิลปะนิยม**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, 2535.

อำไพ ตีรณสาร. **วิธีการสอนศิลปศึกษา**. เข้าถึงเมื่อ 26 มกราคม 2560. เข้าถึงได้จาก
<http://pioneer.netsrv.chula.ac.th/~tampai/cont3.htm>

เอกชัย สุนทรพงศ์ และเสาวนิตย์ แสงวิเชียร. **ความงามสุนทรีย์ศาสตร์สำหรับผู้ใหญ่**. กรุงเทพฯ:
โอเดียนสโตร์, 2529.

ภาษาอังกฤษ

Bohannon, R. L., & McDowell, C. “Art, music and movement connections for elementary education teacher candidates.” **General Music Today** 24, 1 (2010): 27 - 31.

Dulama, M. E., et al. “Developing values for secondary school students through the study of art objects.” **Acta didactica napocensia** 4, 2-3 (2011): 21 - 28.

Filipovic, S., & Grujic-Garic, G. “The influence of music on the children’s art expression.” **Journal Plus Education** 7, 2 (2011): 223 - 240.

Loenfeld, V., & Brittan, W. L. **Creative and mental growth**. New York: Macmillan Company, 1964.

Lowenfeld, V. **Creative and Mental Growth**. 3th ed. New York: The Macmillan Company, 1963.

Parsons, M. J. “A Suggestion Concerning the Development of Aesthetic Experience in children.” **Journal of Aesthetic Education Criticism** 34 (Spring 1976): 305 - 314.

_____. “Aesthetic Experience and the Construction of Meanings.” **Journal of Aesthetic Education** 36 (Summer 2002): 24 - 37.

_____. “Can Do Aesthetics? A Developmental Account.” **Journal of Aesthetic Education** 28, 3 (1994): 33 - 45.

_____. **How We Understand Art: A Cognitive Developmental Account of Aesthetic Experience**. New York: Cambridge University Press, 1987.

Parsons, M. J., Johnston, M., & Durham, R. “Developmental stages in children Aesthetic Responses.” **Journal of Aesthetic Education** 12 (1978): 83 - 104.

Torshilova, E. M., & Polosukhina, I. A. “The influence of modern adolescents’ vision of life on their perception of art.” **International Journal of environmental & science Education** 11, 18 (2016): 10751 - 10759.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะและดนตรี (ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย)

1. รองศาสตราจารย์ ดร.พีระพงษ์ กุลพิศาล สาขาออกแบบนิเทศศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรพงษ์ แพทย์หลักฟ้า สาขาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โสภณาย บุญญานันต์ สาขาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. อาจารย์ ดร.อดิยศ สวรรคบุรณรักษ์ สาขาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
5. อาจารย์ ดร.ดวงฤทัย โพคะรัตน์ศิริ สาขาดนตรีศึกษา วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนศิลปะ (ตรวจผลงานทัศนศิลป์ของนักเรียน)

1. อาจารย์เทียนชัย ตั้งพรประเสริฐ ข้าราชการบำนาญ วิทยาลัยอาชีวศึกษา นครปฐม
2. อาจารย์อุษา ทองจันทา โรงเรียนวัดลำพญา ตำบลลำพญา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม
3. อาจารย์ขวัญจิตร เล็กรังสรรค์ โรงเรียนวัดเกาะวังไทร ตำบลถนนขาด อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ
2. แบบประเมินการรับรู้สุนทรีย์
 - 2.1. แบบประเมินชุดสอบถาม 7 คำถามตามทฤษฎีพัฒนาการสุนทรีย์ภาพของ Parsons (1987)
 - 2.2. ภาพวาดผลงานจิตรกรรม
3. แบบประเมินการสร้างผลงานทัศนศิลป์
4. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ

1. แผนกิจกรรมการเรียนรู้ที่ศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ

แบบประเมินแผนกิจกรรมการเรียนรู้ที่ศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อมูลผู้ประเมิน

ชื่อ.....นามสกุล.....

ตำแหน่ง.....สถานที่ทำงาน.....

คำชี้แจง

แบบประเมินฉบับนี้มีจุดประสงค์เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแผนกิจกรรมการเรียนรู้ที่ศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อนำไปใช้ในการวิจัย ขอให้ท่านพิจารณาแบบประเมินแล้วแสดงความคิดเห็นในรายการประเมิน โดยทำเครื่องหมาย ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านซึ่งมี 5 ระดับการประเมิน ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความสอดคล้อง/เชื่อมโยง/เหมาะสมมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความสอดคล้อง/เชื่อมโยง/เหมาะสมมาก
- 3 หมายถึง มีความสอดคล้อง/เชื่อมโยง/เหมาะสมปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความสอดคล้อง/เชื่อมโยง/เหมาะสมน้อย
- 1 หมายถึง มีความสอดคล้อง/เชื่อมโยง/เหมาะสมน้อยที่สุด

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน				
		5	4	3	2	1
1	ชื่อหน่วยการเรียนรู้น่าสนใจ กระชับรัด ชัดเจน ครอบคลุมเนื้อหาสาระ					
2	ความสอดคล้องของสาระสำคัญกับมาตรฐานการเรียนรู้หรือตัวชี้วัดถูกต้องชัดเจนเข้าใจง่าย					
3	กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหา					
4	กิจกรรมการเรียนรู้มีลำดับขั้นตอนเหมาะสมมีความครอบคลุมในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ/กระบวนการและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสามารถปฏิบัติได้จริง					
5	เนื้อหาเหมาะสมกับวัยพัฒนาการของนักเรียนและกิจกรรมการเรียนรู้					

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน				
		5	4	3	2	1
6	กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมสามารถนำผู้เรียนไปสู่การสร้างชิ้นงาน/ภาระงาน/ผลงานได้อย่างสร้างสรรค์					
7	สื่อการเรียนรู้สร้างความสนใจในการเรียนรู้ของนักเรียน					
8	สื่อการเรียนรู้ในแต่ละกิจกรรม มีความเหมาะสมกับเวลา และการนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง					
9	แผนกิจกรรมการเรียนรู้เขียนด้วยภาษาที่ชัดเจนและเข้าใจง่าย					
10	ประเด็นและเกณฑ์การประเมินสามารถสะท้อนคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้					
11	มีการประเมินผลตามสภาพจริงและสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/กิจกรรมการเรียนรู้					
12	กำหนดเวลาได้เหมาะสมกับกิจกรรม และสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้					
รวม						

เกณฑ์การแปลความหมายของความคิดเห็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับที่ต่ำสุด

ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

...../...../.....

ตารางที่ 11 ตารางสรุปแบบประเมินแผนกิจกรรมการเรียนรู้ที่ศิลปินร่วมกับการใช้เพลงประกอบ
ภาพของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	รายการประเมิน	กรรมการคนที่					x	s.d
		1	2	3	4	5		
1	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ที่น่าสนใจ กระชับรัด ชัดเจน ครอบคลุมเนื้อหาสาระ	4	5	3	5	4	4.20	0.84
2	ความสอดคล้องของสาระสำคัญกับมาตรฐานการ เรียนรู้หรือตัวชี้วัดถูกต้องชัดเจนเข้าใจง่าย	4	5	4	5	5	4.60	0.55
3	กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และ เนื้อหา	3	5	4	5	4	4.20	0.84
4	กิจกรรมการเรียนรู้มีลำดับขั้นตอนเหมาะสมมี ความครอบคลุมในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ/กระบวนการและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถปฏิบัติได้จริง	3	5	4	5	5	4.40	0.89
5	เนื้อหาเหมาะสมกับวัยพัฒนาการของนักเรียน และกิจกรรมการเรียนรู้	4	5	5	5	4	4.60	0.55
6	กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมสามารถนำ ผู้เรียนไปสู่การสร้างชิ้นงาน/ภาระงาน/ผลงานได้ อย่างสร้างสรรค์	4	5	4	5	5	4.60	0.55
7	สื่อการเรียนรู้สร้างความสนใจในการเรียนรู้ของ นักเรียน	4	5	4	5	5	4.60	0.55
8	สื่อการเรียนรู้ในแต่ละกิจกรรม มีความเหมาะสม กับเวลา และการนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง	4	5	4	5	4	4.40	0.55
9	แผนกิจกรรมการเรียนรู้เขียนด้วยภาษาที่ชัดเจน และเข้าใจง่าย	4	5	3	5	4	4.20	0.84
10	ประเด็นและเกณฑ์การประเมินสามารถสะท้อน คุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/ ผลการเรียนรู้	4	5	3	4	4	4.00	0.71
11	มีการประเมินผลตามสภาพจริงและสอดคล้องกับ มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/กิจกรรมการเรียนรู้	4	5	3	5	4	4.20	0.84
12	กำหนดเวลาได้เหมาะสมกับกิจกรรม และ สามารถนำไปปฏิบัติจริงได้	4	5	4	5	4	4.40	0.55
รวมเฉลี่ย		3.83	5.00	3.75	4.92	4.33	4.37	0.59

เกณฑ์การแปลความหมายของความคิดเห็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับที่ต่ำสุด

2. แบบประเมินการรับรู้สุนทรีย์

2.1. แบบประเมินชุดสอบถาม 7 คำถามตามทฤษฎีพัฒนาการสุนทรียภาพของ Parsons (1987)

ชุดคำถาม 7 ข้อตามทฤษฎีพัฒนาสุนทรียภาพของ Parsons ประกอบด้วยคำถามดังนี้

1. นักเรียนเห็นอะไรในภาพวาดนี้ อธิบายภาพ
2. ภาพวาดนี้เกี่ยวกับเรื่องราวอะไรดีหรือไม่
3. นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรเมื่อเห็นภาพวาดนี้
4. ถ้าสมมุติว่านักเรียนเป็นผู้วาดภาพนี้ทำไมถึงวาดภาพแบบนี้
5. ภาพนี้เป็นภาพวาดที่ดีหรือไม่เพราะอะไร
6. นักเรียนชอบอะไรในภาพวาดเพราะอะไร
7. นักเรียนอยากเปลี่ยนแปลงภาพวาดนี้ให้เป็นอย่างไร

คำชี้แจง

แบบประเมินฉบับนี้มีจุดประสงค์เพื่อตรวจสอบคุณภาพของชุดคำถาม 7 ข้อตามทฤษฎีพัฒนาสุนทรียภาพของ Parsons เพื่อนำไปใช้ในการวิจัย ขอให้ท่านพิจารณาแบบประเมินแล้วแสดงความคิดเห็นในรายการประเมิน โดยทำเครื่องหมาย ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านซึ่งมี 5 ระดับการประเมิน ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความสอดคล้อง/เชื่อมโยง/เหมาะสมมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความสอดคล้อง/เชื่อมโยง/เหมาะสมมาก
- 3 หมายถึง มีความสอดคล้อง/เชื่อมโยง/เหมาะสมปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความสอดคล้อง/เชื่อมโยง/เหมาะสมน้อย
- 1 หมายถึง มีความสอดคล้อง/เชื่อมโยง/เหมาะสมน้อยที่สุด

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน				
		5	4	3	2	1
1	เขียนด้วยภาษาที่ชัดเจนและเข้าใจง่ายสามารถตีความได้					
2	ข้อคำถามมีความสอดคล้องสัมพันธ์ตรงประเด็นที่ต้องการกับ เกณฑ์ประเมินการรับรู้สุนทรีย์					
3	จำนวนข้อคำถามเหมาะสมกับการประเมิน					
4	ข้อคำถามเหมาะสมกับวัย					
5	สามารถนำข้อคำถามไปใช้ได้จริง					
รวม						

ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

ตารางที่ 12 ตารางสรุปแบบประเมินชุดสอบถาม 7 คำถามตามทฤษฎีพัฒนาการสุนทรียภาพของ Parsons (1987)

ข้อ ที่	รายการประเมิน	กรรมการคนที่					x	s.d
		1	2	3	4	5		
1	เขียนด้วยภาษาที่ชัดเจนและเข้าใจง่าย สามารถตีความได้	3	3	5	5	3	3.80	1.10
2	ข้อคำถามมีความสอดคล้องสัมพันธ์ตรง ประเด็นที่ต้องการกับเกณฑ์ประเมินการ รับรู้สุนทรีย	3	3	5	5	3	3.80	1.10
3	จำนวนข้อคำถามเหมาะสมกับการ ประเมิน	3	4	5	5	3	4.00	1.00
4	ข้อคำถามเหมาะสมกับวัย	3	4	5	5	5	4.40	0.89
5	สามารถนำข้อคำถามไปใช้ได้จริง	3	4	5	5	4	4.20	0.84
รวมเฉลี่ย		3.00	3.60	5.00	5.00	3.60	4.04	0.98

เกณฑ์การแปลความหมายของความคิดเห็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับที่ต่ำสุด

แบบบันทึกการรับรู้สุนทรีย์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ต่อผลงานทัศนศิลป์

ชื่อ.....เลขที่.....

ชื่อภาพ.....

ชื่อศิลปิน.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามตามความคิดเห็นที่มีต่อผลงานทัศนศิลป์จากภาพที่กำหนดให้ โดยเขียนตอบลงในช่องว่าง จำนวน 7 คำถาม

1. นักเรียนเห็นอะไรในภาพวาดนี้ อธิบายภาพ

.....

.....

.....

.....

2. ภาพวาดนี้เกี่ยวกับเรื่องราวอะไรดีหรือไม่

.....

.....

.....

.....

3. นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรเมื่อเห็นภาพวาดนี้

.....

.....

.....

.....

4. ถ้าสมมุติว่านักเรียนเป็นผู้วาดภาพนี้ทำไมถึงวาดภาพแบบนี้

.....

.....

.....

.....

5. ภาพนี้เป็นภาพวาดที่ดีหรือไม่เพราะอะไร

.....

.....

.....

.....

6. นักเรียนชอบอะไรในภาพวาด เพราะอะไร

.....

.....

.....

.....

7. นักเรียนอยากเปลี่ยนแปลงภาพวาดนี้ให้เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

แบบบันทึกคะแนนการรับรู้สุนทรีย

ตารางการวิเคราะห์คำตอบจากแบบทดสอบการรับรู้สุนทรียของนักเรียน(รายบุคคล)

ประเภทผลงานทัศนศิลป์..... ชื่อภาพ.....

ชื่อศิลปิน.....ชื่อเพลง.....

ข้อคำถาม	ระดับการรับรู้สุนทรียตามทฤษฎีพัฒนาการสุนทรียภาพของ Parsons(1987)					หมายเหตุ
	ระดับที่1	ระดับที่2	ระดับที่3	ระดับที่4	ระดับที่5	
	ความชื่นชอบ (Favoritism)	ความงามและความจริง (Beauty and Realism)	การแสดงออก (Expressiveness)	แบบอย่างและรูปแบบ (Style and Form)	ความเป็นตัวตน (Autonomy)	
คำถามที่1.						
นักเรียนเห็นอะไรใน ภาพวาดนี้ อธิบายภาพ						
คำถามที่2.						
ภาพวาดนี้เป็นเรื่องราว อะไรดีหรือไม่						
คำถามที่3.						
นักเรียนมีความรู้สึก อย่างไรเมื่อเห็น ภาพวาดนี้						
คำถามที่4.						
ถ้าสมมุติว่านักเรียนเป็น ผู้วาดภาพนี้ ให้อธิบาย ว่าทำไมถึงวาดภาพแบบนี้						
คำถามที่5.						
ภาพวาดนี้เป็นภาพวาด ที่ดีหรือไม่ เพราะอะไร						
คำถามที่6.						
นักเรียนชอบอะไรใน ภาพวาดนี้ เป็นเพราะ อะไร						
คำถามที่7.						
นักเรียนอยากปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลง ภาพวาดนี้ให้เป็นอย่างไร						
สรุปผลการวิเคราะห์ระดับการรับรู้สุนทรียของนักเรียนโดยใช้ค่าระดับสูงสุด(Maximum Value)อยู่ที่ระดับ.....						

2.2. ภาพวาดผลงานจิตรกรรม

แบบสรุปรการคัดเลือกภาพ Realistic ศิลปินไทยโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน

ภาพที่ 1 ชื่อภาพ ดอกบัวและต้นอ้อ ศิลปิน ทวี นันทขว้าง

เพลง RIVER FLOWS IN YOU (Yiruma) Harp Twins - Camille and Kennerly

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่				
	1	2	3	4	5
หลักเกณฑ์การคัดเลือกภาพข้อที่					
1	5	5	3	5	5
2	5	5	2	5	4
3	5	5	2	5	2
4	2	5	3	5	2
รวม	17	20	10	20	13
รวมทั้งสิ้น					80
หาร 5					16

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	1	2	3	4	5	ผลรวมคะแนน
เพลงของภาพที่1	4	5	3	5	3	20

ภาพที่ 2 ชื่อภาพ ซาฟารีวันหยุดเทอมต้น ศิลปิน สุรเดช แก้วท่าไม้

เพลง Amadeus Electric Quartet - Shes The One

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่				
	1	2	3	4	5
หลักเกณฑ์การคัดเลือกภาพข้อที่					
1	5	5	5	5	-
2	5	5	5	5	-
3	5	5	5	5	-
4	5	5	5	5	-
รวม	20	20	20	20	-
รวมทั้งสิ้น					80
หาร 5					16

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	1	2	3	4	5	ผลรวมคะแนน
เพลงของภาพที่2	5	4	4	5	-	18

ภาพที่ 3 ชื่อภาพ วัด ศิลปิน ปรีชา เกาทอง

เพลง น้ำตาแสงใต้ - ชิม

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	หลักเกณฑ์การคัดเลือกภาพข้อที่				
	1	2	3	4	5
1	1	5	3	5	3
2	1	5	3	5	4
3	1	5	5	5	4
4	1	5	2	5	3
รวม	4	20	13	20	14
รวมทั้งสิ้น					71
หาร 5					14.2

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	1	2	3	4	5	ผลรวมคะแนน
เพลงของภาพที่3	-	4	3	5	5	17

ภาพที่ 4 ชื่อภาพ พื้นบ้านลานดิน ศิลปิน สงัด ปุยอ้อ

เพลง วิถีคนเมือง - คีตา ล้านนา

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	หลักเกณฑ์การคัดเลือกภาพข้อที่				
	1	2	3	4	5
1	5	4	5	5	5
2	5	4	5	5	5
3	5	4	5	5	5
4	5	4	5	5	5
รวม	20	16	20	20	20
รวมทั้งสิ้น					96
หาร 5					19.2

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	1	2	3	4	5	ผลรวมคะแนน
เพลงของภาพที่4	2	4	4	5	5	20

ภาพที่ 5 ชื่อภาพ ชีวิตชนบทภาคเหนือ ศิลปิน สงัด ปุยอ้อก

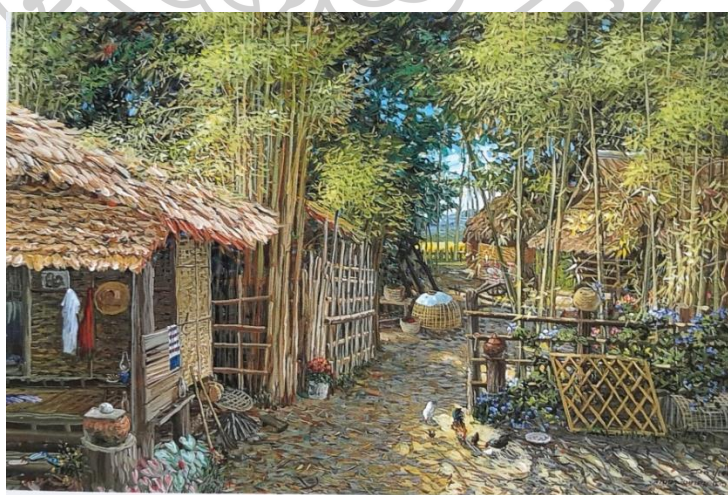
เพลง วิถีคนเมือง – คีตาล้านนา

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	หลักเกณฑ์การคัดเลือกภาพข้อที่				
	1	2	3	4	5
1	1	4	3	5	5
2	1	4	2	5	5
3	1	4	3	5	5
4	1	4	4	5	5
รวม	4	16	12	20	20
รวมทั้งสิ้น					72
หาร 5					14.4

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	1	2	3	4	5	ผลรวมคะแนน
เพลงของภาพที่5	2	4	4	5	5	20

ภาพ Realistic ศิลปินไทย ที่ได้คะแนนมากที่สุดใช้เป็นภาพในการทำวิจัยคือ พื้นบ้านลานดิน
ศิลปินสงัด ปุยอ้อก

เพลงที่ใช้ คือ เพลงวิถีคนเมือง

แบบสรุปการคัดเลือกภาพ Realistic ศิลปินต่างประเทศโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน

ภาพที่ 1 ชื่อภาพ Jardin a Sainte - Adresse ศิลปิน Claude Monet

เพลง Perfect (Amadeus violin cover instrumental) - Ed Sheeran

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	หลักเกณฑ์การคัดเลือกภาพข้อที่				
	1	2	3	4	5
1	5	4	1	5	5
2	5	4	2	5	5
3	5	4	5	5	5
4	4	4	3	5	5
รวม	19	16	11	20	20
รวมทั้งสิ้น					86
หาร 5					17.2

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	1	2	3	4	5	ผลรวมคะแนน
เพลงของภาพที่1	4	4	3	5	-	16

ภาพที่ 2 ชื่อภาพ The Stonebreakers ศิลปิน Gustave Courbet

เพลง The Godfather Theme Song

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	หลักเกณฑ์การคัดเลือกภาพข้อที่				
	1	2	3	4	5
1	5	4	5	5	5
2	5	4	5	5	5
3	5	4	5	5	5
4	4	4	5	5	5
รวม	19	16	20	20	20
รวมทั้งสิ้น					95
หาร 5					19

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	1	2	3	4	5	ผลรวมคะแนน
เพลงของภาพที่2	4	4	4	5	3	20

ภาพที่ 3 ชื่อภาพ A Special Moment ศิลปิน Emile Munier

เพลง Hallelujah - Instrumental (Cover) Piano Violin Cello

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	หลักเกณฑ์การคัดเลือกภาพข้อที่				
	1	2	3	4	5
1	5	4	5	5	5
2	5	4	5	5	5
3	4	4	5	5	5
4	5	4	5	5	5
รวม	19	16	20	20	20
รวมทั้งสิ้น					95
หาร 5					19

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	1	2	3	4	5	ผลรวมคะแนน
เพลงของภาพที่3	4	4	2	5	3	18

ภาพที่ 4 ชื่อภาพ Gift of Sunrise ศิลปิน John Potter

เพลง Leo Rojas - Chaski

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	หลักเกณฑ์การคัดเลือกภาพข้อที่				
	1	2	3	4	5
1	5	4	1	5	5
2	5	4	1	5	5
3	5	4	1	5	5
4	5	4	3	5	5
รวม	20	16	6	20	20
รวมทั้งสิ้น					82
หาร 5					16.4

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	1	2	3	4	5	ผลรวมคะแนน
เพลงของภาพที่4	5	4	3	5	3	20

ภาพที่ 5 ชื่อภาพ The Yellow House ศิลปิน Vincent van gogh

เพลง Clint Mansell - The Yellow House (Loving Vincent OST)

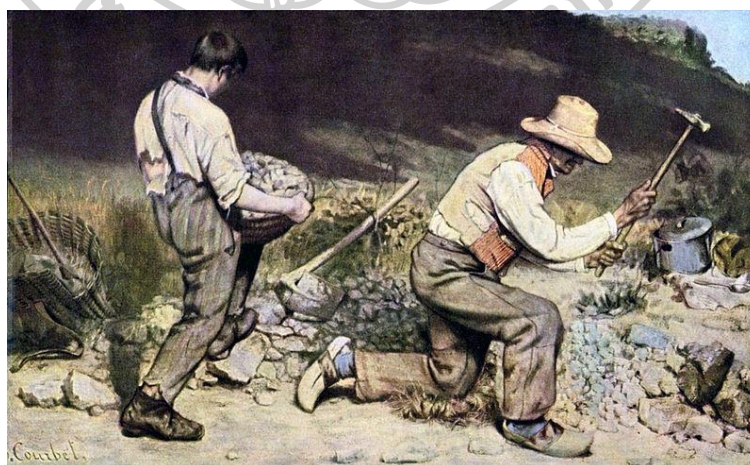
ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ หลักเกณฑ์การคัดเลือกภาพข้อที่	1	2	3	4	5	
	1	-	5	1	5	5
2	-	5	1	5	5	
3	-	5	3	5	5	
4	-	5	3	5	5	
รวม	-	20	8	20	20	
รวมทั้งสิ้น						68
หาร 5						13.6

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	1	2	3	4	5	ผลรวมคะแนน
เพลงของภาพที่5	-	5	3	5	5	18

ภาพ Realistic ศิลปินต่างประเทศ ที่ได้คะแนนมากที่สุดใช้เป็นภาพในการทำวิจัยคือ

ภาพที่ 2 ชื่อภาพ The Stonebreakers ศิลปิน Gustave Courbet

เพลงที่ใช้ คือ เพลง The Godfather Theme Song

แบบสรุปรูปการคัดเลือกภาพ Semi Abstract ศิลปินไทยโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน

ภาพที่ 1 ชื่อภาพ สงกรานต์ ศิลปิน ชลูด นิ่มเสมอ

เพลง คำหวาน

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	หลักเกณฑ์การคัดเลือกภาพข้อที่				
	1	2	3	4	5
1	5	4	3	5	5
2	5	4	3	5	5
3	5	4	3	5	4
4	5	4	3	5	5
รวม	20	16	12	20	19
รวมทั้งสิ้น					87
หาร 5					17.4

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	1	2	3	4	5	ผลรวมคะแนน
เพลงของภาพที่1	4	4	4	5	4	21

ภาพที่ 2 ชื่อภาพ น้ำเงิน เขียว ศิลปิน เพื่อ หริพิทักษ์

เพลง Beethoven - Silence

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	หลักเกณฑ์การคัดเลือกภาพข้อที่				
	1	2	3	4	5
1	5	4	2	5	-
2	5	4	2	5	-
3	5	4	2	5	-
4	5	4	2	5	-
รวม	20	16	8	20	-
รวมทั้งสิ้น					64
หาร 5					12.8

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	1	2	3	4	5	ผลรวมคะแนน
เพลงของภาพที่2	3	4	4	5	2	18

ภาพที่ 3 ชื่อภาพ ดอกไม้ ศิลปิน สวัสดิ์ ต้นดีสุข

เพลง Sound-Jay chou /Blue and white Porcelain /cover

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	หลักเกณฑ์การคัดเลือกภาพข้อที่				
	1	2	3	4	5
1	5	5	2	5	4
2	5	5	2	5	5
3	5	5	2	5	4
4	5	5	2	5	5
รวม	20	20	8	20	18
รวมทั้งสิ้น					86
หาร 5					17.2

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	1	2	3	4	5	ผลรวมคะแนน
เพลงของภาพที่3	1	5	4	5	4	19

ภาพที่ 4 ชื่อภาพ เจดีย์ วัดโพธิ์ ศิลปิน ประสงค์ ปัทมานุช

เพลง ลาวล่องน่าน - (ภุมรินทร์)

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	หลักเกณฑ์การคัดเลือกภาพข้อที่				
	1	2	3	4	5
1	5	4	5	5	5
2	5	4	5	5	5
3	5	4	5	5	5
4	5	4	5	5	5
รวม	20	16	20	20	20
รวมทั้งสิ้น					96
หาร 5					19.2

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	1	2	3	4	5	ผลรวมคะแนน
เพลงของภาพที่4	5	4	4	5	5	23

ภาพที่ 5 ชื่อภาพ ต้นไม้ เจตีย์ ปราสาท ศิลปิน ชลูด นิ่มเสมอ

เพลง สุโขทัย - บรรเลงขิมหยางฉิน

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	หลักเกณฑ์การคัดเลือกภาพข้อที่				
	1	2	3	4	5
1	-	5	5	5	5
2	-	5	5	5	4
3	-	5	5	5	4
4	-	5	5	5	5
รวม	-	20	20	20	18
รวมทั้งสิ้น					78
หาร 5					15.6

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	1	2	3	4	5	ผลรวมคะแนน
เพลงของภาพที่5	-	4	4	5	5	18

ภาพSemi Abstractศิลปินไทยที่ได้คะแนนมากที่สุดใช้เป็นภาพในการทำวิจัยคือ

ภาพที่ 4 ชื่อภาพ เจตีย์ วัดโพธิ์ ศิลปิน ประสงค์ ปัทมานุช

เพลงที่ใช้ คือ เพลง ลาวล่องน่าน - (ภุมรินทร์)

แบบสรุปการคัดเลือกภาพ Semi Abstract ศิลปินต่างประเทศโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน

ภาพที่ 1 ชื่อภาพ Weeping Women ศิลปิน Pablo Picasso

เพลง Carrying You-Laputa:Castle in the sky

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	หลักเกณฑ์การคัดเลือกภาพข้อที่				
	1	2	3	4	5
1	5	4	2	5	5
2	5	4	2	5	4
3	5	4	2	5	4
4	5	4	2	5	3
รวม	20	16	8	20	16
รวมทั้งสิ้น					80
หาร 5					16

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	1	2	3	4	5	ผลรวมคะแนน
เพลงของภาพที่1	-	4	-	5	2	11

ภาพที่ 2 ชื่อภาพ Women with book ศิลปิน Pablo Picasso

เพลง See you again – Cover Flute ,Violin, Piano

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	หลักเกณฑ์การคัดเลือกภาพข้อที่				
	1	2	3	4	5
1	5	4	5	5	-
2	5	4	5	5	-
3	5	4	5	5	-
4	5	4	5	5	-
รวม	20	16	20	20	-
รวมทั้งสิ้น					76
หาร 5					15.2

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	1	2	3	4	5	ผลรวมคะแนน
เพลงของภาพที่2	4	4	4	5	-	17

ภาพที่ 3 ชื่อภาพ The Yellow Cow ศิลปิน Franz Marc

เพลง Shape of you (Piano Cover) Ed Sheeran

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	หลักเกณฑ์การคัดเลือกภาพข้อที่				
	1	2	3	4	5
1	5	4	5	5	-
2	5	4	5	5	-
3	5	4	5	5	-
4	5	4	5	5	-
รวม	20	16	20	20	-
รวมทั้งสิ้น					76
หาร 5					15.2

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	1	2	3	4	5	ผลรวมคะแนน
เพลงของภาพที่3	5	4	-	5	-	14

ภาพที่ 4 ชื่อภาพ The Scream ศิลปิน Edvard Munch

เพลง Mozart - Lacrimosa

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	หลักเกณฑ์การคัดเลือกภาพข้อที่				
	1	2	3	4	5
1	5	5	1	5	-
2	5	5	1	5	-
3	5	5	3	5	-
4	5	5	3	5	-
รวม	20	20	8	20	-
รวมทั้งสิ้น					68
หาร 5					13.6

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	1	2	3	4	5	ผลรวมคะแนน
เพลงของภาพที่4	4	5	3	5	-	17

ภาพที่ 5 ชื่อภาพ Old salenthin village ศิลปิน Lyonel Feininger

เพลง Medieval Music Instrumental - Medieval Village

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	หลักเกณฑ์การคัดเลือกภาพข้อที่				
	1	2	3	4	5
1	-	4	2	5	-
2	-	4	2	5	-
3	-	4	2	5	-
4	-	4	2	5	-
รวม	-	16	8	20	-
รวมทั้งสิ้น					44
หาร 5					8.8

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	1	2	3	4	5	ผลรวมคะแนน
เพลงของภาพที่5	-	4	4	5	-	13

ภาพSemi Abstract ศิลปินต่างประเทศที่ได้คะแนนมากที่สุดใช้เป็นภาพในการทำวิจัยคือ

ภาพที่ 2 ชื่อภาพ Women with book ศิลปิน Pablo Picasso

เพลงที่ใช้ คือ เพลง See you again – Cover Flute ,Violin, Piano

แบบสรุปรูปการคัดเลือกภาพ Abstract ศิลปินไทยโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน

ภาพที่ 1 ชื่อภาพ รุ่งแม่โพสพ หมายเลข 2 ศิลปิน ประเทือง เอมเจริญ

เพลง 1. ลาวม่านแก้ว – ชิม (ทำนอง) 2. หอมแผ่นดิน (เนื้อร้อง)

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่					ผลรวมคะแนน
	1	2	3	4	5	
หลักเกณฑ์การคัดเลือกภาพข้อที่						
1	-	5	5	5	-	
2	-	5	5	5	-	
3	-	5	5	5	-	
4	-	5	5	5	-	
รวม	-	20	20	20	-	
รวมทั้งสิ้น						60
หาร 5						12
ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	1	2	3	4	5	ผลรวมคะแนน
เพลงของภาพที่1.1	-	-	4	4	-	8
เพลงของภาพที่1.2	-	5	4	5	-	14

ภาพที่ 2 ชื่อภาพ ความสัมพันธ์ ศิลปิน อธิติ คงคากุล

เพลง 1.The Lord of the Rings & The Hobbit - Medley – harp/ harpe (ทำนอง) 2.

ขอบคุณกันและกัน - ออกัส August Band (เนื้อร้อง)

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่					ผลรวมคะแนน
	1	2	3	4	5	
หลักเกณฑ์การคัดเลือกภาพข้อที่						
1	5	4	2	5	-	
2	5	4	2	5	-	
3	4	4	2	5	-	
4	4	4	2	5	-	
รวม	18	16	8	20	-	
รวมทั้งสิ้น						62
หาร 5						12.4
ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	1	2	3	4	5	ผลรวมคะแนน
เพลงของภาพที่2.1	5	4	4	4	-	17
เพลงของภาพที่2.2	3	-	3	5	-	11

ภาพที่ 3 ชื่อภาพ ทะเล 2 ศิลปิน ประพันธ์ ศรีสุตา

เพลง 1. ดนตรีกับทะเล - Spa Music Relaxation With Piano Long Time Mix by Spavevo

(ทำนอง) 2. หาดทราย ทะเล สายลม - เบิร์ด (เนื้อร้อง)

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	หลักเกณฑ์การคัดเลือกภาพข้อที่				
	1	2	3	4	5
1	5	4	3	5	-
2	5	4	3	5	-
3	5	4	3	5	-
4	5	4	3	5	-
รวม	20	16	12	20	-
รวมทั้งสิ้น					68
หาร 5					13.6

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	1	2	3	4	5	ผลรวมคะแนน
เพลงของภาพที่3.1	5	-	4	5	5	19
เพลงของภาพที่3.2	5	4	3	4	-	16

ภาพที่ 4 ชื่อภาพ ชีวิต-ไม่สมบูรณ์แบบ ศิลปิน เกียรติศักดิ์ ชานนารล

เพลง 1. Historia de Amor - Beethoven (ทำนอง) 2. กาลเวลาพิสูจน์คน - cocktail Feat. ไมค์ (เนื้อร้อง)

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	หลักเกณฑ์การคัดเลือกภาพข้อที่				
	1	2	3	4	5
1	-	4	2	5	-
2	-	4	2	5	-
3	-	4	2	5	-
4	-	4	2	5	-
รวม	-	16	8	20	-
รวมทั้งสิ้น					44
หาร 5					8.8

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	1	2	3	4	5	ผลรวมคะแนน
เพลงของภาพที่4.1	-	-	4	4	-	8
เพลงของภาพที่4.2	-	4	2	5	-	11

ภาพที่ 5 ชื่อภาพ มิติของเวลา ศิลปิน สมศักดิ์ เชาว์ธาดาพงศ์

เพลง 1. Indila - Dernière Danse (Amadeus - violin cover instrumental (ทำนอง)

2. สามเวลา - Potato (เนื้อร้อง)

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	หลักเกณฑ์การคัดเลือกภาพข้อที่				
	1	2	3	4	5
1	5	4	5	5	-
2	5	4	5	5	-
3	5	4	5	5	-
4	5	4	5	5	-
รวม	20	16	20	20	-
รวมทั้งสิ้น					78
หาร 5					15.6

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	1	2	3	4	5	ผลรวมคะแนน
เพลงของภาพที่5.1	-	-	-	4	-	4
เพลงของภาพที่5.2	4	4	3	5	-	16

ภาพ Abstract ศิลปินไทยที่ได้คะแนนมากที่สุดใช้เป็นภาพในการทำวิจัยคือ

ภาพที่ 3 ชื่อภาพ ทะเล 2 ศิลปิน ประพันธ์ ศรีสุตา

เพลงที่ใช้ คือ เพลง 1.ดนตรีกับทะเล - Spa Music Relaxation With Piano Long Time Mix by Spavevo

แบบสรุปการคัดเลือกภาพ Abstract ศิลปินต่างประเทศโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน

ภาพที่ 1 ชื่อภาพ Yellow Red Blue ศิลปิน Kadinsky Wassily

เพลง 1. Do - Re-Mi From The Sound of Music (ทำนอง)

2. Do-Re-Mi - Sound Of Music (เนื้อร้อง)

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	หลักเกณฑ์การคัดเลือกภาพข้อที่					ผลรวมคะแนน
	1	2	3	4	5	
1	5	4	5	5	-	
2	5	4	5	5	-	
3	5	4	5	5	-	
4	5	4	5	5	-	
รวม	20	16	20	20	-	
รวมทั้งสิ้น						76
หาร 5						15.2
ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	1	2	3	4	5	ผลรวมคะแนน
เพลงของภาพที่1.1	5	4	5	4	-	18
เพลงของภาพที่1.2	-	-	5	5	-	10

ภาพที่ 2 ชื่อภาพ The Liver is the Cock'S ศิลปิน Arshile Gorky

เพลง 1. Rock Meets Rachmaninoff - The Piano Guys (ทำนอง) 2. น่องไก่ - Burn (เนื้อร้อง)

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	หลักเกณฑ์การคัดเลือกภาพข้อที่					ผลรวมคะแนน
	1	2	3	4	5	
1	5	4	5	5	-	
2	5	4	5	5	-	
3	4	4	5	5	-	
4	3	4	5	5	-	
รวม	18	16	20	20	-	
รวมทั้งสิ้น						74
หาร 5						14.8
ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	1	2	3	4	5	ผลรวมคะแนน
เพลงของภาพที่2.1	5	4	4	4	-	17
เพลงของภาพที่2.2	-	-	2	5	-	7

ภาพที่ 3 ชื่อภาพ Eyes in the Heat ศิลปิน Jackson Pollock

เพลง 1. Viktor - Krauss “Eyes in the Heat” (ทำนอง) 2. H.E.A.T - Eye For An Eye (เนื้อร้อง)

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	หลักเกณฑ์การคัดเลือกภาพข้อที่				
	1	2	3	4	5
1	5	5	2	5	5
2	5	5	2	5	5
3	5	5	2	5	-
4	5	5	2	5	-
รวม	20	20	8	20	10
รวมทั้งสิ้น					78
หาร 5					15.6

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	1	2	3	4	5	ผลรวมคะแนน
เพลงของภาพที่3.1	5	5	4	4	-	18
เพลงของภาพที่3.2	-	-	4	5	-	9

ภาพที่ 4 ชื่อภาพ Without title VI ศิลปิน Hans Hartung

เพลง 1. Antonio Vivaldi - Storm (ทำนอง) 2. Ghost Rider - Monster (เนื้อร้อง)

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	หลักเกณฑ์การคัดเลือกภาพข้อที่				
	1	2	3	4	5
1	5	4	2	5	5
2	-	4	2	5	-
3	-	4	2	5	-
4	-	4	2	5	-
รวม	5	16	8	20	5
รวมทั้งสิ้น					54
หาร 5					10.8

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	1	2	3	4	5	ผลรวมคะแนน
เพลงของภาพที่4.1	4	4	4	4	4	20
เพลงของภาพที่4.2	5	-	4	5	-	14

ภาพที่ 5 ชื่อภาพ Red Orange Tan and Purple ศิลปิน Mark Rothko

เพลง 1. Amadeus - Classical Fairytale (demo show) (ทำนอง)

2. Xenti Runceanu (No Comment) & Amadeus - La noapte o sa te fur (เนื้อร้อง)

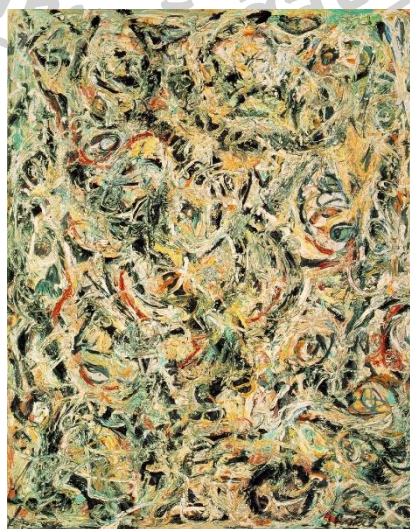
ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	1	2	3	4	5
หลักเกณฑ์การคัดเลือกภาพข้อที่					
1	5	4	3	5	-
2	4	4	3	5	-
3	5	4	3	5	-
4	5	4	3	5	-
รวม	19	16	12	20	-
รวมทั้งสิ้น					67
หาร 5					13.4

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่	1	2	3	4	5	ผลรวมคะแนน
เพลงของภาพที่5.1	2	4	4	4	-	14
เพลงของภาพที่5.2	-	-	3	5	-	8

ภาพ Abstract ศิลปินต่างประเทศ ที่ได้คะแนนมากที่สุดใช้เป็นภาพในการทำวิจัยคือ

ภาพที่ 3 ชื่อภาพ Eyes in the Heat ศิลปิน Jackson Pollock

เพลงที่ใช้ คือ เพลง 1. Viktor - Krauss "Eyes in the Heat"

3. แบบประเมินการสร้างผลงานทัศนศิลป์

แบบประเมินการสร้างผลงานทัศนศิลป์ของผู้เชี่ยวชาญ

การตรวจพิจารณาความสมบูรณ์และสำนวนภาษาของแบบประเมินการสร้างผลงานทัศนศิลป์

ข้อมูลผู้ประเมิน

ชื่อ.....นามสกุล.....

ตำแหน่ง.....สถานที่ทำงาน.....

คำชี้แจง

แบบประเมินฉบับนี้มีจุดประสงค์เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินการสร้างผลงานทัศนศิลป์ให้มีความสมบูรณ์และสามารถนำไปใช้ในการวิจัย ขอให้ท่านพิจารณาแบบประเมินแล้ว แสดงความคิดเห็นในรายการประเมิน โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยให้คะแนนดังนี้

- +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสามารถวัดความคิดเห็นได้
 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสามารถวัดความคิดเห็นได้
 -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สามารถวัดความคิดเห็นได้

ข้อที่	ข้อคำถาม	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
1. ความหมายและความสมบูรณ์ของงาน					
1.	สื่อความหมายได้ชัดเจน มีความละเอียดสวยงามประณีต				
2.	สื่อความหมายได้ชัดเจน มีความละเอียดสวยงาม				
3.	สื่อความหมายได้ มีความละเอียดเหมาะสม				
4.	ไม่สามารถสื่อความหมายได้				
2. ทัศนธาตุและการจัดองค์ประกอบของภาพ					
1.	ใช้หลักทัศนธาตุ และการจัดองค์ประกอบของภาพ ครบทั้ง 3 ข้อคือ 1. เอกภาพ 2. ความสมดุล 3. ความกลมกลืน				

ข้อที่	ข้อความ	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
2. ทักษะธาตุและการจัดองค์ประกอบของภาพ					
2.	ใช้หลักทักษะธาตุ และการจัดองค์ประกอบของภาพ ได้ 2 ใน 3 ข้อ				
3.	ใช้หลักทักษะธาตุ และการจัดองค์ประกอบของภาพได้ 1 ใน 3 ข้อ				
4.	ไม่สามารถใช้หลักทักษะธาตุและจัดองค์ประกอบของภาพได้				
3. ความคิดสร้างสรรค์					
1.	รูปแบบแปลกใหม่เป็นของตนเอง				
2.	มีความแปลกใหม่ ปรับเปลี่ยนแก้ไข ต่อเติมเป็นของตนเองบางส่วน				
3.	มีการปรับเปลี่ยนแก้ไข ต่อเติมจากผลงานของคนอื่น				
4.	เหมือนชิ้นงานคนอื่น				
4.เทคนิคการสร้างผลงาน					
1.	ใช้เทคนิคหลากหลายมากกว่า3เทคนิคขึ้นไป มีความสวยงามน่าสนใจ				
2.	ใช้เทคนิคหลากหลาย3เทคนิคมีความสวยงาม				
3.	ใช้เทคนิคหลากหลาย2เทคนิคมีความสวยงาม				
4.	ใช้เทคนิค 1เทคนิคในการสร้างผลงาน				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

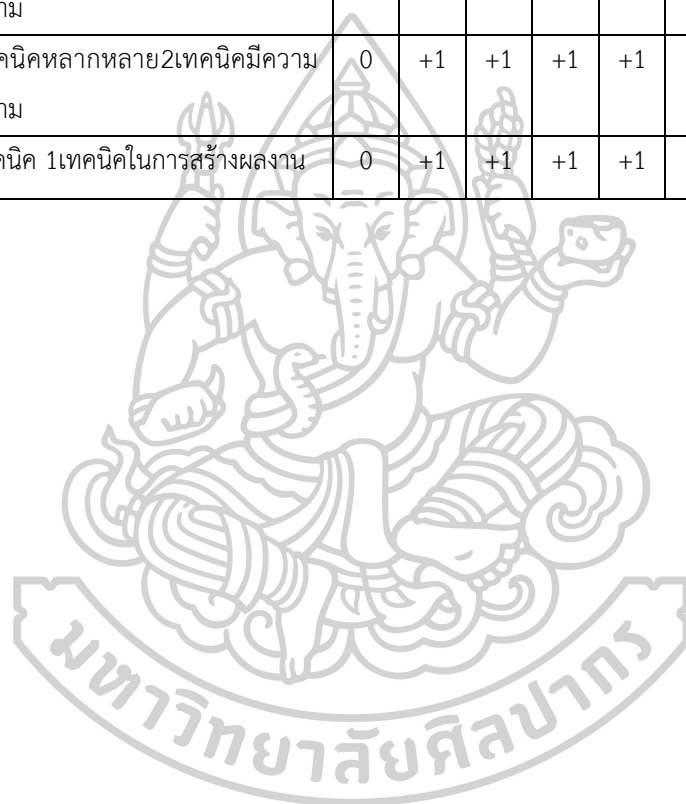
...../...../.....

ตารางที่ 13 ผลการประเมินความสอดคล้องแบบประเมินการสร้างผลงานทัศนศิลป์

ข้อที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญ					ระดับความ สอดคล้อง	การแปล ความ
		1	2	3	4	5		
1. ความหมายและความสมบูรณ์ของงาน								
1.	สื่อความหมายได้ชัดเจน มีความละเอียดสวยงามประณีต	+1	0	+1	+1	0	0.6	สอดคล้อง
2.	สื่อความหมายได้ชัดเจน มีความละเอียดสวยงาม	0	+1	0	+1	+1	0.6	สอดคล้อง
3.	สื่อความหมายได้ มีความละเอียดเหมาะสม	+1	+1	+1	0	0	0.6	สอดคล้อง
4.	ไม่สามารถสื่อความหมายได้	+1	0	+1	+1	0	0.6	สอดคล้อง
2. ทัศนธาตุและการจัดองค์ประกอบของภาพ								
1.	หลักทัศนธาตุ และการจัดองค์ประกอบของภาพ ครบทั้ง 3 ข้อ คือ 1. เอกภาพ, 2. ความสมดุล 3. ความกลมกลืน	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
2.	ใช้หลักทัศนธาตุ และการจัดองค์ประกอบของภาพ ได้ 2 ใน 3 ข้อ	0	+1	+1	+1	+1	0.8	สอดคล้อง
3.	ใช้หลักทัศนธาตุ และการจัดองค์ประกอบของภาพได้ 1 ใน 3 ข้อ	+1	+1	+1	+1	0	0.8	สอดคล้อง
4.	ไม่สามารถใช้หลักทัศนธาตุ และจัดองค์ประกอบของภาพได้	+1	0	0	+1	+1	0.6	สอดคล้อง
3. ความคิดสร้างสรรค์								
1.	รูปแบบแปลกใหม่เป็นของตนเอง	0	+1	0	+1	+1	0.6	สอดคล้อง
2.	มีความแปลกใหม่ ปรับเปลี่ยนแก้ไข ต่อเติมเป็นของตนเองบางส่วน	0	+1	+1	+1	0	0.6	สอดคล้อง
3.	มีการปรับเปลี่ยนแก้ไข ต่อเติมจากผลงานของคนอื่น	-1	+1	+1	+1	+1	0.6	สอดคล้อง
4.	เหมือนชิ้นงานคนอื่น	+1	0	0	+1	+1	0.6	สอดคล้อง

ตารางที่ 13 ผลการประเมินความสอดคล้องแบบประเมินการสร้างผลงานทัศนศิลป์ (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญ					ระดับความ สอดคล้อง	การแปล ความ
		1	2	3	4	5		
4.เทคนิคการสร้างผลงาน								
1.	ใช้เทคนิคหลากหลายมากกว่า3เทคนิค ขึ้นไปมีความสวยงามน่าสนใจ	+1	+1	+1	0	+1	0.8	สอดคล้อง
2.	ใช้เทคนิคหลากหลาย3เทคนิคมีความ สวยงาม	+1	0	+1	+1	+1	0.8	สอดคล้อง
3.	ใช้เทคนิคหลากหลาย2เทคนิคมีความ สวยงาม	0	+1	+1	+1	+1	0.8	สอดคล้อง
4.	ใช้เทคนิค 1เทคนิคในการสร้างผลงาน	0	+1	+1	+1	+1	0.8	สอดคล้อง

แบบบันทึกคะแนนผลงานทัศนศิลป์

ลำดับ นักเรียน	รายการประเมิน				รวม คะแนน	หมายเหตุ
	ความหมายและความ สมบูรณ์ของงาน	ทัศนธาตุและการจัด องค์ประกอบของภาพ	ความคิด สร้างสรรค์	เทคนิคการ สร้างผลงาน		
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						
20						
21						
22						
23						
24						
25						
26						
27						
28						
29						
30						
31						
32						
33						
34						
35						

ลงชื่อ.....ผู้เชี่ยวชาญ

(.....)

4. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

การตรวจพิจารณาความสมบูรณ์และสำนวนภาษาของแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ

ข้อมูลผู้ประเมิน

ชื่อ.....นามสกุล.....

ตำแหน่ง.....สถานที่ทำงาน.....

คำชี้แจง

แบบประเมินฉบับนี้มีจุดประสงค์เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามวัดความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพให้มีความสมบูรณ์และสามารถนำไปใช้ในการวิจัย ขอให้ท่านพิจารณาแบบสอบถามแล้วแสดงความคิดเห็นในรายการประเมิน โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยให้คะแนนดังนี้

- +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสามารถวัดความคิดเห็นได้
 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสามารถวัดความคิดเห็นได้
 -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สามารถวัดความคิดเห็นได้

ข้อที่	ข้อคำถาม	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
ด้านระยะเวลา					
1.	เวลาในการจัดกิจกรรมเพียงพอต่อการสร้างผลงานทัศนศิลป์				
2.	เวลาในแต่ละขั้นตอนการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมพอดีกับเนื้อหา				
3.	เวลาเพียงพอที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้				
4.	ระยะเวลาของแผนการสอนมีความสอดคล้องกับบทเรียน				
5.	มีเวลาให้นักเรียนถามตอบข้อสงสัย				

ข้อที่	ข้อความ	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
ด้านเนื้อหา					
1.	ถูกต้องตามหลักวิชาการ ทันสมัยและน่าสนใจชวนให้ติดตาม				
2.	ครบถ้วน เพียงพอที่จะเป็นพื้นฐานของการสร้างข้อความรู้ใหม่หรือทักษะที่ต้องการ				
3.	ชัดเจน ไม่สับสน				
4.	มีความยากง่ายเหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียน				
5.	เนื้อหามีความหลากหลาย				
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
1.	ผลที่ได้สอดคล้องตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้				
2.	ช่วยให้นักเรียนค้นพบความรู้ได้ด้วยตัวเองและเข้าใจบทเรียนดีขึ้น				
3.	เหมาะสมกับเวลา สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และสภาพแวดล้อมของผู้เรียนและโรงเรียน				
4.	น่าสนใจ จูงใจ กระตุ้นหรือรันทึ่งจะได้เรียนรู้และร่วมกิจกรรม				
5.	มีรูปแบบการจัดกิจกรรมเป็นขั้นเป็นตอนชัดเจน				
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ					
1.	สร้างเสริมทักษะ ข้อความรู้และพฤติกรรมที่กำหนดให้อย่างครบถ้วนและมีประสิทธิภาพ				
2.	ช่วยให้นักเรียนได้แสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ แปลกใหม่				
3.	ได้แลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นซึ่งกันและกัน				
4.	นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้				
5.	นำความรู้และทักษะไปบูรณาการกับรายวิชาอื่น ๆ				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

...../...../.....

ตารางที่ 14 ตารางสรุปแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้
เพลงประกอบภาพ

รายการประเมิน	กรรมการคนที่					รวม	ioc
	1	2	3	4	5		
ด้านระยะเวลา							
1. เวลาในการจัดกิจกรรมเพียงพอต่อการสร้างผลงานทัศนศิลป์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
2. เวลาในแต่ละขั้นตอนการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมพอดีกับเนื้อหา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
3. เวลาเพียงพอที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
4. ระยะเวลาของแผนการสอนมีความสอดคล้องกับบทเรียน	+1	+1	-1	+1	+1	3	0.6
5. มีเวลาให้นักเรียนถามตอบข้อสงสัย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ด้านเนื้อหา							
1. ถูกต้องตามหลักวิชาการ ทันท่วงทีและน่าสนใจชวนให้ติดตาม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
2. ครบถ้วน เพียงพอที่จะเป็นพื้นฐานของการสร้างข้อความรู้ใหม่หรือทักษะที่ต้องการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
3. ชัดเจน ไม่สับสน	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8
4. มีความยากง่ายเหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียน	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8
5. เนื้อหามีความหลากหลาย	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้							
1. ผลที่ได้สอดคล้องตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
2. ช่วยให้นักเรียนค้นพบความรู้ได้ด้วยตัวเองและเข้าใจบทเรียนดีขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
3. เหมาะสมกับเวลา สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และสภาพแวดล้อมของผู้เรียนและโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
4. น่าสนใจ จูงใจ กระตือรือร้นที่จะได้เรียนรู้และร่วมกิจกรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
5. มีรูปแบบการจัดกิจกรรมเป็นขั้นเป็นตอนชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ							
1. สร้างเสริมทักษะ ข้อความรู้และพฤติกรรมที่กำหนดให้อย่างครบถ้วนและมีประสิทธิภาพ	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8
2. ช่วยให้นักเรียนได้แสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ แปลกใหม่	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8
3. ได้แลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นซึ่งกันและกัน	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8
4. นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8
5. นำความรู้และทักษะไปบูรณาการกับรายวิชาอื่น ๆ	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามความคิดเห็นฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ทางการวิจัย การตอบคำถาม ไม่มีผลต่อคะแนนในรายวิชา จึงขอให้นักเรียนพิจารณาและตอบคำถามตามความจริง

2. แบบสอบถามความคิดเห็นฉบับนี้ประกอบด้วยประโยคข้อความจำนวน 20 ข้อแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านระยะเวลา 2) ด้านเนื้อหา 3) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ

3. ให้นักเรียนอ่านข้อความและทำเครื่องหมาย ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของนักเรียนให้ครบทุกข้อขึ้นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
ด้านระยะเวลา					
1. เวลาในการจัดกิจกรรมเพียงพอต่อการสร้างผลงานทัศนศิลป์					
2. เวลาในแต่ละขั้นตอนการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมพอดีกับเนื้อหา					
3. เวลาเพียงพอที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้					
4. ระยะเวลาของแผนการสอนมีความสอดคล้องกับบทเรียน					
5. มีเวลาให้นักเรียนถามตอบข้อสงสัย					
ด้านเนื้อหา					
1. ถูกต้องตามหลักวิชาการ ทันสมัยและน่าสนใจชวนให้ติดตาม					
2. ครบถ้วน เพียงพอที่จะเป็นพื้นฐานของการสร้างข้อความรู้ใหม่หรือทักษะที่ต้องการ					
3. ชัดเจน ไม่สับสน					
4. มีความยากง่ายเหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียน					
5. เนื้อหามีความหลากหลาย					

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
1. ผลที่ได้สอดคล้องตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้					
2. ช่วยให้นักเรียนค้นพบความรู้ได้ด้วยตัวเองและเข้าใจบทเรียนดีขึ้น					
3. เหมาะสมกับเวลา สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และสภาพแวดล้อมของผู้เรียนและโรงเรียน					
4. น่าสนใจ จูงใจ กระตือรือร้นที่จะได้เรียนรู้และร่วมกิจกรรม					
5. มีรูปแบบการจัดกิจกรรมเป็นขั้นเป็นตอนชัดเจน					
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ					
1. สร้างเสริมทักษะ ข้อความรู้และพฤติกรรมที่กำหนดให้อย่างครบถ้วนและมีประสิทธิภาพ					
2. ช่วยให้นักเรียนได้แสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ แปลกใหม่					
3. ได้แลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นซึ่งกันและกัน					
4. นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้					
5. นำความรู้และทักษะไปบูรณาการกับรายวิชาอื่น ๆ					

ความคิดเห็น (เพิ่มเติม)

.....

.....

.....

.....

แผนกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สัปดาห์ที่ 1 กิจกรรมเหมือนจริง Realistic(ศิลปินไทย)

เวลา 2 ชั่วโมง

รหัส -ชื่อรายวิชา ศ 22102 ทัศนศิลป์

ภาคเรียนที่ 2

ผู้สอน นางสาวสุรรัตนภรณ์ ชมศรี

โรงเรียนวัดธรรมศาลา(หลวงพ่อน้อยอุปถัมภ์)

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

ศ 1.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

ตัวชี้วัด

- ศ 1.2 ม.2/1 ระบุและบรรยายเกี่ยวกับวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่สะท้อนถึงงานทัศนศิลป์ในปัจจุบัน
- ศ 1.2 ม.2/2 บรรยายถึงการเปลี่ยนแปลงของงานทัศนศิลป์ของไทยแต่ละยุคสมัย โดยเน้นถึงแนวคิดและเนื้อหาของงาน
- ศ 1.2 ม.2/3 เปรียบเทียบแนวคิดในการออกแบบงานทัศนศิลป์ที่มาจากวัฒนธรรมไทยและสากล

สาระสำคัญ

รูปแบบของสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏในผลงานทัศนศิลป์มีรูปลักษณ์เหมือนจริงตามที่ตาเห็น ธรรมชาติ สะท้อนวัฒนธรรมตามยุคสมัยของไทย

วัตถุประสงค์

- อธิบายความหมายการสร้างผลงานทัศนศิลป์แบบเหมือนจริง ที่สะท้อนวัฒนธรรมไทย (K)
- สร้างผลงานทัศนศิลป์แบบเหมือนจริงที่สะท้อนวัฒนธรรมจากเพลงที่ใช้ประกอบภาพ (P)
- ชื่นชมการสร้างผลงานทัศนศิลป์แบบเหมือนจริงที่สะท้อนวัฒนธรรมไทยของตนเองและผู้อื่น (A)

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูอธิบายให้ความรู้พื้นฐานเรื่อง การสร้างผลงานทัศนศิลป์แบบเหมือนจริง ด้วยการให้นักเรียนร่วมกันสนทนา แสดงความคิดเห็นบันทึกเป็นแผนภาพประกอบความเข้าใจ โดยครูใช้คำถามดังนี้

- ภาพเหมือนจริงมีลักษณะอย่างไร

2. ครูนำภาพตัวอย่างผลงานการสร้างสรรค์ทัศนศิลป์แบบเหมือนจริงของศิลปินไทย นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นจากการดูภาพตัวอย่าง การวิเคราะห์ภาพ/สำรวจภาพ ตามหัวข้อดังนี้

- ทัศนธาตุ หมายถึง ส่วนประกอบที่ทำให้เกิดงานศิลปะซึ่งสามารถมองเห็นได้ด้วยสายตา ประกอบด้วย

1. จุด (Dot) หมายถึง รอยหรือแต้มที่มีลักษณะกลม ๆ ปรากฏที่ผิวพื้น ไม่มีขนาด ความกว้าง ความยาว ความหนา เป็นสิ่งที่เล็กที่สุดและเป็นธาตุเริ่มแรกที่ทำให้เกิดธาตุอื่น ๆ ขึ้น

2. เส้น (Line) คือ จุดหลาย ๆ จุดต่อกันเป็นสาย เป็นแถวแนวไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งเป็นทางยาวหรือจุดที่เคลื่อนที่ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งด้วยแรงผลักดัน หรือรอยขีดเขียนของวัตถุเป็นรอยยาว

3. สี (Color) หมายถึง ลักษณะของแสงสว่าง ปรากฏแก่ตาให้เห็นเป็นสีขาว ดำ แดง เขียว น้ำเงิน เหลือง เป็นต้น ถ้าไม่มีแสงจะมองไม่เห็นสี

4. รูปร่างและรูปทรง (Shape and Form) รูปร่าง (Shape) หมายถึง เส้นรอบนอกของวัตถุ คน สัตว์ สิ่งของ มีลักษณะเป็น 2 มิติ (กว้าง ยาว) รูปทรง (Form) หมายถึง โครงสร้างของรูปวัตถุ คน สัตว์ สิ่งของ มีลักษณะเป็น 3 มิติ (กว้าง ยาว ลึก)

5. น้ำหนัก (Value) หมายถึง ความอ่อนแก่ของสี หรือแสงเงาที่นำมาใช้ในการเขียนภาพ น้ำหนักทำให้รูปทรงมี ปริมาตร และให้ระยะแก่ภาพ

6. บริเวณว่าง (Space) หมายถึง บริเวณที่ว่าง หรือ ช่องไฟอากาศที่โอบล้อมรูปทรงหรือ บริเวณภายในรูปทรงที่มีลักษณะกลวงหรือทะลุเป็นช่องที่มีอากาศผ่านเข้าไปได้ บริเวณว่างของภาพเขียนหรือภาพวาด ที่มองดูเป็นช่องลึกเข้าไปในภาพ เรียกว่า บริเวณว่างลวงตา

7. ลักษณะผิว (Texture) หมายถึง ลักษณะภายนอกของวัตถุที่มองเห็นและสัมผัสพื้นผิวได้ แสดงความรู้สึกหยาบ ละเอียด ขรุขระ มัน ด้านเป็นเส้น เป็นจุด จับดูแล้วสะดุดมือ หรือสัมผัสได้จากความรู้สึกผิวเป็นทัศนธาตุที่นำมาประกอบในการสร้างงานศิลปะ ลักษณะผิวที่แตกต่างกันจะทำให้เกิดความรู้สึกแตกต่างกัน

- องค์ประกอบศิลป์ (Composition) หมายถึง สิ่งที่มนุษย์ใช้เป็นสื่อในการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ โดยนำส่วนประกอบของศิลปะมาจัดวางรวมกันอย่างสอดคล้องกลมกลืนและมีความหมาย เกิดรูปร่างหรือรูปแบบต่าง ๆ อันเด่นชัดเกิดคุณค่าทางความงาม ด้วยการจัดองค์ประกอบคือ

1. ความสมดุล (Balance) การรวมกลุ่มก้อน ไม่แตกแยกกระจายไปคนละทิศทางจนทำให้ขาดความสัมพันธ์กัน ในทางทัศนศิลป์เอกภาพยังเป็นส่วนที่แสดงให้เห็นถึงเนื้อหาเรื่องราวที่ต้องการแสดงอย่างชัดเจนด้วย

2. เอกภาพ (Unity) ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันขององค์ประกอบศิลป์ทั้งด้านรูปลักษณะและด้านเนื้อหาเรื่องราว เป็นการประสานหรือจัดระเบียบของส่วนต่าง ๆ ให้เกิดความเป็นหนึ่งเดียว เพื่อผลรวมอันไม่อาจแบ่งแยกส่วนใดส่วนหนึ่งออกไป การสร้างงานศิลปะ คือ การสร้างเอกภาพขึ้นจากความสับสน ความยุ่งเหยิง เป็นการจัดระเบียบ และดุลยภาพ ให้แก่สิ่งที่ขัดแย้งกัน เพื่อให้รวมตัวกันได้ โดยการเชื่อมโยงส่วนต่าง ๆ ให้สัมพันธ์กันเอกภาพของงานศิลปะ

3. ความกลมกลืน (Harmony) หมายถึง การรวมกันของ หน่วยย่อยต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ ส่วนประกอบมูลฐาน ของศิลปะ คือ ได้แก่ จุด เส้น รูปร่าง รูปทรง สี พื้นผิว น้ำหนัก อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง และการจัดวางองค์ประกอบทำให้เกิดเป็นการประสานเข้า กันได้อย่างสนิท

- เทคนิควิธีการ/การสร้างสรรผลงานของศิลปิน (สะท้อนวัฒนธรรมไทย)

3. ครูอธิบายให้นักเรียนฟังว่าทัศนศิลป์รูปแบบเหมือนจริง (Realistic) หมายถึงการสร้างสรรผลงานศิลปะที่เหมือนจริงดังที่ปรากฏในธรรมชาติ โดยยึดหลักการสร้างสรรค์และการนำเสนอตั้งที่ตามองเห็น เช่น การเขียนภาพคนเหมือน ภาพสัตว์ ภาพทิวทัศน์ ภาพหุ่นนิ่ง

4. เปิดเพลงที่ใช้ประกอบภาพให้นักเรียนเขียนตีความจากการฟังเพลง โดยแบ่งการตีความ 2 ข้อ ดังนี้

- ตีความหมายในเชิงความรู้สึก
- ตีความหมายในเชิงแนวคิด

5. ให้นักเรียนเขียนผลการดูภาพตัดสินภาพ สวย / ไม่สวย จากการรับรู้ของตนเอง และจากการรับรู้บริบทร่วมสมัยของผลงานศิลปะและตอบคำถามการรับรู้สุนทรีย์จำนวน 7 ข้อจากการศึกษา ทฤษฎีพัฒนาการสุนทรีย์ภาพของParsons (1987) โดยครูใช้คำถาม ดังนี้

1. นักเรียนเห็นอะไรในภาพวาดนี้ อธิบายภาพ
2. ภาพวาดนี้เป็นเรื่องราวอะไร ดีหรือไม่
3. นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรเมื่อเห็นภาพวาดนี้
4. ถ้าสมมุติว่านักเรียนเป็นผู้วาดภาพนี้ ให้อธิบายว่าทำไมถึงวาดภาพแบบนี้
5. ภาพวาดนี้เป็นภาพวาดที่ดีหรือไม่ เพราะอะไร
6. นักเรียนชอบอะไรในภาพวาดนี้ เป็นเพราะอะไร
7. นักเรียนอยากปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงภาพวาดนี้ให้เป็นอย่างไร
6. นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงความแตกต่างและความโดดเด่นของผลงานแต่ละภาพ
7. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ดังนี้

- ศิลปะแบบเหมือนจริงเป็นผลงานศิลปะที่มีรูปแบบและเนื้อหาข้อมูลที่เป็นความจริงที่ปรากฏเด่นชัด

สื่อการเรียนรู้

1. วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการวาดภาพ
2. ภาพตัวอย่างเหมือนจริงของศิลปินไทย ชื่อภาพ พื้นบ้านลานดิน ศิลปิน สงัด ปุຍ้ออก
3. เพลงประกอบภาพ ชื่อเพลง วิถีคนเมือง - คีตาล้านนา
4. เครื่องเล่นเพลง

การวัดผลและประเมินผล

1. ทดสอบการรับรู้สุนทรียก่อนเรียน

เกณฑ์การประเมินการรับรู้สุนทรีย Parsons (1987)

ระดับการรับรู้สุนทรีย	ตัวบ่งชี้	ตัวอย่างคำตอบ
ระดับที่ 1 ความชื่นชอบ (Favoritism) เป็นระดับขั้นพื้นฐานเกิดจากความประทับใจและพอใจของตนเองที่มีต่อรูปภาพสนใจสิ่งที่ชอบ ไม่มีความแตกต่างอย่างชัดเจนระหว่างวัตถุที่เป็นศิลปะ และสิ่งที่เป็นธรรมชาติอื่น ๆ เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของภาพกับประสบการณ์ของตนเองไปยังความทรงจำส่วนตัว มีความเป็นอิสระในการตอบสนองที่เรียกว่าการรับรู้แบบพึงพอใจ โดยไม่สามารถแยกแยะรูปแบบและเนื้อหาว่ารับรู้ได้หรือรับรู้ไม่ได้	นักเรียนสามารถบอกถึงความพึงพอใจส่วนตัวตามสัญชาตญาณที่มีต่อรูปภาพโดยปราศจากคำถาม ด้วยการเอาใจใส่เต็มที่ต่อสีแล้วเชื่อมโยงการตอบสนองของตนไปเรื่อย ๆ อย่างไม่รู้จุดหมายต่อเรื่องราว/เนื้อหาแล้วคาดคะเนสิ่งต่าง ๆ ที่นำไปสู่ข้อสรุป	<ol style="list-style-type: none"> 1. ฉันชอบภาพนี้มันมีภาพสุนัขอยู่ในภาพเพราะฉันมีสุนัขชื่อโทบี้ 2. ฉันชอบภาพนี้เพราะมันเป็นสีที่ฉันชอบ 3. ฉันไม่ชอบสีดำ ฉันไม่ชอบพื้นหลัง เพราะภาพนี้มีพื้นหลังสีดำ 4. ดูเหมือนมีขนมก้อนใหญ่หล่นมาจากท้องฟ้า 5. ฉันไม่เชื่อว่ามีการวาดนี้ในโลกจะไม่ดีทุก ๆ ภาพย่อมมีส่วนดีอยู่
ระดับที่ 2 ความงามและความจริง (Beauty and Realism) แปลความหมายในการรับรู้และจัดระบบความคิดมุมมองภาพวาดที่แสดงออกมา โดยพูดถึงเรื่องราวพื้นฐาน จากความเหมือนจริง ความงามและพิจารณาการรับรู้ที่แตกต่างจาก	นักเรียนสามารถตีความงานศิลปะผ่านเรื่องราว/เนื้อหาซึ่งเป็นความงาม เหมือนจริงที่ปรากฏขึ้นในภาพผลงานศิลปะ และ ชื่นชมเทคนิคความชำนาญจาก	<ol style="list-style-type: none"> 1. ภาพนี้เหมือนสุภาพสตรีอยู่บนเรือหรือไม่ก็มีความสวยงามที่ภูเขา 2. ภาพนี้ดูเธอหงุดหงิดเหมือนแม่ดลายนะ

ระดับการรับรู้สุนทรีย์	ตัวบ่งชี้	ตัวอย่างคำตอบ
<p>ผู้อื่นจาก ความชื่นชอบของตน ต่อความสามารถ เทคนิค วิธีการสร้างงานได้สวยงามและเหมือนจริง ด้วยทักษะความชำนาญ เช่นบอกได้ว่ามีภาพวาดมีลักษณะไม่ตีแต่ลงสีอย่างดี หรือสีสว่างแสดงถึงความสดใส สีส้มแสดงถึงความทุกข์</p>	<p>การถ่ายทอดของศิลปิน โดยการคาดคะเนสิ่งต่าง ๆ นำไปสู่ข้อสรุป เช่น การเห็นวัตถุแล้วสามารถจำแนก ระบุ ลักษณะที่สวยงามและน่าเกลียดได้</p>	<ol style="list-style-type: none"> มันดูเหมือนการวาดแบบไม่ตั้งใจน้องชายคนเล็กของฉันก็วาดแบบนี้ได้ ภาพดูเหมือนจริงมาก ๆ
<p>ระดับที่ 3 การแสดงออก (Expressiveness)</p> <p>อธิบายความหมาย ความเข้าใจลึกซึ้งในการแสดงออกผลงานศิลปะที่ชื่อเรื่องและแนวความคิด มองจากผลงานศิลปะเพื่อค้นหาอะไรที่เป็นการแสดงออกของผู้สร้างงานเป็นที่มาของประสบการณ์นั้น ๆ ผ่านความรู้สึกต่อข้อสงสัยและการใช้เกณฑ์ตัดสินความคิด ความรู้สึก และรับรู้กระบวนการสร้างผลงาน การแสดงออกทางอารมณ์ ความงามเป็นร่องอารมณ์ความรู้สึก มีความคิดสร้างสรรค์ ความแปลกใหม่ของศิลปิน</p>	<p>นักเรียนสามารถบ่งบอกเรื่องราวหรือแนวความคิดต่อผลงานศิลปะโดยพิจารณาจากเนื้อหาเรื่องราวในผลงาน นอกเหนือจากสิ่งที่เห็นตีความหมายโดยรวม มองสิ่งที่ศิลปะต้องการแสดงออกในลักษณะการสร้างสรรค์ แปลกใหม่ในแง่ของข้อมูลเชิงประสบการณ์ส่วนตัวอาจเกิดข้อสงสัยและสามารถตัดสินความคิดความรู้สึกด้วยตนเอง</p>	<ol style="list-style-type: none"> เธอกำลังพยายามนึกถึงอดีตหรือบางสิ่งบางอย่าง เสื้อผ้าของเธอดูเหมือนนักแสดงโชว์หรือคนอยู่ที่สวนสัตว์หรือเธอกำลังแปลงโฉม ทุกคนมีประสบการณ์ที่มันแตกต่างกันบอกไม่ได้หรอกว่าดีหรือเลวเป็นเรื่องของแต่ละคน คุณมองออกไปที่ปากกำลังกรีดร้อง คนตรงนี้เหมือนกับเธอกำลังมองแสงไฟและก็ไม่รู้ว่าจะไปทางไหนและผู้ชายตรงมุนนั้นกำลังร้องบอกให้ผมออกไป
<p>ระดับที่ 4 แบบอย่างและรูปแบบ (Style and Form)</p> <p>แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพวาดคุณภาพของชิ้นงาน สี วัสดุ รูปร่าง บอกความสำคัญในภาพวาดและวิจารณ์งานศิลปะเป็นรูปแบบและแบบอย่างมีความหมายสามารถขยายความสำคัญในภาพวาดได้เกิดการวิจารณ์งานศิลปะมีเหตุผลและเข้าใจเรื่องราวเนื้อหาของภาพการวินิจฉัยจากนี้ไปคือความสำคัญของภาพวาดที่เป็นทางการมากกว่าความคิดเห็นส่วนตัวอยู่ภายใต้หลักการที่มีอยู่แล้วทุกคนยอมรับ และเกิดจากการตีความที่ได้มาตรฐาน</p>	<p>นักเรียนแสดงความคิดของการรับรู้ การยอมรับความสัมพันธ์แล้วเชื่อมโยงระหว่างส่วนต่าง ๆ ของของผลงานศิลปะ ลักษณะรูปแบบ และเทคนิคถ่ายทอดความหมายปรับเปลี่ยนความคิดใช้เวลาในการคิดและตีความเป็นมิติทางสังคม วัฒนธรรม และความเป็นอยู่</p>	<ol style="list-style-type: none"> ลักษณะพีแปรงมันกระจัดกระจายแต่ก็ไม่ได้ทั้งหมดมีบางที่รู้สึกเป็นระเบียบฉันคิดว่ามี รูปแบบถูกจัดกลุ่มตรงกลางใช้สีรุนแรงมีพลังและแสดงเป็นนัยของการกระทำและเต็มไปด้วยความกุลิกุจอ มองเห็นดวงตา มันมีรูปร่างเหมือนกับถ้วยกาแฟหรือเรือเป็นการอุปมาของการมองเห็นเป็นรูปแบบของลัทธิCubism

ระดับการรับรู้สุนทรีย์	ตัวบ่งชี้	ตัวอย่างคำตอบ
<p>ระดับที่ 5 ความเป็นตัวตน (Autonomy)</p> <p>รู้คุณค่าศิลปะเข้าใจในความแตกต่างของแต่ละคนที่มีความคิดมีทั้งการสร้างสรรค การประเมินคุณค่า การตีความคือการสร้างความหมายขึ้นมาใหม่ การตัดสินคือการประเมินค่าของความหมาย ในขั้นก่อนหน้าเราไม่แยก 2 สิ่งนี้ทำให้คน ๆ หนึ่งเกิดปฏิกิริยาที่ละเอียดอ่อนและทำให้เราคิดถึงทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การมองคุณค่างานศิลปะด้วยตัวเองและการเปลี่ยนแปลงของสังคม วัฒนธรรมเป็นไปตามประวัติศาสตร์และมีการปรับเปลี่ยนไปเรื่อย ๆ ให้เข้ากับสภาพปัจจุบัน</p>	<p>นักเรียนสามารถตีความสร้างคำตัดสิน มีความเข้าใจลึกซึ้ง ในความหมายของผลงานศิลปะ ที่เป็นอิสระอยู่บนพื้นฐานของความรู้และวัฒนธรรม สังคม และความเป็นอยู่ที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย หรือสภาพปัจจุบันอาจมีการให้เหตุผลโต้แย้ง ซึ่งยังคงเชื่อมโยงกับความคิดของตนเองอยู่ด้วย อาจมีข้อสงสัยที่สร้างขึ้นเพื่อสนับสนุนความคิดการตัดสินจากการสร้างสรรค์ไปสู่การตีความหมายและลักษณะความสำคัญของผลงานที่อยู่นอกกฎเกณฑ์ของวัฒนธรรม สังคมและความเป็นอยู่</p>	<p>3. ลักษณะคล้ายแสงที่อยู่บนผ้าปูโต๊ะทำให้เห็นสี</p> <p>1. ลักษณะของภาพดูเหมือนกลับว่าจะแตกต่างจากแบบอย่างของงานศิลปะโดยเน้นที่ความเรียบของพื้นผิว</p> <p>2. ภาพวาดหลวมเกินไปปล่อยตามใจศิลปินมากฉันไม่ชอบฉันชอบแบบควบคุมตัวเองมากกว่า</p> <p>3. การเชื่อมโยงระหว่างงานหุ่นนิ่งและภาพวาดในศตวรรษที่ 19 นั้นชัดเจน รอยแตกของความรู้สึกรุนแรงและความทึบของหุบเหว ซึ่งมันมีความจริงว่าภาพเหล่านั้นทำให้เกิดอารมณ์เดียวกับผู้วาดที่ครั้งหนึ่งเคยดูธรรมชาติ ความยิ่งใหญ่ เป็นการรับรู้ถึงจุดสนใจที่มีพลังมาก</p>

แผนกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สัปดาห์ที่ 2 กิจกรรมเหมือนจริง Realistic (ศิลปินสากล)

เวลา 2 ชั่วโมง

รหัส - ชื่อรายวิชา ศ 22102 ทัศนศิลป์

ภาคเรียนที่ 2

ผู้สอน นางสาวสุรรัตนภรณ์ ชมศรี

โรงเรียนวัดธรรมศาลา (หลวงพ่อน้อยอุปถัมภ์)

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

ศ 1.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

ตัวชี้วัด

- ศ 1.2 ม.2/1 ระบุและบรรยายเกี่ยวกับวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่สะท้อนถึงงานทัศนศิลป์ในปัจจุบัน
- ศ 1.2 ม.2/2 บรรยายถึงการเปลี่ยนแปลงของงานทัศนศิลป์ของไทยแต่ละยุคสมัย โดยเน้นถึงแนวคิดและเนื้อหาของงาน
- ศ 1.2 ม.2/3 เปรียบเทียบแนวคิดในการออกแบบงานทัศนศิลป์ที่มาจากวัฒนธรรมไทยและสากล

สาระสำคัญ

รูปแบบของสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏในผลงานทัศนศิลป์มีรูปลักษณ์เหมือนจริงตามที่ตาเห็น ธรรมชาติ สะท้อนวัฒนธรรมตามยุคสมัยสากล

วัตถุประสงค์

- อธิบายความหมายการสร้างผลงานทัศนศิลป์แบบเหมือนจริง ที่สะท้อนวัฒนธรรม (K)
- สร้างผลงานทัศนศิลป์แบบเหมือนจริงที่สะท้อนวัฒนธรรมจากเพลงที่ใช้ประกอบภาพ (P)
- ชื่นชมการสร้างผลงานทัศนศิลป์แบบเหมือนจริงที่สะท้อนวัฒนธรรมสากลของตนเองและผู้อื่น (A)

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูอธิบายให้ความรู้ว่าทัศนศิลป์รูปแบบเหมือนจริง (Realistic) หมายถึงการสร้างสรรคงานศิลปะที่เหมือนจริงดังที่ปรากฏในธรรมชาติ โดยยึดหลักการสร้างสรรค์และการนำเสนอตามที่ตามองเห็น เช่น การเขียนภาพคนเหมือน ภาพสัตว์ ภาพทิวทัศน์ ภาพหุ่นนิ่ง

2. ครูนำภาพถ่ายตัวอย่างผลงานการสร้างสรรคทัศนศิลป์แบบเหมือนจริงของศิลปินสากล นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นจากการดูภาพถ่ายตัวอย่าง การวิเคราะห์ภาพ/สำรวจภาพ ตามหัวข้อดังนี้

- ทัศนธาตุ
- องค์ประกอบศิลป์
- เทคนิควิธีการ/การสร้างสรรคผลงานของศิลปิน (สะท้อนวัฒนธรรมสากล)

3. เปิดเพลงที่ใช้ประกอบภาพให้นักเรียนเขียนตีความจากการฟังเพลง โดยแบ่งการตีความ 2 ข้อ ดังนี้

- ตีความหมายในเชิงความรู้สึก
- ตีความหมายในเชิงแนวคิด

4. ให้นักเรียนเขียนผลการดูภาพตัดสินภาพ สวย/ไม่สวย จากการรับรู้ของตนเอง และจากการรับรู้บริบทร่วมสมัยของผลงานศิลปะและตอบคำถามการรับรู้สุนทรีย์จำนวน 7 ข้อจากการศึกษาทฤษฎีพัฒนาการสุนทรียภาพของ Parsons (1987) โดยครูใช้คำถาม ดังนี้

1. นักเรียนเห็นอะไรในภาพวาดนี้ อธิบายภาพ
2. ภาพวาดนี้เป็นเรื่องราวอะไร ดีหรือไม่
3. นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรเมื่อเห็นภาพวาดนี้
4. ถ้าสมมุติว่านักเรียนเป็นผู้วาดภาพนี้ ให้อธิบายว่าทำไมถึงวาดภาพแบบนี้
5. ภาพวาดนี้เป็นภาพวาดที่ดีหรือไม่ เพราะอะไร
6. นักเรียนชอบอะไรในภาพวาดนี้ เป็นเพราะอะไร
7. นักเรียนอยากปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงภาพวาดนี้ให้เป็นอย่างไร

5. ครูอธิบายให้นักเรียนสร้างผลงานศิลปะโดยเชื่อมโยงกับเพลงที่ใช้ประกอบภาพที่กำหนดให้แล้วใช้เทคนิคการสร้างสรรคที่หลากหลายตามหลักองค์ประกอบศิลป์และการใช้ทัศนธาตุสื่อความหมายชัดเจนตามหัวข้อเรื่อง “วัฒนธรรม” เมื่อเสร็จสมบูรณ์แล้วออกมาแนะนำหน้าชั้นเรียน

6. นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นผลงานการวาดภาพ
7. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้

สื่อการเรียนรู้

1. วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการวาดภาพ
2. ภาพตัวอย่างของศิลปินสากล
3. เพลงประกอบภาพ
4. เครื่องเล่นเพลง

การวัดผลและประเมินผล

1. ทดสอบการรับรู้สุนทรีย

เกณฑ์การประเมินการรับรู้สุนทรีย Parsons (1987)

ระดับการรับรู้สุนทรีย	ตัวบ่งชี้	ตัวอย่างคำตอบ
ระดับที่ 1 ความชื่นชอบ (Favoritism) เป็นระดับขั้นพื้นฐานเกิดจากความประทับใจและพอใจของตนเองที่มีต่อรูปภาพ สนใจสิ่งที่ชอบ ไม่มีความแตกต่างอย่างชัดเจนระหว่างวัตถุที่เป็นศิลปะและสิ่งที่เป็นธรรมชาติอื่น ๆ เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของภาพกับประสบการณ์ของตนเองไปยังความทรงจำส่วนตัว มีความเป็นอิสระในการตอบสนองที่เรียกว่าการรับรู้แบบพึงพอใจ โดยไม่สามารถแยกแยะรูปแบบและเนื้อหาว่ารับรู้ได้หรือรับรู้ไม่ได้	นักเรียนสามารถบอกถึงความพึงพอใจส่วนตัวตามสัญชาตญาณที่มีต่อรูปภาพ โดยปราศจากคำถาม ด้วยการเอาใจใส่เต็มที่ต่อสีแล้ว เชื่อมโยงการตอบสนองของตนไปเรื่อย ๆ อย่างไม่รู้จุดหมายต่อเรื่องราว/เนื้อหาแล้วคาดคะเนสิ่งต่าง ๆ ที่นำไปสู่ข้อสรุป	<ol style="list-style-type: none"> 1. ฉันชอบภาพนี้มันมีภาพสุนัขอยู่ในภาพเพราะฉันมีสุนัขชื่อ โทบี้ 2. ฉันชอบภาพนี้เพราะมันเป็นสีที่ฉันชอบ 3. ฉันไม่ชอบสีดำ ฉันไม่ชอบพื้นหลัง เพราะภาพนี้มีพื้นหลังสีดำ 4. ดูเหมือนมีขนมก้อนใหญ่หล่นลงมาจากท้องฟ้า 5. ฉันไม่เชื่อว่ามีภาพวาดนี้ในโลก จะไม่มีทุก ๆ ภาพย่อมมีส่วนดีอยู่
ระดับที่ 2 ความงามและความจริง (Beauty and Realism) แปลความหมายในการรับรู้และจัดระบบความคิดมุมมองภาพวาดที่แสดงออกมา โดยพูดถึงเรื่องราวพื้นฐาน จากความเหมือนจริง ความงามและพิจารณาการรับรู้ที่แตกต่างจากผู้อื่นจากความชื่นชอบของตนต่อความสามารถ เทคนิค วิธีการสร้างงานได้สวยงามและเหมือนจริง ด้วยทักษะความชำนาญ เช่นบอกได้ว่ามีภาพวาดมีลักษณะไม่	นักเรียนสามารถตีความงานศิลปะผ่านเรื่องราว/เนื้อหา ซึ่งเป็นความงาม เหมือนจริงที่ปรากฏขึ้นในภาพ ผลงานศิลปะ และ ชื่นชมเทคนิคความชำนาญจากการถ่ายทอดของศิลปิน โดยการคาดคะเนสิ่งต่าง ๆ นำไปสู่ข้อสรุป เช่น การเห็นวัตถุแล้วสามารถ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ภาพนี้เหมือนสุภาพสตรีอยู่บนเรือหรือไม่ก็มิกวางสองตัวที่ภูเขา 2. ภาพนี้ดูเหมือนหงุดหงิดเหมือนแม่ मदเลยนะ 3. มันดูเหมือนการวาดแบบไม่ตั้งใจน้องชายคนเล็กของฉันก็วาดแบบนี้ได้ 4. ภาพดูเหมือนจริงมาก ๆ

ระดับการรับรู้สุนทรีย์	ตัวบ่งชี้	ตัวอย่างคำตอบ
ตีแต่ลงสื่ออย่างดี หรือสีสว่างแสดงถึงความสดใส สีมืดแสดงถึงความทึบ	จำแนก ระบุ ลักษณะที่สวยงามและน่าเกลียดได้	
ระดับที่ 3 การแสดงออก (Expressiveness) อธิบายความหมาย ความเข้าใจลึกซึ้งในการแสดงออกผลงานศิลปะที่ชื่อเรื่องและแนวความคิด มองจากผลงานศิลปะเพื่อค้นหา มีอะไรที่เป็นการแสดงออกของผู้สร้างงานเป็นที่มาของประสบการณ์นั้น ๆ ผ่านความรู้สึกต่อข้อสงสัยและการใช้เกณฑ์ตัดสินความคิด ความรู้สึก และรับรู้กระบวนการสร้างผลงานการแสดงออกทางอารมณ์ ความงามเป็นรองอารมณ์ความรู้สึก มีความคิดสร้างสรรค์ ความแปลกใหม่ของศิลปิน	นักเรียนสามารถบ่งบอกเรื่องราวหรือแนวความคิดต่อผลงานศิลปะโดยพิจารณาจากเนื้อหาเรื่องราวในผลงาน นอกเหนือจากสิ่งที่เห็นตีความหมายโดยรวม มองสิ่งที่ศิลปะต้องการแสดงออกในลักษณะการสร้างสรรค์ แปลงใหม่ในแง่ของข้อมูลเชิงประสบการณ์ส่วนตัวอาจเกิดข้อสงสัย และสามารถตัดสินความคิดความรู้สึกด้วยตนเอง	<ol style="list-style-type: none"> 1. เธอกำลังพยายามนึกถึงอดีตหรือบางสิ่งบางอย่าง เสื้อผ้าของเธอดูเหมือนนักแสดงโชว์หรือคนอยู่ที่สวนสัตว์หรือเธอกำลังแปลงโฉม 2. ทุกคนมีประสบการณ์ที่มันแตกต่างกันบอกไม่ได้หลอกกว่าดีหรือเลวเป็นเรื่องของแต่ละคน 3. คุณมองออกไปที่ปากกำลังกรีดร้อง คนตรงนี้เหมือนกับเธอกำลังมองแสงไฟและก็ไม่รู้ว่าจะไปทางไหนและผู้ชายตรงมุมนั้นกำลังร้องบอกให้ผมออกไป
ระดับที่ 4 แบบอย่างและรูปแบบ (Style and Form) แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพวาดคุณภาพของชิ้นงาน สี วัสดุ รูปร่าง บอกความสำคัญในภาพวาดและวิจารณ์งานศิลปะ เป็นรูปแบบและแบบอย่างมีความหมาย สามารถขยายความสำคัญในภาพวาดได้เกิดการวิจารณ์งานศิลปะมีเหตุผลและเข้าใจเรื่องราวเนื้อหาของภาพการวินิจฉัยจากนี้ไปคือความสำคัญของภาพวาดที่เป็นทางการมากกว่าความคิดเห็นส่วนตัวอยู่ภายใต้หลักการที่มีอยู่แล้วทุกคนยอมรับ และเกิดจากการตีความที่ได้มาตรฐาน	นักเรียนแสดงความคิดเห็นของการรับรู้ การยอมรับ ความสัมพันธ์แล้วเชื่อมโยงระหว่างส่วนต่าง ๆ ของของผลงานศิลปะ ลักษณะรูปแบบ และเทคนิคถ่ายทอดความหมายปรับเปลี่ยนความคิดใช้เวลาในการคิดและตีความเป็นมิติทางสังคม วัฒนธรรมและความเป็นอยู่	<ol style="list-style-type: none"> 1. ลักษณะผีแปร่งมันกระจัดกระจายแต่ก็ไม่ได้ทั้งหมดมีบางที่รู้สึกเป็นระเบียบฉันคิดว่ามีรูปแบบถูกจัดกลุ่มตรงกลางใช้สีรุนแรงมีพลังและแสดงเป็นนัยของการกระทำและเต็มไปด้วยความกุลิกูจ 2. มองเห็นดวงตา มันมีรูปร่างเหมือนกับถ้วยกาแฟหรือเรือเป็นการอุปมาของการมองเห็นเป็นรูปแบบของลัทธิCubism 3. ลักษณะคล้ายแสงที่อยู่บนผ้าปูโต๊ะทำให้เห็นสี
ระดับการรับรู้สุนทรีย์	ตัวบ่งชี้	ตัวอย่างคำตอบ
ระดับที่ 5 ความเป็นตัวตน (Autonomy) รู้คุณค่าศิลปะเข้าใจในความแตกต่างของแต่ละคนที่มีความคิดมีทั้งการสร้างสรรค์	นักเรียนสามารถตีความสร้างคำตัดสิน มีความเข้าใจลึกซึ้ง ในความหมาย	<ol style="list-style-type: none"> 1. ลักษณะของภาพดูเหมือนกลับว่าจะแตกต่างจากแบบอย่าง

ระดับการรับรู้สุนทรีย์	ตัวบ่งชี้	ตัวอย่างคำตอบ
การประเมินคุณค่า การตีความคือการสร้างความหมายขึ้นใหม่ การตัดสินคือการประเมินค่าของความหมาย ในขั้นก่อนหน้านี้เราไม่แยก 2 สิ่งนี้ทำให้คน ๆ หนึ่งเกิดปฏิกิริยาที่ละเอียดอ่อนและทำให้เราคิดถึงทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การมองคุณค่างานศิลปะด้วยตัวเองและการเปลี่ยนแปลงของสังคม วัฒนธรรมเป็นไปตามประวัติศาสตร์และมีการปรับเปลี่ยนไปเรื่อย ๆ ให้เข้ากับสภาพปัจจุบัน	ของผลงานศิลปะ ที่เป็นอิสระอยู่บนพื้นฐานของความรู้และวัฒนธรรม สังคม และความเป็นอยู่ที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย หรือสภาพปัจจุบันอาจมีการให้เหตุผลโต้แย้ง ซึ่งยังคงเชื่อมโยงกับความคิดของตนเองอยู่ด้วย อาจมีข้อสงสัยที่สร้างขึ้นเพื่อสนับสนุนความคิดการตัดสินจากการสร้างสรรค์ไปสู่การตีความหมายและลักษณะความสำคัญของผลงานที่อยู่นอกกฎเกณฑ์ของวัฒนธรรม สังคมและความเป็นอยู่	ของงานศิลปะโดยเน้นที่ความเรียบของพื้นผิว 2. ภาพวาดหลวมเกินไปไปปล่อยตามใจศิลปินมากเกินไปฉันไม่ชอบฉันชอบแบบควบคุมตัวเองมากกว่า 3. การเชื่อมโยงระหว่างงานหุ่นนิ่งและภาพวาดในศตวรรษที่ 19 นั้นชัดเจน รอยแตกของความรูสึกรุนแรงและความทึบของหุบเหว ซึ่งมันมีความจริงว่าภาพเหล่านั้นทำให้เกิดอารมณ์เดียวกับผู้วาดที่ครั้งหนึ่งเคยดูธรรมชาติ ความยิ่งใหญ่ เป็นการรับรู้ถึงจุดสนใจที่มีพลังมาก

2. ประเมินผลงานศิลปะ โดยใช้เกณฑ์ในการให้คะแนน (Scoring Rubrics) มีรายละเอียด ดังนี้

รายการประเมิน	คำอธิบายคุณภาพ				น้ำหนักจุดเน้น	คะแนนเต็ม
	4	3	2	1		
1. ความหมายและความสมบูรณ์ของงาน	สื่อความหมายได้ชัดเจน มีความละเอียด สวยงามประณีต	สื่อความหมายได้ชัดเจน มีความละเอียด สวยงาม	สื่อความหมายได้ มีความละเอียด	ไม่สามารถสื่อความหมายได้	3	12
2. ทักษะธาตุและการจัดองค์ประกอบของภาพ	ใช้หลักทัศนธาตุและการจัดองค์ประกอบของภาพ ครบทั้ง 3 ข้อคือ 1. เอกภาพ 2. ความสมดุล 3. ความกลมกลืน	ใช้หลักทัศนธาตุและการจัดองค์ประกอบของภาพ ได้ 2 ใน 3 ข้อ	ใช้หลักทัศนธาตุและการจัดองค์ประกอบของภาพได้ 1 ใน 3 ข้อ	ไม่สามารถใช้หลักทัศนธาตุและจัดองค์ประกอบของภาพได้	2	8

รายการ ประเมิน	คำอธิบายคุณภาพ				น้ำหนัก จุดเน้น	คะแนน เต็ม
	4	3	2	1		
3. ความคิด สร้างสรรค์	รูปแบบแปลกใหม่ เป็นของตนเอง	มีความแปลก ใหม่ ปรับเปลี่ยน แก้ไข ต่อเติม เป็นของตนเอง บางส่วน	มีการ ปรับเปลี่ยน แก้ไข ต่อเติม จากผลงานของ คนอื่น	เหมือน ชิ้นงานคนอื่น	2	8
4. เทคนิค การสร้าง ผลงาน	ใช้เทคนิค หลากหลาย มากกว่า3เทคนิค ขึ้นไปมีความ สวยงามน่าสนใจ	ใช้เทคนิค หลากหลาย3 เทคนิคมีความ สวยงาม	ใช้เทคนิค หลากหลาย2 เทคนิคมีความ สวยงาม	ใช้เทคนิค หลากหลาย1 เทคนิคในการ สร้างผลงาน	1	4
รวมทั้งสิ้น					8	32

โดยตัดสินตามเกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพ ดังนี้

28 – 32 หมายถึง ดีมาก

23 – 27 หมายถึง ดี

18 – 22 หมายถึง พอใช้

13 – 17 หมายถึง ควรปรับปรุง

8 – 12 หมายถึง ตก

ชิ้นงานที่ 1 เรื่อง การวาดภาพเหมือนจริง

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ให้นักเรียนวาดภาพศิลปะแบบเหมือนจริง ที่แสดงถึงเอกลักษณ์วัฒนธรรมไทยหรือสากลตามแนว
เพลงประกอบ

แผนกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สัปดาห์ที่ 3 กิจกรรมกึ่งนามธรรม Semi Abstract (ศิลปินไทย)

เวลา 2 ชั่วโมง

รหัส -ชื่อรายวิชา ศ 22102 ทัศนศิลป์

ภาคเรียนที่ 2

ผู้สอน นางสาวสุรตนาภรณ์ ชมศรี

โรงเรียนวัดธรรมศาลา(หลวงพ่อน้อยอุปถัมภ์)

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

ศ 1.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

ตัวชี้วัด

ศ 1.2 ม.2/1 ระบุและบรรยายเกี่ยวกับวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่สะท้อนถึงงานทัศนศิลป์ในปัจจุบัน

ศ 1.2 ม.2/2 บรรยายถึงการเปลี่ยนแปลงของงานทัศนศิลป์ของไทยแต่ละยุคสมัย โดยเน้นถึงแนวคิดและเนื้อหาของงาน

ศ 1.2 ม.2/3 เปรียบเทียบแนวคิดในการออกแบบงานทัศนศิลป์ที่มาจากวัฒนธรรมไทยและสากล

สาระสำคัญ

รูปแบบของสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏในผลงานทัศนศิลป์มีรูปลักษณ์เหมือนจริงตามที่ตาเห็น ธรรมชาติ ที่ตัดทอน ปรับปรุง พัฒนารูปทรงจากของจริง แต่ยังมีเค้าโครงเดิม ซึ่งทำให้ทราบที่มาของผลงานเหล่านั้นและสะท้อนวัฒนธรรมตามยุคสมัยของไทย

วัตถุประสงค์

1. อธิบายความหมายการสร้างผลงานทัศนศิลป์แบบกึ่งนามธรรม ที่สะท้อนวัฒนธรรม (K)
2. สร้างผลงานทัศนศิลป์แบบกึ่งนามธรรมที่สะท้อนวัฒนธรรมจากเพลงที่ใช้ประกอบภาพ (P)
3. ชื่นชมการสร้างผลงานทัศนศิลป์แบบกึ่งนามธรรม ที่สะท้อนวัฒนธรรมไทยของตนเอง และผู้อื่น (A)

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูอธิบายให้ความรู้แก่นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถามศิลปะกึ่งนามธรรม มีลักษณะเป็นอย่างไรแล้วครูอธิบายให้นักเรียนฟังว่า งานศิลปะที่มีรูปแบบของลักษณะที่ตัดทอน ปรับปรุง พัฒนา คล้ายคลึงจากความจริง เปลี่ยนแปลงไปสู่ลักษณะนามธรรม มีทั้งที่ค่อนข้างมาทางความเป็นจริง เห็นที่มาของความคิด แต่หากค่อนข้างนามธรรมมากก็จะรู้เรื่องที่มาของรูปภาพได้น้อยลง เรียกว่า ศิลปะกึ่งนามธรรม (Semi – Abstract)

2. ครูนำภาพตัวอย่างผลงานการสร้างสรรค์ทัศนศิลป์แบบกึ่งนามธรรม ของศิลปินไทย นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นจากการดูภาพตัวอย่าง การวิเคราะห์ภาพ/สำรวจภาพ ตามหัวข้อดังนี้

- ทัศนธาตุ
- องค์ประกอบศิลป์
- เทคนิควิธีการ/การสร้างสรรค์ผลงานของศิลปิน

3. เปิดเพลงที่ใช้ประกอบภาพให้นักเรียนเขียนตีความจากการฟังเพลง โดยแบ่งการตีความ 2 ข้อ ดังนี้

- ตีความหมายในเชิงความรู้สึก
- ตีความหมายในเชิงแนวคิด

4. ให้นักเรียนเขียนผลการดูภาพตัดสินภาพ สวย/ไม่สวย จากการรับรู้ของตนเอง และจากการรับรู้บริบทร่วมสมัยของผลงานศิลปะและตอบคำถามการรับรู้สุนทรีย์จำนวน 7 ข้อจากการศึกษา ทฤษฎีพัฒนาการสุนทรีย์ภาพของParsons (1987) โดยครูใช้คำถาม ดังนี้

1. นักเรียนเห็นอะไรในภาพวาดนี้ อธิบายภาพ
2. ภาพวาดนี้เป็นเรื่องราวอะไร ดีหรือไม่
3. นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรเมื่อเห็นภาพวาดนี้
4. ถ้าสมมุติว่านักเรียนเป็นผู้วาดภาพนี้ ให้อธิบายว่าทำไมถึงวาดภาพแบบนี้
5. ภาพวาดนี้เป็นภาพวาดที่ดีหรือไม่ เพราะอะไร
6. นักเรียนชอบอะไรในภาพวาดนี้ เป็นเพราะอะไร
7. นักเรียนอยากปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงภาพวาดนี้ให้เป็นอย่างไร

5. ให้นักเรียนทดลองสร้างผลงานศิลปะโดยเชื่อมโยงกับเพลงที่ใช้ประกอบภาพเมื่อเสร็จสมบูรณ์แล้วออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน

6. นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นผลงานการวาดภาพ

7. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ศิลปะ กึ่งนามธรรมเป็นผลงานศิลปะที่มีรูปแบบของลักษณะที่ตัดทอน ปรับปรุง พัฒนารูปทรงจากของจริง แต่ยังมีเค้าโครงเดิม ซึ่งทำให้ทราบที่มาของผลงาน

สื่อการเรียนรู้

1. วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการวาดภาพ
2. ภาพตัวอย่างของศิลปินไทย
3. เพลงประกอบภาพ
4. เครื่องเล่นเพลง

การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการตอบคำถามและร่วมแสดงความคิดเห็น

แผนกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สัปดาห์ที่ 4 กิจกรรมกึ่งนามธรรม Semi Abstract (ศิลปะป็นสากล)

เวลา 2 ชั่วโมง

รหัส -ชื่อรายวิชา ศ 22102 ทัศนศิลป์

ภาคเรียนที่ 2

ผู้สอน นางสาวสุรตนาภรณ์ ชมศรี

โรงเรียนวัดธรรมศาลา(หลวงพ่อน้อยอุปถัมภ์)

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

ศ 1.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

ตัวชี้วัด

ศ 1.2 ม.2/1 ระบุและบรรยายเกี่ยวกับวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่สะท้อนถึงงานทัศนศิลป์ในปัจจุบัน

ศ 1.2 ม.2/2 บรรยายถึงการเปลี่ยนแปลงของงานทัศนศิลป์ของไทยแต่ละยุคสมัย โดยเน้นถึงแนวคิดและเนื้อหาของงาน

ศ 1.2 ม.2/3 เปรียบเทียบแนวคิดในการออกแบบงานทัศนศิลป์ที่มาจากวัฒนธรรมไทยและสากล

สาระสำคัญ

รูปแบบของสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏในผลงานทัศนศิลป์มีรูปลักษณ์เหมือนจริงตามที่ตาเห็น ธรรมชาติ ที่ตัดทอน ปรับปรุง พัฒนารูปทรงจากของจริง แต่ยังมีเค้าโครงเดิม ซึ่งทำให้ทราบที่มาของผลงานเหล่านั้นและสะท้อนวัฒนธรรมตามยุคสมัยสากล

วัตถุประสงค์

1. อธิบายความหมายการสร้างผลงานทัศนศิลป์แบบกึ่งนามธรรม ที่สะท้อนวัฒนธรรม (K)
2. สร้างผลงานทัศนศิลป์แบบกึ่งนามธรรมที่สะท้อนวัฒนธรรมจากเพลงที่ใช้ประกอบภาพ (P)
3. ชื่นชมการสร้างผลงานทัศนศิลป์แบบกึ่งนามธรรม ที่สะท้อนวัฒนธรรมสากลของตนเอง และผู้อื่น (A)

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูอธิบายให้ความรู้ว่าการสร้างสรรค์งานศิลปะในลักษณะบิดเบือนไปจากของจริงโดยจะให้ความสำคัญกับรูปแบบที่เหมือนจริงน้อยลง แต่ให้ความสำคัญกับรูปแบบจากความคิดของศิลปินมากขึ้นเพื่อสื่อความงามในการรับรู้ให้เข้าใจง่ายและรวดเร็ว

2. ครูนำภาพถ่ายอย่างผลงานการสร้างสรรค์ทัศนศิลป์แบบกึ่งนามธรรม ของศิลปินสากล นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นจากการดูภาพถ่าย การวิเคราะห์ภาพ/สำรวจภาพ ตามหัวข้อ ดังนี้

- ทัศนธาตุ
- องค์ประกอบศิลป์
- เทคนิควิธีการ/การสร้างสรรค์ผลงานของศิลปิน

3. เปิดเพลงที่ใช้ประกอบภาพให้นักเรียนเขียนตีความจากการฟังเพลง โดยแบ่งการตีความ 2 ข้อ ดังนี้

- ตีความหมายในเชิงความรู้สึก
- ตีความหมายในเชิงแนวคิด

4. ให้นักเรียนเขียนผลการดูภาพตัดสินภาพ สวย/ไม่สวย จากการรับรู้ของตนเอง และจากการรับรู้บริบทร่วมสมัยของผลงานศิลปะและตอบคำถามการรับรู้สุนทรีย์จำนวน 7 ข้อจากการศึกษา ทฤษฎีพัฒนาการสุนทรีย์ภาพของParsons (1987) โดยครูใช้คำถาม ดังนี้

1. นักเรียนเห็นอะไรในภาพวาดนี้ อธิบายภาพ
2. ภาพวาดนี้เป็นเรื่องราวอะไร ดีหรือไม่
3. นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรเมื่อเห็นภาพวาดนี้
4. ถ้าสมมุติว่านักเรียนเป็นผู้วาดภาพนี้ ให้อธิบายว่าทำไมถึงวาดภาพแบบนี้
5. ภาพวาดนี้เป็นภาพวาดที่ดีหรือไม่ เพราะอะไร
6. นักเรียนชอบอะไรในภาพวาดนี้ เป็นเพราะอะไร
7. นักเรียนอยากปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงภาพวาดนี้ให้เป็นอย่างไร

5.ครูอธิบายให้นักเรียนสร้างผลงานศิลปะโดยเชื่อมโยงกับเพลงที่ใช้ประกอบภาพที่กำหนดให้แล้วใช้เทคนิคการสร้างสรรค์ที่หลากหลายตามหลักองค์ประกอบศิลป์และการใช้ทัศนธาตุ สื่อความหมายชัดเจนตามหัวข้อเรื่อง “ทำมาหากิน” เมื่อเสร็จสมบูรณ์แล้วออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน

6. นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นผลงานการวาดภาพ
7. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้

สื่อการเรียนรู้

1. วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการวาดภาพ
2. ภาพตัวอย่างของศิลปินสากล
3. เพลงประกอบภาพ
4. เครื่องเล่นเพลง

การวัดผลและประเมินผล

1. ทดสอบการรับรู้สุนทรีย

เกณฑ์การประเมินการรับรู้สุนทรีย Parsons (1987)

ระดับการรับรู้สุนทรีย	ตัวบ่งชี้	ตัวอย่างคำตอบ
<p>ระดับที่ 1 ความชื่นชอบ (Favoritism)</p> <p>เป็นระดับขั้นพื้นฐานเกิดจากความประทับใจและพอใจของตนเองที่มีต่อรูปภาพสนใจสิ่งที่ชอบ ไม่มีความแตกต่างอย่างชัดเจนระหว่างวัตถุที่เป็นศิลปะ และสิ่งที่เป็นธรรมชาติอื่น ๆ เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของภาพกับประสบการณ์ของตนเองไปยังความทรงจำส่วนตัว มีความเป็นอิสระในการตอบสนองที่เรียกว่าการรับรู้แบบพึงพอใจ โดยไม่สามารถแยกแยะรูปแบบและเนื้อหาว่ารับรู้ได้หรือรับรู้ไม่ได้</p>	<p>นักเรียนสามารถบอกถึงความพึงพอใจส่วนตัวตามสัญชาตญาณที่มีต่อรูปภาพโดยปราศจากคำถาม ด้วยการเอาใจใส่เต็มที่ต่อสีแล้วเชื่อมโยงการตอบสนองของตนไปเรื่อย ๆ อย่างไม่รู้จุดหมายต่อเรื่องราว/เนื้อหาแล้วคาดคะเนสิ่งต่าง ๆ ที่นำไปสู่ข้อสรุป</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ฉันชอบภาพนี้มันมีภาพสุนัขอยู่ในภาพเพราะฉันมีสุนัขชื่อ โทบี้ 2. ฉันชอบภาพนี้เพราะมันเป็นสีที่ฉันชอบ 3. ฉันไม่ชอบสีดำ ฉันไม่ชอบพื้นหลัง เพราะภาพนี้มีพื้นหลังสีดำ 4. ดูเหมือนมีขนมก้อนใหญ่หล่นลงมาจากท้องฟ้า 5. ฉันไม่เชื่อว่านี่ภาพวาดนี้ในโลกจะไม่ดีทุก ๆ ภาพย่อมมีส่วนดีอยู่
<p>ระดับที่ 2 ความงามและความจริง (Beauty and Realism)</p> <p>แปลความหมายในการรับรู้และจัดระบบความคิดมุมมองภาพวาดที่แสดงออกมา โดยพูดถึงเรื่องราวพื้นฐาน จากความเหมือนจริง ความงามและพิจารณาการรับรู้ที่แตกต่างจากผู้อื่นจากความชื่นชอบของตนต่อความสามารถ เทคนิค วิธีการสร้างงานที่สวยงามและเหมือนจริง ด้วยทักษะความชำนาญ เช่นบอกได้ว่ามีภาพวาดมีลักษณะไม่</p>	<p>นักเรียนสามารถตีความงานศิลปะผ่านเรื่องราว/เนื้อหาซึ่งเป็นความงาม เหมือนจริงที่ปรากฏขึ้นในภาพผลงานศิลปะ และ ชื่นชมเทคนิคความชำนาญจากการถ่ายทอดของศิลปิน โดยการคาดคะเนสิ่งต่าง ๆ นำไปสู่ข้อสรุป เช่น การเห็นวัตถุแล้วสามารถจำแนก ระบุ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ภาพนี้เหมือนสุภาพสตรีอยู่บนเรือหรือไม่ก็มีการวางสองตัวที่ภูเขา 2. ภาพนี้ดูเหมือนจุดจุดเหมือนแม่มดเลยนะ 3. มันดูเหมือนการวาดแบบไม่ตั้งใจ น้องชายคนเล็กของฉันก็วาดแบบนี้ได้ 4. ภาพดูเหมือนจริงมาก ๆ

ระดับการรับรู้สุนทรีย์	ตัวบ่งชี้	ตัวอย่างคำตอบ
ตีแต่ลงสื่ออย่างตี หรือสีสว่างแสดงถึงความสดใส สีมืดแสดงถึงความทึบ	ลักษณะที่สววยงามและน่าเกลียดได้	
ระดับที่ 3 การแสดงออก (Expressiveness) อธิบายความหมาย ความเข้าใจลึกซึ้ง ในการแสดงออกผลงานศิลปะที่ชื่อเรื่องและแนวความคิด มองจากผลงานศิลปะเพื่อคว่ามีอะไรที่เป็นการแสดงออกของผู้สร้างงานเป็นที่มาของประสบการณ์นั้น ๆ ผ่านความรู้สึกต่อข้อสงสัยและการใช้เกณฑ์ตัดสินความคิด ความรู้สึก และรับรู้กระบวนการสร้างผลงาน การแสดงออกทางอารมณ์ ความงามเป็นร่องอารมณ์ความรู้สึก มีความคิดสร้างสรรค์ ความแปลกใหม่ของศิลปิน	นักเรียนสามารถบ่งบอกเรื่องราวหรือแนวความคิดต่อผลงานศิลปะ โดยพิจารณาจากเนื้อหาเรื่องราวในผลงานนอกเหนือจากสิ่งที่เห็น ตีความหมายโดยรวม มองสิ่งที่ศิลปะต้องการแสดงออกในลักษณะการสร้างสรรค์ แปลกใหม่ในแง่ของข้อมูลเชิงประสบการณ์ ส่วนตัวอาจเกิดข้อสงสัยและสามารถตัดสินความคิด ความรู้สึกด้วยตนเอง	<ol style="list-style-type: none"> 1. เธอกำลังพยายามนึกถึงอดีตหรือบางสิ่งบางอย่าง เสื้อผ้าของเธอ ดูเหมือนนักแสดงโชว์ หรือคนอยู่ที่สวนสัตว์หรือเธอกำลังแปลงโฉม 2. ทุกคนมีประสบการณ์ที่มันแตกต่างกันบอกไม่ได้หลอกกว่าดีหรือเลวเป็นเรื่องของแต่ละคน 3. คุณมองออกไปที่ปากกำลังกรีดร้อง คนตรงนี้เหมือนกับเธอกำลังมองแสงไฟและก็ไม่รู้ว่าจะไปทางไหนและผู้ชายตรงมุมนั้นกำลังร้องบอกให้ผมออกไป
ระดับที่ 4 แบบอย่างและรูปแบบ (Style and Form) แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพวาด คุณภาพของชิ้นงาน สี วัสดุ รูปร่าง บอกความสำคัญในภาพวาดและวิจารณ์งานศิลปะเป็นรูปแบบและแบบอย่างมีความหมายสามารถขยายความสำคัญในภาพวาดได้เกิดการวิจารณ์งานศิลปะมีเหตุผลและเข้าใจเรื่องราวเนื้อหาของภาพการวินิจฉัยจากนี้ไปคือความสำคัญของภาพวาดที่เป็นทางการมากกว่าความคิดเห็นส่วนตัวอยู่ภายใต้หลักการที่มีอยู่แล้วทุกคนยอมรับ และเกิดจากการตีความที่ได้มาตรฐาน	นักเรียนแสดงความคิดเห็นของการรับรู้ การยอมรับ ความสัมพันธ์แล้วเชื่อมโยงระหว่างส่วนต่าง ๆ ของของผลงานศิลปะ ลักษณะรูปแบบ และเทคนิค ถ่ายทอดความหมายปรับเปลี่ยนความคิดใช้เวลาในการคิดและตีความเป็นมิติทางสังคม วัฒนธรรม และความเป็นอยู่	<ol style="list-style-type: none"> 1. ลักษณะผีแปรงมันกระจัดกระจายแต่ก็ไม่ได้ทั้งหมดมีบางที่รู้สึกเป็นระเบียบฉันคิดว่ามีรูปแบบถูกจัดกลุ่มตรงกลางใช้สีรุนแรงมีพลังและแสดงเป็นนัยของการกระทำและเต็มไปด้วยความกุ๊กกิ๊ก 2. มองเห็นดวงตา มันมีรูปร่างเหมือนกับถ้วยกาแฟหรือเรือเป็นการอุปมาของการมองเห็นเป็นรูปแบบของลัทธิCubism 3. ลักษณะคล้ายแสงที่อยู่บนผ้าปูโต๊ะทำให้เห็นสี
ระดับที่ 5 ความเป็นตัวตน (Autonomy) รู้คุณค่าศิลปะเข้าใจในความแตกต่างของแต่ละคนที่มีความคิดมีทั้งการสร้างสรรค การประเมินคุณค่า การตีความคือการสร้างความหมายขึ้นใหม่ การตัดสินคือการประเมินค่าของความหมาย ในขั้นก่อนหน้าเราไม่	นักเรียนสามารถตีความสร้างคำตัดสิน มีความเข้าใจลึกซึ้ง ในความหมายของผลงานศิลปะ ที่เป็นอิสระอยู่บนพื้นฐานของความรู้และวัฒนธรรม สังคม และความ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ลักษณะของภาพดูเหมือนกลับว่าจะแตกต่างจากแบบอย่างของงานศิลปะโดยเน้นที่ความเรียบของพื้นผิว

ระดับการรับรู้สุนทรีย์	ตัวบ่งชี้	ตัวอย่างคำตอบ
แยก 2 สิ่งนี้ทำให้คน ๆ หนึ่งเกิดปฏิกิริยาที่ละเอียดอ่อนและทำให้เราคิดถึงทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การมองคุณค่างานศิลปะด้วยตัวเองและการเปลี่ยนแปลงของสังคมวัฒนธรรมเป็นไปตามประวัติศาสตร์และมีการปรับเปลี่ยนไปเรื่อย ๆ ให้เข้ากับสภาพปัจจุบัน	เป็นอยู่ที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยหรือสภาพปัจจุบัน อาจมีการให้เหตุผลโต้แย้งซึ่งยังคงเชื่อมโยงกับความคิดของตนเองอยู่ด้วย อาจมีข้อสงสัยที่สร้างขึ้นเพื่อสนับสนุนความคิดการตัดสินใจการสร้างสรรคไปสู่การตีความหมายและลักษณะสำคัญของผลงานที่อยู่นอกกฎเกณฑ์ของวัฒนธรรม สังคมและความเป็นอยู่	2. ภาพวาดหลวมเกินไปปล่อยตามใจศิลปินมากเกินไป ชอบแบบควบคุมตัวเองมากกว่า 3. การเชื่อมโยงระหว่างงานหุ่นนิ่งและภาพวาดในศตวรรษที่ 19 นั้นชัดเจน รอยแตกของความรู้สึกรุนแรงและความทึบของหุบเหว ซึ่งมันมีความจริงว่าภาพเหล่านั้นทำให้เกิดอารมณ์เดียวกับผู้วาดที่ครั้งหนึ่งเคยดูธรรมชาติ ความยิ่งใหญ่ เป็นการรับรู้ถึงจุดสนใจที่มีพลังมาก

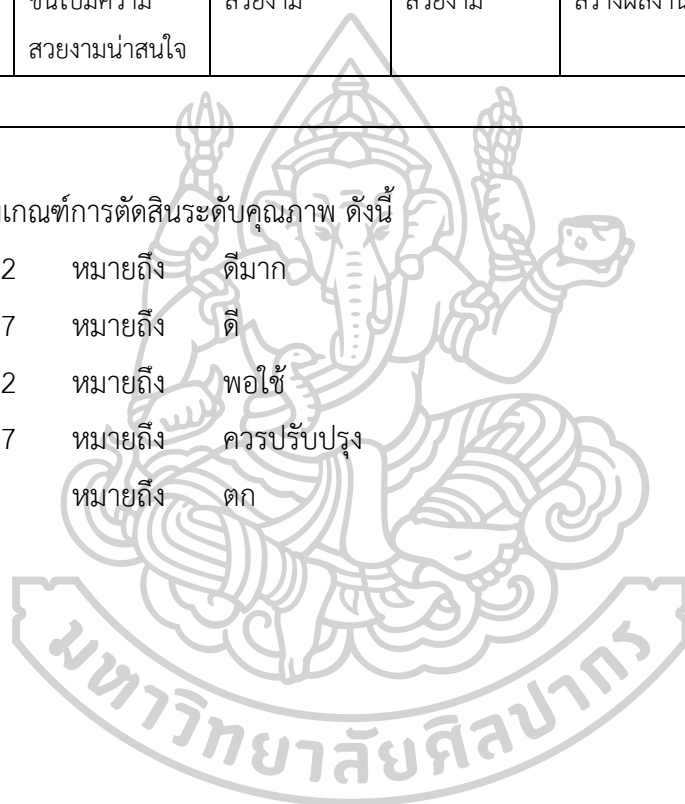
2. ประเมินผลงานศิลปะ โดยใช้เกณฑ์ในการให้คะแนน (Scoring Rubrics) มีรายละเอียด ดังนี้

รายการประเมิน	คำอธิบายคุณภาพ				น้ำหนักจุดเน้น	คะแนนเต็ม
	4	3	2	1		
1. ความหมายและความสมบูรณ์ของงาน	สื่อความหมายได้ชัดเจน มีความละเอียดสวยงามประณีต	สื่อความหมายได้ชัดเจน มีความละเอียดสวยงาม	สื่อความหมายได้ มีความละเอียดเหมาะสม	ไม่สามารถสื่อความหมายได้	3	12
2. ทักษะธาตุและการจัดองค์ประกอบของภาพ	ใช้หลักทัศนธาตุและการจัดองค์ประกอบของภาพ ครบทั้ง 3 ข้อคือ 1. เอกภาพ 2. ความสมดุล 3. ความกลมกลืน	ใช้หลักทัศนธาตุ และการจัดองค์ประกอบของภาพ ได้ 2 ใน 3 ข้อ	ใช้หลักทัศนธาตุ และการจัดองค์ประกอบของภาพได้ 1 ใน 3 ข้อ	ไม่สามารถใช้หลักทัศนธาตุและจัดองค์ประกอบของภาพได้	2	8
3. ความคิดสร้างสรรค์	รูปแบบแปลกใหม่เป็นของตนเอง	มีความแปลกใหม่ปรับเปลี่ยน	มีการปรับเปลี่ยนแก้ไข ต่อเติม	เหมือนชิ้นงานคนอื่น	2	8

รายการ ประเมิน	คำอธิบายคุณภาพ				น้ำหนัก จุดเน้น	คะแนน เต็ม
	4	3	2	1		
		แก้ไข ต่อเติม เป็นของตนเอง บางส่วน	จากผลงาน ของคนอื่น			
4.เทคนิคการ สร้างผลงาน	ใช้เทคนิค หลากหลาย มากกว่า3เทคนิค ขึ้นไปมีความ สวยงามน่าสนใจ	ใช้เทคนิค หลากหลาย3 เทคนิคมีความ สวยงาม	ใช้เทคนิค หลากหลาย2 เทคนิคมีความ สวยงาม	ใช้เทคนิค หลากหลาย1 เทคนิคในการ สร้างผลงาน	1	4
รวมทั้งสิ้น					8	32

โดยตัดสินตามเกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพ ดังนี้

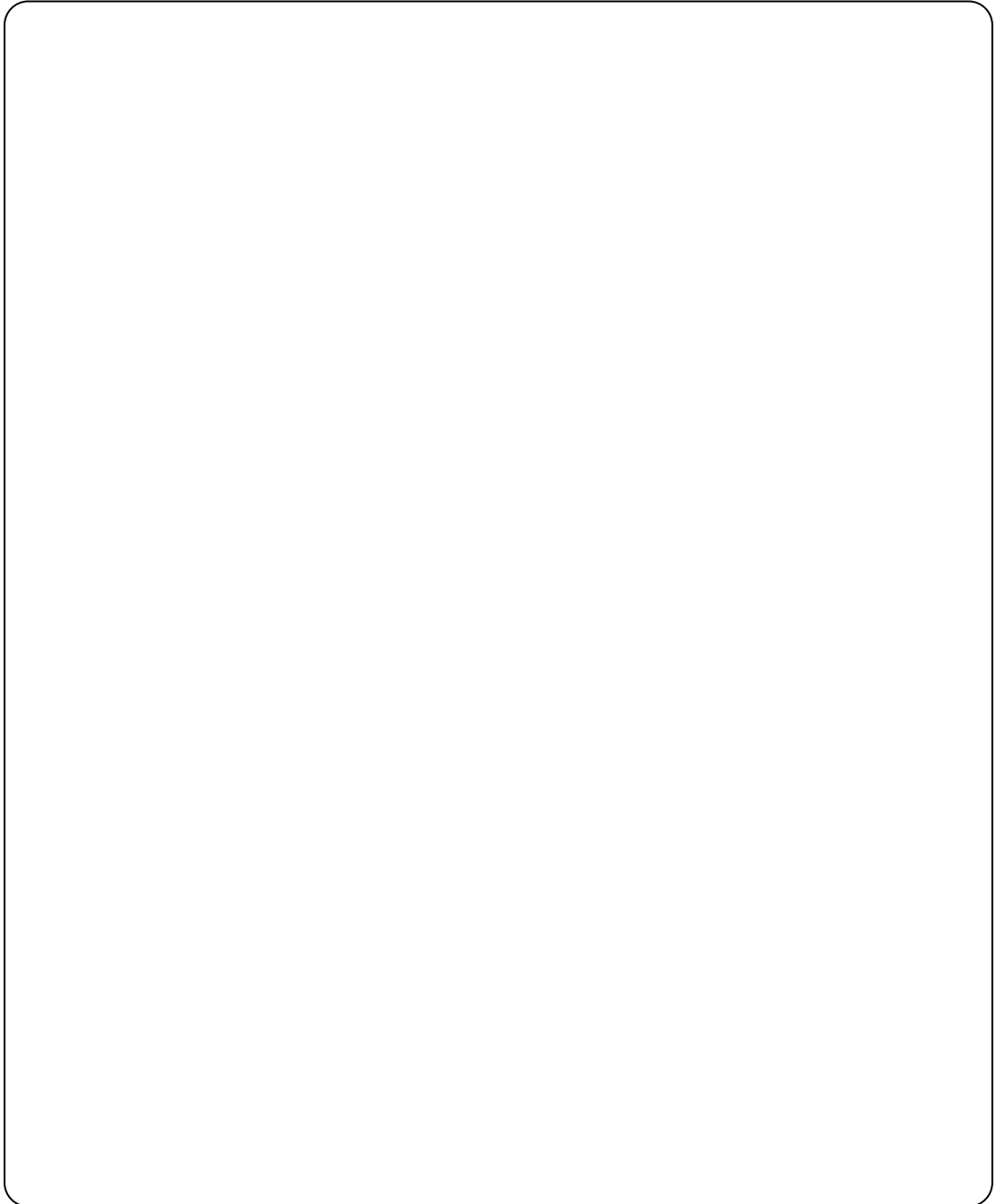
- 28 - 32 หมายถึง ดีมาก
 23 - 27 หมายถึง ดี
 18 - 22 หมายถึง พอใช้
 13 - 17 หมายถึง ควรปรับปรุง
 8 - 12 หมายถึง ตก

ชิ้นงานที่ 2 เรื่อง การวาดภาพกึ่งเหมือนจริง กึ่งนามธรรม

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ให้นักเรียนวาดภาพศิลปะแบบกึ่งเหมือนจริง กึ่งนามธรรมที่แสดงถึงเอกลักษณ์วัฒนธรรมไทยหรือ
สากลตามแนวเพลงประกอบ

แผนกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สัปดาห์ที่ 5 กิจกรรมนามธรรม Abstract (ศิลป์ไทย)

เวลา 2 ชั่วโมง

รหัส -ชื่อรายวิชา ศ 22102 ทัศนศิลป์

ภาคเรียนที่ 2

ผู้สอน นางสาวสุรรัตนภรณ์ ชมศรี

โรงเรียนวัดธรรมศาลา(หลวงพ่อน้อยอุปถัมภ์)

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

ศ 1.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

ตัวชี้วัด

ศ 1.2 ม.2/1 ระบุและบรรยายเกี่ยวกับวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่สะท้อนถึงงานทัศนศิลป์ในปัจจุบัน

ศ 1.2 ม.2/2 บรรยายถึงการเปลี่ยนแปลงของงานทัศนศิลป์ของไทยแต่ละยุคสมัย โดยเน้นถึงแนวคิดและเนื้อหาของงาน

ศ 1.2 ม.2/3 เปรียบเทียบแนวคิดในการออกแบบงานทัศนศิลป์ที่มาจากวัฒนธรรมไทยและสากล

สาระสำคัญ

รูปแบบของสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏในผลงานทัศนศิลป์มีรูปลักษณ์นามธรรมเป็นงานศิลปะที่มีอิสระในการแสดงออก การถ่ายทอดประสบการณ์และสร้างจินตภาพตามที่ศิลปินเห็นว่าเหมาะสม สะท้อนวัฒนธรรมตามยุคสมัยของไทย

วัตถุประสงค์

1. อธิบายความหมายการสร้างผลงานทัศนศิลป์แบบนามธรรม ที่สะท้อนวัฒนธรรม (K)
2. สร้างผลงานทัศนศิลป์แบบนามธรรม ที่สะท้อนวัฒนธรรมจากเพลงที่ใช้ประกอบภาพ (P)
3. ชื่นชมการสร้างผลงานทัศนศิลป์แบบนามธรรม ที่สะท้อนวัฒนธรรมไทยของตนเองและผู้อื่น (A)

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูอธิบายให้ความรู้แก่นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถามอะไรคือ ศิลปะแบบนามธรรม แล้วครูอธิบายให้นักเรียนฟังว่า ศิลปะแบบนามธรรมเป็นงานศิลปะที่มีอิสระในการแสดงออก การถ่ายทอดประสบการณ์และสร้างจินตภาพตามที่ศิลปินเห็นว่าเหมาะสม การสร้างสรรค์ไม่แสดงรูปภาพจากความเป็นจริง แต่มีรูปแบบเนื้อหา ทักษะ และอุดมคติของศิลปินเอง แสดงออกถึงอารมณ์และความรู้สึก

2. ครูนำภาพถ่ายตัวอย่างผลงานการสร้างสรรค์ทัศนศิลป์แบบนามธรรมของศิลปินไทย นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นจากการดูภาพถ่ายตัวอย่าง การวิเคราะห์ภาพ/สำรวจภาพ ตามหัวข้อดังนี้

- ทัศนธาตุ
- องค์ประกอบศิลป์
- เทคนิควิธีการ/การสร้างสรรค์ผลงานของศิลปิน

3. เปิดเพลงที่ใช้ประกอบภาพให้นักเรียนเขียนตีความจากการฟังเพลง โดยแบ่งการตีความ 2 ข้อ ดังนี้

- ตีความหมายในเชิงความรู้สึก
- ตีความหมายในเชิงแนวคิด

4. ให้นักเรียนเขียนผลการดูภาพตัดสินภาพ สวย/ไม่สวย จากการรับรู้ของตนเอง และจากการรับรู้บริบทร่วมสมัยของผลงานศิลปะและตอบคำถามการรับรู้สุนทรีย์จำนวน 7 ข้อจากการศึกษา ทฤษฎีพัฒนาการสุนทรีย์ภาพของ Parsons (1987) โดยครูใช้คำถาม ดังนี้

1. นักเรียนเห็นอะไรในภาพวาดนี้ อธิบายภาพ
2. ภาพวาดนี้เป็นเรื่องราวอะไร ดีหรือไม่
3. นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรเมื่อเห็นภาพวาดนี้
4. ถ้าสมมุติว่านักเรียนเป็นผู้วาดภาพนี้ ให้อธิบายว่าทำไมถึงวาดภาพแบบนี้
5. ภาพวาดนี้เป็นภาพวาดที่ดีหรือไม่ เพราะอะไร
6. นักเรียนชอบอะไรในภาพวาดนี้ เป็นเพราะอะไร
7. นักเรียนอยากปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงภาพวาดนี้ให้เป็นอย่างไร

5. ให้นักเรียนทดลองสร้างผลงานศิลปะโดยเชื่อมโยงกับเพลงที่ใช้ประกอบภาพเมื่อเสร็จสมบูรณ์แล้วออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน

6. นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นผลงานการวาดภาพ

7. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ ศิลปะแบบนามธรรมเป็นงานศิลปะที่มีอิสระในการแสดงออก การถ่ายทอดประสบการณ์และสร้างจินตภาพตามที่ศิลปินเห็นว่าเหมาะสม

สื่อการเรียนรู้

1. วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการวาดภาพ
2. ภาพถ่ายตัวอย่างของศิลปินไทย
3. เพลงประกอบภาพ
4. เครื่องเล่นเพลง

การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการตอบคำถามและร่วมแสดงความคิดเห็น

แผนกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สัปดาห์ที่ 6 กิจกรรมนามธรรม Abstract (ศิลปินไทย)

เวลา 2 ชั่วโมง

รหัส - ชื่อรายวิชา ศ 22102 ทัศนศิลป์

ภาคเรียนที่ 2

ผู้สอน นางสาวสุรัทนาภรณ์ ชมศรี

โรงเรียนวัดธรรมศาลา (หลวงพ่อน้อยอุปถัมภ์)

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

ศ 1.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

ตัวชี้วัด

ศ 1.2 ม.2/1 ระบุและบรรยายเกี่ยวกับวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่สะท้อนถึงงานทัศนศิลป์ในปัจจุบัน

ศ 1.2 ม.2/2 บรรยายถึงการเปลี่ยนแปลงของงานทัศนศิลป์ของไทยแต่ละยุคสมัย โดยเน้นถึงแนวคิดและเนื้อหาของงาน

ศ 1.2 ม.2/3 เปรียบเทียบแนวคิดในการออกแบบงานทัศนศิลป์ที่มาจากวัฒนธรรมไทยและสากล

สาระสำคัญ

รูปแบบของสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏในผลงานทัศนศิลป์มีรูปลักษณ์นามธรรมเป็นงานศิลปะที่มีอิสระในการแสดงออก การถ่ายทอดประสบการณ์และสร้างจินตภาพตามที่ศิลปินเห็นว่าเหมาะสม สะท้อนวัฒนธรรมตามยุคสมัยของไทย

วัตถุประสงค์

1. อธิบายความหมายการสร้างผลงานทัศนศิลป์แบบนามธรรม ที่สะท้อนวัฒนธรรม (K)
2. สร้างผลงานทัศนศิลป์แบบนามธรรม ที่สะท้อนวัฒนธรรมจากเพลงที่ใช้ประกอบภาพ (P)
3. ซึ่่นชมการสร้างผลงานทัศนศิลป์แบบนามธรรม ที่สะท้อนวัฒนธรรมสากลของตนเอง และผู้อื่น (A)

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูอธิบายให้ความรู้ว่าการสร้างสรรค์งานศิลปะที่ไม่มีรูปแบบและเรื่องราวเหมือนจริง แต่มุ่งแสดงอารมณ์ความรู้สึกของศิลปินที่ถ่ายทอดลงในผลงาน
2. ครูนำภาพถ่ายอย่างผลงานการสร้างสรรค์ทัศนศิลป์แบบนามธรรมของศิลปินสากล นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นจากการดูภาพถ่ายอย่าง การวิเคราะห์ภาพ/สำรวจภาพ ตามหัวข้อดังนี้
 - ทัศนธาตุ
 - องค์ประกอบศิลป์
 - เทคนิควิธีการ/การสร้างสรรค์ผลงานของศิลปิน
3. เปิดเพลงที่ใช้ประกอบภาพให้นักเรียนเขียนตีความจากภาพฟังเพลง โดยแบ่งการตีความ 2 ข้อ ดังนี้
 - ตีความหมายในเชิงความรู้สึก
 - ตีความหมายในเชิงแนวคิด
4. ให้นักเรียนเขียนผลการดูภาพตัดสินภาพ สวย/ไม่สวย จากความรู้สึกของตนเอง และจากการรับรู้บริบทร่วมสมัยของผลงานศิลปะและตอบคำถามการรับรู้สุนทรีย์จำนวน 7 ข้อจากการศึกษา ทฤษฎีพัฒนาการสุนทรีย์ภาพของParsons (1987) โดยครูใช้คำถาม ดังนี้
 1. นักเรียนเห็นอะไรในภาพวาดนี้ อธิบายภาพ
 2. ภาพวาดนี้เป็นเรื่องราวอะไร ดีหรือไม่
 3. นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรเมื่อเห็นภาพวาดนี้
 4. ถ้าสมมุติว่านักเรียนเป็นผู้วาดภาพนี้ ให้อธิบายว่าทำไมถึงวาดภาพแบบนี้
 5. ภาพวาดนี้เป็นภาพวาดที่ดีหรือไม่ เพราะอะไร
 6. นักเรียนชอบอะไรในภาพวาดนี้ เป็นเพราะอะไร
 7. นักเรียนอยากปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงภาพวาดนี้ให้เป็นอย่างไร
5. ครูอธิบายให้นักเรียนสร้างผลงานศิลปะโดยเชื่อมโยงกับเพลงที่ใช้ประกอบภาพที่กำหนดให้แล้วใช้เทคนิคการสร้างสรรค์ที่หลากหลายตามหลักองค์ประกอบศิลป์และการใช้ทัศนธาตุ สื่อความหมายชัดเจนตามหัวข้อเรื่อง “วิถีชีวิต” เมื่อเสร็จสมบูรณ์แล้วออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน
 5. ให้นักเรียนสร้างสรรค์ผลงานศิลปะโดยเชื่อมโยงกับเพลงที่ใช้ประกอบภาพเมื่อเสร็จสมบูรณ์แล้วออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน
 6. นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นผลงานการวาดภาพ
 7. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้

สื่อการเรียนรู้

1. วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการวาดภาพ
2. ภาพตัวอย่างของศิลปินสากล
3. เพลงประกอบภาพ
4. เครื่องเล่นเพลง

การวัดผลและประเมินผล

1. ทดสอบการรับรู้สุนทรีย

เกณฑ์การประเมินการรับรู้สุนทรีย Parsons (1987)

ระดับการรับรู้สุนทรีย	ตัวบ่งชี้	ตัวอย่างคำตอบ
<p>ระดับที่ 1 ความชื่นชอบ (Favoritism)</p> <p>เป็นระดับขั้นพื้นฐานเกิดจากความประทับใจและพอใจของตนเองที่มีต่อรูปภาพสนใจสิ่งที่ชอบ ไม่มีความแตกต่างอย่างชัดเจนระหว่างวัตถุที่เป็นศิลปะ และสิ่งที่เป็นธรรมชาติอื่น ๆ เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของภาพกับประสบการณ์ของตนเองไปยังความทรงจำส่วนตัว มีความเป็นอิสระในการตอบสนองที่เรียกว่าการรับรู้แบบพึงพอใจ โดยไม่สามารถแยกแยะรูปแบบและเนื้อหาว่ารับรู้ได้หรือรับรู้ไม่ได้</p>	<p>นักเรียนสามารถบอกถึงความพึงพอใจส่วนตัวตามสัญชาตญาณที่มีต่อรูปภาพโดยปราศจากคำถาม ด้วยการเอาใจใส่เต็มที่ต่อสีแล้วเชื่อมโยงการตอบสนองของตนไปเรื่อย ๆ อย่างไม่รู้จุดหมายต่อเรื่องราว/เนื้อหาแล้วคาดคะเนสิ่งต่าง ๆ ที่นำไปสู่ข้อสรุป</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ฉันชอบภาพนี้มันมีภาพสุนัขอยู่ในภาพเพราะฉันมีสุนัขชื่อ โทบี้ 2. ฉันชอบภาพนี้เพราะมันเป็นสีที่ฉันชอบ 3. ฉันไม่ชอบสีดำ ฉันไม่ชอบพื้นหลัง เพราะภาพนี้มีพื้นหลังสีดำ 4. ดูเหมือนมีขนมก้อนใหญ่หล่นลงมาจากท้องฟ้า 5. ฉันไม่เชื่อว่านี่ภาพวาดนี้ในโลกจะไม่ดีทุก ๆ ภาพย่อมมีส่วนดีอยู่
<p>ระดับที่ 2 ความงามและความจริง (Beauty and Realism)</p> <p>แปลความหมายในการรับรู้และจัดระบบความคิดมุมมองภาพวาดที่แสดงออกมา โดยพูดถึงเรื่องราวพื้นฐาน จากความเหมือนจริง ความงามและพิจารณาการรับรู้ที่แตกต่างจากผู้อื่นจากความชื่นชอบของตนต่อความสามารถ เทคนิค วิธีการสร้างงานที่สวยงามและเหมือนจริง ด้วยทักษะความชำนาญ เช่นบอกได้ว่ามีภาพวาดมีลักษณะไม่</p>	<p>นักเรียนสามารถตีความงานศิลปะผ่านเรื่องราว/เนื้อหาซึ่งเป็นความงาม เหมือนจริงที่ปรากฏขึ้นในภาพผลงานศิลปะ และ ชื่นชมเทคนิคความชำนาญจากการถ่ายทอดของศิลปิน โดยการคาดคะเนสิ่งต่าง ๆ นำไปสู่ข้อสรุป เช่น การเห็นวัตถุแล้วสามารถจำแนก ระบุ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ภาพนี้เหมือนสุภาพสตรีอยู่บนเรือหรือไม่ก็มิกี้วางสองตัวที่ภูเขา 2. ภาพนี้ดูเธอหงุดหงิดเหมือนแม่ मदเลยนะ 3. มันดูเหมือนการวาดแบบไม่ตั้งใจ น้องชายคนเล็กของฉันก็วาดแบบนี้ได้ 4. ภาพดูเหมือนจริงมาก ๆ

ระดับการรับรู้สุนทรีย์	ตัวบ่งชี้	ตัวอย่างคำตอบ
ตีแต่ลงสื่ออย่างดี หรือสีสว่างแสดงถึงความสดใส สีมืดแสดงถึงความทึบ	ลักษณะที่สวยงามและน่าเกลียดได้	
ระดับที่ 3 การแสดงออก (Expressiveness) อธิบายความหมาย ความเข้าใจลึกซึ้งในการแสดงออกผลงานศิลปะที่ชื่อเรื่องและแนวความคิด มองจากผลงานศิลปะเพื่อดูว่ามีอะไรที่เป็นการแสดงออกของผู้สร้างงานเป็นที่มาของประสบการณ์นั้น ๆ ผ่านความรู้สึกต่อข้อสงสัยและการใช้เกณฑ์ตัดสินความคิด ความรู้สึก และรับรู้กระบวนการสร้างผลงาน การแสดงออกทางอารมณ์ ความงามเป็นร่องอารมณ์ความรู้สึก มีความคิดสร้างสรรค์ ความแปลกใหม่ของศิลปิน	นักเรียนสามารถบ่งบอกเรื่องราวหรือแนวความคิดต่อผลงานศิลปะโดยพิจารณาจากเนื้อหาเรื่องราวในผลงานนอกเหนือจากสิ่งที่เห็น ตีความหมายโดยรวมมองสิ่งที่ศิลปะต้องการแสดงออกในลักษณะการสร้างสรรค์ แปลกใหม่ในแง่ของข้อมูลเชิงประสบการณ์ ส่วนตัวอาจเกิดข้อสงสัยและสามารถตัดสินความคิดความรู้สึกด้วยตนเอง	<ol style="list-style-type: none"> 1. เธอกำลังพยายามนึกถึงอดีตหรือบางสิ่งบางอย่าง เสื้อผ้าของเธอดูเหมือนนักแสดงโชว์ หรือคนอยู่ที่สวนสัตว์หรือเธอกำลังแปลงโฉม 2. ทุกคนมีประสบการณ์ที่มันแตกต่างกันบอกไม่ได้หลอกกว่าดีหรือเลวเป็นเรื่องของแต่ละคน 3. คุณมองออกไปที่ปากกำลังกรีดร้อง คนตรงนี้เหมือนกับเธอกำลังมองแสงไฟและก็ไม่รู้ว่าจะไปทางไหนและผู้ชายตรงมุมนี้กำลังร้องบอกให้ผมออกไป
ระดับที่ 4 แบบอย่างและรูปแบบ (Style and Form) แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพวาด คุณภาพของชิ้นงาน สี วัสดุ รูปร่าง บอกความสำคัญในภาพวาดและวิจารณ์งานศิลปะเป็นรูปแบบและแบบอย่างมีความหมายสามารถขยายความสำคัญในภาพวาดได้เกิดการวิจารณ์งานศิลปะมีเหตุผลและเข้าใจเรื่องราวเนื้อหาของภาพการวินิจฉัยจากนี้ไปคือความสำคัญของภาพวาดที่เป็นทางการมากกว่าความคิดเห็นส่วนตัวอยู่ภายใต้หลักการที่มีอยู่แล้วทุกคนยอมรับ และเกิดจากการตีความที่ได้มาตรฐาน	นักเรียนแสดงความคิดเห็นของการรับรู้ การยอมรับ ความสัมพันธ์แล้วเชื่อมโยงระหว่างส่วนต่าง ๆ ของของผลงานศิลปะ ลักษณะรูปแบบ และเทคนิค ถ่ายทอดความหมายปรับเปลี่ยนความคิดใช้เวลาในการคิดและตีความเป็นมิติทางสังคม วัฒนธรรม และความเป็นอยู่	<ol style="list-style-type: none"> 1. ลักษณะพีแปรงมัน กระจัดกระจายแต่ก็ไม่ได้ทั้งหมดมีบางที่รู้สึกเป็นระเบียบฉันคิดว่ามีรูปแบบถูกจัดกลุ่มตรงกลางใช้สีรุนแรงมีพลังและแสดงเป็นนัยของการกระทำและเต็มไปด้วยความกุ๊กกึ่ง 2. มองเห็นดวงตา มันมีรูปร่างเหมือนกับถ้วยกาแฟหรือเรือเป็นการอุปมาของการมองเห็นเป็นรูปแบบของลัทธิCubism 3. ลักษณะคล้ายแสงที่อยู่บนผ้าปูโต๊ะทำให้เห็นสี
ระดับที่ 5 ความเป็นตัวตน (Autonomy) รู้คุณค่าศิลปะเข้าใจในความแตกต่างของแต่ละคนที่มีความคิดมีทั้งการสร้างสรรค การประเมินคุณค่า การตีความคือการสร้างความหมายขึ้นใหม่ การตัดสินคือการประเมินค่าของความหมาย ในขั้นก่อนหน้าเราไม่	นักเรียนสามารถตีความสร้างคำตัดสิน มีความเข้าใจลึกซึ้ง ในความหมายของผลงานศิลปะ ที่เป็นอิสระอยู่บนพื้นฐานของความรู้และวัฒนธรรม สังคม และความ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ลักษณะของภาพดูเหมือนกลับว่าจะแตกต่างจากแบบอย่างของงานศิลปะโดยเน้นที่ความเรียบของพื้นผิว 2. ภาพวาดหลวมเกินไปปล่อยตามใจศิลปินมากฉันไม่ชอบ ฉัน

ระดับการรับรู้สุนทรีย์	ตัวบ่งชี้	ตัวอย่างคำตอบ
แยก 2 สิ่งนี้ทำให้คน ๆ หนึ่งเกิดปฏิกิริยาที่ละเอียดอ่อนและทำให้เราคิดถึงทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การมองคุณค่างานศิลปะด้วยตัวเองและการเปลี่ยนแปลงของสังคมวัฒนธรรมเป็นไปตามประวัติศาสตร์และมีการปรับเปลี่ยนไปเรื่อย ๆ ให้เข้ากับสภาพปัจจุบัน	เป็นอยู่ที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยหรือสภาพปัจจุบัน อาจมีการให้เหตุผลโต้แย้งซึ่งยังคงเชื่อมโยงกับความคิดของตนเองอยู่ด้วย อาจมีข้อสงสัยที่สร้างขึ้นเพื่อสนับสนุนความคิดการตัดสินใจจากการสร้างสรรค์ไปสู่การตีความหมายและลักษณะความสำคัญของผลงานที่อยู่นอกกฎเกณฑ์ของวัฒนธรรม สังคมและความเป็นอยู่	ชอบแบบควบคุมตัวเองมากกว่า 3. การเชื่อมโยงระหว่างงานหุ่นนิ่งและภาพวาดในศตวรรษที่ 19 นั้นชัดเจน รอยแตกของความรูสึกรุนแรงและความทึบของทิวเขา ซึ่งมันมีความจริงว่าภาพเหล่านั้นทำให้เกิดอารมณ์เดียวกับผู้วาดที่ครั้งหนึ่งเคยดูธรรมชาติ ความยิ่งใหญ่ เป็นการรับรู้ถึงจุดสนใจที่มีพลังมาก

2. ประเมินผลงานทัศนศิลป์ โดยใช้เกณฑ์ในการให้คะแนน (Scoring Rubrics) มีรายละเอียด ดังนี้

รายการประเมิน	คำอธิบายคุณภาพ				น้ำหนัก จุดเน้น	คะแนน เต็ม
	4	3	2	1		
1. ความหมายและความสมบูรณ์ของงาน	สื่อความหมายได้ชัดเจน มีความละเอียดสวยงาม ประณีต	สื่อความหมายได้ชัดเจน มีความละเอียดสวยงาม	สื่อความหมายได้ มีความละเอียด	ไม่สามารถสื่อความหมายได้	3	12
2. ทัศนธาตุและการจัดองค์ประกอบของภาพ	ใช้หลักทัศนธาตุ และการจัดองค์ประกอบของภาพ ครบทั้ง 3 ข้อคือ 1. เอกภาพ 2. ความสมดุล 3. ความกลมกลืน	ใช้หลักทัศนธาตุ และ การจัดองค์ประกอบของภาพ ได้ 2 ใน 3 ข้อ	ใช้หลักทัศนธาตุ และ การจัดองค์ประกอบของภาพได้ 1 ใน 3 ข้อ	ไม่สามารถใช้หลักทัศนธาตุ และจัดองค์ประกอบของภาพได้	2	8

รายการ ประเมิน	คำอธิบายคุณภาพ				น้ำหนัก จุดเน้น	คะแนน เต็ม
	4	3	2	1		
3. ความคิด สร้างสรรค์	รูปแบบแปลก ใหม่เป็นของ ตนเอง	มีความแปลก ใหม่ ปรับเปลี่ยน แก้ไข ต่อเติม เป็นของตนเอง บางส่วน	มีการ ปรับเปลี่ยน แก้ไข ต่อเติม จากผลงาน ของคนอื่น	เหมือนชิ้นงาน คนอื่น	2	8
5. เทคนิค การ สร้าง ผลงาน	ใช้เทคนิค หลากหลาย มากกว่า3 เทคนิคขึ้นไปมี ความสวยงาม น่าสนใจ	ใช้เทคนิค หลากหลาย3 เทคนิคมีความ สวยงาม	ใช้เทคนิค หลากหลาย2 เทคนิคมีความ สวยงาม	ใช้เทคนิค หลากหลาย1 เทคนิคในการ สร้างผลงาน	1	4
รวมทั้งสิ้น					8	32

โดยตัดสินตามเกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพ ดังนี้

28 - 32 หมายถึง ดีมาก

23 - 27 หมายถึง ดี

18 - 22 หมายถึง พอใช้

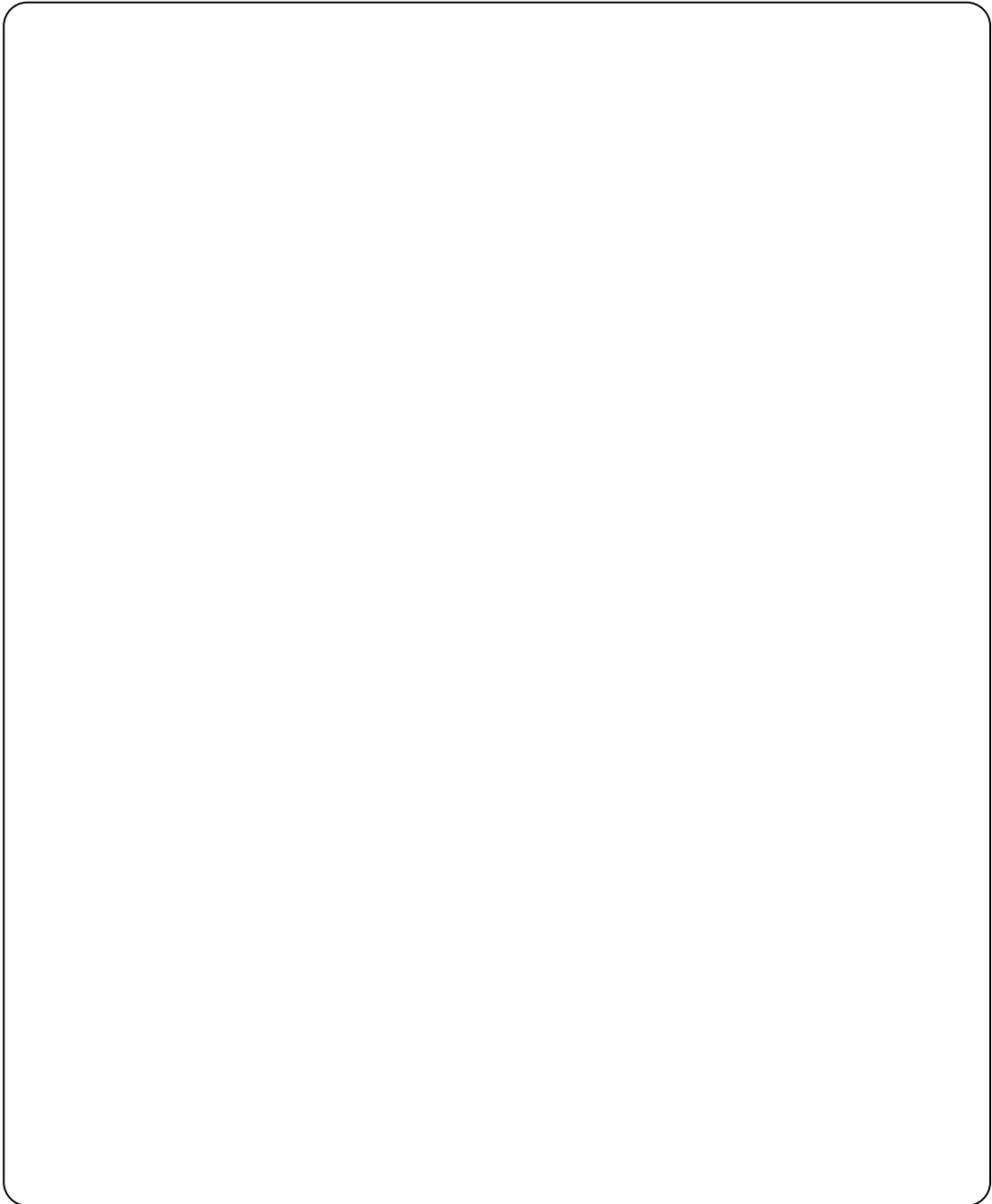
13 - 17 หมายถึง ควรปรับปรุง

8 - 12 หมายถึง ตก

ชิ้นงานที่ 3 เรื่อง การวาดภาพนามธรรม

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ให้นักเรียนวาดภาพศิลปะแบบนามธรรมที่แสดงถึงเอกลักษณ์วัฒนธรรมไทยหรือสากลตามแนวเพลงประกอบ

แผนกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สัปดาห์ที่ 7 กิจกรรมสร้างสรรค์งานศิลป์

เวลา 2 ชั่วโมง

รหัส - ชื่อรายวิชา ศ 22102 ทัศนศิลป์

ภาคเรียนที่ 2

ผู้สอน นางสาวสุรัทนาภรณ์ ชมศรี

โรงเรียนวัดธรรมศาลา (หลวงพ่อน้อยอุปถัมภ์)

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

ศ 1.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

ตัวชี้วัด

ศ 1.2 ม.2/1 ระบุและบรรยายเกี่ยวกับวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่สะท้อนถึงงานทัศนศิลป์ในปัจจุบัน

ศ 1.2 ม.2/2 บรรยายถึงการเปลี่ยนแปลงของงานทัศนศิลป์ของไทยแต่ละยุคสมัย โดยเน้นถึงแนวคิดและเนื้อหาของงาน

ศ 1.2 ม.2/3 เปรียบเทียบแนวคิดในการออกแบบงานทัศนศิลป์ที่มาจากวัฒนธรรมไทยและสากล

สาระสำคัญ

งานทัศนศิลป์ทั้งของไทยและสากลมีวิวัฒนาการสืบมาตั้งแต่อดีต มีความงดงามหลากหลาย มีความแตกต่าง และมีเอกลักษณ์เฉพาะตามยุคสมัยนั้น ๆ งานทัศนศิลป์ในอดีตสะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างศิลปะกับวิถีชีวิตของมนุษย์ งานทัศนศิลป์ยังมีคุณค่าและบทบาทที่สำคัญในการจรรโลงสังคมมนุษย์ตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน การสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ในวัฒนธรรมทั้งของไทยและสากล ได้รับแรงบันดาลใจจากเรื่องต่าง ๆ นำมาเป็นแนวคิดในการสร้างสรรค์และสร้างผลงาน ซึ่งแต่ละชาติต่างก็มีรูปแบบและการแสดงออกที่แตกต่างกันไปตามคติความเชื่อ และวัฒนธรรมในสังคม โดยศิลปินเป็นผู้ถ่ายทอดความคิดดังกล่าวออกมาเป็นทั้งแบบเหมือนจริง กึ่งนามธรรม และแบบนามธรรม

วัตถุประสงค์

1. อธิบายความหมายของงานทัศนศิลป์ที่แสดงถึงวัฒนธรรมไทยและสากล (K)
2. วาดภาพวัฒนธรรมไทยและสากลจากเพลงที่ใช้ประกอบภาพ (P)
3. ชื่นชมการสร้างผลงานทัศนศิลป์ที่สะท้อนวัฒนธรรมไทยและสากลของตนเองและผู้อื่น (A)

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูอธิบายให้ความรู้และนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถามท้าทาย ดังนี้
 - นักเรียนคิดว่า การสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ในวัฒนธรรมทั้งของไทยและสากลส่วนใหญ่ ได้รับแรงบันดาลใจมาจากเรื่องใดบ้าง
2. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ของศิลปินของไทยและสากล โดยครูใช้คำถาม ดังนี้
 - นักเรียนคิดว่า ศิลปินส่วนใหญ่ทั้งของไทยและสากลได้รับแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานมาจากเรื่องใดบ้าง (นักเรียนตอบตามประสบการณ์และความเข้าใจ เช่น ศาสนา ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ขนบธรรมเนียมและประเพณี)
 - นักเรียนคิดว่า ผลงานทัศนศิลป์ของไทยแตกต่างจากสากลอย่างไรบ้าง (นักเรียนตอบตามประสบการณ์และความเข้าใจ)
 - นักเรียนคิดว่า การใช้เพลงมาช่วยในการสร้างผลงานทัศนศิลป์สามารถสร้างผลงานได้อย่างไร
3. ครูอธิบายความรู้เรื่องการสร้างผลงานทัศนศิลป์ในวัฒนธรรมไทยและสากล ดังนี้ การสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ในวัฒนธรรมทั้งของไทยและสากลได้รับแรงบันดาลใจจากเรื่องต่าง ๆ ทั้ง ศาสนา วิถีชีวิต วัฒนธรรม ฯลฯ นำมาเป็นแนวคิดในการสร้างสรรค์และสร้างผลงาน ซึ่งแต่ละชาติต่างก็มีรูปแบบและการแสดงออกที่แตกต่างกันไปตามคติ ความเชื่อ และวัฒนธรรมในสังคม โดยศิลปินเป็นผู้ถ่ายทอดความคิดดังกล่าวออกมา โดยสามารถนำเพลงมาประกอบการวาดภาพจะทำให้สื่อความหมายได้ดี
4. ครูนำภาพตัวอย่างผลงานทางทัศนศิลป์ของไทยและของชาติตะวันตกของนักเรียน เปิดเพลงที่ใช้ประกอบภาพให้นักเรียนเขียนตีความ การวิเคราะห์ภาพ สัมภาษณ์ จากภาพ จากการฟังเพลง จากการดูภาพตัวอย่าง ตามหัวข้อดังนี้
 - ทัศนธาตุ
 - องค์ประกอบศิลป์
 - เทคนิควิธีการ/การสร้างสรรค์ผลงานของศิลปิน
 - ตีความหมายในเชิงความรู้สึก
 - ตีความหมายในเชิงแนวคิด

5. ให้นักเรียนเขียนผลการดูภาพตัดสินภาพ สวย/ไม่สวย จากการรับรู้ของตนเอง และจากการรับรู้บริบทร่วมสมัยของผลงานศิลปะและตอบคำถามการรับรู้สุนทรีย์จำนวน 7 ข้อจากการศึกษา ทฤษฎีพัฒนาการสุนทรีย์ภาพของParsons (1987) โดยครูใช้คำถาม ดังนี้

1. นักเรียนเห็นอะไรในภาพวาดนี้ อธิบายภาพ
 2. ภาพวาดนี้เป็นเรื่องราวอะไร ดีหรือไม่
 3. นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรเมื่อเห็นภาพวาดนี้
 4. ถ้าสมมติว่านักเรียนเป็นผู้วาดภาพนี้ ให้อธิบายว่าทำไมถึงวาดภาพแบบนี้
 5. ภาพวาดนี้เป็นภาพวาดที่ดีหรือไม่ เพราะอะไร
 6. นักเรียนชอบอะไรในภาพวาดนี้ เป็นเพราะอะไร
 7. นักเรียนอยากปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงภาพวาดนี้ให้เป็นอย่างไร
6. ให้นักเรียนสร้างผลงานทัศนศิลป์แบบเหมือนจริง กึ่งนามธรรม และแบบนามธรรมอย่างใดอย่างหนึ่งตามแนวความคิดที่เหมาะสมกับเพลงโดยการเชื่อมโยงกับเพลงที่ใช้ประกอบภาพที่กำหนดให้ สอดคล้องกับวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยหรือสากลเมื่อเสร็จสมบูรณ์แล้วออกมา นำเสนอหน้าชั้นเรียน
7. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปความรู้

สื่อการเรียนรู้

1. วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการวาดภาพ
2. ภาพตัวอย่างผลงานทางทัศนศิลป์ของไทยและของชาติตะวันตก
3. เพลงประกอบภาพ
4. เครื่องเล่นเพลง

การวัดผลและประเมินผล

1. ทดสอบการรับรู้สุนทรีย์

เกณฑ์การประเมินการรับรู้สุนทรีย์ Parsons (1987)

ระดับการรับรู้สุนทรีย์	ตัวบ่งชี้	ตัวอย่างคำตอบ
<p>ระดับที่ 1 ความชื่นชอบ (Favoritism)</p> <p>เป็นระดับขั้นพื้นฐานเกิดจากความประทับใจและพอใจของตนเองที่มีต่อรูปภาพ สนใจสิ่งที่ชอบ ไม่มีความแตกต่างอย่างชัดเจนระหว่างวัตถุที่เป็นศิลปะและสิ่งที่เป็นธรรมชาติอื่น ๆ เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของภาพกับประสบการณ์ของตนเองไปยังความทรงจำส่วนตัว มีความเป็นอิสระในการตอบสนองที่เรียกว่าการรับรู้แบบพึงพอใจ โดยไม่สามารถแยกแยะรูปแบบและเนื้อหาว่ารับรู้ได้หรือรับรู้ไม่ได้</p>	<p>นักเรียนสามารถบอกถึงความพึงพอใจส่วนตัวตามสัญชาตญาณที่มีต่อรูปภาพ โดยปราศจากคำถาม ด้วยการเอาใจใส่เต็มที่ต่อสีแล้วเชื่อมโยงการตอบสนองของตนไปเรื่อย ๆ อย่างไร้จุดหมายต่อเรื่องราว/เนื้อหาแล้วคาดคะเนสิ่งต่าง ๆ ที่นำไปสู่ข้อสรุป</p>	<ol style="list-style-type: none"> ฉันชอบภาพนี้มันมีภาพสุนทรีย์อยู่ในภาพเพราะฉันมีสุนัขชื่อ โทบี้ ฉันชอบภาพนี้เพราะมันเป็นสีที่ฉันชอบ ฉันไม่ชอบสีดำ ฉันไม่ชอบพื้นหลัง เพราะภาพนี้มีพื้นหลังสีดำ ดูเหมือนมีขนมก้อนใหญ่หล่นลงมาจากท้องฟ้า ฉันไม่เชื่อว่ามีภาพวาดนี้ในโลกจะไม่ดีทุก ๆ ภาพย่อมมีส่วนดีอยู่
<p>ระดับที่ 2 ความงามและความจริง (Beauty and Realism)</p> <p>แปลความหมายในการรับรู้และจัดระบบความคิดมุมมองภาพวาดที่แสดงออกมา โดยพูดถึงเรื่องราวพื้นฐานจากความเหมือนจริง ความงามและพิจารณาการรับรู้ที่แตกต่างจากผู้อื่นจากความชื่นชอบของตน ต่อความสามารถ เทคนิควิธีการสร้างงานได้สวยงามและเหมือนจริงด้วยทักษะความชำนาญ เช่นบอกได้ว่ามีภาพวาดมีลักษณะไม่ดีแต่ลงสีอย่างดี หรือสีสว่างแสดงถึงความสดใส สีมืดแสดงถึงความทึบ</p>	<p>นักเรียนสามารถตีความงานศิลปะผ่านเรื่องราว/เนื้อหาซึ่งเป็นความงาม เหมือนจริงที่ปรากฏขึ้นในภาพผลงานศิลปะ และ ชื่นชมเทคนิคความชำนาญจากการถ่ายทอดของศิลปิน โดยการคาดคะเนสิ่งต่าง ๆ นำไปสู่ข้อสรุป เช่น การเห็นวัตถุแล้วสามารถจำแนก ระบุ ลักษณะที่สวยงามและน่าเกลียดได้</p>	<ol style="list-style-type: none"> ภาพนี้เหมือนสุภาพสตรีอยู่บนเรือหรือไม่ก็มีความสวยงามตัวที่ดูเขา ภาพนี้ดูเธอหงุดหงิดเหมือนแม่ मदเลยนะ มันดูเหมือนการวาดแบบไม่ตั้งใจ น้องชายคนเล็กของฉันก็วาดแบบนี้ได้ ภาพดูเหมือนจริงมาก ๆ
<p>ระดับที่ 3 การแสดงออก (Expressiveness)</p> <p>อธิบายความหมาย ความเข้าใจลึกซึ้งในการแสดงออกผลงานศิลปะที่ชื่อเรื่องและแนวความคิด มองจากผลงานศิลปะเพื่อดูว่ามีอะไรที่เป็นการแสดงออกของผู้สร้างงานเป็นที่มาของประสบการณ์นั้น ๆ ผ่านความรู้สึกต่อข้อสงสัยและการใช้เกณฑ์ตัดสินความคิด ความรู้สึก และรับรู้</p>	<p>นักเรียนสามารถบ่งบอกเรื่องราวหรือแนวความคิดต่อผลงานศิลปะโดยพิจารณาจากเนื้อหาเรื่องราวในผลงานนอกเหนือจากสิ่งที่เห็นตีความหมายโดยรวม มองสิ่งที่ศิลปะต้องการแสดงออกในลักษณะการสร้างสรรค์ แปร</p>	<ol style="list-style-type: none"> เธอกำลังพยายามนึกถึงอดีตหรือบางสิ่งบางอย่าง เสื้อผ้าของเธอดูเหมือนนักแสดงโชว์ หรือคนอยู่ที่สวนสัตว์หรือเธอกำลังแปลงโฉม ทุกคนมีประสบการณ์ที่มันแตกต่างกันบอกไม่ได้ลวกกว่าดีหรือเลวเป็นเรื่องของแต่ละคน

ระดับการรับรู้สุนทรีย์	ตัวบ่งชี้	ตัวอย่างคำตอบ
กระบวนการสร้างผลงานการแสดงออกทางอารมณ์ ความงามเป็นรองอารมณ์ความรู้สึก มีความคิดสร้างสรรค์ ความแปลกใหม่ของศิลปิน	ใหม่ในแง่ของข้อมูลเชิงประสบการณ์ส่วนตัวอาจเกิดข้อสงสัยและสามารถตัดสินใจ ความคิด ความรู้สึกด้วยตนเอง	3. คุณมองออกไปที่ปากกำลังกรีดร้อง คนตรงนี้เหมือนกับเธอกำลังมองแสงไฟและก็ไม่รู้ว่าจะไปทางไหนและผู้ชายตรงมุนนั้นกำลังร้องบอกให้ผมออกไป
ระดับที่ 4 แบบอย่างและรูปแบบ (Style and Form) แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพวาดคุณภาพของชิ้นงาน สื่อ วัสดุ รูปร่าง บอกความสำคัญในภาพวาดและวิจารณ์งานศิลปะ เป็นรูปแบบและแบบอย่างมีความหมาย สามารถขยายความสำคัญในภาพวาดได้เกิดการวิจารณ์งานศิลปะมีเหตุผลและเข้าใจเรื่องราวเนื้อหาของภาพการวินิจฉัยจากนี้ไปคือความสำคัญของภาพวาดที่เป็นทางการมากกว่าความคิดเห็นส่วนตัวอยู่ภายใต้หลักการที่มีอยู่แล้วทุกคนยอมรับ และเกิดจากการตีความที่ได้มาตรฐาน	นักเรียนแสดงความคิดของการรับรู้ การยอมรับ ความสัมพันธ์แล้วเชื่อมโยงระหว่างส่วนต่าง ๆ ของของผลงานศิลปะลักษณะ รูปแบบ และเทคนิค ถ่ายทอดความหมาย ปรับเปลี่ยนความคิดใช้เวลาในการคิดและตีความ เป็นมิติทางสังคมวัฒนธรรม และความเป็นอยู่	1. ลักษณะผีแปรงมันกระจัดกระจายแต่ก็ไม่ได้ทั้งหมดมีบางที่รู้สึกเป็นระเบียบฉันคิดว่ามีรูปแบบถูกจัดกลุ่มตรงกลางใช้สีรุนแรงมีพลังและแสดงเป็นนัยของการกระทำและเต็มไปด้วยความกลัว 2. มองเห็นดวงตา มันมีรูปร่างเหมือนกับถ้วยกาแฟหรือเรือเป็นการอุปมาของการมองเห็นเป็นรูปแบบของลัทธิCubism 3. ลักษณะคล้ายแสงที่อยู่บนผ้าปูโต๊ะทำให้เห็นสี
ระดับที่ 5 ความเป็นตัวตน (Autonomy) รู้คุณค่าศิลปะเข้าใจในความแตกต่างของแต่ละคนที่มีความคิดมีทั้งการสร้างสรรค์ การประเมินคุณค่า การตีความคือการสร้างความหมายขึ้นใหม่ การตัดสินใจคือการประเมินค่าของความหมาย ในขั้นก่อนหน้าเราไม่เคย 2 สิ่งนี้ทำให้คน ๆ หนึ่งเกิดปฏิกิริยาที่ละเอียดอ่อนและทำให้เราคิดถึงทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การมองคุณค่างานศิลปะด้วยตัวเองและการเปลี่ยนแปลงของสังคม วัฒนธรรมเป็นไปตามประวัติศาสตร์และมีการปรับเปลี่ยนไปเรื่อย ๆ ให้เข้ากับสภาพปัจจุบัน	นักเรียนสามารถตีความสร้างคำตัดสิน มีความเข้าใจลึกซึ้งในความหมายของผลงานศิลปะ ที่เป็นอิสระอยู่บนพื้นฐานของความรู้และวัฒนธรรม สังคม และความ เป็นอยู่ที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยหรือสภาพปัจจุบันอาจมีการให้เหตุผลโต้แย้ง ซึ่งยังคงเชื่อมโยงกับความคิดของตนเองอยู่ด้วย อาจมีข้อสงสัยที่สร้างขึ้นเพื่อสนับสนุนความคิดการตัดสินใจจากการสร้างสรรค ไปสู่การตีความหมายและลักษณะ	1. ลักษณะของภาพดูเหมือนกลับว่าจะแตกต่างจากแบบอย่างของงานศิลปะโดยเน้นที่ความเรียบของพื้นผิว 2. ภาพวาดหลวมเกินไปปล่อยตามใจศิลปินมากฉันไม่ชอบ ฉันชอบแบบควบคุมตัวเองมากกว่า 3. การเชื่อมโยงระหว่างงานหุ่นนิ่งและภาพวาดในศตวรรษที่ 19 นั้นชัดเจน รอยแตกของความรู้สึกรุนแรงและความทึบของหุบเหว ซึ่งมันมีความจริงว่าภาพเหล่านั้นทำให้เกิดอารมณ์เดียวกับผู้วาดที่ครั้งหนึ่งเคยดู

ระดับการรับรู้สุนทรีย์	ตัวบ่งชี้	ตัวอย่างคำตอบ
	ความสำคัญของผลงานที่อยู่ นอกกฎเกณฑ์ของวัฒนธรรม สังคมและความเป็นอยู่	ธรรมชาติ ความยิ่งใหญ่ เป็นการ รับรู้ถึงจุดสนใจที่มีพลังมาก

2. ประเมินผลงานทัศนศิลป์ โดยใช้เกณฑ์ในการให้คะแนน (Scoring Rubrics) มีรายละเอียด ดังนี้

รายการ ประเมิน	คำอธิบายคุณภาพ				น้ำหนัก จุดเน้น	คะแนน เต็ม
	4	3	2	1		
1. ความหมาย และความ สมบูรณ์ของ งาน	สื่อความหมาย ได้ชัดเจน มีความละเอียด สวยงามประณีต	สื่อความหมาย ได้ชัดเจน มีความ ละเอียด สวยงาม	สื่อความหมาย ได้ มีความ ละเอียด เหมาะสม	ไม่สามารถสื่อ ความหมายได้	3	12
2. ทัศนธาตุ และการจัด องค์ประกอบ ของภาพ	ใช้หลักทัศนธาตุ และการจัด องค์ประกอบ ของภาพ ครบ ทั้ง 3 ข้อคือ 1. เอกภาพ 2. ความสมดุล 3. ความ กลมกลืน	ใช้หลักทัศน ธาตุ และการ จัด องค์ประกอบ ของภาพ ได้ 2 ใน 3 ข้อ	ใช้หลักทัศน ธาตุ และการ จัด องค์ประกอบ ของภาพได้ 1 ใน 3 ข้อ	ไม่สามารถใช้ หลักทัศนธาตุ และจัด องค์ประกอบ ของภาพได้	2	8
3. ความคิด สร้างสรรค์	รูปแบบแปลก ใหม่เป็นของ ตนเอง	มีความแปลก ใหม่ ปรับเปลี่ยน แก้ไข ต่อเติม เป็นของตนเอง บางส่วน	มีการ ปรับเปลี่ยน แก้ไข ต่อเติม จากผลงาน ของคนอื่น	เหมือนชิ้นงาน คนอื่น	2	8
4. เทคนิคการ สร้างผลงาน	ใช้เทคนิค หลากหลาย มากกว่า 3 เทคนิคขึ้นไปมี ความสวยงาม น่าสนใจ	ใช้เทคนิค หลากหลาย 3 เทคนิคมีความ สวยงาม	ใช้เทคนิค หลากหลาย 2 เทคนิคมีความ สวยงาม	ใช้เทคนิค หลากหลาย 1 เทคนิคในการ สร้างผลงาน	1	4
รวมทั้งสิ้น					8	32

โดยตัดสินตามเกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพ ดังนี้

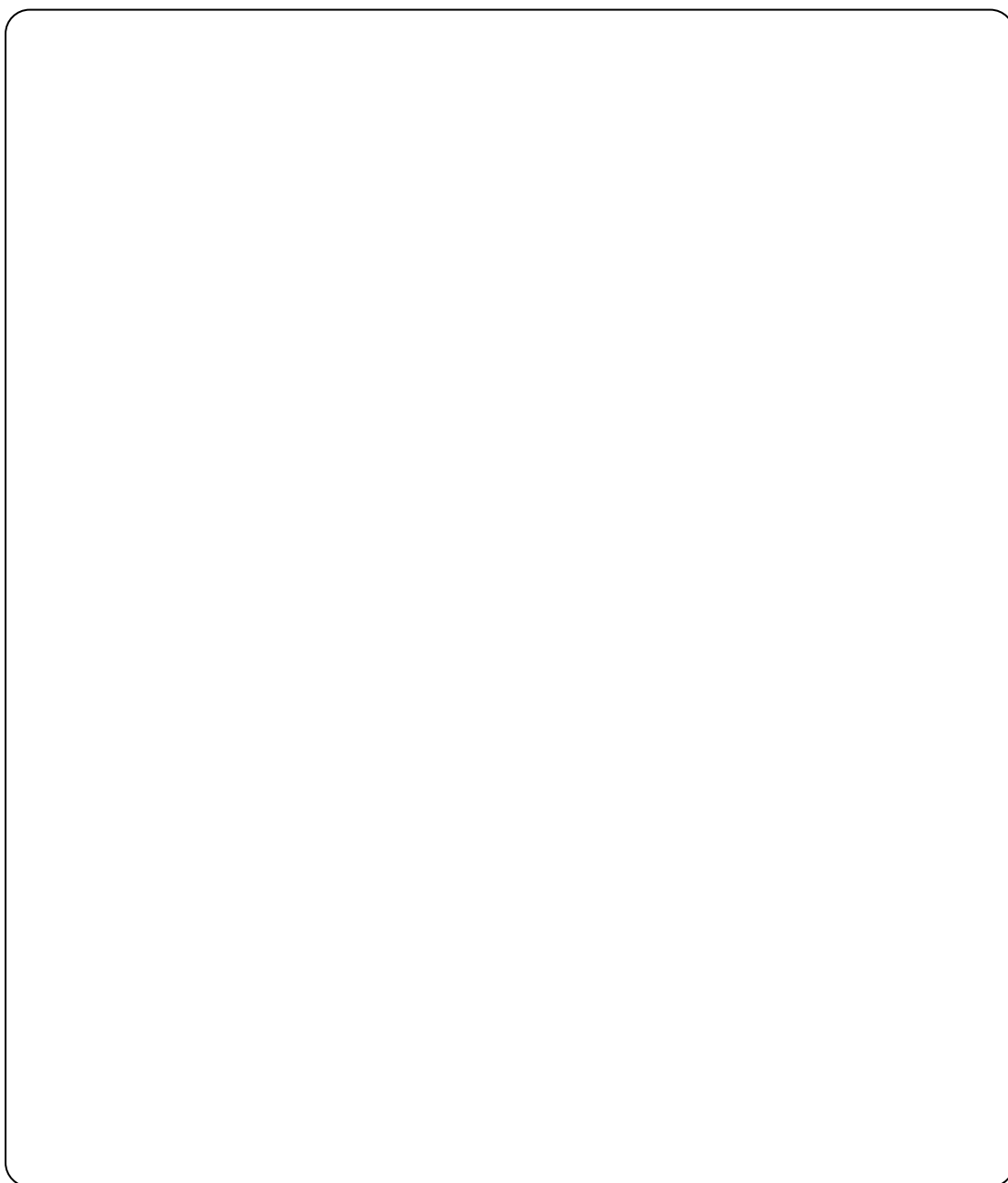
28 - 32	หมายถึง	ดีมาก
23 - 27	หมายถึง	ดี
18 - 22	หมายถึง	พอใช้
13 - 17	หมายถึง	ควรปรับปรุง
8 - 12	หมายถึง	ตก

ชิ้นงานที่ 4 เรื่อง การสร้างสรรค์งานศิลป์

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ให้นักเรียนวาดภาพศิลปะโดยการเลือกรูปแบบจาก 3 รูปแบบดังนี้ แบบเหมือนจริง แบบกึ่งเหมือนจริง กึ่งนามธรรม และแบบนามธรรมที่แสดงถึงเอกลักษณ์วัฒนธรรมไทยหรือสากลจากการฟังเพลงประกอบ

ภาคผนวก ง
ตัวอย่างผลงานทัศนศิลป์ของนักเรียน

ภาพประกอบแผนกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการ
รับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ภาคผนวก จ
หนังสือขอเชิญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ที่ ศธ 6806 <๓๔๕> / 3758

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์
อ.เมือง จ.นครปฐม 73000

15 พฤษภาคม 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.โสมฉาย บุญญานันต์

ด้วย นางสาวสุรรัตนภรณ์ ชมศรี รหัสประจำตัว 57263305 นักศึกษาระดับปริญญาโทหาบัณฑิต สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง " การพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 "

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร มีความประสงค์ ขอเรียนเชิญท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษาดังกล่าว เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย

รักษาการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย
นครปฐม โทร.034-218790

ที่ ศธ 6806 <๓๙> / 3759

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์
อ.เมือง จ.นครปฐม 73000

15 พฤษภาคม 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรพงษ์ แพทย์หลักฟ้า

ด้วย นางสาวสุรัตนาภรณ์ ชมศรี รหัสประจำตัว 57263305 นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต
สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง " การพัฒนา
กิจกรรมการเรียนรู้ที่สนศิลปะร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศน
ศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 "

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร มีความประสงค์ ขอเรียนเชิญท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้
ตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษาดังกล่าว เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย

รักษาการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย
นครปฐม โทร.034-218790

ที่ ศช 6806 <นส> / 3760

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์
อ.เมือง จ.นครปฐม 73000

15 พฤษภาคม 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์พระพงษ์ กุลพิศาล

ด้วย นางสาวสุรัตนาภรณ์ ชมศรี รหัสประจำตัว 57263305 นักศึกษาระดับปริญญาโท บัณฑิตสาขาวิชา หลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง " การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 "

ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร มีความประสงค์ ขอเรียนเชิญท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษาดังกล่าว เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย

รักษาการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย
นครปฐม โทร.034-218790

ที่ ศธ 6806 <๗๙>/ 3761

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์
อ.เมือง จ.นครปฐม 73000

15 พฤษภาคม 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.ดวงฤทัย โปะคะรัตนศิริ

ด้วย นางสาวสุรัตนาภรณ์ ชมศรี รหัสประจำตัว 57263305 นักศึกษาระดับปริญญาโทหาบัณฑิต
สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง " การพัฒนา
กิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศน
ศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 "

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร มีความประสงค์ ขอเรียนเชิญท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้
ตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษาดังกล่าว เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย

รักษาการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย
นครปฐม โทร.034-218790

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวสุรตนาภรณ์ ชมศรี
วัน เดือน ปี เกิด	30 มิถุนายน 2521
สถานที่เกิด	จังหวัดนครปฐม
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2542 สำเร็จการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเพาะช่าง จังหวัดกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2544 สำเร็จการศึกษาศิลปบัณฑิต (ศิลปะไทย) (ศ.บ.) สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล อ้อมทองบุรี จังหวัดปทุมธานี พ.ศ. 2557 ศึกษาต่อระดับปริญญาโทบริหาร สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร อ้อมทองบุรี จังหวัดนครปฐม
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2554 – 2557 ครูผู้ช่วย โรงเรียนวัดป่าจันทาราม อ้อมทองบุรี จังหวัดสมุทรสาคร พ.ศ. 2557 – 2560 ครู คศ. 1 โรงเรียนวัดธรรมศาลา (หลวงพ่อน้อยอุบลรัตน์) อ้อมทองบุรี จังหวัดนครปฐม พ.ศ. 2561 – ปัจจุบัน ครู คศ. 1 โรงเรียนวัดเกาะวังไทร (กิตติวัฒนาคาร) อ้อมทองบุรี จังหวัดนครปฐม
ที่อยู่ปัจจุบัน	26 หมู่ 3 ตำบลถนนขาด อ้อมทองบุรี จังหวัดนครปฐม